

శ్రీ సద్గురజేనమః,

శ్రీకృష్ణ రుక్మిణీ సంవాదం బను

సు జ్ఞా న శా స్త్ర ము.

శ్రీ మదచలగురుమూర్తి యగు

పోకల - శేషాచలము నాయనివారి

శి ష్యుం డ గు

పోలకం - నరసింహం శెట్టి గారిచే.

రచియింపబడి,

త ద్గు రు పు త్త్రు ల గు

అశుకవి శిఖామణి

పోకల - వేంకట నరసింహారావు నాయనిచే

స వ రిం పం బ డి న ది

వైవారివద్ద ఈ గ్రంథ స్వతంత్ర హక్కునుపొందిన

వెస్టువార్డు అందు కంపెనివారి,

అమెరికా డైమండు ముద్రాక్షరశాలయందు

ముద్రించి ప్రచురింపబడినది

నెం. 12, ఇన్ స్పెక్టరు సుబ్రాయలు నాయుడువీధి,

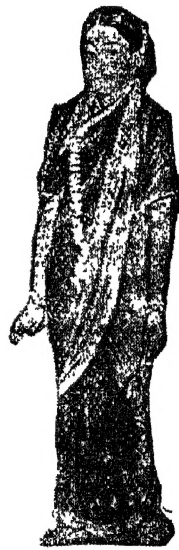
చాకలపేట, మదరాసు 21.

8-వ కూర్పు 2000

రిజిష్టరుకాఫీరైట్ 1956 [కెల 1-4-0

శ్రీ కృష్ణమూర్తి

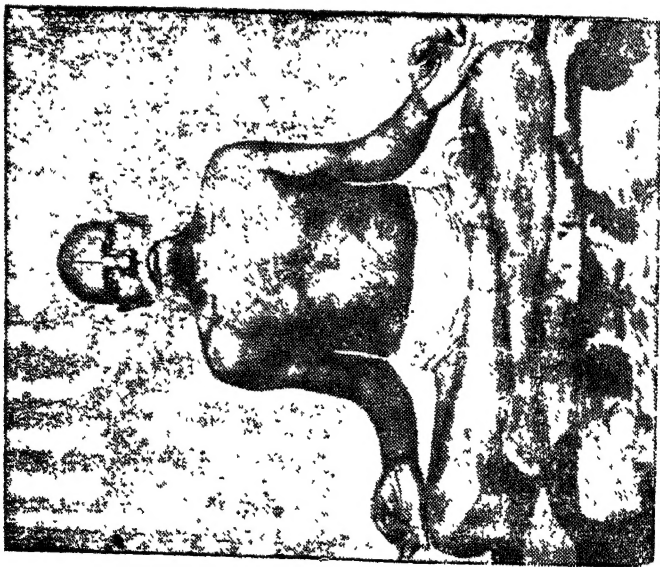

రత్నవీణ

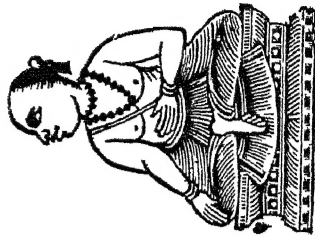
విషయనూచిక.

పుట సంఖ్య

1. ద్వారకాపురవర్ణన	3
2. శ్రీకృష్ణదుక్కిణీ సంవాద ప్రారంభము	6
3. సాధన చతుష్టయములు	9
4. చతుర్విధ పురుషార్థ లక్షణము	10
5. గురుమూర్తి ప్రభావము	14
6. దైవ లక్షణము	17
7. భాగవత లక్షణము	21
8. జీవహింస లక్షణము	23
9. ఆశ్రమ లక్షణము	26
10. కుల లక్షణము	28
11. పిండోత్పత్తి లక్షణము	34
12. ప్రాప్తకర్మ లక్షణము	34
13. భక్తి లక్షణము	37
14. కర్మ లక్షణము	38
15. యమదండన వివరణము	41
16. యోగ లక్షణము	47
17. అష్టాంగ లక్షణము	48
18. పంచముద్రల లక్షణము	49
19. ప్రపంచోత్పత్తి లక్షణము	51
20. సాంఖ్య లక్షణము	52
21. తారక లక్షణము	56
22. జీవాత్మ పరమాత్మ లక్షణము	64
23. తనుచతుష్టయ నిర్ణయము	65
24. వట్పక్ర నిర్ణయము	66
25. హంస లక్షణము	71
26. భగవంతుని విశ్వరూప లక్షణము	78
27. కాలప్రమాణ లక్షణము	82
28. మిథ్యాజగల్లక్షణము	88
29. మరణ చిహ్నములు	95
30. అచలభావము	97

అచలగుడు పోల - శేషచలస్వామిలవారు

పోలకం - నరసింహంపెట్టి

శ్రీ సద్గురవేనమః

శ్రీ కృష్ణ రుక్మిణీ సంవాదం బసు సుజ్ఞాన శాస్త్రము.

ప్రథమాశ్వాసము.

శ్రీ గురునాథునిక బరమ శ సిద్ధుని వద్యయు నప్రమేయునిక ।
రాగవికార దూరుని నిరంజను నిర్గుణ నిర్వికారుని । న్నాగమవేద్యు
సర్వమయు శ నక్షురునవ్యయుఁ గేవలాత్మునిక । బాగుగఁగొల్చి యేనె
వుడుఁ శ బ్రార్థనఁజేతు నభీష్టసిద్ధికై ॥౧॥ తోటకము॥ మూర్తులకాదిమః
మూర్తియటంచుక । మూర్తులు వేల్పులుఃమఃన్నుఁగదామే । మూర్తిగ
ణింతురొ శ ముఖ్యముగా నా । మూర్తివినాయక శ మూర్తిదలంతుక ॥
౨॥ ఉ॥ సారసగర్భ చక్రధర శ శంకరనాముల నాదివేల్పులై । శారద
లక్ష్మీ పార్వతుల శ శక్తులుగాఁగొని లోకజాలము । లోరియొనర్పఁగావఁ
గను శ గూల్ప వశీకరులై న ధన్యులక । గూరిమిఁగొల్చి వాణి రమ శ
గోత్రజదేవుల సన్నుతిఁచెడక ॥౩॥ ఉ॥ ఒక్కపసిండి పెక్కునగ శ లొప్ప
గనాక్రియ దేవదానవుల్ । దిక్కులుపంచభూతములుఃదిక్పక్షాలు న్నుని
మూర్తులుంబుధుల్ । చుక్కలుమర్త్య లిండరవిఃసోమనగాది సమస్తవస్తు
వుల్ । మక్కువ నొక్కఁడై నపర । మాతృను గూర్చి భజింతు నెమ్మదిక ॥
౪॥ క॥ నరసుర లోకములెల్ల న । మరియున్నను లేకయున్న శ మాయనె
ఱుఁగకే । నిరతంబు బట్టబయలగు । పరిపూర్ణ బ్రహ్మమునకుఁ శ బ్రణు
తియొనర్తుక ॥౫॥ తే-గీ॥ అవని భాగవతోత్తము శ లనఁగఁబరఁగు । నట్టి
ప్రహ్లాద భీష్మగ శ యాంబరీష । శౌనకవ్యాసబలిశుక । జనకనార ।
దాజ్ఞనాది మహాత్ముల శ నభినుతింతు ॥౬॥ సీ॥ పరఁగ వేమనయోగి శ
బ్రకటించిపలుమాఱు-శ్రీధరస్వామి ప్రశసిద్ధిబాగడి । తివిరి శ్రీశివరామశ
దీక్షితుసేవించి-శ్రీ కృష్ణదాసునిఁజంతసేసి । చెంచురాజాత్యులఁ జిత్తం
బులో నంచి - కోటప్పదేవరఁగొల్చిభక్తి । వరుసగానాంధ్రగీతర్వాణ
కపులనెల్ల - భావించివేత్వొఱు శ బ్రస్తుతించి ॥ తే-గీ॥ యచల భావజ్ఞులై

నట్టి శ యఖిలబుధుల | పాదపద్మంబులకు మ్రొక్కి శ భక్తిమీఱ | నతు
 లమా నిదుకృపనొక్క || కృతినినిపుడు | సేయఁబూనితి గురురాయ శ
 చిత్తగింపు || ౭ || తే-గీ || ఆంధ్రగీర్వాణతర్కకా | వ్యామరములు | ఛంద
 వేదాది శాస్త్రముల్ శ చదువలేదు | గురువరోత్తమ భవదీయ శ కరుణ
 జేసి | చెలఁగి యీ కావ్యమేను ర శ చింతునిపుడు || ౮ || చ || ధ రనపశబ్ద
 యుక్తమయి శ దై వనుతంబుగఁ జేయఁకావ్య మా | సరసిజ బంధుఁడు
 బాడముశసద్దివసంబు విధంబు భాసిలున్ | అరయ సుశబ్దయుక్తమయి శ
 యాత్మవిచారము లేని కావ్య మా | సరసపుఁజుక్కలుండియును శ జండ్రుఁడు
 దోచనిరాత్రి చందమా || ౯ || ఆ-వె || సత్యవంతునకు శ జక్కడనంబు
 లే | సత్యమునకుఁ శ గొఱతరాదు | గాననట్లుమోక్ష శ గ్రంథంబునకు
 లక్షణములుతోఁగియున్న శ నాదిచెడునె || ౧౦ || క || అని యిందుఁ దప్ప
 గల దిట | ననిదిద్దియునొప్పఁజేతు శ రాధ్యులనుచు నె | మృనమున నెంచి
 వచించెద | నెనయఁగ మజ్జన్మక్రమము శ నించుక దెలియన్ || ౧౧ ||
 నీ || క్షీతిఁ గందుకూరను శ నీమతోఁజేరిన శ పమిడిపా డనుగ్రాహ శ
 పథమునందుఁ | గల గోనుగుంట స శ దృలిజ కులాబ్ధిందుఁ - డలఘు
 కద్వరగోత్రశలజభానుఁ | డయిన పోలకము వెం శ గనకు నర్నాంబనశ
 ద్గర్భశుక్తిమ మాక్తి శ కంబనంగ లక్ష్మీచృసింహుండు శ లలీనొప్పనా
 తని - దేవి లక్ష్మీయనంగఁ శ దేజరిల్లె || తే-గీ || ధర్మగుణముల నయ్య
 దుం శ ధతియనంగఁ | బొల్చుసాధ్యికి నమృహ శ పుణ్యునకును | బుట్టితి
 మియేపురమునొక్క శ పుత్రియుతము | నారసింహుండ నేనందు శ నగ్ర
 జండ || ౧౨ || క || వరుసఁగఁగొండయ వెంగయ || మఱిరామయ యనఁ
 గనక్క శ మాంబ యనంగాఁ | బరఁగుదురు కడమవారలు | ధరనుత్తమ
 గుణులు సత్య - ధనులు సధద్మల్ || ౧౩ || నీ || ధాదుణిశ్రీపాతు శ లూరి
 వీరబ్రహ్మ-మునకు సదృశుఁడై శ ముదముమీఱఁ | జెలఁగె దూ దేకుల
 సిద్ధపు యతనికి - లీల జంగమమర శ లింగమయ్యె || శిష్యుఁడతనికిని శ
 శేషరాజనొప్పె - రహినతనికిఁజెంచు శ రాజుసేవ | కుండయ్యెనతనికిఁ శ
 గోటప్ప దేవర - శేషాచలాహ్వయుల్ శ శిష్యులైరి || తే-గీ || కోరిశివరామ
 దీక్షితుఁ గొల్పెరామ | కృష్ణుఁడుమ హేశ్వరుఁడలని శ కృపనుబడసె | నత
 నిఁ గోటప్ప దేవర శ యాశ్రయించె | నతని సేవించె శేషాచ శ లార్య
 వరుడు || ౧౪ || మ || పరిపూర్ణాచల భావశీలుఁడయి త శ ద్భావంబుగ్రంధం
 బుల్ | విరచింపన్ దనుశిష్య కోటిగొలువన్ శ విఖ్యాతినిబొందిసుస్థి
 యుండై చెన్నపురంబునం దెసఁగునా శ శేషాచలాభిఖ్య మ | ద్గురు

మూర్తి మది నెంత భక్తిమెయి న శత్రుదృష్టి నశాంతమున్ || ౧౧ ||
 నీ! బసరనేనొక్కనాఁ శ డొక కావ్యమొనరింపఁ-దొడంగి యేకధఁజేయఁ
 దోపకాత్మక శ గనుమాయమదేశి శ కునియట్లు శ్రీహరి - నాకుఁ బ్రస
 న్నమై శ నన్నుఁజేరి । రూఢిగా శ్రీకృష్ణ శ కృష్ణీనీసంవాద-మగునట్లు నా
 పేర శ సంకితంబుఁ । జేయఁగృతార్థత శ జెందునర్వాఘముల్ - వాయు
 భవంబులు శ వాయునీకు॥ తే-గీ॥ సనుచుఁజెప్పితిరోహితుండు య్యెనంత ।
 నట్టమేల్కొంచియేను నా శ నందమొదవ । నాతపంబును ఫలియించె శ
 నాదుకోర్కె । లెల్లసమకూరెననిపొంగి శ యుల్లమునను॥ ౧౬॥ చ॥ తను
 వుదొఱంగిచూచినను శ దైవము దేశికుఁ డొక్కఁడంచునా । మనమున
 నెంచి సర్వమయు శ మాటికిఁగొల్పిముదంబు నెక్కొనన్ । ఘనముగఁ
 గృష్ణదుక్తిగాలఁ శ గారణభూతులఁ జేసి యెంతయున్ । దెనుఁగుననే
 బ్రబంధము కృ శ తింపఁగఁబూనితిదైవతాఖ్యగన్ || ౧౭ || షష్ఠ్యంతములు,
 క॥ సర్వోత్తమునకు గురునకు । సర్వాత్మకు నిర్మలునకు సర్విమునకున్ ।
 సర్వేశ్వరునకు జ్యోతికి! సర్వాధారునకు హరికి! సర్వసయునకున్ || ౧౮ ||
 క॥ సురిమునిగణ పూజితునకుఁ । బరమాత్మకు విగతగుణికి శ భవదూరు
 నకున్ । దురితరహితునకు నిహపర । భరితునకున్ జన్మయునకు శ భగ
 వంతునకున్ || ౧౯ || క॥ రూపరహితునకు సర్వ । వ్యాపకునకు వాద
 భేద శ వర్జితునకు స । ద్రూవునకును నఖిలజగ! ద్విపకునకుఁగామరహిత శ
 దివ్యాత్మనకున్ || ౨౦ || క॥ నిరుపమునకు శాశ్వితునకుఁ । బరబయలగు
 నిర్వికల్ప శ పరమపదునకున్ నిరతునకుఁ గేవలాత్మకుఁ । బరునకునచలు
 నకు సర్వ శ పరిపూర్ణునకున్ || ౨౧ || కథా ప్రారంభము, తే-గీ॥ ఒప్పునంబు
 గనేనిపుడు శ చెప్పఁబూనినట్టి గ్రంథంబునకు మొదలెట్టిదనినఁ । బుడమి
 లోపల ద్వారకాపుర మనఁగఁ! । బరఁగునొకరమ్యమైనట్టిపట్టణంబు॥
 ౨౨॥ క॥ పదిరెండామడలునిడుపుఁ । బదిరెండామడలు వెడల్పుఁ । బట్టణ
 మదియి! యుదధికి నడుమను నెంతో । ముదమొప్పఁగవిశ్వకర్మమును
 గావించెన్ || ౨౩ || తే-గీ॥ స్వర్గవైకుంఠక్షైలాస శ సత్యలోక । ములను
 బురుడించు వైభవ శ ములనుమించి । రాప్యకాంచన సదమల శ రత్నమ
 యము । లగుచు వెలుఁగొందుగేహంబు లగణితముగ॥ ౨౪॥ క॥ కనక
 మణిమయము లగుచును ! గొనకొని గగనంబునంటు శ గోపురములచే!
 సనువొందులోహనిర్మిత! ఘనతరప్రాకారసప్త శ కంబవీటన్ || ౨౫ || క॥
 యకరాదిసకలజలచర । నికరంబుల కునికియగుచు శ నెంతోలోతై! ప్రక
 తింపఁజెలఁగుపరిఁబయు । నకలంకంబగుచుఁబురికి శ నాలుగుదెసలన్ || ౨౬ ||

చ॥ కమలదళాపురధ్యములకంఠెనువేగములైన గుట్టముల్ । అమరంగ
దిగ్గజంబులకు శ నారయమించిన హస్తీయాధముల్ । యమభటకోటి
నైన మఱి శ యంతముఁజేయగఁజాలు భృత్యులు ॥ ౨౧ ॥ తే-గీ॥ దేవకాంతలరూ
పము శ లైగడనోపు । నందములచేతఁ బెంపొందు శ నిందుముఖులు ।
చక్కఁడనఁమునఁజంద్రుని శ ధిక్కరింపఁ । జాలువురుషులు గలరందు శ
లాలితముగ ॥ ౨౨ ॥ క॥ సుందర సుకుమారత్వములందున నవగానవిద్య
లందున మహదా । నందవయోవిభవంబులఁ శ గందర్వునిముంపఁజాలు
గణికా తతులు ॥ ౨౩ ॥ చ॥ ఎనయఁగ బ్రహ్మవేత్తలగునిద్దమనస్కులు
భూసురోత్తముల్ । ఘనమగువిక్రమస్ఫురణ శ గల్గియధర్మములేని క్షత్రి
యుల్ । ధనముననా కుబేరునకుఁ శ దారునుపొచ్చినటించువై శ్యులు ॥
బనుపడసేవ్యవృత్తిగురుభక్తియుఁగల్గినశూద్రులప్పరి ॥ ౩౦ ॥ క॥ కొమ
రగు మకరతతోరణ । సముదయములు వెలయుచుండు శ సకలదిశలతో
ఘుమఘుమ వాసనలొడవెడి । రమణీయమైన యట్టిరాతెరువులతో ॥
౩౧ ॥ తే-గీ॥ వీధివీధులనంగళ్లు శ విమలముగను । గామితార్థంబులెల్లను
గలిగియుండు । గణన సేయ గరానట్టి శ మణులచేతదానిసరిపోల్పరాదు
ర శ త్నాకరంబు ॥ ౩౨ ॥ చ॥ కొనకొని మేడలందు బలుశోవురపజ్జు
లనాటినట్టియా । ఘనతరమైన సోమరవి శ కాంత శిలా తతులందు సాం
వుగాఁ । గనుబడు నీడలంగనియుఁగల్గర మొందుచుఁ బెక్కుభంగుల ॥
జనములనేక సూర్యులని శ చంద్రులు పెక్కుని జాతురప్పరి ॥ ౩౩ ॥
తే-గీ॥ హంస కోకిల కీరంబు శ లమ్మయూర । మాదిపక్షులకెల్లను నది
యునిలయ । మగుచుఁజందన మాకంద శ మాదివృక్ష । రాజచేకొప్పు
చుండు నా శ రామములును ॥ ౩౪ ॥ క॥ జలజములు నల్లకలువలునులలి
తమగు చంద్రకాంత శ సోపానగతుల్ । గలిగిబహునిర్మలోదక । ములచే
నేకాలమింకిరపోనిసరస్సుల్ ॥ ౩౫ ॥ ఉ॥ ఆపురిరమ్య హర్యములునాపు
రికోటలుగోవురంబులు । న్నాపురిరాజమార్గములు శ నాపురిసాంపు విశా
లగేహముల్ । ఆపుర రామశీమలును శ నాపురదివ్యతటాకవర్గముల్ ।
ఆపురవైభవంబులును శ నారయబ్రహ్మకునైన సశక్యమే ॥ ౩౬ ॥ క॥ కోరిగ
నుంగొననెంతటి । శూరులకును వశముగాదుశోధింపఁగనే । చోరులకు
నలవిగాదిక । నే రివులకుఁజొరనశక్య శ మిలనాప్రోలు ॥ ౩౭ ॥ క॥ ఆప
ట్టణంబునకుసరి । యేపట్టణమైనజగతి శ నెన్నఁగరాదా । నాపురిగాపుర
ముందెడు । నాపుణ్యలభాగ్యమింత శ యనఁగావశమే ॥ ౩౮ ॥ క॥ ఆనగర

మేలుధీరుడు । మానిత విజ్ఞానమయ్యుడు మాయాహరుడు । నానా
 లోకగురుండును । నానిగమాంతుండుకృష్ణుఁడనగావెలయున్ ॥ ౩౯ ॥
 క॥ పదునాలుగు భువనంబులు । పడపడి తనయందునిలిపి శ్రబహ్మదు
 లకున్ । ముదిఁదెలియరాకనిర్గుణపదమున భాసిల్లునతఁడుశరీరపూర్ణుడై ॥
 ౪౦॥ తే—గీ॥ అష్టభార్యలతోడను శ్రీ సధిక సౌఖ్య । మనుభవించుచు నిర
 తంబు శ్రీ మునులతోడ । గోష్ఠిసల్పుచు నేమిటఁ శ్రీ గోఱతలేక । చక్రధ
 రుడుండె నత్యంత శ్రీ సంభ్రమమున ॥ ౪౧॥ క॥ ఆరీతి నందసూనుడు ।
 వారక నాందీపు వలనఁ శ్రీ బడసినవిద్యున్ । గోరినభక్తులకిచ్చుచుఁ గూరి
 మిమిఱంగమార శ్రీ గురుఁడుండుతటిన్ ॥ ౪౨॥ చ॥ సతతము దుక్కిణీస
 త్రియు శ్రీ సాధుచరిత్రయుముక్తిగోరి దాఁ । బతికడభక్తు కోటులెడఁ శ్రీ
 బాయక భక్తివహించుమార్గమున్ । హితమతిజూచి చూచియదిరయేగ
 తినాకులభించుఁగాత యం । చతివయు భర్తవేడుటకుఁ శ్రీ సంశయమొం
 దుచు సిగ్గుబొందుచున్ ॥ ౪౩॥ తోటకము॥ ఎన్నిదినంబులఁ కీగతినున్న ।
 నున్నదెసార్థక శ్రీ మూరకయంచున్ । బన్నుగనప్పడ శ్రీ భర్తనవేడన్ ।
 దిన్నగనాచెలి శ్రీ తెంపువహించెన్ ॥ ౪౪॥ వ॥ అంత డ॥ ఆచ్చపలాక్షి
 యాపగల శ్రీ యచ్యుతుఁడేరంగ లేకయాత్మలో । మచ్చిక నెంచెన్నిట్లుహరిశ్రీ
 మానినికేల యటంచు నెంచునో । యిచ్చునో లేక కారణము శ్రీ నీయక
 యెంతయఁగోరినొంచునో । హెచ్చగునాదుపూర్వఫల మెట్టులనున్నదొ
 యంచుఁజింతిలున్ ॥ ౪౫॥ సీ॥ ఎనితమోక్షమునందు శ్రీ వాంఛయొక్కట
 గాని - కొండాకధర్మంబుఁ శ్రీ గోరదయ్యె । స్నానంబుఁజేయదు శ్రీ చలు
 వలుగట్టదు - పుష్పములెట్టదు శ్రీ భూషలిడదు । గంధంబుఁబూయదుశ్రీ
 కస్తూరితిలకంబు శ్రీ దిద్దదుకాటుకఁ శ్రీ దీర్చదబల । కీరంబుచిల్వదు శ్రీ కేకి
 హంసలఁబ్రోవ - దలకోకిల పల్కు శ్రీ లాదరింప ॥ తే—గీ॥ దన్నపానాది
 తమలంబు శ్రీ లంటదతివ । భోగమును నిద్రఁగోరదు - పుణ్యచరితఁచెలు
 లఁగన్నైత్తిచూడదు శ్రీ చెలులవలన । నేవఁగై కోదుపల్కుదు శ్రీ చెలుల
 తోడ ॥ ౪౬॥ చ॥ పడఁతుక యింతకాలమునుశ్రీ బాయకనాధునిచెంతనుం
 డియున్ । దడయుట కేమికారణమొ శ్రీ దామునుజేసినయట్టి పుణ్యమి ।
 యొడనొనఁగూడఁగావలయు శ్రీ నింతికిభానుడుగ్రంథునంతలోనొడలను
 బ్రాణముల్నిలుపరనోపదుతాఁగనునొక్కయేడుగన్ ॥ ౪౭॥ స్వాగతము॥
 వారిబాక్షితన శ్రీ వల్లభుఁడేరన్ । మారుతండ్రితను శ్రీ మన్ననసేయన్ ।
 గోరియున్నతన శ్రీ కోర్కెయఁదీఱన్ । శౌరి నెమ్మదిని శ్రీ సారెకు నెంచున్ ॥
 ౪౮॥ వ॥ అట్టియెడ, సీ॥ నేనున్నవిభుచెంత శ్రీ నెలతపోరాదని - యేగ

నోయనుభంగి శ నినుడుగ్రుంకె । ముద్రలై దునుగాంచు శ ముదితయీతె
 అంగన్న - కరణిసాంధ్యారాగ - కాంతిదోచె । సకలభూతంబులూసత్యం
 బుగను నున్న - చందంబుతారకా శ బృందమొప్పెనుజ్ఞానమనువెల్లు శ
 జూడక విడనన్న - గతినిలదమమెల్ల శ గప్పగొనియె॥ తే గీ॥ దరుని
 యజ్ఞానతమమెల్ల దగ్ధమనుచు । దెలివియనుమేటిసుజ్ఞాన శతేజమమరు
 ననుచుఁజాటినగతిఁబ్రదుల్డంబరమున॥ జెలఁగియుదయించెదిమి శేభశ
 సింహమగుచు ॥౨౯॥ ఉత్సాహ॥ సరసమైన హేమరత్న శ సాధమందున
 ప్పడాసరసిజాతుఁడంతసారశాన్నముల్బుజించియు॥ వరసుభూషణంబ
 రాదిరవస్తు శేపవాదులు॥ గరముఁదాల్చి హంసతూలికంబుచేరియుండ
 గ॥గి॥ చ॥ అతివయ రాత్రిమంచినమయంబనియెంచి భుజించిమించి
 సమృద్ధిబలి జేరగాడలచి శ మంజుగుంధములెల్ల బూసి తా । నతు
 లిత వస్త్రముల్లాడపు శ లాదిగఁబెట్టి త్రిలోకమోహిని । గతిఁబాడసూపె
 నాయువతీ శ కాంతునిఁజేరుట వింతదోషగ॥ గి॥ తామరసవృత్తము॥
 కలిగొనిమోడము శ కాంతకుసంత॥ దొలఁగెనుశంకయు శ దోచెను
 ధైర్యం । బలరె వివేకము శ భక్తి ముక్తి॥ దెలియగ ముక్తినిరదీప్ర
 మునొందె॥ గి॥ సీ॥ పతిదైవమనియాత్మ శ భావించుసేవించు శ
 బూజించుపందనం శ బుల నొనర్చు । వరునిదక్కను నన్య శ పురుషుల
 గలనైన - గన్నె త్రిచూడదాశకులనయన । ధవునకుఁబరిచర్యలేదానొ
 నర్చుచుగాని - సేవకులనునేరి శ జేయసిదు । చనువిచ్చిననుభర్త శ సతి
 గురుత్వము భక్తి - దప్పదు విభునాజ్ఞ । దాటదెవుడు ॥తే-గీ॥ రామ
 రత్నంబు పట్టంపు శ రాణినుగుణి । దివ్యచారిత్ర దుక్కిణీ శ దేవిమిగుల
 భక్తివెలయంగఁ జనుదెంచి శ పద్మరాభు । పాదపద్మములకుఁమొక్కి శ
 పల్కెనిట్లు॥గి॥ ఉ॥ ఓపరమాత్మ విశ్వముఖు యో పరమేశ్వర యోప
 రాత్మరా శ యోపరవస్తురూపహరి శ యోదురితాంతక యోకృపాసిధే
 యోపరహంస సర్వసమ శ యోమునివందిత యోమహాప్రభో నాపలు
 కాదరించిదయ శ నన్నిఁకఁ బ్రోవుము ప్రాణనాయకా ॥గి॥ ఆ-వె॥
 సారిదిజీవునకును శ సుఖదుఃఖములు రెండు । జన్మజన్మములను శ సంభ
 వించు । జన్మవలననేమి శ సౌఖ్యంబుగనరాదు । గానజీవుఁడెట్లు శ గాంచు
 ముక్తి ॥గి॥ క॥ జన్మంబేలావచ్చెనొ । జన్మమాండప్పించుకొనెడు శ సాధ
 వమిఁక నీ । జన్మమునఁగలదొలేదో । జన్మమురోసితినిముక్తి శ సాధనకొ
 అకు॥ గి॥ తే-గీ॥ ఎన్నిదినములుబ్రతికిన శ నేమిఫలము । కాటికేగద
 యామాయ-కాయమరయఁచచ్చిచచ్చియు బుట్టంగఁజాలశ్రమములు ।

తిరిగిపుట్టని మార్గంబు శ దెలుపుమీశ॥ ౫౭॥ క॥ వరభ క్తలోకరక్షక ।
 పరిపరివిధములను నిన్నై శ ప్రార్థించెదనా । మొరవిని సత్యునిద్రోయక ।
 కరుణించియు నాదుజన్మ శ గడతేర్పదగుక॥ ౫౮॥ క॥ అనియిట్లువేడు
 చుక్కిణి । గనియాపురుషోత్తముండు శ కడుమోదమునక । దనలోనె
 తాడుమెచ్చుచు । దనసతిమది సరయంగోరి శ తానిట్లనియె॥ ౫౯॥
 తోటకము॥ భామిని నీదగు శ పల్కులు, నాహా! యేమివిచిత్రము ! శ
 ఇందులకెందుక । గామితవాంఛలుగకనుమోక్షంబేమిపదార్థమో -
 యెన్నగదానిక॥ ౬౦॥ ఆ-వె॥ తరుణి నీదుచక్క శ దనమునకీయలం ।
 కారమునకుండగును శ కలికినాతోఁ గలసిపొమ్ముమోక్ష శ కాంక్షనీకే
 టికిసురతకేళికంటె సుఖముగలదె॥ ౬౧॥ క॥ విను బ్రహ్మనందసుఖం ।
 బునకంటెను హెచ్చుసుఖము శ భోగానందంబని వచియించుటవినమే ।
 వనజాసనుడాది దివిజ శ వర్గములెల్ల॥ ౬౨॥ ఆ-వె॥ అనిననిత్యమైన
 యట్టి బ్రహ్మనంద । సుఖముకెనయెపోల్చి శ చూడమదన । కేళియల్పసు
 ఖము శ కేవలం బని యన ! నింతిజూచి శౌరి శ యిట్లులనియె॥ ౬౩॥ క॥
 నీమాటలు నీతేటలు । నీ మానసవృత్తితెగువ శ నీనేర్చులును॥ నీమ
 దికింపగుగకను । నామనమున కింపుగావు శ నళినదళాక్షి॥ ౬౪॥ నీ॥
 కాంచన నవరత్న శ కలిత నిర్మితమైన - మేడలున్నవి నీకు శ మెల
 గుటకును । వెలలేనిభూషణవిలేతులున్నవిదాల్ప-కనకాంబరములాది శ
 గలవుకట్ట । లీలకు హంసతూ శ లిక పాన్పులున్నవి - పూయుటకు
 సుగంధ శ ములునుగలవు । అష్టభార్యలలోన శ నధికురాలవునీవు పట్టం
 పురాణివై శ పరఁగుచుంటి॥ తే-గీ॥ వఖిలభోగంబులునుగల శ వనుభ
 వింపఁ । జెలులుపెక్కండ్రుగలరు నీ శ సేవజేయఁ । గూర్చి సంతతిగల
 దేమి శ కొదువనీకుఁ । నింతకంటెను మోక్షంబు శ దెక్కువగునె॥ ౬౫॥
 క॥ సారంబుద్రవర్గము ని । స్సారముమోక్షంబుగాఁగ సర్వజనులక ।
 సారంబులేని మోక్షముఁ । గోరుటయిదివెట్టితనము శోమలిసీకుక॥ ౬౬॥
 క॥ జగములయందుఁ త్రివర్గము । పొగడొందు సమస్తమునకుఁ బూర్వ
 క్రియగా । నెగడును మోక్షమునిష్క్రియ । యగుదుండఁగఁ గ్రియగ
 నీకుఁసగుపడుటెట్ల॥ ౬౭॥ నీ॥ నాపుడు నావాసు శ దేవుని నీక్షించి -
 తెలివిమై చుక్కిణి - దేవిపల్క । నోవుండరీకాక్ష శ యొప్పుగానివియెల్ల-
 వచ్చునపుడుమనము శ తెచ్చినామె । పోవునప్పుడునొక్క శ పుచ్చినవ
 క్తై న-గొంచుపోవుటయులే శ దెంచిచూడ । సర్వంబుమధ్యనేసంభ
 వంబయ్యెను - సర్వంబుమధ్యనే శ సమసిపోవు॥ తే-గీ॥ కలిమిలేములు

శాశ్వత శ్రీ ములునుగావు । నీటిపైబుగ్గ తనువును శ్రీ నిలువఁజోడు । అఖ
 లమును మాయనిత్యమై శ్రీ నట్టిపదముఁ । దెలియఁగోరినదానను శ్రీ జలజ
 నాభ॥ ౬౦॥ ఉ॥ తల్లియుఁ దండ్రీయుఁ గురుఁడు శ్రీ దైవమునీవని యెల్ల
 ప్రాద్దునా॥ యుల్లమునందునమ్ముకొని శ్రీ యుంటిమహాత్మదయారసంబుచే॥
 గల్లయునిక్కముఁ దెలిపి గ్రక్కున మోక్షము నీవెయ్యవ్యమే । నొల్లను
 నీదు దివ్యపద శ్రీ యుగ్మముదక్కను భక్తవత్సలా॥ ౬౧॥ క॥ మీకుందెలి
 యని ధర్మము । లోకంబునఁగలదెఱవ్వు శ్రీ లోకశరణ్యా॥ మీకరుణఁగోరి
 యుంటిని । శ్రీకొనినను నీళ్లముంపు శ్రీ చేర్చుము పాలక॥ ౬౨॥ ఉ॥ నీతుల
 మీరలెఱుంగని । రీతిని మీయెదురఁగొన్ని శ్రీ రిక్తవచనముల్॥ ఖ్యాతిగఁ
 బల్కితినిప్పుడు । నాతప్పు తమించి దయను శ్రీ నన్నేలుహరీ॥ ౬౩॥
 తే॥ గీ॥ అనిన సతిజూచి కృష్ణుఁడ శ్రీ హ్లాదమొంది । సఖయలెల్లను సా
 మాన్య శ్రీ సతులెగాని । యింతిసీబుద్ధిజూడంగ శ్రీ నెంతోపెద్ద । యబల
 యెవ్వరు నీవలె శ్రీ నడుగరిల్లు॥ ౬౪॥ ఉ॥ ఎప్పుడునాదుసన్నిధిని శ్రీ నిందు
 నిభావన నీవునిల్చి యీ । యిప్పటియట్లు మోక్షమును శ్రీ నెన్నఁడుఁగో
 రవుకోరియుండినక॥ శిష్యమునీవుమున్ను ధరలచేసినపుణ్యముఁ వెంటనంటి
 ని । న్నిప్పుడుపొందె నయ్యదియుఁ నీకునుగల్గె నమోఘవాక్యముక॥ ఉ॥
 లోకమునందు సంపదయు శ్రీ లోభములేకయ పుత్రిపుత్రులక॥ గైకొనఁ
 గోరుచుండుదురు శ్రీ గాకలమోక్షముగోరరెవ్వరుక॥ నీకిటువంటి వాంఛ
 తమునీక్కముగల్గుట చోద్యమయ్యడిక॥ బ్రాకటమైన నీవిమలభాగ్య
 మెభాగ్యముఁ హంసగామినీ॥ ౬౫॥ క॥ రత్నములు దిను మరాళము॥ రత్న
 ములనెగాని తినువె శ్రీ రాళ్ళనుగాంతా॥ రత్నము నీవటుముక్తికి॥ యత్నిం
 చినదానివితర శ్రీ యత్నములేకే॥ ౬౬॥ తే॥ గీ॥ పడఁతి నీప్రశ్నత్రెలోక్య
 పావనంబు । అజ్ఞభవునకుఁదలపోసి శ్రీ యడుగరాని । గోప్యమడిగితి వది
 యెనా శ్రీ కోర్కెఫలము । నదియెనా పెద్దనిజేప శ్రీ మగుధనంబు॥ ౬౭॥
 క॥ సంతతము నీవునాయెడ । నెంతయునెడతెగనిభక్తీ నెఱపుదుగానక॥
 ఇంతకు నీపైదయ నది । యెంతటిమర్మంబునైన శ్రీ నెఱిఁగింతుఁడగక॥
 ౬౮॥ ఉ॥ మానిని విత్తమాదిగసమస్తముకంటెను హెచ్చుప్రాణముల్
 ప్రాణముకంటె నెక్కువగురబ్రహ్మపదంబగు జ్ఞానవిత్తముక॥ బ్రాణము
 నైన నిచ్చుటకుఁ బ్రాణములొప్పునుగానియేరికే॥ జ్ఞానధనంబు నిచ్చు
 టకుఁ సాధుజనంబులు సై ప రెంతయుక॥ ౬౯॥ క॥ గురుభక్తిలేనివారికి
 నెఱిఁగింపఁగఁ బోల దిట్టి శ్రీ నిర్మలబోధక॥ గురుభక్తి గుదిరియుండిన ।
 నరునకు నుపదేశమీయ శ్రీ నగునాద్యులకుక॥ ౭౦॥ చ॥ భువి నెనరైనఁ

గారణముః శ్రీ బొందగఁబెద్దల నాశ్రయించినన్ | బ్రవిమలచూడ్పివారి
 నిజ శ్రీ భావముశోధనఁ జేసియీదగున్ సవరస మొల్కుభూతలమునందు
 నవేయ ఫలించునన్యముల్ | చవిటిపొలంబు దున్నయును శ్రీ జల్లినవిత్తులు
 పండనేర్చునే|| ౮౦|| ఉ|| గారవ మొప్పఁబెద్దలనఁ శ్రీ గా శతవృద్ధులుగారు
 విద్యలన్ | మీఱినవారుగారు భువి శ్రీ మేటి నగంబులయంతలేసివా |
 రారయఁగారుజ్యేష్ఠకుల శ్రీ మందుజనించినవారుగారు నూ | ధారుణిఁద
 మ్మందామెగను శ్రీ ధన్యులె పెద్దలు నిశ్చయంబుగన్|| ౮౧|| ఆ-పె|| అట్టి
 వారివెడకి శ్రీ పట్టియనుదినము | దేవదేవుఁడంచు శ్రీ దెలిసిగురుని | సేవఁ
 జేసియతని శ్రీ చిత్తంబుమెప్పించి|ముక్తిగాంచవలయు శ్రీ మొదలునరుఁడు||
 ౮౨|| క|| వణితామణిమోక్షమునకు | ననువొందగవలయుసాధ శ్రీ నంబు
 లునాల్గున్ | మునుదెలియనగునుగావున వినిపించెద వినుమువాని శ్రీ విధ
 మునుధరుణీ|| ౮౩|| నీ|| వరుస నిత్యానిత్య శ్రీ వస్తువివేకంబు - కలిగియుం
 డుట యొందు శ్రీ ఘనముగాను | మూత్ర వమనవిష్ట శ్రీ ములకాసలేనట్లు-
 లిహ స్వర్గభోగేచ్ఛ శ్రీ లేనిదొకటి | సంతతంబు శ్రీమాది శ్రీ మట్కమ
 సంపత్తి శ్రీ నలువొందుచుండెడు శ్రీ నదియనొకటి | మోక్షంబుకొఱకు నశ్రీ
 పేక్షించుటయు ముము - క్షత్వమన నొకటి శ్రీ సరవినిట్టి|| తే-గీ|| సాధన
 చతుష్టయంబిల శ్రీ సంభవించు | నరుఁడె యధికారిమోక్షంబు శ్రీ నకును
 నర్హుఁడట్టిశిష్యునిఁ గనిపెట్టి శ్రీ యాదరమున|వరదయామతి బోధించ|వల
 యుగురుఁడు|| ౮౪|| క|| మేధావియైన నీకును | సాధనసంపత్తిగలదు శ్రీ
 సద్గుణములకున్ | సాధుచరిత్రపునీవీ | బోధకుఁడగు దింతివిమలరబుద్ధివి
 గానన్|| ౮౫|| క|| నాగురుఁడగు సాందీపుని | వేగమే మదినిల్పియిపుడు
 వెలఁదిరొసేకున్ | నా గురుమర్కముఁజెప్పెద | బాగుగవినుమింక భక్తిశ్రీ
 భావము మెఱయన్|| ౮౬|| తే-గీ|| అవనిఁబరికించిచూడ మా శ్రీ నపుల
 యందుఁ | దీప్రమోక్షేచ్ఛయనియును శ్రీ దిరముగాను|మందమోక్షేచ్ఛ
 యనియు న శ్రీ మరునురెండు | తెఱఁగులగుచుఁ దద్విధములఁ శ్రీ దెలియు
 మీవు|| ౮౭|| నీ|| ఇల్లుగాలుచునుండ శ్రీ నింటిలోనిమనుజుఁ శ్రీ డెంతతీప్ర
 మ్ముబైఁగి శ్రీ గోరు | ఘోరకానన మందు శ్రీ దారిఁబ్పిన నరుఁడెంత
 తీప్రము మార్గశ్రమెఱుంగఁగోరుఁ|బులిపెంబడించినరబులివాతఁబడకుండ-
 నెంతతీప్రము మర్త్యులేడేగఁగోరుఁ | బాముపై కొనిరాగఁ శ్రీ బాముచేఁ
 జిక్క - యెంతతీప్రము నరుం శ్రీ డేగఁగోరు|| తే-గీ|| జోరులు దలుమఁ
 జిక్క శ్రీ చోరులకును|నెంతతీప్రంబు మానవుం-డేగఁగోరు | సంతవేగం
 బునను బ్రయ శ్రీ త్నంబుఁజేయు | నదియెపోతీప్రమోక్షేచ్ఛ శ్రీ యనగఁ

బరంగు||౧౦|| క|| ఒకకాలంబున నిమ్మహి | నొకనికినిబాధలెల్ల శ నొక
 వకయున్న | నొకయొకనికినొకయొకతటి | నొకయొక యాపత్తుగలిగి
 యుండగవచ్చు||౧౧|| ఆ-వె|| వనితమోక్షమునకువలయుసాధనములు|
 సంఘంటింపబడక శ జనుడుమోక్ష | మతులితముగఁగోరు శ నదిమంద
 మోక్షేచ్చ | యంచుఁజెలియవలయుశహంసగమన||౧౦|| సీ|| తాపత్ర
 యాగ్ని యీ శ తనువుదహించుటే-యిల్లంటుకొనికాలుర పెంచిచూడఁ |
 దన్నుదా నెఱుంగక శ తనువుదాననుకొంటే-దండకాటవిదారిఁ శ దప్పు
 టయును | బొరిమనమింద్రియం శ బులవెంటఁ బాటుటే - వ్యాఘ్రంబు
 దఱుముక శ వచ్చుటయును | నరయ దుర్విషయంబులందువ ర్తించుటే-
 సర్పంబుగదియుటసారసాక్షి|| తే-గీ|| యెలమిఁగామాది పడ్వర్తములె
 యనంగ | నలరు దొంగలుపొంచుకరనావివేక | మనెడు ధనమును నప
 హరిం శ పంగజూచు | నదియె చోరులు దఱుముట శ యతివ వినుము||
 ౧౧|| ఆ-వె|| ఇట్టిబాధలెల్ల శ నేకకాలంబున | సంభవించునట్టి శ జనుడు
 గాని | యట్టిశ్రమలఁబాపునట్టిసద్గురుఁజేరి | గట్టిగాను ముక్తిఁ గాంచఁ
 బోడు||౧౨|| క|| హరియిట్లు తెల్పఁగావిని | హరినేక్షణ పల్కెనిట్టు శ
 లంభోబాహు|| పురుషార్థమెన్ని భంగులొ | యెఱింగింపు మటన్నగృష్ణుశ
 డిట్లను సతికి|| ౧౩|| సీ|| గణుతింప ధర్మార్థ శ కామమోక్షములనఁ -
 బురుషార్థములునాల్గు శ భువిఁజెలంగు | యాత్రదానవ్రతశ్రయజ్ఞంబులాది
 న - త్కర్మముల్వేయుట శ ధర్మమయ్యె | గాయంబుమిక్కిలిశ కష్టించి
 యుక్తిచే-సర్థంబుఁగూర్చుట శ యర్థమయ్యె | బాలతుల కూటంబుఁ శ
 బుత్రులసౌఖ్యంబుఁ గావలెనను వాంఛ శ కామమయ్యె|| ఆ-వె|| నీత్రి
 వర్గమరసి శ నిత్యంబుగాదని | యచలగురునిభ క్తీనాశ్రయించి | బ్రహ్మ
 మెఱిగి జన్మ శ బంధంబులను బాసి | ముక్తిఁగనుట బుధులు శ మోక్ష
 మంద్రు||౧౪|| క|| పురుషార్థంబుల నందగుఁ | బొరిబొరి ధర్మార్థ కామ
 ములనెడుమూడు|| బరమ పురుషార్థమనంగను సిరముగ మోక్షంబె
 యంచు శ జెప్పుదు రాద్యుల్||౧౫|| తే-గీ|| చెలఁగి ధర్మార్థ కామముల్ శ
 జీవకోట్ల | కన్నిటికి నాచరింపగ శ నగునుగాని | మహిని మోక్షంబు
 మాత్రంబుమానవులకు | నాచరించఁగఁదగినది శ యరసి చూడ|| ౧౬||
 క|| జన్మములకెల్ల మానవ | జన్మంబే యెఱుకగల్గు శ జన్మమగుటని|జన్మ
 మునముక్తిగాంచక | జన్మముకడతేరదన్య శ జన్మములందు||౧౭|| క||
 జన్మంబురోసియింకనే | జన్మంబునురాకమున్న శ జనుడుపరమున||
 దన్మయమందిన మఱిలను | జన్మంబులులేకజన్మ శ సాఫల్యమగు||౧౮||

క॥ సరజన్మమై త్రినందుకు । సరగునమోక్షంబుగనుట సార్థకమృత్యుకా ।
 మఱియితరజన్మములలోఁ । బరమరయఁగదెల్వితేక శ్రవచురించుటనేకా॥
 చ॥ గరిమనమస్తజీవతతి శ్రకంఠెను మానవులెక్కుడందునకా । గరితెలు
 గాను బుట్టుటల శ్రకంఠెను బూరుషజన్మమెక్కుడొకా । బురుషులయందు
 శాస్త్రపరి శ్రబోధనపండితులెక్కుడందునకా । మఱినతిగోప్యమైన పరశ్ర
 మార్థమెఱింగిన ధన్యులు త్తములొ॥౧౦౦॥ ఆ-వె॥ పరమగురునికరుణం శ్ర
 బడసిన సతులై స॥బురుషులై న పండిత పురుషులై న । మాచకమృత్యులైన శ్ర
 మందులు చండాలు । రై న ముక్తిగందు శ్రరంధులైన శ్ర ౧౦౦॥ చ॥ తను
 పుట్టుత్యముక వదలి శ్రతాతయునై వెతగాకమున్నగా । ఘనకఫవాతపై
 త్యములు శ్రగప్పి మతిభ్రమరాకమున్నగా । బనివడి కాలకింకరులు శ్ర
 పైఁబడితన్నొని పోకమున్నగా । గనఁడగు నాపరాత్పరుని శ్ర గాయముఁ
 జాయకయున్న యంతలో॥ ౧౦౧॥ ఆ-వె॥ సతుల సుతుల హితుల శ్ర
 సంపదఁజాట్టాల । నమ్మితన్నుఁదాను శ్ర సరయలేక । భ్రాంతినొందువాని శ్ర
 బ్రదుకెల్లను విసిని । కాయలోనిపురుగు శ్రగతిడలంప॥ ౧౦౨॥ ఉ॥ గట్టిగ
 మోక్ష కాంక్షయును శ్రగల్గనె గల్గదుభూమినేరికికా । అట్టి విచారమెవ్వ
 నికి శ్రనైననొకానొక వేళఁగల్గినకా । గట్టడినేడు రేపనుచుఁగలముఁ
 బుచ్చునుగాని ముక్తిచే । పట్టఁచుబ్రహ్మకల్పములు శ్రసాయక తా నిల
 నుండునట్లుగకా॥ ౧౦౩॥ క॥ మంచివచనములు విషమగు । మించినకో
 పంబువచ్చు శ్రమిక్కిలిపగసా । ధించెదరు బుధులపల్కులు । మంచివి
 యని తెలియలేదు శ్రమందాత్తులొగికా॥ ౧౦౪॥ నీ॥ కప్పకు నిలఁగల శ్ర
 కమలతేనియలేల - పందికి బస్సిరు శ్రగంధమేల । పండునకునుమంచి
 సొందర్యపతియేల - నంధునకుమెఱుంగు శ్రటద్దమేల । కుక్కుకువపరంజీ
 కుళ్లాయేలకోఁ - తికిని ముత్యాల ప శ్రతకమునేల । కొమరొప్పచిడు
 దుకు శ్రగోక్షీరమదియేల - పేడపురుగునకు శ్రబెల్లమేల॥ తే-గీ॥ చెవిటి
 వానికి మృదుగాన శ్రచవుల వేల । రూఢిఖరమునకునమృతరచులవేల ।
 తివిరిగాడిదకునుదివ్య శ్రతీర్థమేల । మంకుజనులకు నిజమోక్ష శ్రమార్గ
 మేల॥ ౧౦౫॥ ఆ-వె॥ జంబుకమునకేల శ్రస్వర్గలోకంబును । గలయరత్న
 ములుపిరకంబుకేల । మాచకమృత్యుకేల శ్రమదనశాస్త్రంబును । మందమ
 తులకేల శ్రమంచిబోధ॥ ఉ॥ చోరజనంబులందఱిని శ్రజోరుల చందము
 గందు రెంతయుకా । జారులునెల్లవారలను శ్రజారులకై వడిఁజూతురెన్న
 గాఁ । గ్రూరులుసర్వమానవుల శ్రగ్రూరులరీతిని నెంతెరట్టులే । నారకుఁ
 గాంతరజ్ఞులును శ్రసద్గురులకా దమనంటిపారుగకా॥ ౧౦౬॥ నీ॥ మాటనే

ర్చినవాని శ్రీ బూటకుండనియండ్రు - మాటలాడకయున్నశ్రమందుండ్రు |
 సతులతోభాషింప శ్రీ జారపురుషుండ్రు - జారుండుకాకున్న శ్రీ పండు
 డండ్రు | వన్నెవల్కులుగట్ట శ్రీ బలుహొయల్ గాండ్రు - గుడ్డమాసిన
 వాని శ్రీ మడ్డియందు | రరయఁజక్కనివాని శ్రీ నంనగాండందురు - రూపి
 గాకున్నగు శ్రీ రూపియండ్రు || తే-గీ || కల్లనిజమండ్రు నిజమును శ్రీ గల్ల
 యందు | రిట్లునరులకు సహజంబులట్లుగాన | సర్వజనులకు నిలలోన శ్రీ
 సమృతముగ | నడువలేరెంతసాధులు శ్రీ నై నజగతి || ౧౦౯ || చ || జనముల
 కెల్ల లోకమున శ్రీ సమృతిగానడువంగఁగోరిదా | నెనయఁగ నెల్ల వారిమది
 కింపుఘటింపఁగఁబోవ నెంచువాఁ | డనువుగ వెండి నెవ్వరిని శ్రీ హర్ష మునొం
 దఁగ జేయలేకతాఁ | జెనఁటి యనంగ నన్నిటికి శ్రీ జేటువహించినబుద్ధి
 హినుడై || ౧౧౦ || ఉ' మంచిగుణంబులేమికిని శ్రీ మంచినిజెడ్డగఁజెడ్డమం
 చిగా | నెంచుచునుండ్రులోకమున శ్రీ నెంచిన సేమగుఁజెడ్డఁచెడ్డయే |
 మంచియు మంచియేయగును శ్రీ మానినియి త్రడికాంచనంబుగా | నెంచిన
 నొనెహేమమును శ్రీ ని త్రడిగాఁగన నొనెయట్టులన్ || ౧౧౧ || ఆ-వె || పేడ
 బెల్లమనిన శ్రీ బెల్లంబుగాఁబోదు | పేడయన్నగుడము శ్రీ పేడగాదు | పేడ
 పేడె యగును బెల్లంబుబెల్లమే | జ్ఞానిజ్ఞాన మూఢశబ్దంబుజనుఁడ || ౧౧౨ ||
 క | జ్ఞానులనుజూచి యిలన | జ్ఞానుల దెగడుదురుబుద్ధి శ్రీ జాడ్యతదిగువన్ |
 శ్వాసములకోట్లుమొఱిగిన | నేనుఁగునై నున్నవాని శ్రీ కేమిభయమికన్ ,
 ౧౧౩ || నీ | ఘనునిసీచుండన్న శ్రీ గాఁబోడు సీచుండు | ఘనుఁడన్న
 సీచుండు శ్రీ ఘనుడుగాడు | అంచను బకమన్న శ్రీ గొంచకానేరదు-గొంచ
 నంచ యనఁగ శ్రీ నంచగాదు | అవనిభూషణమామరణాదితిరస్కారముల
 రయఁగా దేహశ్రమునకుఁగాని | యాత్మకులేవురూ శ్రీ పాతీతమైనామ-గుణ
 వర్జితంబయి శ్రీ కుదురుకతన || తే-గీ || నెవ్వరేమన్ననాత్మకు శ్రీ సేమికోదువ |
 పరులుభూషింపలేనట్టి వాసిగాదు | పరులుదూషింపఁపెచ్చైన శ్రీ వన్నె
 చెడదు | ధరణి నొందరు మోదభే శ్రీ డములుబుధులు || ౧౧౪ || క || ఎవరే
 పల్కులుపల్కిన | నవిసాధులువినియు వినని శ్రీ యట్టులఁదామీ | భవిని
 నటించురువారలు | భవనాశస్థితులులేని శ్రీ భావనులగుటన్ || ఆ-వె || తెరవ
 మానవులకు శ్రీ ద్రికరణశుద్ధిలే | నట్టికతనమాయ శ్రీ నమ్మివివిధ | గతు
 లపెక్కునమ్మ శ్రీ కంబులుచెప్పిన | నమ్మలేరు నిజము శ్రీ నళినసేత్ర || ౧౧౬ ||
 ఉ || చచ్చినవారె ధన్యులని శ్రీ చాలనుతింతురు లోకమందునన్ | జచ్చిన
 వారలు మగుడ శ్రీ జన్మకురాకయె యున్నధన్యులే | చచ్చియు నెప్పటట్టు
 లనె శ్రీ జన్మములేత్తుదు రట్లుగావునన్ | జచ్చియుఁజావకుండియును | సౌఖ్య

ములేదికము క్రిగానకే॥౧౦౮॥ ఆ-వె॥ గురుని జేరగల్గి శ గుర్తుగాఁబర
మును దెలియగల్గిగొప్ప శ తెలివిగల్గి । మొనసిమ్మగములట్లుఁ మూఢులై
మిన్నక । చెడుదు రల్పమతులు శ సిద్ధముగను॥౧౦౯॥ క॥ విహగములు
మింటి కెగయుట । సహజంబగు నేలదూరం శ జాలవటువలె ॥ బహువి
ధమాయలఁబొందుట । సహజముమూఢులకుము క్రిసాధ్యంబగునే॥౧౧౦॥
సీ॥ అర్థంబు భూములు । నార్జించఁగాదీటు - ఘనమందిరంబులు శ గట్టఁ
దీటు । సతులతో భోగింపఁ సౌఖ్య మొండఁగఁదీటు । సతుల వేడుకలెల్ల శ
జూడఁదీటు । బుట్టుముచ్చటలను - బ్రాద్దువుచ్చగఁదీటు । దిరముగాఁ
బొరుగిండ్లు శ దిటుగఁదీటు । గార్యంబుఁబెంచుచు శ గలహమాడఁగఁదీటు ।
జెలువుగాఁబరుల దూషింపదీటు॥ తే-గీ॥ కోరినీచాత్తులను నెల్ల శ గొల్వఁ
దీటు । మండమతులగు నీదుష్ట శ మానవులకుఁ బవలురాత్రియుఁదీటుదు శ
పరమగురుని । చెంతజేరఁగఁబరమార్థ శ చింతఁజేయు॥ ౧౧౦॥ చ॥ భరిత
తటాకనీరములు శ పానముఁ జేయక వాయసాదులు ॥ మఱిగిన కుంభ
తోయములు శ మోదమురంజల గ్రోలుకై వడి ॥ నరులును జన్మకర్మ
ములు శ నాశ మొనర్చెడి ము క్తివీడియు ॥ బరిబరి నీచమార్గములఁబట్టి
నటించురు శ ర్థతంత్రులై ॥ ౧౧౧॥ తే-గీ॥ మనుజులందఱు నొకలోక శ
మండేయున్న । నొకరిలోకంబులో నెన్న నొకరుగల్గి । రెవరిలోకంబువా
రిదే శ యెంచిచూడ । నొక్కలోకంబులో నుండు శ నోపరెవరు॥౧౧౨॥
క॥ చోరులకుఁ జోరచింతయు । జారులకును జారచింత శ జగతీశులకు ॥
జోరాటంబులచింతయు । సార వివేకులకుఁ గల్గు శ సద్గతిచింతలే॥౧౧౩॥
చ॥ కమలమునందుఁ దేనియకు శ గా బహుదూరముపోయి గ్రోలు నా ।
భ్రమరమునట్లుబోధగను శ ప్రాజ్ఞుడతా గురుఁడెందునుండిన ॥ గమ
లముమీదఁగప్పయును శ గల్గిమరందముగాననట్టు లా । కుమతులెఱుం
గలేరు పర శ గోప్యము సద్గురు చెంతనుండియు ॥ ౧౧౪॥ ఆ-వె॥ గురు
నిమహిమ దెలియు శ గురు భక్తునకుఁగాక । యితర జనులకెల్ల శ నేమి
యెఱుక । తేనె తెరలజూడఁ శ దేనెటిగకుఁగాక । యితరమక్షికాళి శ
కెఱుకపడునె॥ ౧౧౫॥ క॥ మెఱుంగై నయద్ద మంధుని । కరమునఁదాల్చి
యును మోము శ గనలేనట్లా । గురుఁడు తమయొద్దనుండియు । గురుమ
ర్మము దెలియలేరు । గ్రుడ్డిజనంబులే॥ ౧౧౬॥ ఆ-వె॥ కడఁగిదర్శణంబె శ
గానని యంధుండుతనదు వదనమెట్లు శ గనఁగనేర్చు । గురునిగానలేని శ
గ్రుడ్డివాడిలలోనఁ । బరముగాంచుటెట్లు శ పంకజాక్షి॥ ౧౧౭॥ క॥ అద్ద
ముపొడఁగను వానికి । నద్దంబున వానిరూప శ మగుపడు విధమా । పెద్ద

లఁబాడఁగనినప్పుడె|తద్దయుఁబరమార్థమతఁడుతప్పకగాంచుకొ॥ ౧౨౮॥
 క॥ అనసద్గురుని ప్రభావం | బస నెట్టిదో దెల్పుమనినతేబడఁతికినిదయా|
 వసధియగు నందనందను | మనుజెప్పఁదొడంగె నిట్లు శ్రీ లున్నవిధంబుకొ॥
 ౧౨౯॥ క॥ గురుండనగాఁ బరుడనఁదగుఁ | బరుడనగాఁ గేవలాత్మ శ్రీ
 పరిపూర్ణుడగుకొ॥ బరిపూర్ణుడె గురుండగు న | గుఱుతెఱిగినవాడె
 జగతి శ్రీ గురుండగుఁదరుణీ॥ ౧౩౦॥ క॥ పరుడగు నాభగవంతుని | పరు
 సఁదెలుపునతడె సుగురు శ్రీ నరుడెవఁడైనకొ గుఱిదెల్ప నేరకుండిన |
 గురుండెట్లగువాడు పశువు శ్రీ కుంభినిలోనకొ॥ ౧౩౧॥ ఆ-వె॥ తల్లిదండ్రు
 గురుడు శ్రీ దైవంబనుటచేతఁ | దల్లిబిడ్డకెల్లు శ్రీ తండ్రుజూపు | నట్లుగు
 రుండె శిష్యు శ్రీ నకుడైవమును జూప | వలయుఁజమ్మియట్టి శ్రీ వాఁడగు
 రుడు॥ ౧౩౨॥ క॥ గురుండే యజహారి దుద్రులు | గురుండేయింద్రుండు
 దివిజ శ్రీ కుముదా పురపుల్ | గురుడే సర్వమయుండగు | గురునకునితరం
 బులేదు శ్రీ కోరివెడకినకొ॥ ౧౩౩॥ క॥ పరమాత్మ నెఱుగఁజేసిన | గురు
 డేభగవంతుడిలను శ్రీ గురైఱిగిన యా | గురుండే యిహపరములకును |
 గురుండగు నాగురుడె గురుడు శ్రీ గురువులకెల్లకొ॥ ౧౩౪॥ క॥ గురుమ
 హిమదెలియ నెవ్వరి | తరమగు దేవతలకైన శ్రీ దలఁపఁగవశమా| హరి
 హర ధాతలునాదిగ | గురుపదమే గతియటంచు శ్రీ గొల్తురనిశముకొ॥
 ౧౩౫॥ తే-గీ॥ మఱి గురువర్ణంబు మొదలింటి శ్రీ మాయదాని | నడఁచున
 ట్టిదయ గురు వ శ్రీ ర్ణంబుగాన॥ నరయ గురు శబ్దమీభువనసంబులకును|
 మించినది గురుమహిమచు శ్రీ నెంచవశమె॥ ౧౩౬॥ క॥ నరుండెట్లుగురు
 డగునని| గురుమర్మము దెలియలేక శ్రీ కూయు కుమతుతా| నరులకుఁదె
 ల్పునె పశువులు | నరయంగాఁ దెల్పకున్న శ్రీ నరుండేగురుండొ॥ ౧౩౭॥
 తే-గీ॥ నరుడుగురు డెట్లులగునని శ్రీ యనిన వినుము | నరకులంబు
 బుట్టిన శ్రీ నరుడులెస్స | గురుకులంబున మెలఁగిన శ్రీ గురుండెయగును|అన్య
 జాతికిటం బభిర్యయెనయట్లు॥ ౧౩౮॥ క॥ ధరణిసమస్తముకంటెను | గురు
 డధికుడు స్మరణకంటె గుఱియధికంబొ॥ గుఱికంటె మిగులుముక్తియుఁ|
 బరికింపగ ముక్తికంటె శ్రీ భక్తిఘనంబొ॥ ౧౩౯॥ క॥ ముక్తికి మూలము
 భక్తియ | భక్తికి మూలంబు ముక్తి శ్రీ బ్రహ్మాదులకుకొ॥ ముక్తికిగురుండే
 మూలము | భక్తియే లేకున్నముక్తి శ్రీ పడయఁగవశమే॥ ౧౪౦॥ చ॥ సుర
 మునియడుకింపురుప శ్రీ సోమ దివాకర మూర్తులింద్రుడుకొ॥ గరుడభు
 జంగదికృతుల శ్రీ కల్మషదానవ సిద్ధసాధ్యకి | స్మరవర రాజమంత్రి
 లును శ్రీ నాదీనమస్త జనాళికి యిలకొ॥ బరమ పవిత్రమైనదియు శ్రీ భక్తి

యగాదె తరింపఁజేయఁగన్ ॥ ౧౮౧ ॥ క॥ గురుమహిమ యిట్టిదనుచును ।
గుఱు తెఱుఁగఁగ లేకమాయశకూపములోనన్ ॥ జొరనయ్యెనరులసద్గురు ।
మఱుగెఱుఁగకయున్న ముక్తి శ్రీ మార్గముగల దే॥ ౧౮౨ ॥ ఆ-వె॥ నిక్కమైన
గురుడు । చిక్కుటకష్టంబు । టక్కుగురులకెందు శ్రీ లెక్కలేదు । అరయ
కాంచనంబు । నరుదులోకంబునఁ । గల్లపసిడిలేదె శ్రీ కొల్లగాను॥ ౧౮౩ ॥
తే-గీ॥ వసుధదైవంబుఁజూపిన శ్రీ వాఁడెగురుడు । గనినయాతండ్రి
శిష్యుండు శ్రీ గడఁకతోడఁ । బరముఁజూపింపక యెగాడుశరమగురుడు ।
చూడకయెగాడు శిష్యుండు శ్రీ సుస్థిరముగ॥ ౧౮౪ ॥ చ॥ సరసుల చెంతఁ
జేరినను శ్రీ సాధు గుణంబులువచ్చు నేరికిన్ ॥ దురితజనాశిసఖ్యమునరదుష్ట
గుణంబులుగల్గు నెట్లన ।న్నిరవుగ వర్షబిందువులు శ్రీ నిల్చిన శ్రేగడసిరు
తియ్యనౌ । సరసిజనేత్రచౌటఁబడిరచవ్వలు నుప్పులుగావె యిమ్ముహిన్ ॥
౧౮౫ ॥ ఆ-వె॥ సలిలతైలచేల శ్రీ ములకు సుగంధసూనముల చెల్వితావి
నవివహించు । సరణిసూరిజనుల శ్రీ సాంగత్యమున వచ్చు । సద్గుణములు
మూఢ శ్రీ జనులకై న॥ ౧౮౬ ॥ క॥ ఖ్యాతిగ సద్గురు జేరియు । జ్యోతినిఁగవ
లేక బాహ్య శ్రీ చోద్యంబులచేఁ । గోతులవలెఁ జియించెడి । పాతకు
లకు నెట్లుగల్గు శ్రీ భవ్యగుణంబుల్ ॥ ౧౮౭ ॥ క॥ అని తెల్పగురుమహా
త్మ్యము । వినియద్భుతమంది బ్రహ్మశ్రవిద్యయనంగా । వినియుండ నెట్టి
దోయది । వినిపింపు మటన్నసతికి శ్రీ విభుఁడిట్లనియెన్ ॥ ౧౮౮ ॥ ఆ-వె॥
అబల బ్రహ్మవిద్య శ్రీ యనఁగజేటొక్కటే । బ్రహ్మనెఱుఁగునదియె బ్రహ్మ
విద్య । యదియ సర్వకర్మ శ్రీ లడుగంటగాఁజేయు । జన్మబంధములను శ్రీ
సమయఁజేయు॥ ౧౮౯ ॥ క॥ విద్యలకెల్లను మొదలిటి । విద్యయు భావింప
బ్రహ్మవిద్యయె యిఁకనే । విద్యలు దానికిసమముగు । విద్యల సరయంగ
లేవు శ్రీ విశ్వములోనన్ ॥ ౧౯౦ ॥ ఆ-వె॥ బ్రహ్మపదముదెలియఁ శ్రీ బడు
విద్యయదిగాన । బ్రహ్మవిద్యయంచు శ్రీ బలుకఁబడియె । నట్టివిద్యగురుని
యనుమతివడసిన । యతఁడె బ్రహ్మవేత్త శ్రీ యనఁగనొప్ప॥ ౧౯౧ ॥ క॥
అటువది నాలుగు విద్యలు । వరుసగ మద్గురునివలనఁ శ్రీ బడసితినేనున్ ॥
మఱియావిద్యలచేతను బరమార్థమ బడయ రాదుశరకింపంగన్ ॥ ౧౯౨ ॥
క॥ ధర నావిద్యలనేర్చిన । నరులకు నెటువంటిపనులు । నగుఁగావుననా ।
గిరినొక్క వేలనెత్తితి । విరివిగనేనింకవట్టివిద్యలగాదే॥ ౧౯౩ ॥ తే-గీ॥
అట్టివిద్యలచేఁ గాదె శ్రీ యరయఁబదియు । నాఱువేలగు గోపిక శ్రీ లంద
ఱికిని ॥ నన్నిరూపులఁ దోచితి శ్రీ నాకునింక । సాధ్యమునుగాని పను
లెవ్వ శ్రీ జగతి లేవు॥ ౧౯౪ ॥ క॥ కలయే విద్యలు సర్వము । కలయే

యెంతంత పనులు శ గావించిననా । కలఁబాయఁ ద్రోయనట్టిది ॥ గల
యంగా బ్రహ్మవిద్య శ గాంచఁగవలయు ॥ ౧౫౫ ॥ తే-గీ॥ బ్రహ్మ నూ
త్రంబుగాన నా శ బ్రహ్మవిద్య । సాధ్యమునుగాక విడిచిరిసర్వజనులు ।
సకల కార్యంబులును జేయఁ శక్తియున్నఁ బడయరాదది మర్మంబు శ
బ్రహ్మ విద్య ॥ ౧౫౬ ॥ క॥ సురపతికి వాణిపతికిని । సిరిపతికిం గారి
పతికి శ సిద్ధపతులకు ॥ ధరణీపతులకు మించిన । దరయంగా బ్రహ్మ
విద్య శ యగునుమృగాక్షి ॥ ౧౫౭ ॥ తే-గీ॥ వివిధకార్యంబులును జేయఁ
వేసనదులు । బ్రహ్మవిద్యయె యిదియని శ పల్లుటరయఁ । బరశగనీపను
లివియెంత శ బ్రహ్మవిద్య । నాచరింపగ రాదను శ సర్థమయ్యె ॥ ౧౫౮ ॥
క॥ కోటికి విద్యలునేర్చినఁ । గూటికె సరిపోయె బ్రతుకుఁకుంభినిలోనా ।
నాటకధారుని గల్గెను । పాటియదే । బ్రహ్మవిద్యోపడయంగఁదగు ॥
౧౫౯ ॥ క॥ పట్టినను బ్రహ్మవిద్యయె । పట్టఁగవలెఁగానియితర శ సామర
విద్యల్ । పట్టుపడి మరల మరలను । బుట్టియుఁ జావంగ నేల శ బూటక
మాయ ॥ ౧౬౦ ॥ తే-గీ॥ కాననా బ్రహ్మవిద్యను శ గాంచుటకును సర్వ
కాలంబు గురుసేవ శ సల్పునట్టి । ధన్యులకుఁ గాక యన్యుల శ తరమె
తెలియఁ । గప్త సాధ్యమా నావిద్య శ ఘనులకై న ॥ ౧౬౧ ॥ ఉ॥ చక్కఁ
గనిచ్చి ధీరతను శ సద్గుణబోధను నాయుధంబుచేఁ । గుక్కునుజంపినూక
రము శ గూల్చి మదేధము గెంటిమువ్వరన్నుక్కడఁగించి శత్రువుల శ
నోపిక నాద్యుర్రదించిమాయల ॥ జిక్కక మేటిబ్రహ్మమును శ జెంది
నవారికిఁ గల్గుమోక్షము ॥ ౧౬౨ ॥ ఆ-వె॥ తాపత్రయముల శ తల్లడి
ల్లుచు నీవ । త్రయముల వాస శ నాత్రయాది । బద్ధులగుచు నదులు
బడలుత్రయావస్థ । లోనజిక్కిమాయ శ గానలేదు ॥ ౧౬౩ ॥ చ॥ తనువుల
నెంత పెంచినను శ దప్పదుచ్యుత్యవు వచ్చునెప్పుడో । పనుపడఁగుక్క
నక్కలకుఁ శ బాల్చుదుమేనులమ్మి యిమ్మహి ॥ మనుజులు మాయలం
బడుట శ మక్షికముల్ మిథుకాంత బోయి యం । దెనయఁగఁజొచ్చియు
న్వెడల శ నేరక చిక్కిన చందమాం దుడ ॥ ౧౬౪ ॥ నీ॥ సకల యన్న
ములాది శ సతతంబుఁ జేయుట - నఖిల విద్యలునేర్చి శ యధికుడౌట ।
భూమిఁబండించుట శ భూచక్రమేలుట - కొలువుండుటకు పొట్టకూటికొ
ఱకె । గాని ముక్తికిఁగాదుఁగునముగా బహురీతి - గడగండ్లుపడ నేల శ
కడుపుకొఱకుఁ । గ్రిమిమృగ పశుపక్షి శ కీటకాదులనెల్ల - జెలఁగి
యేయత్నముల్ శ సేసిబ్రతుకుఁ । గాన వాంఛింపకయెత్తప్తిగలుఁగు
నంచు । గట్టిగాఁ దెలిసి పరంబు శ గానకున్న । నితర జీవులకంటెను శ

నెన్నవరుడు | నధముఁడెకాని పరికింప శ నధికుఁడగునె|| ౧౬౫|| ఉ||
తల్లులు దండ్రులావులును శ దారసుతాదులు బంధుసోదరుల్ | కల్లుగునేరి
కెవ్వరికి శ గారడి మాయ యటంచు రందఱున్ | గల్లని యన్నమాత్ర
మున శ గారడిమాయయు లీడఁబోవునే | కల్లనిజంబెఱుంగకయెగంధ
గజేంద్ర సమానగామిసి|| ౧౬౬|| క|| అనినఁ ద్రిమూర్తులై దైవము |
లని వారల నామజపము శ లను ప్రతిమారా | ధనలుసొనరురు ఫలమే |
మని యడిగిన సతికిఁగంస శ హరుఁడిట్లనియెన్|| ౧౬౭|| తే-గీ|| దైవమొ

—: దైవలక్షణము. :—

కృందె యనుమాట శ ధాత్రిలోన | సహజముగఁ బల్కుదురు సర్వ శ
జనులు నతఁడు | నెందు నున్నాఁడో యెవ్వరు శ నెఱుంగలేరు | అతనిఁ
గానకజగ మెల్లఁనంధులైరి|| ౧౬౮|| చ|| విరివిగ బ్రహ్మదైవమని శ విష్ణు
నియల్లని యీశ్వరుండునా | హరిహయుఁడంచు విఘ్నపతి శ యంచుఁ
జెహోవయటంచు భూతముల్ | తరణి సుధాకరాద్యనల శ తారలశక్తుల
నాది గొల్తురి | తైఱఁగున నంతకంటె మును శ దేవుండులేకయే వీరుపు
ట్టిరే|| ౧౬౯|| క|| శ్రీవనితయంచుఁ గొండఱుభావించురు వాణియంచుఁ శ
బలువురు శారి | దేవియని కొండఱిట్లుగ | వేవేల విధంబులాత్మరవిధము
దెలియకన్|| ౧౭౦|| ఉ|| పట్టుగమూడుమూర్తులను శ భాను నిశాకర దేవ
దైత్యులన్ | దిట్టతసాగరంబులును శ దిక్పతు లెల్లయుఁదారలున్ గిరుల్ |
నెట్టనఁబంచభూతములు శ నింద్రుఁడె హోవయు నెల్లలోకముల్ | పుట్టక
ముగ్గలండుసుమిరపుట్టును గిట్టును లేనిదైవమున్|| ౧౭౧|| సీ|| అజఁడుదై
వంబని శ యనుటమాత్రమెగాని - వానికి జన్మరూ శ పములుగలవు |
విష్ణుదైవంబని శ వివరించుటేగాని - వానికి జన్మరూ శ పములుగలవు |
శివుఁడుదైవంబని శ చింతసేయుటే గాని శ వానికి జన్మరూ శ పములు
గలవు | మఱియు నింద్రునిదైవ శ మని వచించుటేగాని-వానికిజన్మరూ
పములుగలవు|| ౧౭౨|| తే-గీ|| దలఁపఁగాను మీనాద్యవశతారములును |
దైవములన జన్మము లవ శ తారములకుఁ | గలవగుట జన్మరూపముల్
గల్గినట్టి | వార లెవ్వరుగారు దై శ పములు జగతి|| ౧౭౩|| వి|| చ|| పరఁగ
నెహోవయాదీజను శ పండ్లొకటిం దినకన్నదిన్నచో | సరగుననాతనిన్న
తడు సంతతి పాపులుగా శపించుటన్ | సరకమునుండి సద్వ్రతునివక్రమ
వర్తికి మోక్షమిచ్చుట శ సరయఁగదైవ మెల్లగునుశ నాతఁడుమేనువహిం
చియుండఁగన్|| ౧౭౪|| చ|| వరుసగనల్ల వేదములు శ వ్రాసిమహమ్మదు
కిమ్మటంచుఁదా|నిరవుగ దేవదూతలకు శ నిచ్చినభంబుననుండిపంపుటన్ |

ధరణినిలేక యుండుటను శ దైవముతా నెటులయ్యెనాతడున్ । దిరముగ
 నింద్రియంబులును శ దేహము గల్గిన వాడెచూడంగన్ ॥ ౧౭౩ ॥ ఆ-వె॥
 ఏమి లేనివాని శ కేమియులేదు సం । కల్పమున్నయపుడెగల్గుచునము ।
 మనముగల్గినపుడె శ మఱి యింద్రియములుండు । నింద్రియంబులున్న శ నెగ
 డుడనువు ॥ ౧౭౪ ॥ క॥ తనువెపుడు గలిగియున్నదో । జనియించినవాడె
 యతడు శ చావును బొందున్ । జననాది మరణముల చే । తనుబరగిన
 వాడు నెట్లు శ దైవంబు నగున్ ॥ ౧౭౫ ॥ ఉ॥ గట్టిగ సర్వజీవులునుగర్భ
 వశంబున జన్మమొందఁగాఁ । బుట్టినవాని దేవుడని శ బుద్ధిదలంచుట
 ధర్మమార్గమే । పుట్టినదెల్లమాయయగుత బుట్టనిగిట్టని వాడు దేవుడౌ ।
 నట్టివిధంబు గానకను శ నందఱుగ్రుంకిరి మాయవారధిన్ ॥ ౧౭౬ ॥ తే-గీ॥
 దైవ మెవ్వఁడౌ వానినే శ దలంచవలయుఁ గానివారలభావింపఁ శ గారెవ
 రును । వెలయుఁ దమతండ్రియుండంగ శ వేతెయొకనిఁ । దండ్రిమాఱుగ
 భావింపఁదండ్రి యగునె ॥ ౧౭౭ ॥ క॥ శ్రీవిభునినజని శంభుని । దేవేంద్రుని
 దేవతలను శ దేవులటంచున్ । భావింపనేలతమలో । దేవుడు వెలుగొందుచుం
 డరదిననిశి యనకన్ ॥ ౧౭౮ ॥ క॥ ఎందునఁజూచిన దేవుడు । సం దేహములేక
 యుండ శ సర్వమయుండై । యెందో కలఁడని వెడకడి । మందాత్ములకె
 ట్టుముక్తి శ మార్గము గల్గున్ ॥ ౧౭౯ ॥ క॥ గురుమూర్తి కరుణలేకయె ।
 పరతత్వముఁగాంచరాదు శ బ్రహ్మకునైనన్ । నరులెంత వారలైననుదర
 మగునే తమకుఁదామే శ దర్శింపంగన్ ॥ ౧౮౦ ॥ క॥ రామా యని శివశివ
 యని । వేమాఱులునోట గొణగి శ విఠరీతముగా । నేమిఘటించిరి
 యాత్మా । రామునిఁగనుఁగొనక ముక్తిరారు తలంపన్ ॥ ౧౮౧ ॥ ఆ-వె॥
 లన్న విన్న మనిన శ నాశలి దీరదుఁ । తినినఁగానిఱుత్తు శ దీటిపోదు ।
 కాశికాశియనిన శ గాశికేబోరాదు । దీపమన్న వెలుగు శ రూపుగాదు ।
 ౧౮౨ ॥ నీ॥ కూడు నీళ్ళంటని శ వాడు దేవుడంద్రు-ప్రీతి నై వేద్యములో
 పెట్టుపెట్టు । దివ్యాన్నములు పెట్ట శ దినునె యాదేవుడు శ దినకున్న
 బెట్టనా శ తిప్పలేమి । తమకుఁ బెట్టెడువాడు శ దైవమే యందురు-తాము
 పెట్టుటయెట్లు శ దైవమునకుఁ । దామ్ర మృగ్ధాయ లోహాదారుపాసా
 నాది-ప్రతిమలసేవింప శ ఫలముగలదె । బయలుగానక నీరీతి శ బ్రజలు
 నేయు । చిత్రములనెల్ల మర్కట శ చేష్టలనుచు । నింతయునుమానిరినిజ
 గురు చెంతఁజేరి । పరముఁగాంచిన మోక్షంబు శ బడయవచ్చు ॥ ౧౮౩ ॥
 ఆ-వె॥ దైవమునకు బదులు శ దాదులోహశిలాది । తతులఁబెట్టికొల్వ శ
 దైవమగునె । పసిఁడి కిత్తడినుము శ బదులుగాఁ బెట్టినఁ । బసిఁడియగునె

వట్టి శ్రాంతిగాక॥ ౧౮౮॥ సీ॥ అయమాత్మ బ్రహ్మమా శ ననువేద
వచనంబు-గలిగియున్నట్టియారకారణమునఁ । బ్రతిమార్చనముకంటఁ శ
బరఁగనాత్మారాధ - నము విశేషంబగు శ నట్లుగాన । నాత్మ రూపం
బున శ నఖల దేహములందు - భగవంతుఁడేయుండి । ప్రబలుకతనఁ ।
దలఁపంగనాత్మ సం శ తర్పణంబేపర - మాత్మ సంతర్పణం శ బగును
గాన॥ తే-గీ॥ నరులచేఁ గల్పితంబునా శ నాత్మలేని । ప్రతిమ లర్పించి
సంతుష్టి శ పఱచుటెట్లు । లిప్తఫలములు తమకివి శ యిచ్చుటెట్లు॥నరుల
చేష్టలు దలపోయ శ నవృద్ధిబాట్లు॥ ౧౮౯॥ ఏ॥ సీ॥ జ్ఞానమార్గమెఱుంగ శ
బాలని జదులచేఁ-బ్రతిమార్చనంబులు శ ప్రబలమాయె । జ్ఞానంబుగురు
నిచే శ గాంచినధన్యులు - ప్రతిమలారాధింప శ బరఁగరెపుడు ।
మూఢులై ప్రతిమలఁ శ బూజించుటేగాని - చెప్పనే మోక్ష సం శ సిద్ధి
తెరువు । విశ్వంబులోనాత్మశ్రవే త్తనుసేవించి-పూజించిసాష్టాంగశ్రములు
నొనర్ప॥ తే-గీ॥ సాంఖ్యమును దారకామన శ స్కములఁదెల్పి । జ్ఞాన
మార్గం బెఱింగించిరకడకు నచల । భావమెంతయు సూచించి శ ప్రజల
మోక్ష । గతినిఁజెందఁగఁజేయునుశగాకగురుడు॥ ౧౯౦॥ బి॥ ఉ॥ తేకువ
సర్వమేనులకురదేవుఁడె తారక మాచు నెప్పుడు । స్నేక మయాత్మరూప
మునశనెందునజూచిన నందెయుండఁగా । లోకులుజేఱుభ్రాంతినవశలోక
నసేతురువానిఁగానకే । మేఁకనుజంకఁబెట్టుకొని శ మేదినినారయు గొల్ల
చందమై॥ ౧౯౧॥ సీ॥ తామున్నచోటను శ దైవంబు లేడని-చామర జను
లుర్విశ్రాంతులగుచు । శ్రీరంగమును గాశీచిక్రకూటముసేతు - మేటి
తిరుపతులు రాశమేశ్వరంబు । కంచి తిరువల్లూరు శ గయప్రయాగలు
జగ - న్నాథంబు భద్రాద్రి శ యాదిగాఁగఁ శ గల స్థలంబులకెల్ల శ వల
గొని పలుమాఱు - ద్రిమ్మరులై ప్రజలు శ దిరుగుచుండ్రు । కమలమిత్రు
నిందు శ గానని యంధుండు । కాశీకేగియైన శ గానఁగలఁడె॥ దైవమిచ
టగాంచు శ ధన్వాత్మఁ డెందైన । నిందుజూచినట్టే శ యందుఁజూచు ॥
౧౯౨॥ క॥ ఇందునలేడని దేవుం॥ డందందునఁదిరుగుచుండుశరజ్ఞానులిల
న్నిందందునెందు సర్వమునందునఁగలఁడంచుజ్ఞాని శ యారయుచుండు॥
౧౯౩॥సీ॥ మిక్కిలిగఁ జదివిశమిడుకుచుందురుగాని - తమలోనిదైవంబులే
దలఁపలేరు । తీర్థయాత్రలకెల్ల శ దిరుగుచుందురుగాని - తమలోనిదై
వంబులేదలఁపలేరు । జపతప వ్రతహోమ శ సరణిజేతురుగాని-తమలోని
దైవంబులేదలఁపలేరు । యజ్ఞదానాదుల శ నాచరింతురుగాని-తమలోని
దైవంబులేదలఁపలేరు॥ తే-గీ॥ బూటకములెల్లసల్పనో శ పుడురుగాని॥

కడఁగితమలోని దై వంబుఁ శ్ర గాంచలేదు । చొక్కముగ సర్వవస్తువులో
 చూడనేర్చి । తన్నుఁజూడంగనేరని శ్ర కన్నుబోలె॥౧౮౮॥ క॥ నేనునేన
 నుచు నెప్పుడు । మానకవచియించుచుండు శ్ర మానవుఁడరయ॥ నేనెవ్వఁ
 డన నితనుఁదాఁ గానఁడు దేహంబెతాను శ్ర గాఁగనుఁగొనుచు॥౧౮౯॥
 క॥ హరిహరధాతలకై నను । గురుఁడేదెల్పంగవలయుశ్రగురుమర్మంబు॥
 నరులెన్ని పాట్లుపడినను । గురుమర్మము దెలియవశమైకుంభినిలోన॥
 ౧౯౦॥ క॥ కొండఱు వైకుంఠముపైఁ । గొండఱుకై లాసమందుఁశ్రగొం
 ఱుస్వర్గం బంచునఁ గొండఱు నజపుర । మందున భ్రమగొందురవియు
 మాయగఁగనుమీ॥౧౯౧॥ చ॥ అరయఁగనత్యలోకమునశ్రకై శ్రమలేటికి
 సందుధాతకు॥ దరమిడివచ్చునూనములు శ్ర దప్పెనె పుత్రినిఁబొందినం
 దుకై । పరసతులండఱున్దనను శ్ర పంచనశ్రజేయరెమస్సధారిచే॥ శిరమును
 గొట్టఁగాఁబడఁడె శ్ర సిద్ధముగాఁ బరమేష్ఠి యెంతయు॥ ౧౯౨॥ క॥ ఘన
 మేవైకుంఠంబనఁబనిపడి యచ్చోటద్వార శ్ర పాలకులనఁగా॥ నొనరినజయ
 విజయాదులుచని మరలనుమరలిరాఁరె శ్ర జన్మంబులకు॥ ౧౯౩॥ ఆ-వె॥
 చింతనేయనేలశివలోకముఁకును । బ్రాప్తమునకుమించుశ్రఫలముగలదె
 వెండికొండమీద శ్ర వెలయఁగనుండిన । నీశ్వరుండు భిక్ష మెత్తవలసె॥
 ౧౯౪॥ ఉ॥ మానవులింద్రభోగముఁశ్రమానసముంతురు స్వర్గనాథుఁడు॥
 గానని సౌఖ్యమన్యలకుఁ శ్ర గల్గునె గౌతమశాపవహ్నిచే । మేనునఁజీము
 రక్తములు శ్ర మెండుగయోనులు గల్గియుండఁడే॥ తానొకపద్మనాళమున
 డాఁగఁడెశక్రుండు పెద్ద కాలము॥ ౧౯౫॥ క॥ తమకుంగలిగిన నిడుమలు ।
 సమయంగాఁజేసికొనఁగలజాలనివారలే । తమకెట్లుసుఖములిత్తురు । తమ
 ప్రాప్తము కొలదిగాక శ్ర తామెందున్న॥ ౧౯౬॥ ఆ-వె॥ జన్మసహిత
 లైన శ్ర జనులకునెల్లనీ । పడవులందుభ్రాంతి శ్ర పరఁగుజన్మ । శూన్యలిట్టి
 తుచ్చ శ్ర సుఖములుగోరరు । స్థిరపదంబువారు శ్ర చెందుకతన॥ ౧౯౭॥
 క॥ మూర్ఖులనంగను గుణములె మూర్ఖులుగానెన్నుటకును శ్ర మూలము
 నవియే॥ మూర్ఖులపని తమదౌటఁ ద్రి । మూర్ఖులెయనిగుణములకును శ్ర
 మూటికివచ్చె॥ ౧౯౮॥ ఆ-వె॥ అరయరూపుఁజేయు శ్ర నదియకారము
 దానిఁ । బెంచునది యుకారశ్రమెంచిచూడ నదియు లయముఁజేయుశ్రనది
 మకారంబగు । వీనిమూటిచేతశ్రవిశ్వమొప్పు॥ ౧౯౯॥ క॥ పరమేష్ఠిహరి
 హరాదులు । పరికింపఁగ వారివారి శ్ర పట్టణములకు॥ దొరలగుచుఁ
 బుణ్యజనులకు । స్థిరభోగములిత్తురంచు శ్ర జెప్పటవలన॥ ౨౦౦॥ ఆ-వె॥
 మూడుపురములకును శ్ర మువ్వరుప్రభువులై । యలకుచుంటయునిజ శ్ర మన

ఘృతై న ప్రజలకొఱకుఁ జేయు శ పడవులునవిమాయ । వలనఁగల్పితంబు శ
వాజాక్షి॥ ౨౦౧॥ క॥ వారలువారిపురంబులు । నారయఁ ద్రిగుణముల
వలన శ నైరేగాకక । వేఱెద్ది పడవులకు నధి । కాదులుగాకెపుడుగాదు శ
కర్తలువాడు॥ ౨౦౨॥ ఆ-వె॥ అరయమూర్తులాది శ యఖిలంబుఁద్రిగు
ణాది । కములచేతనై న శ క్రమమువలనఁ । గర్తలెవ్వరిందుఁ శ గారనిగ
ట్టిగాఁ । జెప్పవలసెనిట్లు శ చిగురుఁబోణి॥ ౨౦౩॥ క॥ నిరతిముమ్మా
త్రయమును । గరమరుదుఁగ బ్రళయమనెమర గాధనుషు ప్తిక॥ బారలినశిం
చుచునుండఁగ॥ నెఱివీరలెక ర్తలంచు శ నెట్లనవచ్చు॥ ౨౦౪॥ క॥ చూపును
నామముశ క్రియు । వ్యాపారముపత్నిపుత్ర శ వాంఛలచేతక॥ జూపబట్టి
పోవుమూర్తులు । ప్రాపింపఁగ మాయగాని శ బ్రహ్మం బగునే॥ ౨౦౫॥

—: భాగవతలక్షణము :—

చ॥ అనపుడు నుర్విభాగవతు శ లండరు వారల భావ మెద్దియో । వన
ములనున్నయోగులకెవ్రాసెగమోక్షమటంచుదాన స । ద్వైతవ్రతయాగ
తీర్థముల శ కంటెను నద్వితీతేడటంచు నె । ట్లనెడరు వారిపద్ధతులనానతి
యిమ్మనకౌరి యిట్లను॥ ౨౦౬॥ క॥ సతి నీవడిగిన ప్రశ్నయు । సతివిమ
లము నీవడిగిన శ యదియేగాకీ । ఖితిలోన మాయవాదులగతులెల్లను
నీకుఁదెలియఁగావనినింతె॥ ౨౦౭॥ ఆ-వె॥ భాగవతులమంచు శ బర
మార్గమెఱుఁగక । ప్రబలితిరుగువారు భాగవతులె । భాగవతమనియెడు శ
పడమునకర్థంబు । పరఁగఁదెలియువారె శ భాగవతులు॥ ౨౦౮॥ క॥ భాయ
నఁగభ క్తియనియను । గాయనఁగాజ్ఞానమనియు శ గుణింపఁడగు॥ వాయ
నవై రాగ్యంబనితాయనమాయనఁగఁబరంగు శతత్వముము క్తి॥ ౨౦౯॥
ఆ-వె॥ భాగవతమనినను శ భగవంతునకునాఖ్య యలరుచుండునట్టియర్థ
మెఱిగి శ భ క్తిమీఱనట్టి శ భగవంతు నెఱిగినభక్తులెవ్వరై నశ భాగవ
తులె॥ ౨౧౦॥ క॥ భాగవతార్థము దెలియక॥ బాగుగ నిలమేము భాగ శ
వతులమటంచు॥ రాగిలుచుండెడివారలు । భాగవతో త్తములుగాదు శ
పామరులరయ॥ ౨౧౧॥ ఆ-వె॥ వసుధజ్ఞానభ క్తివై రాగ్యపరతత్వ॥ మార్గ
ములనుము క్తిమాధుఁడగుచు॥ విగ్రహార్చనాది శ వేల్పులభ్రమవీడి । పర
ముగన్నవారె శ భాగవతులు॥ ౨౧౨॥ తే-గీ॥ ఎలమిఁదిరుమణిశ్రీచూర్ణ శ
ములను దిద్దితులసి పూసలుమెడనిండఁ దూఁగియాడ । పట్టువస్త్రంబు
లనుగట్టి । బ్రమసేతిరుగు । పామరులు నెన్నఁటికిఁగాదు శ భాగవతులు॥
౨౧౩॥ క॥ సుర పలల సేవసతులును । పురుషులు భువి నగ్నలగుచు శ
భోగింతు రదే॥ పరమని వాపులుడలఁపక । ఖర శుని సూకర మృగములు శ

గలయవెయట్టుల్ ॥ ౨౦౮ ॥ ౮-వె॥ మాసపుష్పరసముఃశమలమూత్రపీఠ్యాది
కములె ముక్తియంచుఁ ర గఱపువాడు । శ్వేపచు సూకరాది శ సముఁ
డగుఁగాకస । న్నానవుండెయతఁడు శ మదిఁడలంప ॥ ౨౦౯ ॥ ౮-వె॥ అవని
నవ్వు పూర్తు శ లని తీర్థవల్లని నీచ వస్తువులనుఁ నెసఁగఁగూర్చి కలిపి నీటఁ
ద్రావ శ ఘటశుద్ధియానె య । శుద్ధవస్తువు ల శ శుద్ధతనువు ॥ ౨౧౦ ॥ ౮-వె॥
అయ్యలు పెరుమాళ్ల శ నారగింపులుసేసి । గాని మెక్కఁబోరె
కడుపునిండ । నారగింపు తెన్నియైనను నాఁకలి । చెడదు కుడువకున్న
విడదుక్షుత్తు ॥ ౨౧౧ ॥ బి॥ క॥ కూరిమి వర్ణాశ్రమములు ! గోరికనీమంబు
లాదితగొని భ్రమయకహృ । త్సారసమునఁ దనుఁగాంచిన । వారెవ్వరు
నైన భాగవతులనఁ జెల్లు ॥ ౨౧౨ ॥ నెలఁతా వైష్ణవధర్మంబలరఁగఁ
గనువాడు చూపె శ భాగవతుండౌ । నిలిపిట్టి నీచవర్తనలలివేసేయ
నాతఁ డాద్యుడగునే ॥ ౨౧౩ ॥ క॥ దురితాచారంబనఁడుగు । మఱియమ్మ
ధుమాంస సంగమాదిక్రియల్ । దొరంగి నధర్మపు వర్తనఁబరువడిఁగై
కొన్నవారె భాగవతు లిల్ ॥ ౨౧౪ ॥ క॥ శశివదన నీకుఁడక్కను । విశ
దముగాఁ దెలియు తత్వ శ విదులకు దక్క ॥ పశుతుల్యులైన జనులకు
వశమే దెలియంగ భాగవత ధర్మంబు ॥ ౨౧౫ ॥ ౮-వె॥ ఊరనున్న ముక్తి
నొండఁగా రాదని । విపినమునకు నేగు శెట్టినరుడుఁ నడవియందె నెపుడు
విడువక చరియించు । మృగవిహంగములకు శ మేలుగలదె ॥ ౨౧౬ ॥ చ॥
జడభరతుండు రాజ్యమును సర్వమువీడియు మోక్ష కాంక్ష చేసడవికి నేగి
జింక తగురలాటముచేతను లేడిజన్మము ॥ బడసియుఁగొన్ని నాశ్శకును
బాసి శరీరము విప్రజన్మఁడై కడపట ముక్తి నొందె నికలేగానలనున్నను
ముక్తి గల్గునే ॥ ౨౧౭ ॥ తే-గీ॥ ఇల్లు నాలిని వర్జించి శ యిలను విడినఁ ।
గండమూలంబులను దిని శాన నున్నఁ । దపన శీతంబులకు నోర్చి తపసి
యైనఁ । గాయమును జిక్కి జేసిన మాయ దెగునె ॥ ౨౧౮ ॥ క॥ తనుఁదాఁ
గనుఁగొనువురుషం । దనయంబు నింటనున్న శ నందును ముక్తికి ॥
దనుఁదాఁగానని మనుజుడు । వనమునఁ గల్పంబులున్న శ బడయునె
ముక్తి ॥ ౨౧౯ ॥ ౮-వె॥ మనసు శారణంబు శ మఱియెందునున్నను నిండ్లు
నడవి ముక్తినియ్య గలవె । మనసులేనివాడు శ మందిరముననున్నఁ ।
గాననమున నున్న శ గార్యమేమి ॥ ౨౨౦ ॥ క॥ ఆకటి కన్నము గుడువక
యాకులు శాయలును నమల శ నదిమోక్షంబే యాకుల నెల్లను మేసెడు ।
మేకలకును ముక్తి గలదె శ మేదినిలోన ॥ ౨౨౧ ॥ క॥ నెఱిఁగూడునీళ్లు
ముట్టక । పరువడిఁ బై చీర లేక పసరముతీలి ॥ దిరిగినమోక్షము గల్గునె ।

పరికింపఁగ వారి వ్రాతఃఫలమదిగాక॥ ౨౨౫॥ సీ॥ ఆదియందె నరుల శ
కన్నంబు బుట్టించె-బనులకుఁ గల్పించె శ పచ్చిపూరిఁఫణికి నాహారంబు శ
పవనంబుగాఁ జేసె-నెఱులకును మన్ను శ నేర్పరించె శేఱుపుద్వలకెల్ల శ
నేఱులు గావించె-మేఁకల కలరించెనాకులెల్ల । మధుపాళి కెల్లనుశమక
రంద మె నరించె-పేడ పుద్వలకెల్ల శ బేడఁ జేసె । నిట్లు లాహరమే
జీవీశ్చెల్లు లెట్లు । పెట్టవలె నట్లుదెవంబె శ్చెట్టియుండఁదమకు సృష్టింపు
నన్నంబు శ దాము దినక యితర యాహరములు గొన శ నేమిఫలము॥
౨౨౬॥ తే-గీ॥ ఆత్మలింగంబు నేవింప శ నలవిగాక । దొంగపశువుకు
మెడబొండఁ శ దొడఁగినట్లు । కంఠమున లింగకాయలుగల్గినంతఁమాత్ర
మున ముక్తి గలదు శేమంకు జనులు॥ ౨౨౭॥ క॥ పరమార్థముఁ గనఁ
జాలకఁకొఱమాలిన నరులు గర్భశగురుముద్రలచేఁనిరుభుజములు గాల్పిం
తురు । పరగంగా ముక్తిగలదెశపశువులుగాక॥ ౨౨౮॥ తే-గీ॥ భూతిదే
హంబునకు నెల్లఁబూసిఁహరిణ చర్మవల్కుల దుద్రాక్షపరులు శాయ ।
వలువలును గమండల దండఃములను నోలిఁబూనినంశ నె మోక్షంబు శ
పొందువడునె॥ ౨౨౯॥ క॥ దానముల జన్మశూన్యముఁగా నేరదు నృగున
కంటెఁ గలరే బహుగా । ధేనువులు భూము లిచ్చిన । భూనాయకుఁ
దూసరెల్లిశ్రవ్వువునఁగాఁడే॥ ౨౩౦॥ ఉ॥ వట్టి వికారమర్హు లుప శ వాస
మదెట్టి దెఱుంగఁజాలకే॥ యట్టె యభీష్ట వాసరముశలన్నముమానివటింతు
రాఁకలింబట్టఁగ లేక ప్రాణిమూలభక్షణఁజేసియగాదె తృప్తుడౌ । నిట్టి
వ్రతంబులుకొనలుపశ నేమిఫలంబగు మానవాళికె॥ ౨౩౧॥ ఆ-వె మదిర
కుంభమునకు శ మదిరంబుచే శుద్ధి । పొందనట్లు బుద్ధి - పూర్వకముగ ।
జీవహింసఁ జేసి శ గావించుయాగంబు । పాప వృద్ధిగానిశఫలము గలదె॥
౨౩౨॥ క॥ తెలివి విహీనులు కొందఱునిలలోఁగల శ క్తులకునుశనించెనఁ
గంగ॥ దలపోయఁగొన్నిజీవులబలియిత్తురుదోషమనకశఫలమదియగునే॥

జీవహింసలక్షణము.

౨౩౩॥ క॥ ధరజీవహింసకంటెనునిరయము వేఱొందు లేదుశనిఖలము
నందుక॥ బరమాత్మ కల్లుఁ గావున । నరునకుఁ దగదెట్టిప్రాణి శ నంత
ముఁజేయక॥ ౨౩౪॥ ఆ-వె॥ యజ్ఞ మనఁగ నాత్మ శ యజ్ఞంబుగావింప
వలయుఁగానినుగుణశవంతులెల్ల । జీవహింసతోడఁగెడె యజ్ఞంబుఁ ।
జేయఁ బోలదెంతరచెనట్లులైన॥ ౨౩౫॥ చ॥ కొనకొని యెన్నిప్రాణులను
గోతురొ మానవు లన్ని మాఱులుకొదనరఁగ వాని రూపములశదాము
వహింతురు మానవాకృతుల్ । గనునవి వారిచేతఁ దెగురకై వడివానిని

గోయఁగాబడుకొనుఁగొనదాముసేయునలకర్మఫలంబులురి త్తవోవునే |
 ౨౩౬ || క || అనదుష్ట సింహ వృశ్చిక | ఘనలాదివధించుటెల్లఁబాపము
 గాదె | మనుజు లిది సేయవచ్చు నేయనఁ బడఁతుకఁ జూచి పల్కె శ హరి
 ప్రీతుండై || ౨౩౭ || క || పరమాత్మఁ డన్నిటను నా | దర మొప్పఁగ సముండు
 నగుచుఁడ న్నెఱిగిన సత్పురుషుఁడుతానై వెల్లుచు | మరి సకలమునందు
 సాక్షి శమాత్మం డగుటకొ || ౨౩౮ || చ || తనరంగ దుష్టజంతువులు శధాత్రి
 సనేకుల కెక్కుసేయుఁగావున వినుదుష్టశిక్షణము శబోల్పుగనీ యిల శిష్టర
 షణంబులు నొనరింప ధర్మ మగుఁబొంద దధర్మము దుష్టప్రాణులకొ |
 జనులకు మేలు గోరియును శ జ పినఁ జంపఁగ వచ్చు నిమ్మహికొ || ౨౩౯ ||
 ఆ-వె || అట్లు చంపకున్న శ నవికొన్ని ప్రాణుల | బాధసేయుఁగొన్ని శ పర
 గఁజంపుఁ | గాన సకలజీవగణసౌఖ్యముగ దుష్టజీవతతులనొంపఁజెంద
 దఘము || ౨౪౦ || క || తొలియవిచేసిన దుష్కృత | ములవలనను దుష్టజన్మ శ
 ముల నొందుటయు | నిలజనులు గవినవానిని | బాలియించుట వానివాని
 పూర్వకృతములే || ౨౪౧ || క || తననుం బొరిగిన నెదిరిం | చిన వానినిఁ
 ద్రుంప నఘము శనందువలన షట్లనుదమకుడగమృత్యువు | నొనరించెడి
 వానిఁజంప శ నొప్పుగు జగతికొ || ౨౪౨ || ఆ-వె || ఒకలతెదవువోక శ
 యొగసిటఁగొన్నియు | నుర్వి గొన్ని బ్రతుకు శ నోడులేని | సాధుజంతువు
 లను శ జంపుట ధర్మమే | మాంసభక్షణంబు శ మఱిగి ఖలులు || ౨౪౩ ||
 క || తీర్థన్నానము లాడఁగ | సార్థకమును గలదెయందు శ జలచరములకే |
 సార్థకము వచ్చునంతటి | సార్థకమే గల్గునట్టి శ స్నానంబులచేకొ || ౨౪౪ ||
 ఆ-వె || తనువుతోడ స్వర్గర మునకుఁబోయినవారె | ధన్యులండుతనువురదగి
 లినపుడె | చావుగల్గు పిదప శన్మంబు గలుగును | గాన ముక్తి పదము | గాదది
 యును || క || సుతులిలను లేనివారికి | గతులే లేవందురెవుడు శ కర్మవికా
 రుల | సత్సుతులు లేని మాకుత | సుతుఁడును నాభీష్టవృత్తిరసుగతిం
 గవరే || ౨౪౬ || ఆ-వె || గృహమునందు నుండి శ యిలకులంబుననుండి |
 యిహమునందు నుండి శయింపుమీఁ | సతుల సుతులతోడి శ గముమిథ్య
 యటంచుఁ | గాదె సూరిజనులు గనుటనుగతి || ౨౪౭ || క || సత్తిపొందు
 గోరకుండిన | యతఁడేమహానీయుఁడందు శ రావండునకుకొ | సత్తివాంచలేదు
 గావున | నతడునుగానవచ్చు నిలమ శ హత్మండరయకొ || క || మతముల
 కన్నిటికిని మా | మతమే హెచ్చునుచువాదరమాడుదురెవరుకొ | మతముల
 కందని పరమును | మఱిగానఁగ లేనివారి మతమేమిటికికొ || ౨౪౯ || తే-గీ ||
 భూతి దుద్రాక్షులును లింగ శ ములును చాల్చు | నవియుఁవనమాలవే

యుట శ్రీ నామములును బెట్టుటయు బట్టుపుట్టముల్ గట్టుటయును । నాది
చక్రాంకితంబులునగుటభ్రాంతి॥ ౨౫౦॥ క॥ స్థిరకాల జీవులగుచును । ధర
నుండురు కొండఱనుచుండలంచెడ రజ్జుల్ । తరుణీమణి జాతస్యామరణం
ధృవమన్న శ్రుతినిశ్చయమున ముఖవిసమే॥ ౨౫౧॥ క॥ స్థిరకాల జీవులనంగను ।
నురుతరముగఁ దనువుతోడరనుండుటయునుగా । దరయంగ దేహముచెడి
నను । బరమైతాముంట నాశరథివములు లేక॥ ౨౫౨॥ తే-గీ॥ జనములె
ల్లను జూచి యాశ్చర్యమొందఁ । బ్రాణమునుబట్టి తానెగు శ్రీ ప్రాణము
నను । సంబువులమీదఁగూర్చున్న శ్రీ సధికుఁ డగునెనిదిచియుండవె బుడ
కోళ్లరసీటిమీఁద॥ ౨౫౩॥ క॥ కాశ్యంబు జడలుగడ్డము । గోల్లాదిగబెంచి
పుట్టరగోచియునమర॥ । వ్రేళ్లజపమాలఁ ద్రిప్పఁచు । నూళ్లునదిరుగ
ముక్తిసొందంగలరే॥ ౨౫౪॥ తే-గీ॥ దేహమును మాయయని తన్నుచే
దెలియలేక । పవనభక్షణఁ జేయుచు శ్రీ బామరీతి । నీచకాయంబుబహు
నాళ్లరనిలుపనేల । ఫణియు బ్రతుక దెవేయేండ్లుఫలముగలదె॥ ౨౫౫॥ క॥
వాయువుల వశముఁ జేసుకఁ । బాయక యిలమీదఁ జడలు పదమున
నిలువ॥ । మాయను బాయఁగవచ్చునె । యాయంబర సీమంబులుఁగు శ్రీ
లాడవె యెపుడు॥ ౨౫౬॥ ఆ-పె॥ మానభాషలరయ శ్రీ మది వికారము
లంచు । దెలిసి పరముజాడచేదెలియలేక । మాటలాడకెపుడు శ్రీ మానంబు
చేనాలి । ముచ్చువలెను దిరుగరముక్తుడగునె॥ ౨౫౭॥ క॥ ఊరూరు దిరిగి
పరులకుఁ గారడిమహిమలనుజూపఁగలదేమోక్షం । బేరీతిఁగల్గుమాయల ।
గారడివానికినిముక్తిగలదే తలప॥ ౨౫౮॥ ఆ-పె॥ ఆశ్రమంబులేమిర
యనరాక సర్వంబు । నిండియున్న పరము శ్రీ నెఱుంగలేక శ్రీ యిలనునాశ్ర
మంబురలిచ్చునే ముక్తిని । మూలమెఱుంగలేని శ్రీ మూఢులకుచు॥ ౨౫౯॥
క॥ నేలం బవళించుటయును । రేలును భుజించుటన్నరీతులులేక॥ ।
పాలు ఫలాదులు గొనుటయు । గీలెఱుంగని శ్రీ మాయజనుల క్రియలుత
లంప॥ ౨౬౦॥ ఆ-పె॥ హోమగుండములను శ్రీ నొనరించి హెచ్చుగా ।
నాజ్యధారలిడుచు శ్రీ సన్నిలోన । ఘోరముగనువేదరఘోషలుగావించు ।
రందుఁగానబడు నోనాత్మతెరువు॥ ౨౬౧॥ క॥ సతిసుత గృహవిత్తంబులఁ
జతురత విడనాడి నేనురసన్యాశినన । న్నతఁడెపుడుఁగాండు దేహము । సత
తముగొని తిరుగునపుడె శ్రీ సకలమునుండు॥ ౨౬౨॥ క॥ సంసారమనంగ
దేహమె సంసారమనంగ గాదురసతిసుత గృహముల్ । సంసారమనుచువద
లిస । సంసారేతనువువిడువరసన్యాసియగు॥ ౨౬౩॥ క॥ వనితా దేహ తనూ
జల । ధనకనకాభరణవస్త్రుతతులను నెల్ల॥ । బనిపూని విడువవచ్చును । దను

వును విడరాడ వశమైధర నెవ్వరికిఁ॥౨౬౪॥క॥తనుఁదా గాంచుచునుం
డిన॥జనుఁడేసన్యాసిగానిరసకలమునున్న॥దనుఁదాగానకతిరిగెడు ర జనుఁ
డును సన్యాసిగాఁడురసకలము విడిసఁ॥౨౬౫॥క॥ షీతికొండలు శాస్త్రం
బులనతులితముగఁ జదివి జ్ఞానశ్రమది యెఱుంగరుపో॥సతతము గురుకృప
గలిగిన ॥ సతి చదివినఁ జదువకున్న ర సహము క్తియగుఁ॥ ౨౬౬॥చ॥తల
లనుబోడిఁజేయుటయురదాల్పుట నామ విభూతులుఁ జడల్॥గలయదిగం
బరుండగుటగట్టుట కంబళకాయవల్కముల్॥బలువగు యుత్పిపాసలను ర
బట్టి కమండలదండ ఛత్రముల్ ॥ పాలుపుగ వ్యాఘ్రచర్మములరబూనుట
డంబముగాక ముక్తికే॥ చ॥ చలనపు మాయవిశ్వమును సత్యమటంచు
నమ్మువారికే॥కలుషపు తంత్రివేషమునురగావలెగాని దలంచుచూడఁగా॥
నిలఁ బరమాత్మ తత్వమును ర నింపుగఁ గాంచియు సర్వవృత్తులుఁ॥గల
యని చూచువారలకు ర గల్గరి వేషము లెల్ల నేటికిఁ॥ ఆ-వె॥అనినఁ బంక
జాతీ ర యాయదుకులవిధునరసి యాశ్రమంబురలనఁగ నెన్నియూశ్రమ
ముల లోన ర నధికంబు నెయ్యెది ॥ యెఱుంగఁ జెప్పుచునిననిట్టులనియె॥

—: యాశ్రమ లక్షణము. :—

౨౬౯॥క॥ వనితా వానప్రస్థం ॥ బును నవధూతంబు సరస ర ముగ
సన్యాసం ॥ బును బ్రహ్మచర్య మిన్నిటి ॥ కిని గార్హస్థ్యంబుతల్లిరీర్తింపఁ
దగుఁ॥౨౭౦॥క॥ సకలాశ్రమముల వారికి ॥ నిక గార్హస్థ్యంబు రక్ష ర
ణీయం బగుటఁ ॥ బ్రకటింపఁగ గార్హస్థ్యము ॥ నకు సరిగావండు బుధు
లురసఖిలాశ్రమముల్॥౨౭౧॥ ఆ-వె॥ నిజము దెలియుటెట్లు ర నిజగురు
సందర్శ ॥ మింతలేకగల్గెనిన్నివిధము ॥ లైన మార్గములునునదియున్న
నరులకు ॥ నాను నొక్కమార్గమందఱికిని॥౨౭ ౨॥క॥ క్రతుతీర్థంబులకం
టెను ॥ షీతిదానవ్రతములాదిరసేయుటకంటె ॥ మతములకన్నిటికంటె
నునతులితభాగ్యంబు దెలియు ర టాత్మపదంబుఁ॥౨౭౩॥ ఆ-వె॥ నిజము
దెల్పునట్టి ర నిజగురుంగానంగ ॥ లేక మాయఁజిక్కి ర లోకులెల్లఁగర్మ
గురులఁజేరి ర కర్మకుఁబాత్రులై ॥ చచ్చి పుట్టుచుండు ర సహజముగను
౨౭౪॥ ఉ॥ మానినిగ్రుడ్డికంఠుఁడునురమార్గముఁజూప గ లేని కై వడిఁ ॥
జ్ఞానములేని మందునకు ర జ్ఞానవిహీనుఁడు ముక్తిదెల్పు నే ॥ కాననివాని
కత్తులను ర గల్గిన వాఁడెఱిగించు పోలికఁ॥జ్ఞానములేని మూఢునకు ర
జ్ఞానియ చూపును ముక్తిమార్గముఁ॥౨౭౫॥ తే-గీ॥ జ్ఞాని యజ్ఞానియొక
రూపురగానఁబడిన ॥ వారివారల భావముల్ ర వేలువేలు ॥ ఉప్పుకప్పుర
రూపంబు ర లొక్కటిగను ॥ నుండినను రుచు త్వేష్ట ర నుండునట్లు॥

౨౭౬॥ ఉ॥ దీపముగల్గు దేహమునందీప్తి గనంబడు సర్వరూపముల్ ।
 దీపములేక యెద్దియును ర దేజ మెసంగనియట్టులేకిక ॥ బ్రావుగ దేహి
 దేహమును బాపక మున్నుగము క్తిగానక ॥ దీపమువంటి తెల్వియును
 దీప్తిపిమ్మట ము క్తిగందురే ॥ ౨౭౭॥ ఆ-వె॥ దేవుడన్నమాట దెలియు
 నందఱికిని । మాటవలన నేమి ర మాటవచ్చె । వాని నెఱిగినట్టివానిని
 నేవించి । దేవుడన్నగు ర్తదెలియవలయు ॥ ౨౭౮॥ క" పేరెఱిగినవాఁడొ
 క్కడు । కూరిమిచందనచెంత రాంగనగు రైలుంగునెయి । కేరుగలవాఁడ వీడని
 వార కతని నెఱిగినట్టివాఁడు దెలుపక ॥ ౨౭౯॥ ఆ-వె॥ అబ్ధి దరియఁ
 గోరియలనావికునిబాడె । గన్నయట్టులోడరనున్న జనులు । మాయయ
 నెడువార్ధిమానక దాఁటించు । జ్ఞానగురుని నరులుగానవలయు ॥ ౨౮౦॥ క॥
 దినశుద్ధి దెలియఁగోరిన । ఘనపంచాంగంబు ముఖతరగావలెచక దే॥ నను
 గానట్టుల జ్ఞానము । గనదగు సద్గురునివలనయేగాదితరమునక ॥ ౨౮౧॥ శా॥
 ఏవేళక గురుమూర్తి పాదములనేయే వారలు గొల్తురో । నేవారిక
 మహానీయ మూర్తులనుచు ర న్నెల్లప్పుడు గొల్తునా దేవాదీశునకై న
 వారి మహిమక ర దీపింపరాదగురుక ॥ భావింపక దగుఁ గొల్వలేని
 నరులకర బాటింపరా దెన్నడుక ॥ ౨౮౨॥ నీ॥ కులశ్రేష్ఠులము మేము ర కుల
 హీనుడగువాని-గురుడని మది నెట్లగొల్తుమంచు దేహభిమానులై ర
 దిగువారలుము క్తి-గనలేరు యుగములకై నగాని । వసుమతిరాళ్ళలో
 వజ్రంబు ప్రబవించి - కులహీనమయ్యెనే గొప్పగాక । * పాలమున్నీటి
 లోపల విషము జనించి - కులమేమి ఘనమయ్యె ర గుణములేక । గాన
 నింతకు గుణములే ర కారణములు గాని కులమెందు హేతువు ర గాదటం
 చు । నెంచి దేహభిమానంబు । ద్రుంచి పరమ ర గురుని నేవించువారలు
 పరముగండ్లు ॥ ౨౮౩॥ ఉ॥ దేవరహస్య మెంతయును దెల్పుట మోక్షము
 దెల్పునార్యులక ॥ భావముజాతియొ గుణము ర పద్ధతులాదిగ నెంచనే
 టికిక ॥ గోవు సుధాంబుపూరములు ర గోరినపాలనె గొంచగాడగుక ॥
 గోవుబలంబు సన్నమాను ర కొమ్ములు రొమ్ములు నెన్న నేటికిక ॥ ౨౮౪॥
 ఆ-వె॥ భువిననేక జన్మరపుణ్యవశంబునక ॥ గాని నరులుగురునియేగానలేరు॥
 పుణ్యహీనులకును ర బుద్ధిదలంచిన । దొరక దెన్నటికిని ర గురుపదంబు॥
 ౨౮౫॥ ఉ॥ కూరిమి మర్త్యులందునను ర గోటికి నొక్కడు గోరు
 మోక్షముక ॥ గోరినవారియందునను ర గోటికొకానొకరుండు సద్గురుక ॥
 జేరి విముక్తిగాంచు గురు ర జేరినవారలఁ గోటి కొక్కరుం । జారయ

జన్మశూన్యుఁ యగు నందఱికిఁ గడతేట శక్యమే॥ ౨౦౬॥ క॥ నాపుడుఁ
గులమును నదియును । నేవిధమున సంభవించె న నచ్చునుదగ్గుఁ॥ భూవ
లయునుందు జపములు । భావించుట యేమి కతనయబద్ధదశాక్షా॥ ౨౦౭॥
క॥ ప్రజ్ఞాప్రజ్ఞావివర్జిత । సుజ్ఞానవిశాలనేత్ర శ శుభగచరిత్రా । యజ్ఞప్ర
శస్త్ర శోభిత । యజ్ఞానధ్వంసపరమ శ హంసోత్తంసా॥ ౨౦౮॥ మాలిని
కుటిలమద వినాశా శ శోటిసూర్య ప్రకాశాపటుదరవరతత్వా । పంచ
భూతప్రభుత్వా । చటులదురితదూరా శ సర్వవేదాంతవాసా । ఘటన
ంసటనధారీ శ కామశూన్యప్రచారీ॥

గద్య! ఇది పోకల - లక్ష్మీనృసింహార్యపుత్ర, సాధుజనమిత్రనార
సింహ నామధేయ ప్రణీతంబైన శ్రీ కృష్ణ రుక్మిణీ సంవాదంబనురనుజ్ఞాన
శాస్త్రంబునందుఁ బ్రథమాశ్వాసము,

శ్రీ కృష్ణ రుక్మిణీ సంవాదం బను

సుజ్ఞానశాస్త్రము.

ద్వితీయాశ్వాసము.

క॥ అక్షరరూప వికార విలక్షణశుద్ధాంతరంగరలిత శుభాంగ
కుక్షిపద భరిత త్రిభువనరితా రాజాధిరాజ శ రాజ పరాత్మా॥ ౧॥ వ॥
అవధరింపు మవ్వాసుదేవుం డ త్తనోదరి కిట్లనియె॥ ౨॥ క॥ తరుణీమణికుల
మనునది । పరిపరివృత్తులను గల్గెబహురామముల॥ బరికింపఁ గులము
వేటొక ॥ తెఱఁగున గల్గినదిగాదు శ దెలియుమ యింకొక॥ ౩॥ ఆ-వె॥

శంకరము.

పృథ్వివలనఁ గాక వేటొక్కవిధమున । గులము గల్గెనంచుగోరిచూడఁ
గులము పరమహంస శ కులమయ్యెనందటు । కులములేనిబ్రహ్మ శ కులజ
తైరి॥ ౪॥ క॥ కులశ్రేష్ఠులమని నీల్లెడుపలుగా కులు దెలియలేదు పరమా
ర్థంబు॥ కులమేమోతనిరోసిని । కులశ్రేష్ఠుండతడెత్వనోవిదుండరయ్య
॥ ౫॥ ఆ-వె॥ సప్తధాతువులును శ సమమయ్యె సమయోని । నరయ నుద్భ
వంబు శ నాత్మజీవ । సమము దలంచిచూడ శ సర్వదేహంబులు । నొక్క

టయ్యెఁ గులమునొకటిగాదె॥ ౬॥ క॥ కమలముఱచీముశోణిత । మెము
 కలు నరములును దోలుత మెదడును మాంసం । బమిత మలమూత్రఁగో
 తల నమరిన దీకాయ మెన్ననగుబాట్లు సుమీ॥ ౭॥ ఆ-వె॥ ముట్టలోనఁ
 బుట్టై శ్ర ముటికి కాయంబును । ముటికి కాయమందె శ్ర ముట్టువుట్టై ।
 ముట్టుకొంప యిట్టి శ్ర ముటికి దేహంబున । కేమికలము గలుగునెంచి
 చూడ॥ ౮॥ క॥ ముట్టున బుట్టిన కులమిది॥ ముట్టన రోయంగ నేలశ్రముగ్గురు
 మూర్తుల్॥ ముట్టునఁ బుట్టిరిగాదే॥ ముట్టును లేకున్న నరులశ్రవుట్టంగలరే॥
 ౯॥ ఆ-వె॥ ముట్టునందె సురలు శ్ర మునులు దిక్పాలకుల్ । ముట్టునందె
 జగముఁమునిగి తేలు॥ ముట్టునందె నిలిచి । మూలంబుఁదెలిసిన । ముట్టుఁ
 బాసి సర్వశ్రము క్షుడగును॥ ౧౦॥ క॥ ముట్టుకులంబనితెలియక॥ ముట్టునికడ
 నుండినతులశ్రమాన్నాన్వైశ్చల్యేనా॥ ముట్టువిడసిశ్లనాడినఁ । ఇట్టకులోఁగల్గము
 ట్టైశ్రమయునె యదియు॥ క॥ తా నెప్పుడు పరిశుద్ధుఁడు॥ మే నెప్పుడుముట్టు
 బామికె శ్ర మే నెన్నఁటికి॥ గా నేరదుపరిశుద్ధియు॥ మానకయుడకములఁ
 గోటి శ్ర మాటులువడిన॥ ౧౧॥ ఆ-వె॥ సతులుపతులుగూడిత రత్తిసేయ
 శుక్లశో । ణితములొనరి పిండ శ్ర ము తనరెనుగ । వరుసమూత్ర గవిని శ్ర
 వచ్చిరందఱునిందు । ఘనకులంబు నేది శ్ర కానిదేది॥ ౧౩॥ ఎక్కవమా
 కులమని బహు । నిక్కంగానేలబిందు శ్ర నెత్తురుకులమే । నిక్కముగనైరి
 యందఱు । నెక్కువ తక్కువలునెన్నర నేమున్నదిక॥ ౧౪॥ తే-గీ॥ వీర్య
 రక్తంబులను గాక శ్ర వెలఁదియోని । మార్గమునఁగాక యింకొక్క
 మార్గముననుభవమునొంద నెక్కువయని శ్ర పల్కవచ్చు । నందతారీతిఁ
 బుట్టిరి శ్ర యధిక మేమి॥ ౧౫॥ చ॥ అరుదుగ దంతికిటకమురలందున శ్వాస
 మునందు ధేనున॥ నరసురలందున॥ శ్వపచునందున విప్రునియందు
 నింతుల॥ బురుషుల భిన్న భావమునుబొందక సర్వసమత్వమాత్మగా ।
 నరయుచునుండు రాద్యులు శ్ర నల్పులు భేదములెంతు రన్నిట॥ ౧౬॥
 ఆ-వె॥ అబల సర్వరూపుఁ శ్ర డైన యనంతనిదుప్తులెఱుంగలేని శ్ర దోష
 మునను । భిన్నభావములను శ్ర భేదంబులెంతురు । నిఖిలమాత్మయంచు
 నెఱుంగలేక॥ ౧౭॥ సీ॥ క్షితి వసిష్ఠుఁడు సూర్యోశికి గల్గె సతనికి-నాయ
 రుంధతియందు శ్ర నవతరించె । శక్తియు పానికిఁ జండాళ శ్ర సతియందు-
 సంభవించెను బరాశరయఁడనంగ॥ పానికి శంబర శ్ర పవిత్రయందుదయించె॥
 వ్యాసుండు పరికింప శ్ర భాసురముగా । నరయఁ జాకితకును శ్ర నారదుండు
 జనించె శ్ర బోయెకు వాల్మీకిశ్రవుట్టెగాదె । యసుర కులమునఁ బ్రహ్లాదుఁ
 డలరె వీరు । కులముచేతను గాంచిరే శ్ర గొప్పతనము । గుణముచేతనే

సద్భక్తిహృదయజలనగః సఖలజగములఁబూజితశ్రైరిగాక॥ ౧౮॥ చ॥ ఇల
 ధృతరాష్ట్ర పాండు ధరణీశులు ముండలకుద్భవించలే॥ పాలుపుగ దాసిగ
 ర్భమునఁబుట్టె యావిడుడుడు నెంతయు॥ గలుగరె యన్యవల్ల భుల
 కాదర మొప్పుఁగఁబంచపాండవుల్ కులము ఘనంబెవీరలును॥ గొప్పవహిం
 చరె లోకమందున॥ ౧౯॥ సీ॥ కలశంబులోన నరగ స్త్ర్యండు ప్రభవించె-
 గాధికి నుడయించె శ్ర గౌళికుండు । జింకకమ్మన ఋశ్యైశ్వర్యంఁగుండు గలి
 గెను - గవికి నుద్భవమయ్యె శ్ర గౌతముండు । శ్వపచ వంశమునందు శ్ర
 జన్మించె సామ్యండు తగ మతంఁగునకు మ శ్ర తంగమాని । మండుకము
 నకును శ్ర మాండవ్యముని గల్లె-ముండక కాండిన్యముని జనించె । శుక
 మునకును బుష్టేశుకయోగి భావింప । జంబుకంబునకును శ్ర జంబుకుండు ।
 ఖరమునకును బాదమె గాగ్గేయుండెంతయు । శ్వానమునకుఁ గల్లె శ్ర శౌన
 కుండు॥ ౨౦॥ క॥ జ్ఞానమె బ్రహ్మత్వం బ । జ్ఞానమె శూద్రత్వమనుచు
 జ్ఞానంబాత్మక । బూని తమజన్మలెట్టివి॥ గానున్నను బ్రహ్మవిభులుగారె
 మునింద్రుల్ । ౨౧॥ ఆ-వె॥ జగతి యేలేనేని శ్ర చండాలుండైనను॥ బ్రభు
 వుగాగనెన్న బడినరీతిఁ శ్ర బ్రహ్మపదముగన్న శ్ర బంచమకులుండైన ।
 బ్రాహ్మణుడనగ శ్ర బకునుజావె॥ ౨౨॥ క॥ వరక్షత్రియుండునై యిల
 పరిపాలన లేనివాని శ్ర బ్రభువన రక్షే । ధరణీసుర వరుండైనను । బర
 మార్థములేక గలదె శ్ర బ్రహ్మత్వంబు॥ ౨౩॥ ఆ-వె॥ గుణముగల్గెనేనిశ్ర
 కులముతోఁబనియేమి । కులము నెంచుటెల్ల శ్ర గుణములేమి శ్ర గుణము
 లేనిదాని శ్ర కులమేమిఘనమగుం । గులము వాసిందెచ్చు శ్ర గుణముగాదె॥
 ౨౪॥ క॥ తెలివిజడత్వంబులయెడఁ । దలంపగావచ్చుదార శ్ర తమ్యము
 లెందుక॥ గులమునకు నెంచవచ్చునె । యలరంగా హెచ్చుశస్త్రాలను
 భేదములక॥ సీ॥ శూద్రవనిత భూమి శ్ర సురుడు తద్భూసుర శ్ర కాంతను
 శూద్రుండు శ్ర గలిసెనేని । శూద్రనాతికిని భూసురపతికిని బుట్టు - బిడ్డ
 లకును జాతి శ్ర భేదమున్నె । కుక్కవిజాతియా శ్ర గొట్టెను బొందిన శ్ర
 గుక్కపుట్టదువేటు శ్ర కులమగులను । నుర్వి మానవులెల్ల శ్ర నొకజాతి
 గావున- నెన్న నేనతిన్నెన శ్ర నింపుమీఱ॥ తే-గీ॥ నేవురువుండైన మించి
 రమించెనేని । నరులుగాఁ బుట్టుదురు గాక శ్ర నక్కకుక్క । జన్ములగు
 దురె యీనర శ్ర జాతియందు । జాతిభేదంబులెన్నుట రీతియగునె॥ ౨౫॥
 ౨॥ ఆ-వె॥ భువిని గోత్రభూజరములకు భేదంబగుఁగాని గిరికిగిరికిగలదె
 వేటు॥ నరకులంబునకును శ్ర నఖిలంబు వేటైనఁ । దమకులంబువాదరతమ
 కువేటె॥ ౨౬॥ క॥ జనములు నందఱు నొకకుల । మని తెలిసినవాడె

జగతి శ్రీ సగ్రకులుండగున్ | మనుజుల భేదములెన్నుచు | గొనకొనినటి
యించువాడె శ్రీ కులహీనుండగున్ || ౨౭ || ఆ-వె! పునుంగుగల్గిపిల్లి శ్రీ
పునుంగుపిల్లి యయగున్ | బునుగులేక కాదు శ్రీ పునుంగుపిల్లి | గుణములు
న్నహీనశ్రీకులజుండగు హెచ్చగు | గుణములేక సగ్రకులజుండగునె || ౨౮ || చ ||
తపమును యాగతీర్థములు | దాన మహింసయు వేదపాఠమున్ | జప
మును శాంతమున్ | వ్రతమునసత్యముహోమము స్నానసంధ్యలున్ | నిపుణ
తమిఱు సల్పు ధర శ్రీ నిర్జరుకంటెను దత్వవేత్తయశా | శ్వపచుండు
ను త్తముం డమల శ్రీ జన్మండు నాతడె బ్రాహ్మణుండగున్ || ౨౯ || సీ ||
పడఁతిదానముచేత బ్రాహ్మణత్వము వచ్చె-ననిన నన్యులుగూడ శ్రీ నాచ
రింత్రు | జన్నిదంబులుదాల్చు శ్రీ సంభవించెనటన్న-నన్యులు కొందఱునవి
ధరింతు | రెఱువు తెల్పులఁగూర్చి యెసఁగెనన్నను నన్య-కులములలో
ననే శ్రీ కులును గలరు | జీవ తెలుపులఁగూర్చి శ్రీ చెందిరన్నను జీవ జెలువు
లందఱియందుఁ దేజరిల్లు | గర్భమునుగూర్చి వచ్చె నా శ్రీ గర్భఫలము |
తెల్ల వారికి దమభంగి శ్రీ నెఁగుచుండు | దేహమన నందరికి గల్గు దెస
తనువు | నాత్మజుండు గాల్పఁగా బ్రహ్మశాస్త్రపొందు || ౩౦ || ఆ-వె! కుల
మువలన ననిన శ్రీ గోమలివారి వంశజులు ఋషులుపుట్టినరణివినవె |
పడఁతియట్టుగాదు శ్రీ బ్రాహ్మణభావంబు | జ్ఞానసంగ్రహమున శ్రీ సంభ
వించె || ౩౧ || ఆ-వె! అనిన దత్వమెఱుంగునతఁ డెవ్వఁడైనను | బ్రాహ్మ
ణుండె యసంగతబరఁగుచుండ | మఱియు సగ్రవంశశ్రమండుఁబుట్టినవారె |
బ్రాహ్మణుల మటంచు శ్రీ బల్కుటెట్లు || ౩౨ || సీ || అనిన దుక్కిణిపల్కు
లద్భుతంబుగ నెంచి పద్మదళాక్షుండ శ్రీ పల్కెనిట్లు | కువలయ మందునఁ
గొందఱి బ్రాహ్మణు - లనవచ్చుచుటయెట్లు శ్రీ లనినవినుము | అలనేతి
బీటకాయనియు బెల్లవుగొండ - యని సువర్ణముఖయు శ్రీ ననియువచ్చు |
నందులవ్యవహారనామంబులేకాని - ఘృతగుడకనకంబులెన్నఁగలవె |
యట్లు వ్యవహారమున నామరమరయనొకటి | గలుగుటేకాని బ్రహ్మధి
కారమందున్ | గొందఱుండునఁ గనుపడ శ్రీ యందునై నఁ | గొందఱుండురు
పరతత్వ కోవిదులును || ౩౩ || క | వీరలవంశజులును ము | స్నేరీతినిఁ బుట్టి
యున్నరనిజబ్రహ్మంబున్ | జేరియు బ్రాహ్మణులై రా | పేరేవీరలకువచ్చె శ్రీ
బెంపొందసలన్ || ౩౪ || ఆ-వె! నేతిబీటకాయ శ్రీ నెయ్యిలేకున్నను | నాఖ్య
యొప్పుచున్న శ్రీ యట్లుజగతి | వీరలిపుడు బ్రహ్మవిదులు గాకున్నను |
బూర్వ వాడుకయును శ్రీ బోకవచ్చె || ౩౫ || చ || పరగవిధాత సద్వదన శ్రీ
బాహుల నూరుపదంబులందున్ | పరుసగ బ్రహ్మక్షత్రియులు వై శ్యులు

శూద్రులుఁ బుట్టిరంచుచే । నడలును జాతిభేదముల ర నాత్మఘటించెద
 రిల్లుపుట్టినన్ । గరిమనుకొక్క బ్రహ్మమునఁ ర గల్గినవారికిభేదమున్నదే॥
 32॥ ఆ-వె॥ పనసవృక్షమందు ర ఫలములు శాఖాగ్ర ॥ మునను నడుమ
 మూలములనుగ్గఱి నెగువ దిగువ పండు ర లెవ్వయైనఁ బనసపండ్లుగాక
 వేఱురపండులగునె॥ 32॥ చ॥ పొరిఁబారి పాదయుగ్మమునఁ ర బుట్టినవా
 రలు శూద్రులై నచోఁ హరిచరణంబునం గలిగినట్టిదే గంగకురాదెశౌద్ర
 మున్నదుడుగ నట్టిగంగ నిలనంటగవచ్చు నెనగ్రజనులున్॥ సరగుణగారె
 శూద్రులును ర స్నానము పానము లాచరించినన్॥ ఆ-వె॥ అదియుఁగాక
 యింక ర నజని పాదాంగుష్ఠమునను దక్షుండు దయ ర మొందెగాదె ।
 యతఁడు బ్రహ్మజాతీయన నెట్లుపొగడొందెనతఁడుగాఁడెశూద్రుఁడర
 సిచూడ॥ ఆ-వె॥ వందనంబుసేయ ర వందనంబు నడుగుల॥ మీదఁబడును
 గానిరపాదములును । మొగముమీదఁ బడియు ర మ్రొక్కపుపూజార్హ ।
 మగుట పదము లెక్కువనఁగఁ బరఁగె॥ క॥ వదనోద్భవు లెక్కువయని
 పదజనితులు లెక్కువనుచుఁ ర బల్కఁగనేలా । వదనంబు ముఖ్యమైనను
 బదహీనులు సర్వహీన ర పాత్రులుగారే॥ ౪౦॥ చ॥ అనుపమశాస్త్రవా
 క్యముల ర యర్థమెఱుంగఁగలేక తప్పు భా । వనల నొనర్తు రీజగతివర్ణ
 చతుష్టయ మాది పంకజా । నను ముందాద్యుగోరుపద ర సంభవుతాట
 యబద్ధమెంతయున్॥ వినుమిఁకవానియర్థములు ర వేఱుగనున్నవియంగనా
 మణి॥ ౪౧॥ సీ॥ షట్కర్మనిరతులై ర సకలవేదపురాణ శాస్త్రముల్
 విప్రులు ర చదువుకతన । మహిజనాళికి ధర్మరమార్గముల్ దెల్పుచు -
 వాక్కుచేతనె తాముర్రెతుకువలన । నట్టివాక్కులు మోమునందుంట
 నాస్యంబు-చలనఁజోషణమొదురవారుగానియాననంబున జనన ర మైన
 వారలుగారు-పరికించి మాడంగరబద్ధగంధి । క్షత్రియులునస్త్రశస్త్రాది
 చయములదాల్చి । భుజబలంబున రక్షణం ర బొందువలన । బాహుబల
 మున జీవించు ర వారుగాని । బాహులందునఁగల్గిన ర వారుగారు॥ ౪3॥
 తే-గీ॥ వరుసవాణిజ్యవృత్తిచే ర వైశ్యులెపుడు । తొడలు సూతగఁ
 గూర్చుండఁ ర బడుటజేసి యూరువులపూర్ణి జీవించు ర వారుగాని ।
 యూరువులయందుఁ బాదమినవారుగారు॥ ౪౪॥ ఆ-వె॥ మెలతఁ శూద్రు
 లకునురమెండుగాఁ గృషికిని । బాదచారివృత్తి ర వలయుఁగానఁ । బాద
 చారివృత్తి ర బ్రతుకువారలుగానిపాదమునను గల్గు ర వారుగారు॥ చ॥
 అరుదుగధాత్రి పద్మినియూహస్తిని చిత్తిని శంఖనీయనంబరఁగెడునాల్గు
 జాతులును ర బ్రాహ్మణ క్షత్రియ వైశ్య శూద్రులం । దరయఁగల్గునింతు

లెడనట్లునను స్త్రులంబులందునఁ బరఁగ గణింపఁ గల్గుదురు-బ్రాహ్మణ
 ఓత్రియవై శ్య శూద్రులు॥ ౪౬॥ క॥ నిజముగను బ్రహ్మసృష్టినిఁ । బ్రజ
 లెల్ల ను నెంచిచూడఁబ్రహ్మకులం బేనిజముడిగియ్యవృత్తులు । భజించుట
 వలనజాతిభంగముగల్గె॥ ౪౭॥ ఆ-వె॥ సర్వజనులు బ్రహ్మ ర జాతియే
 యైనను । రాజ్యమేలుక తనరరాజులనియు । వర్తకంబుఁజేయఁవై శ్యుల
 నియుఁగృహిసల్ప శూద్రులనియు ర సంభవించె॥ ౪౮॥ క॥ రాజులు సత్వ
 గుణంబులఁ । బోఁజేసివికారకామ ర భోగప్రియతఁ । లోఁజేసియుగ్రసా
 హసరాజసగుణియైన కతన ర రాజవఁ బరఁగె॥ ౪౯॥ ఆ-వె॥ జ్ఞానసత్వ
 పరతమాని రజస్తమోగుణములొంది ఛనముగూర్చువాంఁఁ । లోభ
 మోహములను ర లోఁగొని వాఁజిజ్ఞామాచరింప వై శ్యుడనఁగనొప్పి॥
 ౫౦॥ క॥ తన మొదటిజాతిధర్మం । బునుదొలగి యశౌచ హింసరబాంకు
 లచేఁ గృ । వ్యనుపమవృత్తితమోగుణుఁ । డునునగుట శూద్రుడనఁగర
 నుర్విం జెలఁగె॥ ౫౧॥ ఆ-వె॥ జ్ఞాన దాన శౌచ ర సత్యక్షమాహింసభూతద
 యలు నంత్యరజాతునందుఁగలిగియున్న నతఁడు ర గాఁడు చండాలుండు
 నుత్తముఁడగు । బ్రాహ్మ ర ణుండుగాని॥ ౫౨॥ ఆ-వె॥ జ్ఞానసత్వములను
 మాని హింసానృతజారచోరకపట ర క్రూరవృత్తి నొనరసల్పుబ్రాహ్మ
 ణుడైన చండాలుఁడతఁడె చూడఁగాఁడు ర సగ్రకులుండు॥ ౫౩॥ క॥ కుల
 ములు దలఁపఁగఁబుట్టుకవలనను వచ్చిననిగావురవసుమతి జనముల్ పాలు
 పొందఁజేయవృత్తుల । వలనను సంభవములయ్యెరవర్ణింపఁగె॥ ౫౪॥ సీ॥
 గణుతింపఁగా విశ్వ ర కర్మకులజఁడొక్క ర త్రాడికేవురు కూర్చి ర తన
 యులైనవరుసకమ్మరశిల్ప ర వడఁగముగ నాల-కంచరంబాదిగాఁగల్గు
 పనులు । నొక్కొక్క నందనుం డొక్కొక్క పనిఁజేయ-వారికి వేర్వేఱ
 వచ్చుపేరులొరులుహాలికవృత్తిరసరింపరై తులు-వాఁజిజ్ఞామెనరింప-
 వర్తకులని-చెప్పదురెవరే వృత్తినిర జేసిరేనివారవారల కాపేరువచ్చు
 చుండు । నవనివృత్తులచేఁగల్గు ర నాఖ్యలెలమిగులములకుఁ బోల్పుచుం
 దురు ర కుటిలమతులు॥ ౫౫॥ ఆ-వె॥ ఓనుము కమ్మరీండు ర మను బ్రహ్మ
 మయుండువడ్రంగి త్యప్తకంచరంబు శిల్పిపరఁగ నెన్నఁ గాశిరపనివాడు
 విశ్వజ్ఞఁ । డరయఁగ నగసాలయగునుగాన॥ ౫౬॥ ఇలఁ బంచబ్రహ్మలకును
 కలిగిన వారెవరుగాదురగన బ్రాహ్మణులు॥ గులమున నష్టంచబ్రాహ్మణు
 నైననుగాదు బ్రహ్మభావులుగాక॥ ౫౭॥ క॥ అనవిని స్త్రీ పురుషాదుల
 జననము భేదంబులెల్లు ర సంభవమయ్యె॥ వినిపింపుమనిన రుక్మిణిగని
 నవ్యుచుఁ జెప్పదొడఁగెరగంసహరుండు॥ ౫౮॥ సీ॥ స్త్రీపురుషోత్పత్తి ర

—: పిండోత్పత్తి లక్షణము :—

జెప్పెద వినుమింక-దరుణిముట్టెన యై ర దవదినంబు | మొదలు జేసి దివస
ముల గర్భమొనరిన | నాతికి నుదయించు ర నాత్మజుండు పట్కాష్ట దశ
మాదిశసరివాసరములందుఁ బాలితికిఁ జూలై నరబుత్రిగాంచు | మఱియుఁ
బురుషుని శుక్లశ్రవణికిఁ దింపినయేని-వలనొప్పనల్ల నిరవర్ణముగను | మెలఁత
శోణితంబు ర మిగులైన నెఱ్ఱని | చాయయగును రెండు ర సమమునైన |
సంభవించుచుఁ ద్రు ర చామనవర్ణమై | బిసరుహాత్ములకును రబిడ్డలిట్టు || ౧౯ ||
క | పురుషుని వీర్యస్థలనం | బిరుపుగనగువేళఁ జెదరి ర యిరుబిందువులై |
తరుణి యుదరంబుఁ జొచ్చిన ర నరుదారంగ జంటబిడ్డ ర లగుదురుసతికి ||
౨౦ || సీ | రతిసల్ప ముతువేళ ర రవినాడి గొమరుఁడొ - గుముదా ప్పఁడు
నడువఁ ర గూతురగును | తరుణినాడి యునింగి ర తత్వమందుఁ జరింపఁ బుట్టు
నపుంసక ర పురుషుఁడగుచు ర శశినాడి పాతినఁ జదలు తత్వంబునఁ-గాంత
యానది మాచ ర కమ్మయగును | నిక సుషుమ్ననుగూడిరయినచంద్రు
లుండినఁ | బంగ్వంధవెడమూఁగ రబధికులగుదు | రనిల తత్వమందు రసతివకుఁ
జూలైన | నమిత ప్రసవవేద ర నంబు గల్గు | నగ్నితత్వమందు రనైనను
గర్భంబుఁ | జెడును నిశ్చయంబు ర చేడియలకు || ౨౧ || క | మాయను జెం
దియు నీగతిఁ | బాయక (స్త్రీ) పురుషులగుచు ర బశుకీటక | దుష్టాయ
ములెత్తుచు జీవుడు | మాయను బాయంగలేడు ర మానినివింపె || ౨౨ ||
సీ | క్షణభంగురంబని ర చర్చింపలేక యీతనువు శాశ్వతమంచుఁడలఁచి
నరుడు | భ్రాంతుఁడై యిలందాను రబ్రతికినన్నాళ్లును-మోహవారాశిని
మునింగియుండుఁ బగటికాలము కుటుం ర బాది సంరక్షణకును ధనధాన్య
ముల్ ర గూర్చుకొనుచు ర రాత్రికాలము సతీ ర రక్షలచేఁ గొంతయు -
గలల నిద్రలఁగొంత ర గడపుకొనుచు | సంతలోఁజచ్చు బహుగర్భశర
కములను | గాంచు సుఖదుఃఖ జన్మాదిరకములఁ బడుచు | గాలమూరక
యీరికి ర గడుపుఁగాని | తాను గడతేరు మార్గంబుఁడలఁచెఁజెపుడు || క ||
అనపుడు మరణము నిల్పెడు | ఘనులెవ్వరునైన గలరె ర గల్గువిపత్తుల్ |
చనఁజేయన నినఁగాంతకు | ననుమోదముతోడఁ గృష్ణుఁడవుడిట్లనియె ||
చ || అరయఁగ నూలువత్సరము-లాయువటందురు మానవాళికి | హరు

—: ప్రాప్త కర్మ లక్షణము :—

పుగ బాల్యమందుననో ర యౌవనమందునో వార్ధకాననౌ | పురమునఁ
గాననంబుననో ర భూరుహ మగ్నిజలంబు లందునో | మరణమై నిశ్చయం
బునుమి ర మానదు ధాత్రినిఁ బ్రాణికోటికి || ౨౩ || క || మరణము వచ్చిన

పేళనుధరదూతినజలధిఁ జొచ్చిరదాఁగిననై నన్ . మరిమింటికెగసిపో
 యినఁ । బరమాయువు నిల్పవళ మోబ్రహ్మకునై నన్ ॥ ౬౬ ॥ క॥ ప్రతిదేవత
 కును మ్రొక్కిన । బ్రతుకనివాఁడెన్నటికిని శ్రీ బ్రతుకఁడు జగతిన్ । బ్రతి
 కెడువానికి మ్రొక్కిన । బ్రతుకును మఱి మ్రొక్కుకున్న శ్రీ బ్రతుకును
 గాకన్ ॥ ౬౭ ॥ చ॥ మరిమరి యాపధంబులను శ్రీ మంచివి మంచివి
 యారగించినన్ । బరువడిఁజెందుకర్మ పరి శ్రీ పక్వముగాక యెపోవు జాడ్య
 ముల్ । వరుసగ మంత్రయంత్రకులు శ్రీ వైద్యులునాయతగోట్లువచ్చినన్
 మరణము పూర్ణమై చనెడు శ్రీ మానవుని బ్రతికింపలే రిలన్ ॥ ౬౮ ॥ చ॥
 తడయక యింటిమూలలను శ్రీ దాచినద్రవ్యమువోవునీధిలోఁ । బడినను
 నుండుబొమ్మదియుఁ బ్రాప్తముగల్గినఁ జిక్కువానికేకడుబలుఁడైన బంధు
 వులు శ్రీ కాపుగనున్నను జచ్చునింటనేనడివిని దిక్కులేని నరుడైనను రక్ష
 ణమొందుచుండెడిన్ ॥ ౬౯ ॥ తే-గీ॥ దైవయోగంబు దెలియంగలేదరమె
 సర్వజీవులను నెల్లఁ దనకుఁదా శ్రీసృష్టిజేయుఁ । బోషణమఁజేయు సర్వం
 బుఁబోలియఁజేయు । నాతఁడే మూలకారణంబఖలమునకు॥ ౭౦ ॥ ఆ-పె॥
 నేనెక ర్తనంచు శ్రీ నెంచును మనుజుండు । తానెక ర్తయెనరదైవమేల । యెన
 పనులకెల్ల శ్రీ నై నను దాఁగర్త కాని పనులకేల కర్తగాఁడో॥ ౭౧ ॥ క॥
 తనయిష్టము సమకూరినఁ ॥ దన ప్రజ్ఞ యటంచు నరుఁడుదలంచుచునుం
 డున్ । దనదలఁపు నెగడకుండినఁ । దన ప్రారబ్ధంబటంచు శ్రీ దైవముఁ
 దూఱున్ ॥ ౭౨ ॥ తే-గీ॥ ఎవరి కేవేళ కేమేమియెట్లులెట్లు । జరుగవలె
 నా తెఱంగున శ్రీ జరుగుచుండ । నహముచేతను దమప్రజ్ఞశ్రీయనుటె కాని
 యెవరికైనను గర్తృత్వోపేమిగలదు॥ క॥ సముదయ కాలమునందున ।
 సమయునెడన్ లేకయుండు శ్వాతంత్ర్యంబుల్ దమకెట్లుగల్గు మధ్యను ।
 భ్రమగొని మూన్నాళ్లుమిట్టినడుజీవులకున్ ॥ ౭౩ ॥ క॥ చావును డగ్గఱఁ
 జావక । యేవిధకష్టములఁ బడక । యిలనుఖయై తాఁజావవలెనన్నయ
 ప్పడె । చావంగావలయుఁ గర్త । జనుఁడై యున్నన్ ॥ ౭౪ ॥ తే-గీ॥ కష్ట
 ములె వచ్చునొ సుఖమే శ్రీ గలుగఁబోనొ । యెఱుఁగకకృమ యేవేళ శ్రీ
 కేదియేది । ప్రాప్తమానదె తమకర్మ శ్రీ ఫలములంచు! నెఱుఁగవలయును
 నిలలోన శ్రీ నెవ్వరైన ॥ ౭౫ ॥ ఉ॥ కూరిమిమీఱ మానవులు శ్రీ గోరుచు
 నుందురు సౌఖ్యమెప్పుడున్ । గారవమొప్పగప్తములు శ్రీ గానలెనంచును
 గోరరెవ్వరున్ । గోరికవచ్చు గప్తములు శ్రీ గోరినరావు సుఖంబులేరికిన్ ।
 వారల పాపపుణ్యములెవారికొనర్చును గప్తసౌఖ్యముల్ ॥ ఆ-పె॥ అతివ
 వానివాని శ్రీ ఋతుకాలమునఁ బుష్పఫలము లెట్లుదోచు-పాదపములఁ

గర్భతరులనట్లుగల్గును సుఖదుఃఖములును నప్రయత్న శ్రమముగను జ
 ఆని॥ ౭౮॥ తే-గీ॥ అరయఁ దమపూర్వపుణ్యంబు శ్రమనుభవించు । కా
 మున నల్పులకునై నతగల్గు సుఖముపరగఁ దొలిజన్మమునఁ జేయుపాప
 ఫలముననుభవించుకున్నను దీక్షదధికులై న॥ ౭౯॥ క॥ ఇలను హరిశ్చం
 ద్రుండును॥ నలుఁడాదిగఁ బొందినట్టి నానాకష్టం । బుల నెవ్వరై న జగ
 త్తనిఁదొలఁగించిరె కర్మఫలము శ్రమదీచినఁబోనే॥ ఆ-వె॥ కర్మఫలము
 చేతగల్గవునుఖంబులు । లనుభవింపఁ జేయఁనదియుఁబాప॥ ౮౦॥ క॥ నేనే
 గలఁడె దుఃఖనుఖంబు ! లనుభవింపఁ జేయఁనదియుఁబాప॥ ౮౦॥ క॥ నేనే
 కర్తయటన్ననుమానవునిఁ జూచి కర్మమాటికినవ్వక । నేనీరేడుజగం
 బుల । లోనను గల ప్రాణికోటిలోఁ చేతునన॥ ౮౧॥ సీ॥ కర్మాను
 బంధానఁ శ్రగల్గును సంగంబు - కర్మాంతకాలాన శ్రగతమునొందుఁ ।
 బెండ్లాము బిడ్డలుప్రియబంధులు హితవులుదల్లిదండ్రులు నన్నదమ్ము
 లంచు । నాధనంబు గృహంబునాభూము లివియంచుఁ గర్మతంత్రమున
 నశ్రజ్ఞానవశతాని జీవ తనువులే శ్రనిక్కంబుగానెంచి - చిక్కంబులోఁ
 బిట్టచిక్కుభంగి । జనుఁడు మిధ్యయైన - సంసారమునఁజిక్కి । యదియె
 సత్యలోకమదియె స్వర్గమదియె విష్ణులోకమదియె కైలాసంబుగాను
 నమ్మి ముక్తిగానలేడు॥ ౮౩॥ ఆ-వె॥ సంచితంబు కతనజన్మంబు గలి
 గెను । జన్మవలనఁ గలిగెన్వ్యానుభవము । వ్యానుభవము వలన శ్రజన్మ
 ప్రాప్తియె గాన । సంచితంబె విత్తుజన్మమునకు॥ ౮౪॥ కం॥ హోరమగు
 సంచితంబుల । భారంబును దొలఁగఁదొలఁగు శ్రభారంబు దొలంగిన
 తోరపునాగామి జన్మ శ్రదొలఁగు నరునకు॥ ౮౫॥ ఆ-వె॥ కలుగుచుండు
 బుద్ధిశక్త్యానుసరణిగఁ । జత్తమనుసరించి శ్రచేయుపనులు । సేతననుస
 రించి శ్రచేందుఫలంబును । గడవలేదు కర్మ శ్రబుడమి నరులు॥ ౮౬॥ క॥
 అన ఫలము పురుషయత్నంబును లేకయెడై వమిడునోపురుషునియత్నం
 బున నేఫలము లభించునో । యనియడిగిన శకటదైత్య శ్రహరుఁడిట్ల
 నియె॥ ౮౭॥ క॥ కొండలు పొడుపమే ఫలమందురు దైవమనికొండ
 అందురు మఱియు॥ గొండలు భూతన్యాయం । బందురు దెలియకను
 గర్మపద్ధతులబలా॥ ౮౮॥ తే-గీ॥ జోకతోఁ బురుషయత్నంబు శ్రలేక
 యున్నదైవమేరీతి ఫలమును శ్రదమకునిచ్చుదాము యత్నంబుఁజేసిన
 దైవమొనఁగు । వారివారల కర్మానుసారముగను॥ ౮౯॥ క॥ వనజాక్షి
 పురుషయత్నంబును గలిగియు దైవయత్న శ్రమనులేకఫలం బొనరదు
 నునుజప్రయత్నం । బులు లేకయ దైవయత్నముగలిగియున్న॥ ౯౦॥

తే-గీ॥ ధరణివంటిది పురుషయ శ త్నంబు బీజ । మరయఁగా దైవసహ
కార శ మవియు రెండు । నేకమైనను ఫలియించునెట్లుసిద్ధియట్లుగాకున్న
ఫలమియోడండ్రు బుధులు॥ ౯౦॥ క॥ వినుధాత్రిలేనిబీజం । బును బీజ
ములేని తేత్రమును నిష్ఫలము । ట్లనుపమకార్యఫలంబును । గనుటు త్తది
పురుషదైవి శ కము లొనరకయు॥ ౯౧॥ తే-గీ॥ చమురునింకిన దీపంబు
సమయపొల్కి । మనుజుఁడును గార్యయత్నంబుమానినపుడే । వరుసగఁ
దొలగిపోను దై శ వానుకూల । మనియెడు నదృష్టమెంతయు శ వనజ
గంధి॥ ౯౩॥ క॥ మనుజుఁడు యత్నముఁ జేయక । తన ప్రాప్తంబనినఁ
దనకు శ దైవంబెచట౯ । గొనివచ్చి పెట్టు యత్నం । బనుపుగఁగావింప
వారి శ భాగ్యము పిడప౯॥ ౯౪॥ ఆ-వె॥ అగ్నికొంచమైన శ ననిలం
బునఁ బ్రబల । మైన చందమునను శ మరి నుకర్మవృద్ధిసొందుచుండు శ
వెలయ దైవానుకూ । లమున యత్నమున ఫ శ లంబు గలుగు॥ ౯౫॥ క॥
మును సత్కర్మం బించుక । యనుజేయక యత్నములను శ నొనరించిన
యాతనికిని దైవముతోడ్పడఁ ॥ డనుపుగఁ గర్మముల నీయఁ । డతనికి
ఫలము॥ ౯౬॥ క॥ వినుపౌరుషంబుకంటెనుఁ ఘనమగు దైవంబుముఖ్య శ
కారణము ఫలంబునునైనఁ బౌరుషంబును । మనమలరగ దైవదత్త శ
మనఁదగు నదియు॥ ౯౭॥ అన భక్తియెన్ని తెఱఁగులు । వినిపెంపుమదియు
నెట్టి శ విధముననగు నేయనవునఁ గల్గును జ్ఞానము । మనుజునకన నింతఁ

—: భక్తిః క్షణము. :—

జూచి శ మాధవుఁడనియె॥ ౯౮॥ ఆ-వె॥ వినుము భక్తి మూడు శ విధ
ములునగుబాహ్య । భక్తియన ననన్య శ భక్తియనగ । నెనఁగుఁబంక
జాషీ శ యేకాంత భక్తినా । వెలయుఁ దద్విధంబులదెలియవలయు॥ ౯౯॥
ఆ-వె॥ శ్రవణకీర్తనంబుస్మరణంబుబాదనే । వనము నర్చనంబు శ వంద
నంబు । నతుల దాస్యసఖ్యమాత్మనివేదనం । బనగ నవవిధములుశాహ్య
భక్తి॥ ౧౦౦॥ క॥ పరమయము విశ్వమనియును । బరమా విశ్వమయమ
నియుఁ బరమున కన్యం బరయగ లేదని హృదయము । స్థిరమాటయనన్య
భక్తిసిద్ధము తరుణి॥ ౧౦౧॥ క॥ పెదపులు గడలింపం మది । సడయతఁ
బరమాత్మఁగూర్చిచక్కఁగ మదిని । పొదవఁగఁద దేకనిష్ఠగ । నదియగు
నేకాంతభక్తి శ హంసవిహారి॥ ౧౦౨॥ క॥ విను సత్కర్మాచరణం । బున
భక్తియుఁ బొదలుదానఁ శ బొందును జ్ఞానం । బును కర్మలేక భక్తియు ।
మును భక్తియ లేకగాదు శ మోక్షపదంబు॥ ౧౦౩॥ ఆ-వె॥ పరసు
కర్మ పిందెవంటిదిదానిచే శ బడయు భక్తికాయ శ వంటిదరయ । దాని

వలనఁగల్గు శ్ర జ్ఞానంబుభావింపఁ । బండువంటిదగునుశబద్ధనేత్ర॥ ౧౦౪॥
 ఆ-వె॥ కర్మయ నెడు పిందె శ్ర గతమైన భక్తియుకఁగాయలేదు దలఁపఁ
 గర్మయ నెడు । పిందెచెడకయున్న శ్ర బెంపొందు భక్తికాయఁయదియుఁ
 జెడినఁ గల్గు శ్ర చాత్మఫలము॥ క॥ వనితా కర్మము భక్తియుఁనొసరింపక
 జ్ఞానమొంద శ్ర నోప రెవండ్రుక॥ విను మొదలుఁబట్టి వృక్షం । బును
 బ్రాకక యగ్రమునకు శ్ర బోవఁగలరే॥ ౧౦౫॥ ఆ-వె॥ నిట్టనిలువుగాను
 నిలుచున్నవాఁడు గూ । ద్బుండి పండుకొనిన శ్ర సుఖమునొందు । పరఁగ
 నట్లెనిలిచిపడుకొనఁజోయినవసుధఁగూలిశిరముశ్రవయ్యుఁగాదే॥ ౧౦౬॥
 క॥ మునుభక్తిలేనిజ్ఞానం । బునుజ్ఞానములేని భక్తిరబొందరు ముక్తికొదను
 లందు॥ నల్లుగావునఁగనఁదగునిల జ్ఞానభక్తికర్మములట్లుక॥ ౧౦౭॥ ఆ-వె॥
 కర్మచయమువలనఁ గల్గును జ్ఞానంబు । జ్ఞానంబునను బాయుకఁగర్మచ
 యము । కర్మమునకుదవ్యుశ్రజ్ఞానియు భావింప జ్ఞానికొనరదవ్యుశ్ర కిర్మ
 చయము॥ ౧౦౮॥ క॥ అనితెల్పు చక్రపాణినిఁగనుఁగొని గర్మంబులెన్ని
 గతులగుఁగర్మం । బన నెద్దియనిన దక్కిణీ । కిని దెల్పఁగ నిట్టులనియె

—: కర్మ లక్షణము: —

గృహంజెలమిక॥ క॥ కొందఱు కర్మము మగ్ధతు॥ లందరు మఱి కొందఱి
 లను శ్ర నదియు ద్వివిధమా॥ నందురు తద్విధముల నిటఁబొందుగ వినిపింతు
 వినుము॥ పూర్ణేందుముఖి॥ ౧౦౯॥ తే-గీ॥ మొదటతాకికవై దికశ్రములనఁగర్మ
 రెండుపద్ధతులందు రా శ్ర రెంటియందు । లోకకార్యంబులను నెల్ల శ్ర జోక
 తోడ । నాచరించుట తాకికం శ్ర బండ్రు బుధులు॥ ౧౧౦॥ వ॥ ఓ యిందు
 ముఖి యందువై దికంబు నిత్యనై మిత్తిక కామ్యునిషిద్ధప్రాయశ్చిత్తంబులను
 కర్మంబు లై దువిధంబులని చెప్పుదురిప్పుడు వానిచందంబుఁ దేటపడ వివ
 రింతు నాకర్ణింపుము॥ ౧౧౧॥ తే-గీ॥ దేవతర్పణమును నైశ్య శ్ర దేవ
 హోమ । స్నాన సంధ్యాభిషంధన శ్ర జపతపంబు । లర్చితార్చనములు
 నాదిశ్రనాచరించు॥ నదియెపో నిత్యకర్మం బశ్ర సంగనొప్పు॥ ౧౧౨॥ తే-గీ॥
 తలఁప సంక్రాంతి ను త్తరశ్రదక్షిణాయ । నముల సర్థమహోదయశ్రవిమల
 పర్వ । దినములను స్నానజపములను శ్ర దీర్చుకొనుట । యాదివై మిత్తి
 కపుఁ గర్మశ్రమనఁగఁ బరఁగు॥ ౧౧౩॥ ఆ-వె॥ రమణి యశ్వమేధశ్రరాజనూ
 యాధ్వర । పౌండరీక సోమ శ్ర మాది గల్గు । యాగములను బ్రీతి శ్ర నను
 నొందఁజేయుట । కామ్యకర్మశ్రమనఁగ శ్ర గణితకెక్కె॥ ౧౧౪॥ క॥ పరధ
 నహర పరనిందాపరదారాగమన మద్యుపాసవిచేష్టా । పరహింసాసృత
 చలత । స్మరమాది నిషిద్ధకర్మ శ్ర గాఁ దెలియదగుక॥ ౧౧౫॥ క॥ జల

వాయువర్ణభక్షణసలుపుట వనవాసముంట శ చాంద్రాయణముకాదు సలుపుటయు దీర్ఘయాత్రలు । నిల ప్రాయశ్చిత్తకర్మనియతి యనదగుకాదు ॥ ౧౧౦॥ వ॥ ఇంకను నిషిద్ధకర్మంబునకుఁ బంచ గవ్యాది కర్మంబు లాచరింతురని చెప్పి యోకాంతామణి యిప్పుడిరుమాడు దెఱంగులకర్మ తెఱంగెఱింగించితి నింక సుకర్మ దుష్కర్మ జ్ఞానకర్మంబులను నీ ముత్తైఱంగుల కర్మ చందంబెఱింగింతు వినుమని యిట్లనియె॥ నీ॥ గుడిగోపురములాది శ కూపతటాకముల్ - ధరణినిల్పుట సూక్ష్మ శ తాత్మకఁడౌట । తగ నన్నదాన సరత్రము లేర్పరించుట - సదమలాధ్వరములు శ నల్పుటయును । నేకనారీ వ్రతా శ నిర్మితుఁడుగానుండుట - నిలనహింసావిషయ శ నియతుఁడౌట । సర్థిబంధువుగురు శ నాలిఁబోషించుట - నిత్యసత్ప్రియలాది శ నెఱపుట యును దైవభక్తియు బుధసేవశ్చ కర్మవృత్తి నాచరించుట తీర్థాదియాత్రల కును । జనుట సత్కథల్ వినుటయు శ జదుపుటయును । నాదిగఁగలది సత్కర్మ శ యనఁగనొప్పు ॥ ౧౧౦॥ నీ॥ పితృ మాతృలను గాసిరెట్టుట యును జీవ-హృదయ జ్ఞాతిద్రోహాదికమును బరసతీసంగంబుల బరదూషణంబును బరధనశౌర్యంబుల బరవిరసముఁ దీసినిక్రోధంబుల దేవవిద్వేషంబు-గురువంచనంబును శ గుజనమైత్రినవృతంబుగ పటమ శ నార్యకార్యంబును-మద్యపానము జూదరమాడుటయును । వేదదూషణ సత్పక్షిరవిడుచుటయును । బరుల తేజంబు కోర్వమి శ ప్రల్లదనముఁ । బారయుటయు నాత్మవినుతియు శ దురితచేష్ట । లాదిగఁగలది దుష్కర్మశయనగబరఁగు ॥ ౧౧౧॥ నీ॥ సతిసుతిహితబంధు శ సంసారమునఁ గల్గు - ననుభవంబులు మాయశయంచు దెలిసఁగమ సౌచదమసత్య శ సద్గుణసహితంజై - సద్గురూత్తముపాద శ సరసిజములు । సేవించి నిరితంబు శ సేవజేయుచు గురుకరుణచేదన్నుదాతగాంచి తెలివితనువు నింద్రియమును శ తానుగానని యాత్మ-తత్వమేతానసితగ నెఱింగి మఱియు సత్కర్మదుష్కర్మ మనఁగరబరఁగు । బిజములరెంటి జ్ఞానాగ్ని శ వేల్చి తాను । మానకను సచ్చిదానంద శ మయుండునగుట । జ్ఞానకర్మం బనంబడు శ సారసాక్షి ॥ ౧౧౨॥ చ॥ చెలుపుగఁజేసి పుణ్యములు శ చెందుచు నుందురు పుణ్యలోకముల్ । కలుషము లాచరించును శ గాంతురు సూయమలోక బాధలకాబాలుపుగఁ గష్టసౌఖ్యములు శ గొందుచునుందురు మధ్యలీగతికాదు । గలుషము పుణ్యముకాదొఱగి శ గానరెయాద్యులు జన్మశూన్యముకాదు ॥ ౧౧౩॥ ఆ-వె॥ అనినఁ గష్ట సుఖము శ లవని జనించియే । నరులు కర్మఫలము శ ననుభవింప । నరయఁబడవుర లేల నరకంబునింకేల । యనినఁ

గాంతకనియె శ నాత్మవిభుఁడు॥౧౨౮॥ సీ॥ వనజాక్షి యాస్వర్గ శ వై కుంఠ
 కైలాస - బ్రహ్మలోకాది సతత్పదవులకును । బోవఁజాలినయంతర పుణ్య
 ముల్ సేసిన - వార లాయా లోక శ వై భవములు । వడయుదురాపుణ్య
 పదవులకును నేగఁ-జాలని సుకృతంబునల్లునట్టి । జనులు ముర్త్యమున నేర
 జనియించి తమతమ - పుణ్యముల కొలఁది శ భోగములను । బొందుచుం
 డెద రీ రీతి శ బువ్వఁబోణి । పుణ్యలోకంబులకు నేగు శ పుణ్యులైన । వారి
 వారలపుణ్యముల్ శ వరుసఁగుడిచి । మగుడిజన్మింతు రీ యుర్విరమనుజుల
 గుచు॥ ౧౨౯॥ సీ॥ బహుపాపములు సేయు శ పాపాత్ములకునైన - స్వల్ప
 పాపమొనర్చు శ జనులకైనఁ । బోకటిటదు యమ శ పురి కంఠ్యకాలాన
 నాదండధరు శిక్ష శ కర్తవ్యమైన । నటనరుల్ బాధింతు శ రా శిక్షకును
 జాల-నట్టివారలు యమూనాజ్ఞ మరల । ధరణిఁబుట్టియు రాజ శ దండన
 రుగ్మ దా - రిద్ర్యముల్ విషమృగోపద్రవములు । నాదిగాఁగాంతురది
 గాకశనరకలోక । పాత్రులయి శిక్షతగుభంగి శ బడసియంతఁ । బక్షికిటక
 క్రిమిమృగ శ పశువునాది । జన్మములు నొందుచుందురీ శ జగతిలోన॥
 ౧౩౦॥ క॥ నావును కాయముఁబాసియు శ జీవుండేలాగు పోవురజెందును
 బడవుల్ । ఏవిధమునొందు బాధలు । భావించియుఁ దెల్పుమనినఁ శ బర
 మాత్ముడనుఁ ॥ ౧౩౧॥ సీ॥ కలయందుఁ దానేగి శ ఘనముగా నొకచో
 వి - విధసౌఖ్యము లనుభ శ వించినట్టు । లీమేనువిడనాడిరయీలోకము
 మఱచి-ఋతిసుకుమార దే శ హములుదాల్చి । పుణ్యాత్ములగువారు శ
 పుణ్యలోకములకు శ నరుదెంచిభోగంబు శ లండఁగలరు । స్వప్నానరా
 నొక్క శ నదనంబునకుఁబోయి బహుకష్టములనెల్లఁ శ బడినరీతి । దేహ
 ములఁబాసియతనా శ దేహములను । బడసియీలోకజాలంబుర మఱచి
 ఖలులు । పోయియఁజలోక శిక్షలు శ పొందగలరు । నిశ్చయంబింతయును
 భామి శ సీ లలామ॥ ౧౩౨॥ క॥ అనవుడుభూలోకసుఖం । బునకునునాప
 దవులకును శ బోల్పుఁగఁబడం । బునుగలదె దెల్పుమనునతిఁ । గనిక్రియ
 ముననిట్టులనియె శ గమలాక్షుండు॥ ౧౩౩॥ సీ॥ ఘనముగాభూలోక
 జనులకందఱికంబు - బరికింపపొచ్చుభూ శ పతిసుఖంబు । భూపతిసూ
 తేండ్లు శ భువిని ననుభవింప - నతులితానందమై - నట్టిసుఖము । మును
 దేవతాసుఖ శ మునకొక్క కనురెప్పపాటు కాలములకు శ సాటిగాదు ।
 భూలోక సుఖమేడఁ శ బుణ్యలోకంబుల సుఖమేడఁదిలసోయ శ సుంద
 రాంగి । యమితపుణ్యంబు లనుజేయు శ నట్టివారు । గాకయీలోకసుఖ
 ములు శ గాంచగలరె । యట్టిపదవులకునుజాల శ నట్టినరులె । పుడమిపై

రాజులాదిగాఁ శ్రీ బుట్టుదురుగ॥ ౧౩౦॥ ఆ-వె॥ సుదతి యలవిగాని శ్రీ సుఖ
మదిగనుక నేపదపులందునెల్ల శ్రీ భ్రాంతిపడుట । యిలను వొక్కరై న శ్రీ
దలపోయ నరకంబుగోరువాడుగలరెసారసాక్షి॥ క॥ ఎంతటి పుణ్యము
జేసినానంతటి ఫలమొందుగాక శ్రీ నరులకు నిలనొ శ్రీ క్రింత సుకర్మము
సేయక । యెంతగఁ గోరిననురావు శ్రీ హెచ్చు సుఖంబులో॥ ౧౩౧॥ క॥
భూజనులకెల్ల వారికి । రాజత్వము చేయుబుద్ధిరంజిల్లుచుండున్ । రాజత్వ
మెట్లు సేతురు । భూజనులరయంగ స్వల్పపుణ్యులుగానన్॥ ౧౩౩॥ క॥
రాజునకుఁ గల్గుచేతులు భూజనులకులేదె యెని శ్రీ పుణ్యంబదియున్ ।
భూజనులకెట్లుగల్గును । రాజత్వము సేయుటకును శ్రీ రాజీవాక్షి॥ ౧౩౪॥
ఆ-వె॥ అఖిలజనులుతన్ను శ్రీ ననుసరించియుఁ గొల్పునంతఫలమురాజు
నాచరించె । సంతఫలముఁ జేయ శ్రీ నట్టివారలు రాజ్య । భోగములను
గోరఁ శ్రీ బొందనగునె॥ ౧౩౫॥ క॥ నావుడు యమలోకంబున । నేవిధక
ర్ములకు మఱియు శ్రీ నేయేళిక్షల్ । గావించు రనుచుఁ బల్కినానా వికచ
దళాక్షిఁజూచిరహరియిట్లనియె॥ ౧౩౬॥ క॥ వనజాక్షి పుణ్యచరితము ।
వినిపింపఁగవచ్చునీవు శ్రీ వినంగావచ్చున్ । మును పాపజనుల వర్తన । లను
య మ ద ం డ న వి వ రణ ము.

వినదగదైన వినుము శ్రీ లని నెఱింగింతున్॥ ౧౩౭॥ నీ॥ కలుషాత్ములకు
సంత్యోకాలంబునందునఁ - గాలదూతలు గదా శ్రీ ఖడ్గపాశ । ధాతులై
భీకరాశకారులై తమచుట్టు-ముట్టడించియుఁ బాశ-ములనుజట్టి । పట్టిక
ల్వర మొందఁబ్రాణముల్ పెకలించి-యాతనాదేహంబు శ్రీ లంఘనజేచ్చి ।
నీళ్లునుబ్బలిగండ్లనిప్పుగుండంబుల - రాళ్లుగుట్టలముండ్ల శ్రీ రాసులమిత ।
తేల్లిపాములు బెనగొను శ్రీ తెరువులందు । నడలుపుట్టంగ నడిపించి శ్రీ
యఘనాళి । మొఱలువెట్టంగ యమలోక శ్రీ మునకు దూత । లక్ష్మెగొం
పోయి యముమ్రాలరబెట్టినిలువ॥ ౧౩౮॥ క॥ శ్రమనుం డెవరెవరికేనే ।
శ్రమమున దండింప నాజ్ఞ శ్రీ గావించునొ యా । శ్రమమున బాధలు పెట్టుదు ।
రమరంగా యమునిభృత్య శ్రీ లదియెట్లనిన్॥ ౧౩౯॥ ఆ-వె॥ చెలఁగివేలక
తన శ్రీ జీవుల హింసించు । పాపిజనుల నొడలరబడలఁగొట్టి । యుక్కుఱం
పములను శ్రీ నురువడిఁ గోతురు । వెక్కివెక్కియేడ్చి శ్రీ మ్రొక్కెలిదఁగ॥
౧౪౦॥ క॥ తలిదండ్రుల బాధించిన । తులువనువడిఁ గ్రాగునూనె శ్రీ
తొట్లను వరుసన్ । బలుమాఱు వేసిముంతురు । మలమలమాడంగ మేను
మఱి వడఁకంగన్॥ ౧౪౧॥ ఆ-వె॥ జాతులెన్ని నట్టిరచండాలునకు సర్గ ।
యెంగిళులను మెసవ శ్రీ నెసఁగఁబెట్టి । యతిభయంకరంబు శ్రీ నైన చీకటి

శోన | య దు నొంటినుంతు ర రడలువాడను || ౧౮౨ || క || పరులకు
 నెగ్గొనరించిన | మరితాత్పుని బాపమనక ర దుష్టఫణులచే | మరిమరి
 వృశ్చికములచే | గఱపింతురు బొబ్బలిడుచురగాసిల్లంగఁ || ౧౮౩ || ఆ-వె ||
 జారవృత్తిగల్గు ర జనసంతతుల భగ్గు | భగ్గుమండులోహాప్రతిమలకును |
 నడలియార్యబట్టి ర యంటింతురటు తొంటి | కామసఖములిందు ర
 గాంచుడంచు || ౧౮౪ || క || జ్ఞాతుల ద్రోహము జేసిన | పాతకులను నంట
 గట్టి ర పశుచర్మములఁ | రోతగు దుర్గంధపు మల | సూతులబడఁద్రో
 తురంత ర నోయనికూయఁ || ౧౮౫ || ఆ-వె || నిండుచెఱువులకును ర గండివెట్టియు
 నీళ్లు | వెడలఁగొట్టివట్టి ర జడులబట్టి | పరశుధారఁదలలు ర వగులంగ వేతుడు |
 కుయ్యెమెట్టియంచు ర గూతలిడఁగ || ౧౮౬ || క || తెరువులకుఁ గంప
 జేసిన | నరులను దలక్రిందునిలిపిరయనములందుఁ | మరి దేహమందు
 నెల్లడ | నరువంగా నినుపముండ్లు నాటింతురొగి || ౧౮౭ || తే-గీ | కచ్చ
 కును గాలుద్రవ్యుచు ర గలహమునకుఁ | దిరుగువారల వడిబట్టి ర తెగువ
 మీఱఁగడుభయంకర శక్తివర్తములచేత | సమిలి మ్రొంగంగఁజేయుదుర
 రాద్దు తెనఁగ || ౧౮౮ || క || పీఠిని దురాపేక్షలుగల | మతిహీనుల కళన
 మునకు ర మసినిడి సీసంబతిగాఁగాచియు శిరముల | నతులితముగఁగోతు
 రాత్మ ర లలమటనొండఁ || ౧౮౯ || ఆ-వె || మున్ను దేహసౌఖ్య ర మును
 గోరిప్రాణులఁ | జంకిజన్మములను ర సల్పువారిఁ | గఱకుకత్తిఁగల ర
 ఖండఁడింబులు | గాఁగఁగోతురచటలగాలభటులు || ౧౯౦ || క || వారుణి
 పానమొనర్చిన | కూరుని యమదూతలత్పైగొంపోయి క్రిముల్ | బా రాడు
 మూతగుండములోరయమునద్రోతురందులోనల్లాడఁ || ౧౯౧ || తేగీ
 చెలగిఁగృహములు దహనంబు సేయుఖలుని | గ్రుడ్లుదీసియుడలఁబెద్ద రగుం
 డునెత్త | వీధివీధులఁదిప్పియు ర విషమయాగ్ని | గుండములఁద్రోతురత్యంత
 గోడుఁజెంద || ౧౯౨ || క || పరధనముతస్కరించిన | నరులను నసిపత్రవనమునం
 దుననిడియుఁ | బరువులు పాటింతురుతమ | విరువంకలఁదెగియుఁగండలిలపై
 దడఁగఁ || ౧౯౩ || ఆ-వె || గురునిండసేయు ర ఘోరపాపాత్ముని | నట్టె
 నూలుయోజ ర నములుపొడవుగొట్టు మొనయు నోటఁ ర గ్రుచ్చి ప్రేలా
 డంగఁ | జేతురతడు వెఱువులజెందియేడ్వ || ౧౯౪ || క || సమ్మించిమోస
 వుచ్చిన | యమ్మనుజాధమలబట్టి ర యాగ్రహమెసఁగఁ | హమ్మనినేలకు
 వంచియు | సమ్మెలలఁగొట్టుదురుగ ర శమనుని దూతల్ || ౧౯౫ || ఆ-వె ||
 తగవుమాలి నభవు ర దాబక్షపాతియై | మాటలాడునట్టి ర మంతుజనుని ర
 గగనమందుచుండు ర నగముపై నెక్కించి | పడఁగద్రోతురాత్మరబడలు

కడఁగ॥ ౧౫౬॥ క॥ తెంపున విచమిడి యురుపురికంపిన దుర్జనుల నగ్గిర
పంబంబులకు॥ బెంపెల్లఁదూలఁగట్టుదు । రింపుచలింపంగ భటులుఁజేసిన
కరుణలై॥ ౧౫౭॥ ఆ-వె॥ దైవభక్తిలేని శత్రుజ్ఞులనుబట్టి । మశకము
త్తుణాది శత్రుత్వములు । గలుగు ఘోరమైన శత్రుధాంధకూపాన ।
ద్రోతురందుఁగూలితదుఃఖమొంద॥ ౧౫౮॥ క॥ పరులను దూషించినయా
నరులను జిహ్వాలదునుముచు శత్రునాయకుదూతల్ । మరి యినుపముక్తు
కాకులఁబారిబారి గుంపులనుగూర్చి శత్రుపొడిపింతురొగ్గి॥ ౧౫౯॥ ఆ-వె॥
అన్యతములను నాడుకొట్టి చంఛాలునిమజ్జమాంశరక్త శత్రుమకరమీన ।
వాసమైనయట్టి శత్రుతరణినది । యందుఁ బడఁగవైతు శరణులుపుట్టు॥ క॥
ఇలను బతివ్రతయగు సత్కులకాంతను విడిచినట్టి శత్రుటిలమునుజని॥
నిలువెల్లఁ దోలుదీక్షియుఁబలము కుక్కలకుఁ గోసి శత్రుపడవేతురడఁగ॥
తే-గీ॥ ధనికుడై తిను కర్ణికి దానమీని । కుజనునకుఁ క్రొత్తనున్నంబుల్
గుడువఁబెట్టి । పరిగఁ బల్లెరుకాయల శత్రువాన్ముమీడఁగ । బండఁబెట్టు
దురో యనిరబాధఁజెంద॥ ౧౬౦॥ క॥ మానిని సత్కథ తన్నఁడుఁదీనులఁ
జొరనినియధము శత్రువిడువక వడిగా । నూనెంబొంగఁగఁగాచియు । వీనుల
లోఁబోతురమిత శత్రువేదననొంద॥ ౧౬౧॥ ఆ-వె॥ ఒకని కలిమిఁజూచి
యోరువఁజాలని । పశుసమానుఁబట్టి - బాడిసలను । జెక్కుచుండు
తనువు శత్రుచిదురులై మరలను । నొక్కటిగనుగూడు శత్రుచుండునదియు॥
౧౬౨॥ క॥ దండింపఁదగని సాధుల । దండించిన పాతకులను శత్రుదనపాశ
మునక॥ దండిఁగఁజుట్టియు మరెమరి । దండనగావించు యముడూరదారు
ణశక్తి॥ ౧౬౩॥ ఆ-వె॥ బ్రహ్మవిదులఁజూచిరపరిహాసమొనరించు । పాత
కులనుబట్టి శత్రుపాపమునక॥ సరగఁగాయమెల్లశత్రుడకంతలు । వడఁగ నలు
గుగముల శత్రుబాదుతురందు॥ ౧౬౪॥ క॥ భూతలిఖుఁజుచ్చిజేయుని । పాత
కుబేతాశభూతబ్రహ్మదనుజదుర్ । వ్రాతముల కొప్పగింతురు । భ్యాతిగ
నవి పవలురాత్రి శత్రుతలుపెట్ట॥ ౧౬౫॥ ఆ-వె॥ మేషకుక్కుటముల శత్రు
మృగపక్షిపశుసూక । రాదుల నిలఁగోసి శత్రుయనుభవించునట్టివారిఁబట్టి
యారీతిఁగోయుడు । రక్కజముగ దూతరంబుజాక్షి॥ ౧౬౬॥ క॥ వలలూ
తలగాలంబుల । జలచరముల యుక్తిఁబట్టురజనులనుసురియల్ । గలిగిన
మరపెట్టెలయందులవై చియు మరలు ద్రిప్పరదురు పొడిగాఁగ॥ ౧౬౭॥
తే-గీ॥ ఒకఁడు సత్కార్యమును జేయ శత్రుద్యమింప । నదియుఁగానీక
చెడఁగొట్టు శత్రునట్టివాని । రాశివోసిన సున్నపు శత్రులఁజేర్చి । కరియఁ
బోతురు కేకలురపెట్టుచుండ॥ ౧౬౮॥ క॥ అతిధివెలినుండఁబెట్టక యతిప్రీ

తిని నిఁటఁగుడుచు శ్రీ సట్టి నకునకున్ । సతతంబును మలమూత్రములత
నికి నాహారస్పృష్ట శ్రీ లకు నిత్తురటన్ ॥ ౧౭౧ ॥ ఆ-వె॥ తనయనొకనికిత్తుర
నని మరియొకనికి । మాట నిచ్చునట్టి శ్రీ మనుజవితతి । నేకపాదమునను
నిల్చి నారసముల । జిహ్వలందునాటి శ్రీ చీత్తురబల ॥ ౧౭౨ ॥ క॥ ఎన్నెన్ని
శ్రమలఁబెట్టినఁ । బన్నుగ జీవులును బాధఁ శ్రీ బడుటయెగాకన్ । జెన్నుగ
యాతన దేహము । లెన్నఁడుఁజెడిపోకయుండు శ్రీ నెప్పటియట్టుల్ ॥ ౧౭౩ ॥
ఆ-వె॥ అరయఁ బెక్కుగలవు శ్రీ యమలోక బాధలు । చిత్రమిన్నియంచుఁ శ్రీ
జెప్పఁదరమె । యందు చేనుగొన్ని శ్రీ ననువొందఁ జెప్పితి । జాలు నింత
వట్టు శ్రీ జలజవదనః ॥ ౧౭౪ ॥ ఉ॥ ఏరికినొందవచ్చు నిక శ్రీ నీ యిలబాధలు
నొక్కబాధలే । భారకరంబులా యమునిశ్రీ బాధలఁ జిక్కక యుండఁగా
వలెన్ । దారకమంత్ర తత్పరులు శ్రీ దక్కను నాయమలోకమందునన్ । జేర
నివారు బాధలను శ్రీ జెందనివారలులేర యెవ్వరున్ ॥ ౧౭౫ ॥ ఆ-వె॥ దైవ
చింతచేతఁ శ్రీ దనరుమహాత్ముల । చెంతఁజేర వెఱచు శ్రీ సంతకుండు । నింక
వారిదూత శ్రీ లెంతమాత్రమువారి । కొనరమించినదియై నొకటిగలదె ॥
౧౭౬ ॥ క॥ పరతత్వ నిరతులగుచును । బరఁగెడునా ధన్యులకును శ్రీ
బ్రహ్మాండ్రాదుల్ । హరిహరులు సురలుకాలుండు । స్థిరముగ సేవించి
ప్రమతిఁ శ్రీ జేయుచు రెపున్ ॥ ౧౭౭ ॥ క॥ నావుడుఁబాపాత్ములుగొనిపోవు
టలాదిగనువంటిలేబుచ్చులనెటుగొం । పోదురెవరికిఁ గనపడ । దావిధ
మనఁజక్రివక్కె శ్రీ హరిజేక్షణతో ॥ ౧౭౮ ॥ చ॥ నలువను విష్ణుశంకరుల
సమ్మిసభ క్తుల కంత్యమందునన్ । దొలఁగకవచ్చి వారినిజరదూతలువారిని
దివ్యపుష్పకం । బులనిడి ఛత్రచామరులు శ్రీ పువ్వులువైచుచు దేవతా
పూరల్ । పాలుపుగ నాడవాద్యములు శ్రీ బోరుకొనంగొని పోదురెంత
యున్ ॥ ౧౭౯ ॥ ఆ-కె॥ పుణ్యలోకమునకుఁ బోయినతోడనే । యష్టభోగ
ప్రాపుత్రగుచునటుని । రంతరంబు దేవరంభాదిసంభోగ । యుతుండు
నగుచుబుణ్య శ్రీ యుతుండుమగువ ॥ ౧౮౦ ॥ చ॥ ఒనరఁగ మేల్కొతో
బదుగురకున్ననొకండును గూర్కిస్వప్నమునన్ । గననదివానికేయెఱుక శ్రీ
గాక యెఱుంగరుదక్కువారు నట్లును శివవిష్ణుమాతలును శ్రీ సంతకుదూతలు
వచ్చి తమ్ముఁగై । కొని చనుపెల్ల వారలకె శ్రీ గుఱ్ఱగుఁగాక యెఱుంగర
న్యులు ॥ ౧౮౧ ॥ ఇలఁబుట్టి పెరుగుటయుఁ దా శ్రీ సలరంగాఁ గష్ట సుఖ
ము శ్రీ లాదిఁగఁనుటన్ । దొతఁచుట పదవులు సరకముఁ । గలయంచు
సెఱింగ మేల్కొ శ్రీ గంచుమునీవున్ ॥ ౧౮౨ ॥ తే-గీ॥ పడతియోచింప
సత్కర్మ శ్రీ పరులు సౌఖ్య । మనుభవింతురు దుష్కర్మలభికశ్రమల ।

నంతియేగాని పుణ్యాత్మ శ్రీ లధికమనుచుఁ | బాపకర్మలఁ దక్కుగఁ శ్రీ
బల్మరాదు॥౧౮౩॥ క॥ వినుపాపాత్మలకై నను | ననఘాత్మలకై నఁగాని
యననీస్థలిలో | జననమరణములుదప్పవు | ఘనతరముగ వారి వారికర్మ
కొలఁది॥ ౧౮౪॥ క॥ భవమును దెచ్చును బాపము | భవమే గల్గించు
పుణ్య శ్రీ ఫలమీరెండుక॥ దవులక మెలఁగినవాడే భవనాశములెడలు
ఘనుఁడూపావనుఁడరయక॥ ౧౮౫॥ ఉ॥ కర్మముచేత జీవులకుఁ గల్గును
జన్మము లెంచిచూడఁగాఁ | గర్మముచేతఁ బెంపఁగు శ్రీ గర్మముచేతనే
గల్గు నాశముక॥ గర్మముచేత సౌఖ్యమును శ్రీ గర్మముచేతనే గల్గు
దుఃఖముక॥ గర్మమే జన్మహేతువని శ్రీ కర్మముఁ బాసినవాఁడు ముక్తుఁడౌ
౧౮౬॥ తే-గీ॥ గర్మరహితంబు దేనిచేత గాదుగురునికరుణచేతను బర
మాత్మక శ్రీ గాంచినపుడెకర్మబంధంబులెల్లను శ్రీ గురుఁ బాఱుచుదపనబిం
బంబు బాడగన్న శ్రీ తమముభంగి॥౧౮౭॥ క॥ ఉపవాసవ్రతక్రతువులఁ బాప
దానాధ్యయనసంధ్యారసత్సానములక॥ దపశాంతశమదమంబులఁ నెవుడు
నుమోక్షంబు నొంద శ్రీ నేరరుపానుజుల॥ ౧౮౮॥ సీ॥ వసుమతి నరులకేత
వస్తువర్గంబును - భుజియింప రోగములశ్రుట్టుచుండు | నట్టివస్తువెమరల
ననుభవించినదేహ - దుగ్ధతయొక్కవౌ శ్రీ రూఢిగాను | బరఁగఁ దత్ప్రతి
హతంబైన యాషధమును - గుడువక తద్వ్యాధి శ్రీ గురురనట్లు | నగ్ని
క్రియోపాసనవ్రతక్రతుతీర్థ-జపరత్య తపదాన శ్రీ శౌచమాదికర్మములు
జన్మవృద్ధికే శ్రీ కర్మమునకుఁ | బ్రతిహతంబైన జ్ఞానంబు శ్రీ బడయకున్న |
జన్మరహితంబు గల్గునేరశశియులేని | రేయినభ్రంబు తోడై నరీతిగర్మ॥
౧౮౯॥ చ॥ బురదను మంచిసీరములు శ్రీ వోసియలందినబోవుగాక యా |
బురదను తొంపితోఁగడుగ శ్రీ బోవునె పొదుతలంపనట్లులే | గరితరొ జన్మ
హేతువగు శ్రీ కర్మము జ్ఞానముచేతఁ బాపకే | కరమనురక్తి గర్మముల
కర్మముచేతను నాశమొందునే॥ ౧౯౦॥ తే-గీ॥ పైరులెల్లనువర్షానలబండి
నట్లు | మించు పరమార్థమున ముక్తి శ్రీ గాంచవచ్చు | మించుచేతనుబైరు
ఫలించినట్లు | కర్మచర్యలమోక్షంబు శ్రీ గాంచరాదు | ౧౯౧॥ క॥ అనవుడు
విమలజ్ఞానం | బునకును గర్మంబెమూలముగఁ జెప్పితిరి | తనెనిష్ఠలమని
కర్మంబును ద్రోయఁగనేలయనిన శ్రీ బాలఁటికి ననియె॥ ౧౯౨॥ ఆ-పె॥
కమలవదన యెట్టి శ్రీ కర్మంబులైనను | నెంచ మూఢుఁ డాచ శ్రీ రించుఁ
గానిపరఁగ బ్రహ్మపదము శ్రీ ప్రత్యక్షముగఁ గన్న | జ్ఞానియవుడుఁజేయ
బూనుకొనఁడు॥౧౯౩॥ క॥ విను కర్మభక్తిజ్ఞానం | బును నొకటికి నొకటి
బడసి శ్రీ మోక్షంబును గైకొనఁదగుఁ గర్మాచరణంబుననే మోక్షంబు

న్నానరంగ నొక్కలోకముననుండియు సంధునిరీతి మూఁడుఁడుకొనుఁ
గొనఁలేడు బ్రహ్మమును శ గాంచుచునుండుచు నాత్మవేత్తయుకొ॥ ౨౦౩॥
క॥ ఏవలనగాదు దైవము భావంబునదెలియవలయునబరయోగమునకొ॥
దేవుఁడర్పించినయా । జీవుఁడు నిమిషమున ముక్తికై శ జెందువృత్తిగాఁకొ॥
౨౦౪॥ ఆ-వె॥ అనిన యోగమనఁగ నది యెన్నిరీతులై యుండుఁ దెల్పు
మనిన శ నువిడఁజూచి । మాధవుండు యోగ శ మార్గంబుఁ దెలియంగఁ
బల్కెనిట్టులనుచుఁ బ్రాధిమేషయ॥ ౨౦౫॥ ఆ-వె॥ జ్ఞానయోగమనఁగ

యోగలక్షణము.

సరవి నభ్యాసయో । గంబునాగరెండు శ గతులు జ్ఞాన । యోగమనఁగ
రాజయోగమానది సాంఖ్య । తారకామనస్కు శ క్షేదలొప్ప॥ ౨౦౬॥
క॥ ఎంచఁగ భేదరిభూచరి । యంచును మన్యుఖియుపధ్య శ మనశాంభ
వినా । బంచవిధంబులు ముద్రలు । సంతితముగనవియు మిగులనాయా
సక్రియలొ॥ ఆ-వె॥ అబలవినుమ యింక శ నభ్యాసయోగంబు । నదియు
మూడు తెలుగులై వెలుంగులాకృతిముగ మంత్రతలయహతయోగంబు
లనఁగఁ బరంగుచుండునవనియందు॥ ౨౦౭॥ క॥ పాయక యిరువదియొ
క్కటి । వేయిన్నాఱ్ఱాఱ్ఱహంస శ వెనుదీయకదా । కేయింబవలు జపిం
చుట । యోజ్జ్వలదళాక్షిమంత్రయోగంబునగుకొ॥ ౨౦౮॥ ఆ-వె॥ మంత్ర
యోగమనఁగనమతీయది యెండొక్క । తెరువును గలదిట్టిదేవతాది
బాహ్యమంత్రములనశ్ బలియించుటలు బాహ్యమంత్రయోగమనఁగన
మహిఁజెలంగు॥ ౨౦౯॥ ఆ-వె॥ అన్నమాటఁకప్ప శ కరయశాపా
నుగ్ర । హములనొసంగుకొత్త శ నమరుచుండు । మనుషఁజెలుపఁజాలు శ
మహిమకొందరియందుఁ । జెలంగుచుండు మంత్ర శ సిద్ధులందు॥ ౨౧౦॥
ఉ॥ మానిని చక్రపట్కమునమానసముకొ విహరింపఁజేసి యామ్యాని
తహంసచక్రములమాటికినిల్పుచు నచ్చటచ్చటకొ । బ్రాణమునం దపా
నము న శ పానమునందునఁ బ్రాణముకదగకొ । బూనిలయింపఁజేసెదె శ
పోలయయోగమనఁజుడుకొ ధరకొ॥ ౨౧౧॥ కీ॥ మనమునుబిందువం శ
దునఁ బ్రాణమునుగళ శ నమ్మనోప్రాణముల శ నాదమందు । లయముఁ
జేసియుఁ జిత్తు శ శాదులు దర్శించు-చుందురు భావింపఁగొందఱిలను ।
జెలఁగి జహ్వంతరరజిహ్వలనేకంబులజేసి మారుతమును శ జిక్కబట్టి
హంసనాజ్ఞాచక్ర శ మందు నావుచు మనం - బందుఁ గొందఱుషిందు శ
పఱుతురింక । సరయ నిజకాయములనంత శ హంసలయముఁజేసి పరశా
యములఁబ్రవేశించుచుందురు । రెలమిసీలయయోగంబునెట్లనేక । చంద

ముల నాచరింతురీ శ జగతిలోనః ॥ ౨౧౩ ॥ ఆ-వె॥ సరవి నింద్రియముల శ
సంచారముల మాన్చి । హంసనడకన జీపి శ నయ్యపాన । ప్రాణములను
రెంటి శ బాయక కుంభించు । నదియె హతమనంగ శ నగును మగువ॥
౨౧౪ ॥ సీ॥ పాయు రింద్రియమున శ దోయముల్ పడిచీల్చి - మలకల్ప
వములాది శ వెలికిచోసి । కంఠఃతంబుతా శ కఫపి త్తములుగ్రక్కి -
షడ్రంబులను వ శ ర్జన మొనరించి । రూఢిఁబ్రాణంబుని శ రోధించిహం
సను-గలయఁగేవలకుంధ శ కముననిల్చి । కాయసిద్ధినిబొంది శ గుఱింప
నణిమాది - యష్టసిద్ధులుగాంచి శ యనువుమీఱు । దూరశ్రవణము పరి
కింప శ మరదృష్టిగగన సంచారములువాది శ గలిగియుండు । రరయ
హటయోగులిరితి శ నవనియండు । బరంగుచుండురు లోకులు శ భ్రమ
లుపెండు ॥ ౨౧౫ ॥ తే-గీ॥ ఉద్వి సీమూడు దెఱుగుల శ యోగులకును సహజ
ముగఁబెక్కుభంగుల శ మహిమలుండు । మహిమలంబడి బ్రహ్మంబు శ

—: అ పైంగ అక్షణము :—

మఱుంగునని । కతన మోక్షార్థు లెన్నడు శ గాదువీడు ॥ ౨౧౬ ॥ వ॥
ఈ త్రివిధంబులగు యోగులకు యమనియమాసన ప్రాణాయామంబులు
పూర్వాంగంబులుగాను బ్రత్యాహార ధ్యానధారణసమాధులు త్తరాంగం
బులుగానుబ్రవర్తిల్లు, న దు యమంబున సత్యక్షమార్జవమహింసాదయా
ధృతిమితాహార బ్రహ్మచర్య శౌచంబులగు, నియమంబనఁ దపోదాన సం
తోష జపార్చనవ్రతతీర్థ వ్రతా స్థికత్వంబులగు, ఆసనంబనఁగూర్చాసన
కుక్కటాసన సిద్ధాసన పద్మాసన వీరాసన స్వస్తికాసన భద్రాసన సింహా
సన యోగ సనాద్యాసనంబు లభ్యసించుట, ప్రాణాయామంబనఁ బ్రాణా
పానంబుల నొక దానియందొకటి కుంభించుట, ప్రత్యాహారంబన విషయం
బులవలన నింద్రియంబుల మరలించుట, ధ్యానంబన నామరూపంబుల
ధ్యానించుట సగుణ ధ్యానమనియు, నిర్గుణాత్మను జూతించుట నిర్గుణధ్యా
నమనియుం జెప్పంబడు ధారణంబన నా ధారాధి పక్ష్యక్రముల యందును
మనంబు నరికట్టుట సమాధియన శాశ్వతేవతలయందుమనంబుజొప్పిం
చుట సవి కల్ప సమాధియనియు, నిర్గుణాత్మ నేమిటకుండుట నిర్వికల్ప
సమాధియనియుం జెప్పంబడు ॥ ౨౧ ॥ ఉ॥ ముందె యెఱుంగ నేరకయె శ
ముక్తిదంబగు రాజయోగము । న్నిందునభ్యాస పామరులు శ నిట్టిదురం
తిర యోగనాధిం ॥ పొంది ప్రమాసలొందిచెడి శ పోవు దురాత్మ
సుఖాబుగాన శే । మందులు పొట్టుదంచి ఫల శ మందునఁ గానక పోవురి
తిగ ॥ ౨౧౮ ॥ ఆ-వె॥ అధిక కష్టమిట్టి శ అభ్యాసయోగముల్ । గాసి

గాని ముక్తిగానఁబడదు । అగణితంబునులభ్యత మగు రాజయోగంబు ।
ముఖ్యమందఱికిని శ్రీ ముక్తిపదము! ౨౧౯॥ క॥ భూజనుల కెల్లవారికి ।
రాజెట్టుల గొప్పయగుచు । రంజిలునట్లే । పూజితము రాజయోగము ।
రాజగు యోగములకెల్ల శ్రీ రాజీవాక్షి! ౨౨౦॥ క॥ అన ముద్ర లైదుగల
పని । వినిపించితి రిప్పడవియురవినఁగావలతున్ । వినిపింపుమనిన నింతికి॥

పంచముద్రల లక్షణము.

ననువొందఁగ నిట్టులనియె శ్రీ నాయదువిభుఁడున్ ॥ ౨౨౧॥ ఆ-వె॥ ఒడలు
బడలఁజేయు శ్రీ యోగసాధుకులకే । ముద్రలవిప్రదాన శ్రీ ములగుఁగాని ।
యరయసాంఖ్యతార శ్రీ కామనస్కజ్ఞతా । బుధులకెపుడు ముఖ్యశ్రమలవి
గాపు॥ ౨౨౨॥ క॥ పనితాయైనను నీవును । వినఁగోరితిగాన నవియురవిశ
దముగానీ । కునునెఱిగించెద వినుమిఁక । నొనరంగా నొక్కటాకటి శ్రీ
నాయ్యననిపుడున్ ॥ ౨౨౩॥ తే-గీ॥ మూసియైనను నక్షులురమూయకైన ।
మనసుదృష్టియు భూమధ్య శ్రీ మందుఁజేర్చి । యూర్ధ్వముఖముగఁజూచు
చుర నుండెనేని । భేచరీ ముద్రయగునది శ్రీ కీరవాణి! ౨౨౪॥ క॥ సదమల
గతి నాగోష్ఠికినిఁ । బదపడి ప్రాణగ్రమందుఁ శ్రీ శాయకచూడ్కుల్ ।
గదలింపక వీక్షించిన । నదిభూచరి ముద్రసరణియంద్రు మహాత్ముల్ ।
౨౨౫॥ తే-గీ॥ సేత్రయుగమును నుతియునార్ శ్రోత్రయుగము । ప్రాణ
యుగమును మూసియుఁ శ్రీ గ్రమముగాను శ్రీ జూపు భూమధ్యముననిల్చి
చూచెనేని । షణ్ముఖీ ముద్రయగునది శ్రీ సారసాక్షి! ౨౨౬॥ క॥ కనులు
వికసించి చూపును । మనముఁ జిదాకాశమందురమఱిగించి చిదాత్మను
గలసి చిత్కళాదుల! వినయంబునఁగనిన శాంభుశ్రీముద్రయగున్ ॥ ౨౨౭॥
తే-గీ॥ అరనిమిలితలోచనం శ్రీ డగుచుమేటి । దృక్కు నాముక్కుమ
ధ్యను శ్రీ దోషజేసి । కలయనామిఁడ నిటలంబుఁ శ్రీ గాంచెనేని! మధ్యల
క్ష్యంబునగునదిరమందగమన! ౨౨౮॥ క॥ కనులును వీనులుమూసియు ।
ఘనముగ భూమధ్యసీమ శ్రీ గాంచుచు మఱియున్ । దనలోనెమ్మదివిన
విన! మునుమును నోంకారశబ్ద శ్రీ మును బ్రబలమగున్ ॥ ౨౨౯॥ క॥ తరు
వాత మేఘురవమును । మరిఘంటావేణితాళ శ్రీ మద్దైవీణా । వరభేరి
భ్రమరశరనిధి । కరణినినాదములు పెక్కుగతుల వినఁబడున్ ॥ ౨౩౦॥
ఆ-వె॥ అట్లు చూడఁజూడ శ్రీ నతిదాదణాకృతి శ్రీ సంధకారరూప మగు
చుఁదోచుఁ । గలయఁదిమిరమందు ఖద్యోతములరీతి । మెఱుపులతల
భంగి శ్రీ మెఱయుచుండు ॥ ౨౩౧॥ క॥ కమలాక్షి వినమ యందొక! యమి
తంబగు నెలుఁగువొడమీరయంతయుఁదానై । తమ మెల్లఁబాఱఁదోలును ।

విమలంబై యుండుపండు శ వెన్నెలకాంతి॥ ౨౩౨॥ ఆ-వె॥ మఱివసంత
కాల శ మారాండభంగిని । శిశిర ఋతువునందు శ శశివిధంబు॥ ప్రళయ
కాలవహ్ని శ పగిదిగాఁదోచు నాత్మత్రయండలంబు శ చందమునను॥ ౨౩౩॥
క॥ ఆరయ వజ్రంబులవలె । ధాతుజీమణులట్లు నిండ్రధరువు ననువునా
సారససిలంబుల గతి । దీరగువరమోక్తికముల శ తెఱంగున వెలయు॥
౨౩౪॥ ఆ-వె॥ గోవురములరీతి శ గోత్రములట్లుల మేఘముల తెఱంగు శ
మేడలవలె శ గురులచందమునను శ హరులవిధంబున నరదబంతిపోల్కి
నమరుచుండు॥ ౨౩౫॥ క॥ కనక రజతములభంగిని । బెనుపొందుచునుం
డు నెమిలి శ ఫింఛములగతి । న్ననునొందు హిమముకరణిని । దనరంగా
దీపకళిక శ తతులవిధమున॥ ౨౩౬॥ క॥ చలువపుటంబులకై వడి । సలలి
తముగఁబూయు వృక్ష శ జాలముభంగి । జలనిధికరల్ల మాడ్కిని బలు
వగు నమృతంపుజ్యోతి శ పగిదివెలుంగు॥ ౨౩౭॥ ఆ-వె॥ చిత్రగతులఁ
దోచు శ చిత్కళలెల్లను । జూడఁజూడమిగుల శ జోద్యమగుచు । విశ్వ
మండు లేని శ వింతలుగాన్పించు । సుదతిసేవునట్లు శ చూడుమింక॥ ౨౩౮॥
ఆ-వె॥ ఇంతియందుఁదోచు శ వింతల నరయంగ । వేయికన్నులున్న శ
వేల్పుకై న । శేషధరునకై న శ శోషాహికై నను । నలవిగాడజనక శ నై న
నెన్న॥ ౨౩౯॥ క॥ తారక మర్మము దెలియక గారవమున ముద్రలందుఁ
గను చిత్కళలే తారకమని పల్కుదురది తారక మెప్పుడును గాదు శ తరు
ణేందుమాఱి॥ ౨౪౦॥ తే-గీ॥ కలకు సుప్తికి జాగ్రత శ కాదియైన । యట్టి
వస్తువె తారకం శ బనఁగనొప్ప నదియుగానక జాగర శ మందుఁజూచు
ముద్రలెల్లను నిద్రలో శ మునిగిపోయె ॥ ౨౪౧॥ క॥ సకలవిచిత్రాలయ
మగుఁ । బకటింపఁగ ముద్రలెదు శ భ్రాంతికిమూలం । బకలంక మైనమా
తృకు । నికనే భ్రాంతియును లేదు శ నిర్గుణుడగుట॥ ౨౪౨॥ క॥ క్రమ
మున సముద్రలుగన । భ్రమపుట్టుచు నుండుగాని శ భ్రాంతిరహితము
సమలీలగాదుగావున । విమలాంగీముద్రలరసి విడువంగవలయు॥ ౨౪౩॥
క॥ నిద్రాన్నపానములవిడి । యద్రుల గుహలందుఁ దూటి శ యడవుల
నున్న॥ ముద్రలయందున శ భ్రమగల । త్సుద్రాత్ములు గాంచలేదు శ
సూటిగముక్తి॥ ౨౪౪॥ క॥ నిద్రకు నాదినిఁదెలిసియు । ముద్రల భావం
బురోసి శ మూలమెఱిగియు॥ ౨౪౫॥ పము గననేర్చిన । భద్రాత్ములు
గండ్రుముక్తి శ బహుసులభముగా॥ ౨౪౬॥ క॥ కెలినుండి యింటిలో
పల । వెలుంగును వీక్షించి దివ్య శ విధమెఱుంగకయా । వెలుంగేకారణ
మని మదిఁదలపోసినవానిరీతి శ దగుముద్రలిల॥ ౨౪౭॥ క॥ దీపంబు

గన్నవానికి । వ్యాపకమగు వెలుగు కారరణాత్మకమగునే । యాపర
మాత్మను గాంచిన । యాపాపనమతులకేల ర యాసాధనముల్ ॥౨౪౭॥

ఆ-వె॥ అనినయోగముద్ర ర లాదిగవింటిని । నింక సీప్రపంచ ర మెట్లు
పుట్టెఁపఱియు సాంఖ్యయోగ ర మన నెద్దియన్నరా । నాతికిట్టులనియె
ప్రపంచోత్పత్తి లక్షణము.

నచ్యుతుండు॥ ౨౪౮॥ క॥ పడతీ యెంతటివారికి । ఉడయక యీ విశ్వ
స్పష్టి ర తరమాచెప్పె । గడువడి నీవాక్కొక్కటి నడుగంగ నేరనట్టు
లడిగెదవునతీ॥ ౨౪౯॥ క॥ నెట్లన లోకములేవియు । బుట్టక మున్నేమి
లేక ర పూర్ణంబగుచుక । బట్టబయలై నబ్రహ్మము । పట్టుగ నొక్కండె
యుండె ర భామినితోలుతక॥౨౫౦॥ ఆ-వె॥ మఱియు నట్టిబ్రహ్మమందే
మిలేకయే । స్వయముగ నొకమాయశక్తిగల్గె । నరయ నిద్రయందు
నడచిన తెల్నియువరుసఁ దనకుఁదానే వచ్చినట్లు॥ ౨౫౧॥ తే-గీ॥ నాతి
యమ్మాయయందున ర నాకసంబు । వొడమె నానింగియందునఁబుట్టె
గాడ్పు । ననిలమందున నగ్నియు ర ననలమందు । జలము జలమందు
బృధ్వియు ర సంభవించె॥ ౨౫౨॥

వ॥ ఓయంచయానా, యివి పంచమహాభూతంబు లనంబరంగు,
నందు నభంబునకు శబ్దంబును, వాయువునకు శబ్ద స్పర్శంబులును, దేజం
బునకు శబ్దచ్ఛర్మరూపంబులును, నుడకంబునకు శబ్దచ్ఛర్మ రూపరసంబు
లును ధర్మకి శబ్దస్పర్శ రూప రస గంధంబులును గుణంబులై యొప్పు॥
౨౫౩॥ ఎ॥ చ॥ అమరంగ నట్టిమాయ త్రిగు రణాత్మకమయ్యును రాజ
సంబునక । గమలజనస్యసంతతులు ర కంజహితుండునుగల్గె జీవులు ।
విమలనుగంధి సత్యమున ర విష్ణుసుధాకర తారలు నురల్ । సముదయ
మొందె నాశివుఁడు ర సాగరవృక్ష గిరుల్ తమాంశమై॥ ౨౫౪॥ తే-గీ॥
రమణి జగములఁ గల్పించు ర రాజసమున సకలజీవులఁ బోషించు । సత్వ
ముననుదవిలి యఖలంబుఁబోలియించు ర దమముచేతఁ । ముత్రైఱంగుల
నీ మాయె ర మూలమిలకర ౨౫౫॥ క॥ మొదలు రిజోగుణమున నేయుద
యించును సత్వమొంది ర యొగసత్వాంశం । బడియగుచుఁ దమముఁ
జెందంబడపడివినుమవి తమాంశ ర మైయొప్పురుక॥౨౫౬॥ క॥ మగువా
నిను పదునాలుగు । జగములునీరీతినయ్యె ర సాంఖ్యమనంగా । దగు
దేహతత్వగోప్యము । తగఁదెల్పెద వినుమి యింకఁదామరసాక్షీ॥ ౨౫౭॥
వ॥ ఓకాంతామణీ, భూతపంచార్థార్థంబులై దును నిజాంశంబులై చెలంగు
చిక్కిన యర్థాంశంబులొక్కొక్కటి చతుర్భాగంబులై, యితరభూతచతు

వ్యయంబుం గూడుచున్నది. ఇది పంచీకరణ లక్షణంబగు, నదియెట్లనిన:-
సాంఖ్యలక్షణము.

సీ॥ అంతరిక్షములోని శ్రీ యర్థభాగమురెండు-రీతులై యొక్కటి శ్రీ జ్ఞాతమయ్యె । మఱియొక భాగంబు శ్రీ మఱినాల్గువిధములై - వాయ్వనల సలిల శ్రీ వసుధలందు । జేరిమనోబుద్ధి శ్రీ చిత్తహంకారంబు - లాయెను దద్విష శ్రీ యంబులగుచు । నెగడు సంకల్పంబు శ్రీ నిశ్చయంబును జింత-కర్తృత్వములునాది శ్రీ గాఁగఁబరఁగు । వీనికధిదైవతంబులై శ్రీ నెలయ ట్లేత్ర । పాలకుండును జండుండు బ్రహ్మవిష్ణు । రుద్రులగుదురు భావింపఁ రూఢిగాను । నంతరింద్రియపంచకం శ్రీ బనఁగ నివియె॥ ౨౫౭॥ సీ॥ పవ నంబులోనర్థ శ్రీ భాగంబు ద్వివిక్లిప్తమై-వరుసనందొక్కటిశ్రీవ్యాసమయ్యె । గడమభాగము నాల్గు శ్రీ ఖండంబులగుచును - మఱిమిన్నుగూడి సరమా నమయ్యె । దహనుని గలసి యు శ్రీ దానంబునయ్యెను - వారిజేరియుఁ బ్రాణ శ్రీ వాయువయ్యె । వసుధనొంది యపాన శ్రీ వాయువునయ్యెను-బరి కించిచూడంగ శ్రీ బహ్మగంధి । విజయుఁజాదిగ జయుఁడును విశ్వయోని । గలయఁగ విస్మయఁడును విశ్వ శ్రీ కర్తలనఁగఁదనరు చుండుదు రధిదేవత లుగఁజింపఁ । బంచప్రాణంబులివియన శ్రీ బరగుభాత్రి॥ ౨౫౮॥ సీ॥ అన లభూతములోని శ్రీ యర్థభాగము రెండు - సగములై యొకటి లోశచనము నయ్యె । నందుఁజిక్కిన సగం శ్రీ బటనాల్గు తెఱఁగులై-గగనా నిలోదక శ్రీ కాశ్యపులను । జెంది శ్రోత్రముత్సక్కు శ్రీ జిహ్వనాసికములు- సంచితం బుగనాయె శ్రీ నెంచిచూడ । రూపశబ్దస్పర్శ శ్రీ రుచిగంధములువీని - కరయంగ విషయాదు శ్రీ లైచెలంగుఁ । దెలియఁగా వీనికిని నధిదేవత లును । భానుఁడును దశదిశలును శ్రీ బవవము వరు । జాశ్వినీ దైవతము లనశనమరుచుండు । నివియె దలపోసిచూడ జ్ఞానేంద్రియములు॥ ౨౫౯॥ సీ॥ అష్టభూతములోనిశ్రీయర్థభాగము రెండు-సగములై యొకటి రశసంబు నయ్యె । నందునిల్చిన సగమునాల్గుభాగంబులై - దలఁపంగ నితరభూత తంబులై నయంబరమార్గంబు శ్రీ నందునఁగూడియుఁ - జర్చింపనొక్కటి శబ్దమయ్యె । దగనొప్పనా మారు శ్రీ తంబునుబొందియు - సానుగానొ క్కటి-స్పర్శయయ్యెఁ ; జెలువుమీఱంగ ననలంబు శ్రీ జేరియొకటిరూప మయ్యెను దలపోయఁరూఢిగాను । నవనిగలసియుగంధంబునాయెనొకటి । పంచతన్మాత్ర లివియగు శ్రీ నెంచిచూడ॥ ౨౬౦॥ సీ॥ అవనిభూతము లోని శ్రీ యర్థభాగము రెండు - భాగంబులై యొండు శ్రీ పాయువయ్యె । మిగిలిన ఖండంబు శ్రీ తగనాల్గుభంగులై శ్రీ గగనసమీరాగ్ని శ్రీ కమలము

లను । బరంగగూడియువాక్కు శ పాశియుఁబాడ గుహ్యంబులు క్రమముగా శ నాయెనిక । మలవిసర్జనమును శ బలుకునీవియు గమ-నానందములు విష శ యాదులగును । నతలితంబుగ నీయింద్రి శ యంబులకును దలఁప నధిదేవతలు మృత్యుదహన శక్రశిష్ణుధాతలువదనగా శ వెలయుచుండు । రరయఁ గ ర్చేంద్రియము లివి శ యనఁగఁబరఁగు ॥ ౨౬౦ ॥ వ ॥ మున్ను చెప్పిన వ్యాస సమానోదాన ప్రాణాపానంబులైదును మఱియు వాయుజనితంబులైన నాగకూర్మ కృశర దేవదత్త దనంజయలను నుపవాయుపంచకంబునుంగలసి దశవాయువులనం బ్రసిద్ధంబులయ్యె, నందువ్యాసుండు శరీరమాద్యంతమునువ్యాపించి లోపలి శీతోష్ణంబులలోనికి బ్రసరింపఁజేయుసమానుండు నాభియందుండి భుజించినపదార్థములయొక్క సారమెల్ల నాడులకుంబంచి పెట్టు; నుదానుండుకంతఃకుండుండి సమస్తదులంగోరించు, కఫము మొదలగు దగ్గులంబుట్టించు, కల్వరింతలంబెట్టించు, నిష్ప్రీవనంబుజేయించు, మ్రింగించు; ప్రాణుండు ॥ హృదయహందుండి యుచ్ఛ్వాసి సనిశ్వాసంబులచే నారగించిన శాకాదిపదార్థంబులనన్నింటి హరింపఁజేయు, నపానుండు గుదమందుండి యథోద్వారంబులబంధించి యాయాకాలంబుల మలమూత్రశుక్లరక్తాపానంబుల వదలింపఁజేయు; నాగుండురోమ నాడులయందుండి దుఃఖగీత రాగహాస్యాదులంజేయించు; కూర్మండుపాదంబులందుండి శుష్కమైన శరీరంబు బలపఱచు, వాఙ్మేత్రంబుల వికసింపమూయింపఁజేయు; కృతురుండు నాసాగ్రమందుండి త్సు త్రృష్ణాదితలంపులొదవించు, తుమ్మించు, దగ్గించు, వమనంబుగావించు, నావులింపఁజేయు, మృతంబైననువిడువక దేహస్థూల్యమునుబుట్టించు; దేవదత్తుండులింగాక్షులయందుండి చక్కఁగాబల్కించు, కూర్మచండంబెట్టిపరుండంబెట్టు, లేపి నిలువంబెట్టు, గమనాగమనంబులంజేయించు; ధనంజయుండు బ్రహ్మరంధ్రస్థానమందుండి శ్రోత్రములయందెల్లప్పుడు సముద్రముభంగిఘోషింపఁజేయుచు మరణకాలమునకుముందుగా నిశ్చబ్దమైపోవు ॥ ౨౬౧ ॥ సీ ॥ నాతిగమిష్టితో శ నయ్యహంకారంబు - గూడనన్నమయాఖ్యశోశమయ్యె । బ్రాణేంద్రియములతో శ బరంగహంకారంబు-గూడఁబ్రాణమయాఖ్యశోశమయ్యె । మేటి నెమ్మనము క శ ర్చేంద్రియంబులతోడ శ గూడమనోమయ శ శోశమయ్యె । నెలపుగాబుద్ధిజ్ఞా శ నేంద్రియంబులతోడ-గూడ విజ్ఞానాఖ్యశోశమయ్యె । సంతతంబును జిత్తంబుర్జ్జితతోడ । గూడుటానందమయమను శ శోశమయ్యె । బంచశోశంబులీరితి శ బరంగచుండు । బొందుగా నెల్ల దేహంబులందు నరయ ॥ ౨౬౩ ॥ సీ ॥ గగనంబుచే

గల్గెగామంబుక్రోధంబుశ్రమదలోభమోహము శ ల్కత్సరంబు । గాడ్పు
చేదీవ్రంబు శ గమనంబులజ్జయుఁ - జలనంబుభయమును శ సంభవించె ।
బావకుచేతఁబి శ పాస యుదాతస్య - సంగనిద్రాదులు శ సరవిగల్గె ।
శుక్ల మూత్రశ్లేష్మ శోణితమేధస్సు - లుత్పన్నమయ్యెనుశనుదకమునను ।
మఱియుఁజర్మంబునస్థియు శ మాంసకేశ । నరములాదిగ జనియించెనవ
నివలనఁ । వెలఁత యీ దేహతత్వముశలిట్టివనుచు । నలువక్త ననుభావిం
ప శ నలవియగునె॥ ౨౬౪॥ తే-గీ॥ ప్రాణధర్మంబులగు యుత్పి శ పాసలె
లమిఁ । దలఁప భవనాశములు దేహాధర్మములగు । జోకమానస ధర్మ
ములశోకమోహ । ములు పడూర్చులసంబడుశమోహనాంగి॥ ౨౬౫॥
క॥ కులరూప ధనమదంబులు । వెలయంగా యావనంబుశవిద్యారాజ్యం
బెలమిఁ దపస్సును శీలం । బలరంగ నష్టమదము శ లనఁబడు నవియు॥
౨౬౬॥ క॥ విను ముత్సాహవ్యసనము । ధనసేవక విశ్వరాజ్యశ్రతువుల
వ్యసనా । లొనరు మనోవ్యసనంబును । ననుసప్తవ్యసనములను శ నడఁ
పగ వలయు॥ ౨౬౭॥ ఉ॥ కొండలు ముప్పదాఱయని శ కొండలు
తొంబదియంచుఁ దత్వముల్ । కొండలు నైడటంచు మఱి శ కొండలు
నిర్వదిమూడటంచును॥ గొండలు నిర్వదేననుచుఁ గొండలు నిర్వది
యేడయండ్రెల । న్నెండలు నెన్నిరీతులనుశనెట్లువచించిన వానికేతగు॥
౨౬౮॥ ఆ-వె॥ లఖలతత్వములకు శ నాదారమగుచును । నవ్యయాత్మ
తత్వ శ మలదనొకటి । దానిసమముమిగులు శ తత్వంబు లెవ్వియు॥ లేని
దియును నుజన శ సేవితంబు॥ ౨౬౯॥ నీ॥ బ్రహ్మాంబునందునఁ బంచము
ఖంబుల - నెవ్వియంచన విను శ మేర్పరింతు । నీశాన్యముఖమనశ్ నింగి
యై విలసిల్లు - దత్పురుషముఖంబునఁ శ దగును గాడ్పు । ముదముమీఱ
నఘోర శ ముఖమన ననలంబు - వామదేవాస్యంబు శ వారియగును ।
మొనసి సద్యోజాత శ ముఖమనఁ బృథ్వియుఁ - దలపోయఁ బంచభూ శ
తంబులివియు । భవము నాశములేనట్టి శ బ్రహ్మమునకుఁ । బంచముఖ
ములు గలవంచుఁ । బల్కరాదు । పంచభూతంబు లేయిలఁ శ పంచముఖ
ము । లగుచు వీనిచే భువనంబు శ లన్నియయ్యె॥ ౨౭౦॥ ఉ॥ కొండలు
చెట్టుముందనియుఁ శ గొండలు విత్తని పెక్కుభంగుల । న్నెండరు విత్తు
చెట్టులకు శ నారయభేదముఁజెప్పకకృమే । ముందెయొనర్చె విత్తనము
మాలముగాఁగను సృష్టికర్తయు । న్నందుఁడలంపఁ జెట్టునగునట్టిమహా
త్మ్యముఁజేసెఁగాగునె॥ ౨౭౧॥ ఆ-వె॥ కారణంబులేనికార్యంబు లిల
లేవు । కార్యములకు నాది శ కారణంబై । కారణంబువిత్తు శ కార్యం

బుచ్చెట్టగుండు గాక చెట్టగునొకొక కారణంబు॥౨౭౨॥ ౩॥ మును మన్ను
కారణంబై । ఘనకుంభాకారమగుచుండు గార్యంబులకై । మును విత్తుకా
రణంబగు । ననువొందగఁజెట్టు కార్యమగును దలంపక॥ ౨౭౩॥ ఆ-వె॥
విత్తుకారణాత్మక విశ్వంబు కార్యంబు కారణాత్మకకై గాదుజగము ।
కారణంబువలనకై గల్గెను సర్వంబు । గాన నిలకునాత్మక కారణంబు॥
౨౭౪॥ సీ॥ నలినాక్షి బ్రహ్మమాత నన నరోపరిమందుండు బరమహం
సంబను శ్రీపక్షియొకటి । నిరతంబుత్తు తృప్త నిద్రయురోగంబు-జరయు
మృతియులేక శ్రీ సంచరించు సూటిగాఁగనుతెప్ప శ్రీ పాటులోనాయంచ -
దివిరి జగములెల్లకై దిరిగివచ్చు । సతతంబునాయంచ శ్రీ సంచారమును
లేని-లోకంబుపాలిసి నిరర్లోకమగును । దానిఁ బట్టుటకును శ్రీ దర్శించు
టకునైన నలవిగాదు శివున శ్రీ కజనకైన । నట్టియంగదర్శ శ్రీ నంబు
చేతనుగాదె । యాద్యులెల్ల ముక్తు శ్రీ తైరితలంప॥ ౨౭౫॥ క॥ అంచకు
వర్ణగుణంబులు । నెంచగాలేవు రూప శ్రీ నియతులు నాలో । చించిన
గనుపడవిక నా । యంచకుఁబ్రతిలేదు జగమునందునఁజూడక॥ ౨౭౬॥
ఆ-వె॥ అమృతాశమునకు శ్రీ నావలనొకకోతి దిరుగుగాలిభంగి శ్రీ దిశలు
దిశలు । నంచనెపుడుగూడు శ్రీ నప్పడేయాకోతి । చచ్చుమాయలెల్ల శ్రీ
సమసిపోవు॥ ౨౭౭॥ క॥ ధారుణి హంసముపాలను । నీరంబేర్పఱచినట్లు
నిజమును మృషయుకొ గూరిమి నీదేహంబున నారయఁగావచ్చుఁజరమ
హంసదొరికినక॥ ౨౭౮॥ తే-గీ॥ శక్తికిని సాధ్యమునుగాదుశ్రీయక్షులకును ।
జిక్కుపడదది యెవ్వరి శ్రీ చిత్తములకు । నొసర గురునాత్రమనియెడి శ్రీ
నుచ్చులొడ్డి । బహుళ సులభంబుగాదానికై బట్టవచ్చు॥ ౨౭౯॥ క॥ ఆ
పరమహంసంబట్టిన । యాపుణ్యుల భాగ్యమింత శ్రీ యనఁగావశమే॥ యా
పుణ్యలెధన్యాత్మకు । లాపుణ్యలెజన్మహూన్యశ్రీలనఁగావలయుక॥ ౨౮౦॥
ఆ-వె॥ నడకలెల్ల హంస శ్రీ నడకతో సరిగావు । హంసనడకఁజెప్పనలవి
గాదు । హంసనడకవలన శ్రీ నఖిలప్రపంచంబు నడుచుకాలచక్రమాది
గతులు॥ ౨౮౧॥ క॥ అంచయనఁగ వేటొక్కటైయంచితముగ నంతరా
త్మ శ్రీ కర్మమగును నాయంచయె । యాత్మండాత్మయె । యంచయగును
నెంచిచూడ శ్రీ హంసనిహారి॥ ౨౮౨॥ క॥ తనయింట శ్రీత్రుమిత్రులఁగని
తనుఁదావాత్మగాఁగక శ్రీ గనఁదగునట్లు । ల్లనుఁగొనఁగలేకయుండినమను
జని బ్రతుకేమిబ్రతుకు శ్రీ మదగజగమనా॥ ౨౮౩॥ ఆ-వె॥ దేహగుణము
లెల్లకై దెలిసియు నామీదఁ దారకంబు నాత్మలేదలచవలయు । బ్రహ్మ
రాజములు శ్రీ ప్రహ్లాదుఁడాదిగాఁ దారకమునఁగాదె శ్రీ ధన్యులైరి॥

అంతఃపరివేది వినుము సురలన | దేవత్వము తారకమునరదీపించెను
ద | ద్భావముఁ దెలియకగాదె | భావింపఁగ నసురమర్త్యభావులు నగు
టఁ॥౨౫॥ చ॥ అనియింకఁ దెల్పుచున్నఁబతియంఘ్రిలఫాలముసోఁక
మొక్కియు॥ ఘనమగు భక్తిదోపఁగర శ కంజయుగంబునుమోడ్చి
నాథయో | యనఘచరిత్ర నీవలన శ నద్యుతబోధనువింటి నియ్యెడఁ॥
ననుదయఁజూచి తారకము శ నాదరమొప్పు ననుగ్రహింపవే॥ ౨౫॥క॥
శ్రీకర రహితవికారా | ప్రాకటగుణ కర్మదూర | భవరోగహారాభీకర
శత్రుత్వణీకర | యాకాశ సమానరూప శ యార్యసమీపా॥ ౨౬॥
మానిని॥ నిరుపమతరకీర్తినిర్మలానందమూర్తి | పరమపదయవిశాలా శ
భక్తసంతానశీలా | మురితగతపవిత్రా శ దుఃఖవల్లీలవిత్రా | పరమపద
నిరూపా | భవ్యలోకప్రదీపా॥ ౨౭॥

గద్య॥ ఇది పోలకం - లక్ష్మీసృసింహార్యపుత్ర, సాధుజనమిత్ర
నారసింహ నామధేయ ప్రణీతంబైన శ్రీకృష్ణ రుక్మిణీ సంవాదంబను -
సుజ్ఞాన శాస్త్రమునందు ద్వితీయాశ్వాసము - సమాప్తము॥

శ్రీకృష్ణ రుక్మిణీ సంవాదం బను

సుజ్ఞాన శాస్త్రము.

తృతీయాశ్వాసము.

క॥ విశ్వాత్మ విశ్వనాయక | విశ్వేశ్వర విశ్వసూత్ర శ విశ్వమ
యాత్మా | విశ్వవికల్ప సురక్షణవిశ్వాంతిక విశ్వకర్తృవిశ్వాతీతా॥౧॥
వ॥ అవధరింపుమాకృష్ణుండక్మాంతామణికిట్లనియె॥శా॥ భామాయేరికిఁ
దాగకంబు మహిమ౯ శ భావింపరాదెంతయు९ | సామాన్యలోమది శ
గోరరట్టివిధము९ శ సంసారవారాశిలో | వేమాటుంబడి యీందువాదు
సుగతి९ | వీక్షింపఁగా నెట్లగును॥ భూమీమండలి జన్మశూన్యులగునా శ
తారకలక్షణము.

పుణ్యాత్ములుండక్కంగ॥ ౩॥ క॥ తారకమహిమను జెప్పెదాన రీమణి
వినుమునీపు శ నయమొప్పుగనా॥తారకము జననమరణ ని | వారకమది
శోకమోహ శ వర్జితమరయ౯॥ ౪॥ అ॥వె॥ తపజపార్చనాది శ దానతీర్థ

ప్రతి క్రతుకులాశ్రమాది శ మతపురాణ శ వేదశాస్త్రములకు శ వివిధంబులగు ధర్మములకుఁ దారకంబు శ మొదలుచూపె॥ ౧౬॥ క॥ తారకము సాధులకుఁగనుఁ । జేరువయ్యగు సర్వమునకుఁ శ జేరుగడయగు॥ ధారుణి వేలులకెల్లను । వారిధిచందంబుగాఁగ శ వారిజగంధీ॥ ౧౭॥ ఆ-వె॥ హరి హిరణ్యగర్భ శ లమర దిక్పాలకు । లిన సుధాకరాగ్ను శ లనిల శంభు । లాదితారకంబెఱయూడించు సర్వంబు । నకును దారకంబె శ నాటకంబు॥ ౧౮॥ క॥ తారకము మనశ్శుద్ధికీ । గారణమగు సాధనంబు గావున మఱి యాతారకమునభ్యసించినవారికిఁజలనంబుగలదె శ వారిజ నయనా॥ ౧౯॥ ఆ-వె॥ తారకంబు త్రిగుణ శ తాపంబులనుబాపు । నీషణములమాపు శ నెల్ల వాస । నలను జంపఁజేయునరివర్గమునుగెంటు । నడచువ్యసనముల మ శ దాష్టకంబు॥ ౨౦॥ నీ॥ తలిదండ్రుగరుబంధు శ తరుణిగోపాలక-హత్య లనుమిగుల శ నఘములై నఁ । గడఁగి పెక్కుఱు నన్య శాంతలయాడినఁ-గామాంధమను మహా శ కలుషమైన । పలుమాఱు హేమాది శ పరవిత్త ములుచాల దొంగిలించిన మహా శ దోషమైనబహ్వానృతాది పాపము లైన వేమాఱు సురనుగ్రోలినఘోర శ దురితమైన । నింక నెటువంటి పాపంబు శ లిలనొనర్చు । పాతకులైన తారకం శ బందిరేని । నిఖిల కలుషంబులను బాసి - నిమిషమునకు । ముక్తినిండంగఁగలరింతిముద ముతోడ॥ ౨౧॥ క॥ అతిదుష్కృతములు సేయుచు । సతతము వాల్మీకి బోయ శ జన్మండయ్యున్ । గతజన్మండగుట నెఱుంగవే । సతితాంక ధనమువలనఁ శ జర్చింపగ॥ ౨౨॥ ఆ-వె॥ మానులు కోపతాప శ ములు గల్గి శాపంబు । లొరులకొసఁగియుండి శ యుర్విదాము । సేవజాతు లందు శ నెఱిఁబుట్టియుచు దార । కమునఁగాదె వారు శ ఘనులునైరి॥ ౨౩॥ క॥ సారసమిత్రునిఁబాడఁగని । ధారుణి గాఙాంధమెల్లఁ శ దాఁబా యుగతి॥ దారకముగాంచినప్పుడె । నారీమణిపాసిపోవు శ నఖిలాఘంబుల్॥ ౨౪॥ ఆ-వె॥ తారకంబుచేత శ దగ్ధంబుగాకుండు । నట్టిపాపమెద్ది శ యననిగల్గ । దెట్టియఘములైన శ గొట్టివేయఁగఁజాలు । తారకంబె పరమ । తారకంబు॥ ౨౫॥ క॥ చీరఁగలదే యఘంబులఁ । దారకతత్పరుల కఘము శ తగఁగలదను నా । క్రూరులపాపముమాత్రము తారక మొగిఁ బాపలేదు శ తరుజేందుముఖి॥ ౨౬॥ ఆ-వె॥ తారకామృతంబు శ ద్రావు భక్తులకును । వేతె ధర్మమొకటి శ గోరఁదగునె । కాంక్షలెల్లనొ సఁగు శ కల్పవృక్షంబుండ । గచ్ఛపాదనుజేరు శ కరణిఁగాదె॥ ౨౭॥ క॥ సారసగర్భుడాదిగ । సారసముఖ సకలజీవ సంఘంబులు నా । తారక

ముచేతఁ గల్గెను । తారకమే విశ్వమునకుఁ శ దారకమరయన్॥ ౧౭॥
 తే-గీ॥ తారకముచేతఁగొమ్ముల్ శ పాటిపోవు । తారకముచేత దారిద్ర్య
 తతులువాయుఁ । దారకముచేత సౌఖ్యంబు శ ధనముగల్గుఁ । దారకము
 చేత నీడేదఁ శ దలవులెల్ల॥ ౧౮॥ నీ॥ ధరణి దైవములెల్ల శ దారకంబు
 సమంబె-యీప్సితంబు ప్రజల శ కిచ్చు నెడల గామధేనువు తార శ కంబు
 తోసరియానె - యీప్సితంబు ప్రజల శ కిచ్చు నెడలఁ । గల్పవృక్షము
 తార శ కంబునుబోలునె - యీప్సితంబు ప్రజల శ కిచ్చు నెడలఁదలఁపఁ
 జింతామణి - తారకంబు సమంబె-యీప్సితంబు ప్రజల శ కిచ్చు నెడల॥
 ౧౯॥ ఆ-వె॥ మును నిలింపభ ర్త శ తనవై భవంబెల్లఁ । గోలుపోయిపిదప
 గురునికరుణఁ । జేసిప్రణవమంత్ర శ సిద్ధిఁగైకొనిగాదె । యఖిలరాజ్యప
 దవి శ నందగలిగె॥ క॥ తారకమే శాంతినిచ్చును । తారకమే జనదవార్ధ
 దాఁటించునునా । తారకమే మాయఁబాపును । తారకమే మోక్షమొ
 సంగి శ ధన్యునిజేయున్॥ ౨౦॥ ఆ-వె॥ తారకంబుకంటె శ దగమోక్ష
 సాధనం । బొండులేదు జగతి శ మండలమునఁ । దారకంబె పరమధర్మం
 బటంచును । బరమశివుఁడు దెల్పె శ బార్వతికిని॥ ౨౧॥ క॥ తారకమే
 మూలమంతకుఁ । దారకమే సకలప్రాణి శ తతులవెలుంగున్ । దారకమే
 లేకుండిన । నీరేడుజగంబులపుడె శ నిర్మూలమగున్॥ ౨౨॥ ఆ-వె॥ తార
 కంబనియెడు శ ధనమును గైకొన్న । వారికెనయె యింద్రవై భవములు ।
 వారిపదవిజెప్ప శ వశమే శక్రసకై న శ నబ్జభవునకై న శ హరునకై న॥
 ౨౩॥ క॥ తారకము జీవులకు నా । ధారముగావునను జూడఁ శ దగనంత
 టికిన్ । దారకము తానెయగునా । కారణమునగల్గె దార శ కంబును
 పేరున్॥ ౨౪॥ ఆ-వె॥ తారకంబనంగ శ దైవంబెభావింప । దైవమనగఁ
 బరఁగు శ దారకంబె తారకంబుకంటెదలఁపంగ వేటొండు । దైవమ
 రయలేడు శ ధరణిలోన॥ ౨౫॥ చ॥ తలఁప నసేకపూసలొక శ దారము
 నందున నిచ్చినట్లుగా । నిలఁగలజీవకోటులకు శ నెల్లను దైవమే సూత్ర
 ధారియైయలరు సమ స్తభూతములయందుఁ జరించుచునుండు నాతనిన్ ।
 తెలియుట దుస్థరంబు మఱి శ దేవగణంబునకై న దుక్కిణీ॥ ౨౬॥ ఆ-వె॥
 లక్ష్మజముగ నతఁడె పక్కండ్రవలెదోచునిక్క మెన్నిచూడశనొక్క
 డగును । నింద్రజాలకుండు శ నిఖిలంబు దనమాయ । గాను జూపుఁ
 దాను శ గాఁడెయొకడు॥ ౨౭॥ క॥ దారువులయందు ననలము । తీరునఁ
 దైలంబుతిలల శ దీపించుగతిన్ । క్షీరముల ఘృతముభంగిని । నారయ
 భగవంతుఁడుండు శ నఖిలమునందున్॥ ౨౮॥ తే-గీ॥ చుట్టు తెరలోనఁదా

నుండి సూత్రములను । బూని బొమ్మలనాడించునానిలీల । మాయఁదాఁ
జాఁగుచేసుక శ్రమఁఁగునుండి । జీవులను నెల్ల నాడించు శ్రదేవుఁడొక్కఁడె॥
౨౦॥ క॥ వాలాయంబాదై వము । నాలీలకొనడుపకున్న శ్రనానాజీవుల్ ।
కీలూడినబొమ్మలక్రియఁ । గూలవె నిమిషంబులోనశ్రగువలయునేత్రీ॥౨౧॥
ఆ-వె॥ బొమ్మలాడుచున్న శ్రపోల్కిగాఁగనుపించు । నాటకుండులేక శ్ర
యాడఁగలవె । యాడుమేనిబొమ్మ శ్రలండఱునొగిఁగందు । రరయలేదు
బొమ్మ శ్రలాటకాని॥ ౩౦॥ క॥ బొమ్మల నాడించుచుఁ దను । బొమ్మల
షడ్భ్యమునవెల్లు శ్రభూతేశ్వరునిక । నెమ్మదిగానక తంత్రపు । బొమ్మ
సమ్మియును మాయఁ శ్రబొందుదు రెలమిక॥ ౩౧॥ ఆ-వె॥ తంత్రములకు
మేటి శ్రయంత్రంబులకుమేటి । మంత్రములకుమేటి శ్రమంత్రమగుచు ।
సూత్రములకుమేటి శ్రసూత్రంబుతారక । సూత్రమదియె బ్రహ్మశ్రసూత్ర
మనఁగ॥ ౩౨॥ క॥ చోరుండైనను దురితా । చారుండునునైన నమిత శ్ర
జారుండైనక గ్రూరుండనైన మఱియూ । తారకకర్తవ్యంబుగనిన శ్రధన్వా
త్ముడగుక॥ ౩౩॥ ఆ-వె॥ అట్టి తారకంబు శ్రనందంగ శక్యమే । యెట్టి
వారికైన శ్రబట్టువడదు । పట్టువడినయేని శ్రభగవంతుఁ డాతఁడే॥యనఁ
గవచ్చు నెవ్వరోడైనగాని । ౩౪॥ క॥ మతవర్గంబులచేతను । ప్రతజప
తపశోచదాన శ్రవరశీలములక । గ్రతుతీర్థ కర్మదుష్కృత । గతులను
గనరాదు తారకశంబరయంగక॥ ౩౫॥ క॥ మఱియూ తారకమార్గము ।
పరికింపంగనరుదీప్రపంచమునందుక । దరిఁజేరలేని మార్గములరయఁగఁ
బెక్కులునుగలవు శ్రహంసవిహారి॥ ౩౬॥ నీ॥ జలజాతీ వినుము ప్ర శ్ర
జ్ఞానమే బ్రహ్మముకొఱుగ్వేద వాక్యంబు శ్రతీదెలిసిపరికింపఁగా నహం
బ్రహ్మస్మియనుయజుర్వేద వాక్యంబును శ్రవివరమెఱిఁగిదనరఁ దత్వమ
సినా శ్రగనుసామ వేదవాక్యంబునుఁ భావించి శ్రయనువు మీఱఁగ
నయమాత్మా బ్రహ్మశ్రమనునధర్మణ వేద - వాక్యంబు వీక్షించి శ్రవరు
నతోడ । సతర సంకల్పములులేక శ్రనిశ్చల తను । భూతముల కెల్లనా
ధార శ్రభూతుడైన । బ్రహ్మమేయాత్మ యాత్మయే శ్రబ్రహ్మమనుచు ।
నాత్మవేత్తలు గాంతు రరహర్నిశంబు॥ ౩౭॥ క॥ పండునిశయ్యను రంభయు ।
నుండియుఁ గార్యంబు లేని శ్రయొప్పునఁదమలో॥ నిండియుఁదానై వెలుఁ
గుచు । నుండిన దారకమునొంద శ్రనోపరు చేసఱుల్॥ ౩౮॥ ఆ-వె॥ ఇలను
దారకంబు శ్రసులభమైయుండంగఁ । దెలియలేక గుట్టు శ్రతెలివిమాలి
మతములాది పెక్కు శ్రమార్గంబులం జిక్కి । వెతలఁ బడుదురెల్లరెట్టిస
రులు॥ ౩౯॥ చ॥ మతకులశాస్త్ర ధర్మములు శ్రమాని తదాశ్రమమాది

పద్ధతుల్ | సతతముభక్తిఁ బెంపొదవ శ సద్గురుపాదము లాశ్రయించి
 సద్గతిఁ గలిగించు తారకముఁగాంచిన వారికెగాక యన్య సమ్ | శ్రతినను
 వొందువారలకు శ సామ్యమే బాఱుగ జన్మబంధముల్ || ౨౦ || క || తార
 కధన మాఁజ్జించిన | వారలకునునన్య ధనము శ పరఁగఘనంబే | సారా
 మృతములు గ్రోలిన | వారికిఁజ్జీరాదులెంత శ వసుచుతిలోనన్ || ౨౧ || క ||
 తారక మే సచఁచర | తారకమనియూత్మలోనఁ శ దలఁచుచుండఁకా |
 తారకమే తారకమని తారకమును జెందువారె శ తత్వజ్ఞులిలన్ || ౨౨ ||
 ఉ || ధాదుణి కెల్ల రాజగుచుల్ దానె ప్రభుత్వముఁ జేయుచుండిన | న్నారయ
 విశ్వమెల్ల దనఁపా న్తములోపలఁ జేర్చనోపినన్ | నేడుగ సర్వవిద్యలను
 నేర్చిక విత్వముఁజెప్పజాలినన్ | దారకనూత్తిలేక భువి శ దత్తకలంబును
 వ్యర్థమారయన్ || ౨౩ || ఆ-వె || తారకంబునకును శ దాత్పర్యమగునాత్మ |
 సూత్రధారియనఁగ శ జ్యోతియనఁగ | పరమహంసయనఁగ శ బరమాత్మ
 యనఁగను | స్వామియనఁగ సర్వ శ సాక్షియనఁగ || ౨౪ || క || మగువా
 విను బ్రహ్మంబనఁ | దగఁబరతత్వంబనినను శ దైవంబనిన | న్నగుణుండ
 నక్షుడుండన | భగవంతుండనంతుండనఁగ శ బరమాత్మనకా || ౨౫ || ఆ-వె ||
 పసిడిస్వర్ణహేమ శ బంగార మనినను | గణకమునకువేటు శ గానిభంగిఁ |
 బెక్కునామములను బేర్కొనుచుండినఁ | దారకంబునకును శ వేటుగ
 లదె || ౨౬ || క || అనఁబరమాత్ముఁ డొకండే | యనువున రూపములు
 పెక్కు శ లయ్యెనొచోద్యంబునునయ్యె శంకమదిదో | చెను దీనిం
 బెల్పుమనిన శ శ్రీహరిపత్కన్ || ౨౭ || ఉ || ఏకముగాదె మృత్తిక యశేక
 ములై చెలువొందుఁ గుంభముల్ | ఏకముగాదు హేమమున శ నేక
 ములై నగఁజొందుభూషలున్ | ఏకముగాదె తంతువున శేకములై గను
 పించు వస్త్రముల్ | ఏకపరాత్మ దేహము లశేకములై విలసిల్లునట్లుగన్ ||
 ౨౮ || సీ || అజహర హరినరా శ ద్వయర దిక్పాలన - న్ముని సుధాకర
 తార శ లిససుపర్వ | గరుడకిన్నరయతు శ గంధర్వపన్నగ - శిష్ట విద్యా
 ధర శ సిద్ధసాధ్య | హరిణ మర్కట భృంగ శ హరినూకర శునక-గజ
 తురంగ పతంగ శ ఖర లులాయ | బ్రాహ్మణచండాల శ పశుక్రిమికిలక-
 వ్యాఘ్రభల్లగహన శ వనధిగోత్ర శ జాలస్త్రీపురుష గనపుంసకవికార |
 జారచోరార్థ కావృద్ధ శ జననమాజ | పంచభూతాది సర్వప్ర శ పంచ
 మందు | నిందునందనక పరాత్మ శ నిండియుండు || ౨౯ || తే-గీ || శాకిసి
 బ్రహ్మరాక్షస శ సముదయములు | భూతభేతాశము లతండె శ పూని
 చూడ | మంత్రఘన యంత్ర తంత్రాదిరమహిమలకును | గారణుండగ

సర్వాధి శ కారి యతః॥ ౧౦॥ క॥ భూరజహిమ రేఃపులను । దారల
 లెక్కింపవచ్చు శ దరుణీమణి యాతారకబ్రహ్మము సర్వాశకారంబు
 లునెన్న బ్రహ్మశక్తినను వశమే॥ ౧౧॥ చ॥ పుడమిసమస్త జీవులను శ
 బాహ్యులజేసియు నాడఁజేయుచుక॥ విడుచును గొన్నికొన్నిటినిశీషిడక
 కొన్నిటినిల్పి కొన్నిటిక॥నడఁచు నెఱుంగలేదెవరు శ నాతని మాయలకె
 ల్లవారలు । న్నడఁగి సబద్ధుతాదురు మ శ హాత్ములు పండితులెల్లనం
 ధులై॥ ౧౨॥ ఆ-వె॥ కర్తకర్మక్రియలఁగలయఁగఁ దానయై । తాను
 గానిభంగి శ గానఁబఱచు॥నడఁచు గలుగఁజేయు శ హరిరక్షణముశీయు॥
 శివుడు లయమునొండ శ జేయుననఁగ॥ ౧౩॥ క॥ సర్వముదైవాధీనము॥
 సర్వంబునఁ గలడతఁడు సర్వసముండై । సర్వంబుతానెయగుచును॥ సర్వం
 బునుగాక వెల్లు శ సమరసవృత్తి॥ ౧౪॥ ఆ-వె॥ కలఁడుకలఁడటన్న శ
 ఘనులకు దైవంబు॥గలయవెందునై నల్గల్గితోచు॥ లేడులేడటన్న శ
 లీలదానెందైనఁ । గలిగి హినులకును గానఁబడడు॥ ౧౫॥ సీ॥ రాజునై
 మంత్రియై శ రయమొప్పు - శృత్యుండై యోగియై భోగియై శ రోగియ
 గుచు శ కర్ముండై ధర్ముండై శ కడుబలాబలుడునై - యర్థియై దాతయై శ
 హర్తయగుచు । శాంతుండై యుగ్రుండై శ సత్యాత్ముండై యసృ -
 తాత్ముండై పేదయై ధనికుండగుచు । సుజనుండై మూఢుండై శ సుజ్ఞాన
 వంతుండై -ధీరుండై భీతుండై శ జారుడగుచు ! నొక్కచోటనాడునొక
 చోటఁబాడు వేటొక్కచోటనేడ్చు శ నొకటనవ్వు । నొక్కచోటగిట్టు శ
 నొక్కటఁబుట్టువో । వానిమహిమదెలియ శ వశమెయింతి॥ క॥ వారనవీ
 రన నెవ్వరు । నారీమణిపెక్కురూప శ నామములగుచుక॥ వేఱుగ వేఱు
 గఁదోచుట । నారయ మదికల్పితంబు శ నాటకుడొకడే॥ ౧౬॥ ఆ-వె॥
 ఒక్కడగుచుఁ దాను శ బెక్కుడెఱుంగుల । నిట్లుచేయఁబడుట శ యేల
 యనిన । నొనరఁదనకుఁదా విశనోదంబుకొఱకునై । యాచరించుచుండు శ
 నద్భుతములు॥ ౧౭॥ చ॥ తలఁపఁగ నింద్రజాలకుండు శ తన్మహిమకగరు
 లొంఁటలశ్వముల్ । చెలఁగి రథాదిసైన్యములు శ చిత్రపురంబులుఁజేయు
 మాపు నావ్వల నతఁడొక్కండైనటుల శ వారకదైవము సర్వజీవులక॥
 గలుగనొనర్చు వింతలను శ గాంచు నడంచును నొకఁడొందుడక॥ ౧౮॥
 ఆ-వె॥ ఎన్నిగతులఁదోచి శ యేవిధంబుననున్న శ దానుగానిదొకటి శ
 దలఁపలేదు । అగ్నికుష్మగుణము శ లరయంగనహజమై । వేఱుగానిభంగి
 సారసాక్షి॥ ౧౯॥ క॥ తనమాయవలననై నది । తనకన్యముగాదెదియును శ
 దత్తకలమునక॥దనరూపు గల్గియుండును । దనమాయ లయింపనిల్పుచ

దానోక్కరుడే సీ బ్రహ్మచే త్తలయందుఁ శ బామరజనులందు - బల
యుతులందు దుర్యోలులయందు । ఘోరపాతకులందు - భూరిపుష్కల
యందు - గపటాత్ములందు నిశ్శక్తులందు । నన్యతాత్ములను
నూన్యతాత్ములయందును - మఱి శాంతులందుఁ దా శ మనులయం
దు । ద్రవ్యవంతులయందు శ దారిద్ర్యజనులందు - ధర్మాత్ములందు నశ
ధర్మ్యులందు । నీనజనులందు నాజగదీశులందు । నెచ్చుతగ్గుల నేమియు
నెంచరాక । సర్వజీవులఁ బరమాత్మ శ సముడునగుచు । నొక్కరూపం
బుచేవెల్లు శ నిక్కముగను॥ ౬౨॥ క॥ ఒక్కడే సకలచరాచర । నికరంబు
లయందుఁ గలుగు శ నిక్కంబుగ నా । నకలేశుడుగాకన్యం । బిఁకనె
వ్వదుదిక్కుగల్గ శ రెండువెదకిన॥ ౬౩॥ తే॥ గీ॥ అండపిండాండబ్రహ్మాండ
మాదియుగుచు । నాశలీనమైవట్టియా శ సభముమాడ్కిఁ ఘటపటాదులఁ
జరియించు శ గలివొల్కి । దారకమలదుమణిగణ శ తంతువట్లు॥ ౬౪॥
చ॥ మునుమునుమాలులేక నిలఁ శ బుట్టములెవ్వియు లేని చొప్పనఁన్నను
వగుమన్ను లేకను ఘటపటాలు నెవ్వియు లేనికై వడి । న్నినుమునులేక
యాయుధము శ లెవ్వియు నేర్పడకుండునట్లుగాఁ । దనువులు నాదిలోక
ములు శ దైవములేకయగావు గావున॥ ౬౫॥ ఆ-వె॥ ఆత్మవలనఁగల్గు
సఖిలప్రపంచంబు । నాత్మకరసిచూడ శ నన్యమగునె । విత్తువలనఁగల్గు
వృక్షంబుభావింప । విత్తనంబునకును శ వేటుగలదె॥ ౬౬॥ క॥ ఎక్కడఁ
జూచిన గగనం । బొక్కటియైయుండునట్టి శ పోలికగానే । దిక్కులు
పిక్కటిలందా । నొక్కడెతారకమునగుచు శ నుండుదనువుల॥ ౬౭॥
తే॥ గీ॥ దేవుడొక్కండెయిల సర్వ శ దేహములను । దోచుటెల్లని
నీమదిఁ శ దోచెనేని । భానుడొక్కండె బహుజల శ భాండములను ।
బెక్కురూపులఁదోచడే శ వినరుహాక్షి॥ ౬౮॥ ఆ-వె॥ బాహ్యమందుఁ
జూడ శ బహురూపులై తోచు । సంతరమునఁజూడ శ నాత్మయొకటె ।
చూపునందుఁగల్గు శ రూపంబులెల్లను । జూపులోనఁ జూడ శ శూన్యమ
గును॥ ౬౯॥ క॥ నాపుడు బహువిధరూపుల । భావంబునఁ గానుపించు శ
పరమాత్ముమది॥ శేవించుటెట్టులోకనిగ । నావిధముం దెలుపుమనిన
సతఁడిల్లనియె॥ ౭౦॥ క॥ మానిని పశువులు భేదం । బైనను భేదంబు
లేదు శ పాలకునట్టి । మేనులుపొత్తైభిన్నం । బైనను భిన్నంబులేదు శ
పరమాత్మునకు॥ ౭౧॥ క॥ తరణియొకండయ్య సకల । ధరణీవలయము
సరశ్చి శ తనదైనగతి॥ పరమాత్ముడొక్కండె । పరఁగుచు నిఖిలంబు
నిండి శ భాసిలుచుండు॥ ౭౨॥ ఆ-గీ॥ జగతి జీవతతుల శ చరణంబుల

న్నియు । హస్తపదములోన శ్రీ నడగునట్లు । చదలు మొదలుభూతరకస
 లప్రపంచంబు నాత్మలోనిదగుచు । నడచియుండు ॥ 23 ॥ క॥ సీరజహిత శశి
 కాంతలు । బాటని చోటులనునైనఁ బరికింపఁగానా । తారకబ్రహ్మము
 గలుగును । సారసముఖ యతఁడులేని శ్రీ స్థలముంగలదె॥ 24 ॥ ఆ-వె॥ ఇం
 తలావటంచు శ్రీ నింతదీర్ఘంబంచు । నిట్టివన్నెయంచునట్టిదంచు । నాత్మ
 నెన్నరాదు శ్రీ నామరూపాదిక । మృల కతీతుండగుబోమోహనాంగి॥ 25 ॥
 క॥ అనలంబుఁడాకి యినుమును । దనరూపై దోచునట్లు శ్రీ దైవమునానా ।
 తనువులయందునఁ గల్గియుం । దనవలెనే గానుపించు శ్రీ దత్తకలంబు ॥
 26 ॥ క॥ ఘనమణిగణములు వేటగుం । దనరంగా వానియందుం శ్రీ దంత
 వొకటియాం । దనువులు సర్వము వేటగుం । గనుఁగొన దైవంబొకండు శ్రీ
 కాంతామణియో॥ 27 ॥ సీ॥ అలలును బుచ్చుదం శ్రీ బులు ఘనములునన్న-
 నవియెల్ల సీరంచు శ్రీ సరయునట్లు । నాయుధంబులు రూప శ్రీ నామముల్
 వేతైన - నవియెల్ల నిమంచు శ్రీ సరయుధంగి । నవని భూషలురూప శ్రీ
 నామముల్ వేతైన - నవియెల్ల బసిడిగా శ్రీ సరయుభాతి । రూఢిపల్వలు
 నామరూపముల్ వేతైన శ్రీ నవియెల్ల సూలంచు శ్రీ సరయురీతి । సరయ
 కుంభరూప శ్రీ నామములేవైన । నన్నిమన్నెయంచు శ్రీ సరయుపోల్కిం
 బెక్కునామరూప శ్రీ భేదముల్ దోచిన । నిఖిల మాత్మయంచు శ్రీ నెంచ
 వలయు॥ 28 ॥ ఉ॥ పూన తలొక భాండముత శ్రీ పోల్కి నిషేధమొనర్చి
 తద్గతం । బైన జలంబులేక మనిభావమున దలపోయుచందమీ । మాన
 వదేవ పక్షిమృగరమానిత జంతునికాయ కాయముల్ । మాని తదంత
 రాత్మఁ బర శ్రీ మాత్ముని నేకముగాఁగనందగు ॥ 29 ॥ సీ॥ ఒక్కదేశం
 బున శ్రీ నొక్కకాలంబున - నొక్కరూపంబుచేరనున్నవాని । వేటొక్క
 దేశాన శ్రీ వేటొక్కకాలాన - గొండొక్కరూపాన నుండఁజూచిరూఢి
 దేశముకాల శ్రీ రూపముల్ విడియల్ల-యతఁడె యీశండంచు శ్రీ సరయు
 మాడ్కిం బెక్కుదేశంబులై శ్రీ పెక్కుకాలంబులై - పెక్కురూపంబులై శ్రీ
 భేదబుద్ధి । కలరఁ దోచుచునున్నచు శ్రీ గాలరూప । దేశ నామంబులను
 నెల్లభేదపేసిపూని యంతకుఁగారణ శ్రీ భూతుండైన వానినొక్కనిఁగా
 జూడ శ్రీ వలయునింతి॥ ౩౦ ॥ ఆ-వె॥ ఎన్నిగతులనీకు శ్రీ సనుబోధించిన ।
 నాత్మకంటఁగల్గ శ్రీ దన్యమొకటి । యెన్నియెన్నిరూపు శ్రీ తెల్లెట్లుదో
 చిన । నన్నియాత్మయంచు శ్రీ సరయుమీపు॥ ౩౧ ॥ క॥ అనవుడువిని పర
 మాత్ముం । దన సేరూపంబువాడు శ్రీ నగుజీవాత్ముం । దననెట్టివాడు

తేనాత్మ పరమాత్మల లక్షణము.

వీరలకును భేదంబేమియనినగోమలికనియెన్ || ౮౨ || మ॥ తదుణీ దేహా
మునందు రెండుగతులతోడద్యంబు మర్త్యంబుగాఁ | బరమాత్ముండనని
ర్థుండునగుచుకొ భాసిల్లు నశ్రాంతమున్ || గరిమన్ జీవుండనంగఁ దానగు
ణమై శ్ర గన్పించుసేమర్మము | న్నరయదాను నెఱుంగకున్ననదియే యజ్ఞా
నమెవ్వారికిన్ || ౮౩ || సీ॥ అజ్ఞానమెయ్యెది శ్ర యనవిచారింబన-నేర్పనఁ
దన్నుదా శ్ర నెఱుంగకుంట | యెవ్వరుదన్నుదా శ్ర నెఱుంగరా యెఱుం
గర-దేమెఱుంగుదురన్న శ్ర కేనుపతిని | నేఁబురుషుండను శ్ర నేఁబ్రాహ్మ
ణుండను శ్ర నేక్షత్రియుండ నె శ్మయోజేనువరయ | నేనుశూద్రుండను శ్ర నేవాని
నిపుత్రుండ శ్ర నేనుధాత్రిధవుండ శ్ర నేను శివుండ | నేను రాముండకృష్ణుండ శ్ర
నేనునరుండ ననెడు పద్ధతులెఱుంగుదు శ్ర రంజటిలను | నట్టియజ్ఞానమును
బాసి శ్ర యతులమహిమ | దన్నుదాఁగన్నవారలే తత్వవిదులు || ౮౪ ||
ఆ-వె॥ ప్రచురమైన జీవరపరమాత్మ భావముల్ | తేటతెల్లమిగనురదెలి
యవలయు | నట్లుగాకయున్న శ్ర నబ్బధవాదిని | ర్జదులకై నఁ జెడదు శ్ర
సంశయంబు || ౮౫ || క॥ కావున సతి పరమాత్మునియావిధమును గొంత
వింటి శ్ర వదియెట్లుండెన్ | జీవాత్మ తేఱుగవినుమిడక | భావంబునఁ
జిక్కులెల్ల శ్ర బాయునుసెక్కున్ || ౮౬ || ఆ-వె॥ జగతిపాపపుణ్య శ్ర చయ
మును గావించు | నరకస్వర్గములను శ్ర ననుభవించు | నెఱుంగుచుండు
మఱచు శ్ర నెల్లకార్యంబులు | సేయుచుండువాడె శ్ర జీవుండగును || ౮౭ ||
క॥ జీవుండె జన్మకుమూలము | జీవుండె సుఖదుఃఖములను శ్ర జెందును
ధాత్రిన్ | జీవుండె బంధములొంబడు | జీవుండె మోక్షంబుఁగాంచురసిద్ధ
ముతరుణీ || ౮౮ || ఆ-వె॥ సఖయ జీవుండెన్నిరక లేంద్రియములకు | రాజు
నగుచునుండు శ్ర రాజితముగ | నతఁడులేక యింద్రియంబులు నేమియుఁ |
జేయఁజాలవింక శ్ర సిద్ధముగను || ౮౯ || క॥ ధరపద్వీంశకుండగునా | పర
మాత్ముండెయంచు నాత్మ శ్ర భావింపవలెన్ | మఱి పంచవింశకుండన |
నరుదుగ మరమనినజీవుఁ డనిగాంచడగున్ || ౯౦ || తే-గీ॥ ఇంద్రియం
బులుగైకొని యెల్లపనులు | గడుపునట్లుగఁజేయఁదాఁ శ్ర గర్తయుగుచు
నీలతోయదమధ్యన శ్ర స్వేరుషీతి | నవికుండైయుండు జీవుండు | జాగర
మున || ౯౧ || క॥ గళమునకు డిగ్గినిల్చిన | కలలను గనుచుండు హృదయశ్ర
గతుండై నయెడన్ | దెలివిదొఱంగి యవిద్యను | నలరంగా మునిగిపోవు
నఖిలముఁ దానున్ || ౯౨ || తే-గీ॥ అంత నాపంచకమల సింహాసనమున |
జేరి జీవుండు జాగ్రతఁ శ్ర జెంది తనదు | భటులుగానున్న యింద్రియ శ్ర

పజ్జీచేత । నెల్ల కార్యంబులునుజేయ శ నేర్పరించు ॥ ౯౩ ॥ క॥ జీవుడె
జాగ్రతనొందును । జీవుండే గుడుచుగట్టు శ జేయునుబనుల ॥ జీవుడె
స్వప్నముగాంచును జీవుండే నిద్రజెందు శ జీవుడెతెలియ ॥ ౯౪ ॥ క॥
ఇనతేజ మాశ్రయించియు । జను లాయాపనుల జేయు శ చండముపర
మాత్ముని సత్రామాత్రంబున ॥ బనిగొని మనమింద్రియములపనులను
గడపు ॥ ౯౫ ॥ తే-గీ॥ స్కాంతమును జేర్ప ననువొండ శ గా నయస్సు ।
నెట్లుచలియించునారీతి శ నిర్గుణంబు । నై న బ్రహ్మంబునన్నిధి శ సరయ
ద్రుగుణ । సహితుడగుచును జీవుండు శ చలనుడయ్యె ॥ ౯౬ ॥ ఆ-వె॥
సఖియ మనబనేక శ శంశయములకు మూ । లంబు నిగ్రహింప శ రాని
దంచు । నెంచిచూడ సకల శ చాంచల్యములకును । గారణంబునగును శ
గాన వినుము ॥ ౯౭ ॥ ఉ॥ ఇట్టిమనంబు దుస్తరమ శ దెట్టుల నిగ్రహమే
నొనర్తునా । నిట్టలుసంచరించు పశు శ వెట్టులబంధమొవర్పనిల్చునో ।
యట్టుల నెప్పడేమటక శ యార్జ్యులబోధనుమంచిపాగెల ॥ గట్టుపడంగ
జేసినను శ గాకను గాలిమనంబునిల్చునే ॥ ౯౮ ॥ ఆ-వె॥ ఒనర వలల
నుడల శ నోదలగోలల ॥ గాదెరుషకపక్ష శ గజమ్మగంబు । లాది
దగులువడుట శ యట్లు తారకసాధ । నమున మానసేంద్రి శ యములు
చిక్కు ॥ ౯౯ ॥ క॥ అనవుడుడను వొక్కటియే । గనుపడునండటికి నాల్గు ।
గలవనిమేనుల్ । వినియుందు నెవ్వియవియన ॥ గనకాంగికి ననియెగోపి
శావల్లభుడు ॥ ౧౦౦ ॥ క॥ మరితత్వపంచవింశతి । నురుచిరముగంగల్గి

తరుచువుప్రయ నిర్ణయము.

నదియె శ స్థూలశరీరం । బరయంగ జాగ్రతదానికి । విరివిగ నామంబున
లరు శ విశ్వడనంగ ॥ ౧౦౧ ॥ క॥ జ్ఞానేంద్రియశబ్దాదులు । మానినిప్రాణ
మునుగూడి శ మానసబుద్ధుల్ । గానయ్యెసూక్ష్మమదికలదానికినామం
బుకల్లెదైజనుడనంగ ॥ ౧౦౨ ॥ క॥ ఇరవుగఁ జిత్తముజ్ఞాతను । గరమ
రుదుగఁ గూడినదియె శ కారణదేహం । బరయనుషుప్తియు దానికిఁ బరి
కింపంగ నామమొప్పె శ బ్రాజ్ఞుడనంగ ॥ ౧౦౩ ॥ క॥ కలజాగ్రతనిద్ర
లలో నెలమి స్వయంజ్యోతియగుచు శ నిలిచినవెలుంగే దలంప మహాకా
రణమది । నలువొందు హిరణ్యగర్భ శ డను నామమున ॥ ౧౦౪ ॥
తే-గీ॥ మూడుదేహంబులనుదాల్చి శ ముఖ్యముగను । జీవుడీమూడవ
స్థల శ జెందుచుండు । నేయవస్థలనెఱుంగక శ యేకరీతినుండు పరమా
త్ముడెపుడు సఖండమగుచు ॥ ౧౦౫ ॥ క॥ కారణదేహంబునంగనునార
యగూఢంబు ముంచు శ నదియేదేల్పు ॥ కారణమను విత్తదియే శారీ

రము లనెడువృక్ష శ చయమొనరింపన్ ॥ ౧౦౬॥ ఆ-వె॥ మూడుమేనుల
కును శ మూలమైయున్నట్టి । పరముగానలేక శ భ్రాంతుండగుచు । నిద్ర
జాగరముల శ నిరతంబు జీవుండు । మునిగి తేలుచుండు శ మూఢవృత్తి॥
౧౦౭॥ మత్తకోకిల॥ డెన్నుగానిల జన్మకర్మలతో జెందుచుండెడు జీవుడు ।
నెన్నిభంగులనైన నజెందఁడి శ కెన్నఁగా నలమోక్షమున్ ॥ బన్నుగాఁ బర
మాత్మ నెప్పుడు భావమందునఁగాంచునో । గ్రన్ననం గడ దేరునప్పుడె శ
గట్టిగా మఱిజీవుండున్ ॥ ౧౦౮॥ క॥ జలములయందున లవణము । గలిగి
నగతి నాత్మయందెగల్గెమనంబున్ శ జలగతలవణముపోలిక ॥ గలియఁగ
బరమాత్మయందె గతజీవుండగున్ ॥ ౧౦౯॥ ఆ-వె॥ నిర్మలాత్మయందు
నీవికారంబగు । నట్టిమాయదోచు । పెట్టులనిన । దోయజారియందు
దోచుకళంకంబు । వలెనటంచు దెలియ శ నలయుదరుణి॥ ౧౧౦॥ క॥
పరమాత్మయందు జీవుండు । డరయంగా నెల్లుగల్గె శ నెనియెంచకునీ॥ కెఱి
గింతునదియు నెట్లనఁ । బరిశుద్ధపు నీశ్వరుట్లు శ పాచివిధమునన్ ॥ ౧౧౧॥
ఆ-వె॥ సృటిక ముకురమాది - జలములయందునఁ । బ్రతిఫలించివస్తు శ
ప్రతతివోలె । మఱియు నిష్కళంక శ మైన బ్రహ్మమునందు । మలినమై
నజీవ శ మాయదోచె॥ ౧౧౨॥ క॥ ఏవిధమైన కళంకము । భావింపఁగ
గల్గదెవుడు శ పరమాత్మనకున్ । గావున మాయలు సర్వము జీవునకే
గాని మాయ శ జెందునె యతఁడున్ ॥ ౧౧౩॥ ప్రాపుగ నిర్వికారుండగు
బ్రహ్మము నెద్దియెఱుంగకుండఁగా బాపపుమాయయేపగిది శ ప్రాప్తము
నయ్యెనటంచుఁ జూడఁగా । దీపముక్రిందనీడయును శ దీపమెఱుంగకదో
చుకై వడి । న్నాపరమాత్మ యందునను శ నాతఁడెఱుంగక గల్గెమా
యయన్ ॥ ౧౧౪॥ ఆ-వె॥ అనిలవశత నెగసి శ యంబుధరంబులు పరఁగ
మింటఁగూడి శ పాయనట్లు । త్రిగుణవశములగుచు శ దీపించువిశ్వంబు ।
బ్రహ్మయందు మఱలత బాయుచుండు॥ ౧౧౫॥ క॥ ఘణిరాజ పేణివీనుని శ
ర్దుణుడేమాయలను నెఱుంగ శ కుండఁగఁడనలో గుణమయవిశ్వము
దోచుట ॥ గణుతింపఁగ సూర్లనాభి కై వడినొప్పున్ ॥ ౧౧౬॥ క॥ నావుడు
చక్రము లనఁగను ॥ నేవియగున్నన్నియవియు నెచ్చటనుండున్ ॥ నేవిధము

షట్చక్ర నిర్ణయము.

దెలియఁడగునన । నావెలఁదికినిట్టులనియె శ నగధరుండెలమిన్ ॥ ౧౧౭॥
తే-గీ॥ కమలదళనేత్ర యీ స్థూల శ కాయమందు । నరయఁగా సప్తచ
క్రంబు శ లమరుచుండు । గోవ్యములుగాననేరికి శ గోచరంబు । గావు
వానినీకెఱిగింతు శ గాంతవినుము॥ ౧౧౮॥ ఆ-వె॥ దినమురాత్రిగలుగు

దిసముకిర్వదియును । నొక్కవేయినాటు శ నూలుమార్లు । హంసనడుచు
చుండు శ నజపాఖ్యనొకరీతి । సకలజీవులందు శ సంతతంబు ॥ ౧౧౯ ॥ వ ।
విరాటుస్థూలశరీరాంతర్గతంబునగుచు గుడస్థానంబున “ఓం” అను బీజాక్ష
రంబును భూనడనంబును బీతవర్ణంబునై యాధారచక్రంబు శోబిల్లు,
నందుఁ జతుర్దశంబులయందును-వ-శ-ష-స-యనువర్ణంబులుం గలిగిభూ
లోకంబనంజెలంగునందువల్లభశ క్రియుక్తుడైన విఘ్నేశ్వరునకునాహ్వా
ర్లుహంసలును, లింగస్థానంబున “న” యను బీజాక్షరంబును జలనిలయంబు
నుశ్వేతవర్ణంబునై స్వాధిష్ఠ చక్రంబురంజిల్లు. నందుషడ్వర్ణంబుల యందును
బ-భ-మ-య-ర-ల-యనువర్ణంబులాటుంగలిగిభువనలోకంబనందగు, నం
దుభారతీయుక్తుడైన బ్రహ్మదేవునకునాటు వేలహంసలును నాభిస్థానంబున
“మ” యను బీజాక్షరంబును ననలాలయంబును రక్తరూపంబునై మణి
పూరకచక్రంబు భాసిల్లునందుదశదశంబులయందును-డ-ధ-ణ-త-ధ-ద-
ధ-న-ప-ఫ-యను దశవర్ణంబులు గలిగి, సువర్ణోకంబనంబడు నందు శ్రీసతీ
యుక్తుడైన విష్ణుదేవునకు నాటు వేలహంసలును హృదయస్థానంబున “శి”
యను బీజాక్షరంబును ననిలవాసంబును ధూమ్రవర్ణంబునై యనాహత
చక్రంబువిలసిల్లు, నందుద్వాదశదశంబులయందును-క-ఖ-గ-ఘ-జ-చ-
ఛ-జ-ఝ-ఞ-ట-ఠ-యనుద్వాదశవర్ణంబులుగలిగి మహాలోకంబనంబరం
గునందుఁ బార్వతీయుక్తుడైన శివదేవునకునాటు వేలహంసలును; గంఠ
స్థానంబున “-వా-” యను బీజాక్షరంబును గగననడనంబును నీలవర్ణంబు
నై విశుద్ధ చక్రంబు చెలువొందు, నందు షోడశదశంబులయందును-అ-ఆ-
ఇ-ఈ-ఊ-ఊ-ఋ-ౠ-ౡ-ఌ-఍-ఒ-ఔ-ఓం-అః-యనుషోడశస్వరం
బులుంగలిగిజనర్ణోకంబనదలరు, నందుమాయాశక్తియుక్తుడైన జీవాత్ము
నకు వేయిహంసలును, భూమధ్యస్థానంబున “-య-” యను బీజాక్షరం
బును పంచభూత సమన్వితంబును మాణిక్యవర్ణంబునై యాజ్ఞాచక్రంబు
నొప్పు, నందుదశద్వయంబునందును “హం-క్షం-” అను వర్ణద్వయం
బునుం గలిగి తపోలోకంబనందనర్చు, నందు నాది శక్తియుక్తుడైన పర
మాత్మునకు వేయిహంసలును, బ్రహ్మరంధ్రస్థానమున “-రాం-” అను
బీజాక్షరంబును సర్వవర్ణ సమగ్రంబునై సహస్రారచక్రంబు వెలుంగు
నందు సహస్రదశంబులును గుణవిర్గుణంబులుం గలిగి సత్యలోకంబనపె
లయు; నందుసర్వశక్తియుక్తుడైన సద్గురుస్వామికి వేయిహంసలునుసర్వ
ణంబగుచుండు ॥ ౧౨౦ ॥ పం-నీ ॥ మఱిహృదయాంతర శ మందున నొక
యష్ట - దశపద్మలరును శ దానినడుమ ॥ హంసదీపాకృతి శ యైవెలుం

గుచు వాయు - చలనమైయాయుష్ట దళములందుఁ బాటనిందునిదిక్కుఁ
 పాటఁబుణ్యవిచార - మాజ్ఞేయమునఁగుడ్చు శ్రీ సట్టిచింత । యమభాగ
 మునఁబాప శ్రీ మాచరించెడిచింత - నైర్మతిదిగ్గరతి శ్రీ నందుచింత । నెల
 మివరునిదిక్కు శ్రీ నిద్రించుచింతయు శ్రీ గరువలిదిక్కున శ్రీ గమనచింత॥
 తే-గీ॥ కోరిధనమనిదిశడబ్బు శ్రీ గూర్చుచింత । రమణియీశాన్యదిశ
 నువై శ్రీ రాగ్యచింత । నతులితంబుగనాజ్యోతి శ్రీ యుట్టికమల । మధ్యము
 ననిల్యనగుఁ బర శ్రీ మార్థచింత॥ ౧౨౧॥ ఆ-వె॥ జ్ఞానమునఁగ వెల్లుకై వడి
 నుండున । జ్ఞానమునఁగఁడమము శ్రీ చందమొప్పు । జ్ఞానమనెడువెల్లు శ్రీ
 గాంచినయపుడె య । జ్ఞానమనెడుతమము । సమయునబల॥ ౧౨౨॥ క॥
 సుజ్ఞానముగనునంతకు । సజ్ఞానంబు విడిచి చన శ్రీ దంబుజవదనా । యజ్ఞా
 నముడుగువఱకును । సుజ్ఞానముదోచఁబడదు శ్రీ సుజనులకై న॥ ౧౨౩॥
 ఆ-వె॥ విననివానికంటె శ్రీ విన్నవాడధికుండు । విన్నవానికంటె శ్రీ గన్న
 వాఁడు । కన్నవానికంటె ఘనుఁడుయారూఘుండు । వానికంటెఘనుండుశ్రీ
 వసుధలేడు॥ ౧౨౪॥ క॥ ధరనొకని పేరువినియును । మఱివానింజూడ
 నట్టి శ్రీ మనుజువిధమున॥ బరమాత్ముడనేననియును । నెఱుంగవుపొడఁ
 గాంచియతని శ్రీ నింతకుసేపున॥ ౧౨౫॥ సీ॥ కాశియన్వాకృతంబు శ్రీ కర్ణం
 బుననువిన్న - జెలఁగఁగాశియనుచు శ్రీ జెప్పకొనిన । వినినంతతా
 జెప్పు శ్రీ కొనినంతమాత్రాన-వారణాసినిగన్న శ్రీ వాడగునొకొ । నెలపు
 గానక్కాశి శ్రీ నెఱిగినవారల - వెనువెంటనేతెంచి శ్రీ విలసితముగఁ ।
 గాశికాపురమును శ్రీ గనులారఁజూచినఁ శ్రీ గాదెయాత్మకుఁడృష్టి శ్రీ కర
 మటులినె॥ తే॥ యరయఁగానన్న బరమాత్ముఁ శ్రీ డంచు విన్న । నేమిగ
 లదింకఁ బరమాత్మ శ్రీ నెఱుంగువారి । కరుణచేతను బరమాత్ముఁ శ్రీ గాన
 కున్న । వినినచెప్పినవెల్లను శ్రీ విఫలమరయ॥ ౧౨౬॥ చ॥ జలజ దళాక్షి
 లోకమున శ్రీ సద్గురుమూర్తి యనుగ్రహంబున॥ దెలివివహించి బ్రహ్మ
 మునుఁదీర నెఱుంగక యెంతవారికి॥ బలువిధసాస్త్రవాసనలఁబాయదు
 సంశయమెంతమాత్రమున॥ జెలవుగఁ జిత్రదీపమనఁ శ్రీ జీకటియున్ జెడ
 నేరనట్లుగ॥ ౧౨౭॥ తే-గీ॥ బ్రహ్మవిద్యయు జన్మంబు శ్రీ బాపుకతన ।
 నమృతమును మృత్యుజరలాది శ్రీ నడఁచువలనఁ బరఁగఁజంజాలుచేనై నఁ
 బ్రహ్మవిద్యఁ । బొందదగునమృతము విషం శ్రీ బుననునై న॥ ౧౨౮॥ క॥
 ధరసీచువలన నై నను । నరయంగా నెట్లువచ్చు శ్రీ సప్తరమహితం । బర
 యంగ నెవ్వరికై నను । గురుతరముగ నతనిఁగొల్చి శ్రీ గొనకావిద్య॥
 ౧౨౯॥ క॥ ధనమిచ్చియైనఁ దానేర్చినవిద్యయొసంగియైన శ్రీ శివ్యత్వంబు ।

న్నానరించి పరమవిద్యను । గొనఁదగు మనుజుండు హీనశకులుచేనై నన్ ॥
 ౧౩౦॥ క॥ గురుశుశ్రూషలొనర్చియుఁ । బరవిద్యనుగొనుటమిగులశ్రేయ
 కారియుగన్ ॥ మఱిధనవిద్యలుసేవకు । సరిగావనియందురార్యశిష్యులు
 ధరిత్రిన్ ॥ ౧౩౧॥ క॥ మాటలుచేతను మోక్షము । నేటుగ నెవ్వరును
 దెలియ శ సేరదుగొనన్ ॥ నాటకధాదుండుండెడు । సూటినిఁ దెలియంగ
 వలయు శ సూక్ష్మములోనన్ ॥ ౧౩౨॥ తే-గీ॥ ఉండునిమ్రేనదెబ్బదిశరెండు
 వేలనాడులందునదిడ వామ శ నాసికమునఁ । గుడినిఁబిగళయనునాడిశ
 గుదిరియుండు । మధ్యభాగంబునను నుషు శ మ్నయువెలుంగు॥ ౧౩౩॥ సీ॥
 హస్తినాడియు జిహ్వా శ యందున నెడమనే-త్రంబున భాసిల్లు శ రమణ
 తోడ । నాతిశంఖినాడి శ నాభియుందుననుండు - గాంధారి యను
 నాడి । కంటనుండు । విడకపూషానాడి శ కుడికర్ణమందుండు - నెడమఁ
 బయళ్ళని శ యిమిడియుండు । లీలనలంబన శ లింగంబునందుండు -
 గుదిరికుహూనాడి శ గుదమునుండు । మొనసి యీచెప్పినవియెల్ల శ
 ముఖ్యమైన । నాడులందున నిడయుఁ బిం శ గళ నుషుమ్ను । లనెడు నా
 డులుమూడును శ నన్నిటికిని । శ్రేష్ఠమైనట్టి నాడులోచిగురు శ బో- ॥
 ౧౩౪॥ క॥ కమలాసన పింగళయే । కమలావృన్ నాడియంచు శ
 గనఁదగునిడయే । కమలారినాడి యనఁదగు । నమరంగ సుషుమ్నయ
 గ్ని శ నాడియనఁదగున్ ॥ ౧౩౫॥ తే-గీ॥ ఇడయుఁ బింగళయు సుషుమ్నశ
 యెచట శ గూడు । నట్టిసదనంబె భూమధ్య శ మనఁగ నొప్పు ।
 రంగుగనదియె ముయ్యేటి శ సంఘమనఁగఁ । గోరిచూడంగ నదియె
 త్రిశూటమనఁగ ॥ ౧౩౬॥ క॥ గంగయనంగను నిడయుం । బింగళయన
 యమున యనియు శ మేటిసుషుమ్నే । పొంగుసరస్వతి యనియును ।
 సంగతి దెలియంగవలయు శ సామజగమనా ॥ ౧౩౭॥ ఆ-వె॥ రమణి
 ప్రాణకర్ణ శ రంధ్రముల్ భూమధ్య । దిగువఁగలసియుండు శ నగణిత
 ముగఁ । తెలియవినుమ యదియె శ శృంగాటకంబన । నదె చతుష్పదం
 బ శ నంగనొప్పు ॥ ౧౩౮॥ ఆ-వె॥ నయన వక్త్రగుహ్య శ నాసాగుద
 శ్రోత్ర॥ ములును మార్గనవక శ మొగిసినయ్యె । నెన్నుటకునువక మె శ
 యీనవద్వారక । నాబురంబునీశు శ నకునునై న॥ ౧౩౯॥ తే-గీ॥ అరయ
 నీపురినిర్మితం శ బంచచేత । జీవుడనియెడు మంత్రితో శ జెలుపు
 మీట । నింద్రియంబులనెడుభట శ నికరమునతో । రమణఁబాలించు
 పరమాత్మ శ రాజగుచును ॥ ౧౪౦॥ క॥ వినుమిఁకనీ కాయాపుర । మున
 భగవంతుండుగలడు శ పురుషోత్తముడా । యనఘనిసేవించియుఁ బావ

నులగుదురు సూరిజనులు శ వారిజగంధీ ౧౮౧॥ ఆ-వె॥ ఒనరద్రువు
 టినడుమ శ సుపజహ్యకునుబూర్వ । దిక్కునగుచునుండు శ దేవుండ
 రయ । గూఢమెవ్వరికి న శ గోచరమిది బాహ్యరూపులన్నిటికిఁ బ శ
 దుండునగుట ౧౮౨॥ క॥ చెలియఁగవచ్చును హేమ్యము । దెలియఁగా
 వచ్చుకాల శ దేశవిధంబుల్ । దెలియఁగవచ్చును నాశము । చెలియఁగా
 రాదుసుమ్ము శ దేవునిమహిమ ౧౮౩॥ ఆ-వె॥ పద్మనేత్ర యట్టిభగ
 వంతు నిప్పుడు । నీకుఁడెలుపనాత్మ శ నెంచినాడె శ గాన నిపుడునీదు
 కన్నులపండువు । గాఁగిజూడుమాత్మ శ కలఁకదీప ౧౮౪॥ క॥ ఇందు
 ముఖి యాపరాత్పరుఁ । డెందోకలఁడంచునీవు శ నెన్న కేమిఁకనా । యిం
 దుదివాకరనాడుల । యందునఁ జరియించుచుండు శ నారఁడెతలఁప ౧౮౫॥
 తే-గీ॥ ఇడను బింగళనాడిని శ నేకరీతిఁ । బవలు రాత్రియు
 నంతర శ బాహ్యం లను । మాఁడతాకృతియగు పర శ మాత్మఁగనిన
 మనుజునకు ముక్తి కరతలా శ మలకమరయ ౧౮౬॥ క॥ ఈడునుజోడును
 లేకయు । నాఁడుది మగఁవాడుగాక శ యఖిలమునందు ౧౮౭॥ గూడియుఁ
 గూడకమెలఁగెను । వాఁడె భగవంతుండనుచు శ వర్ణింపఁడగు ౧౮౮॥
 తే-గీ॥ సుదతి పరమాత్మకెన్నడు శ యుదయుఁదృష్ట । గలుగనేరదు
 జాగ్రత శ కలయునుష్టి శ యరయలేవింకఁ ద్రిగుణంబు శ లాదిమాయ
 లేమియును లేకతావెల్లు శ నెల్లయెడల ౧౮౯॥ క॥ సుడిఁగొని పట్పుక్రం
 బుల । విడువక పరమాత్మ తంతి శ విధమున నెపుడు ౧౯౦॥ నడుచుచునుం
 డునులోవెలి । నిడపింగళనాడులందు శ నిందునిభాస్యా ౧౯౧॥ తే-గీ॥
 అరయమనమాది సర్వోద్రయములుగాక । ద్వంద్వకామాది ముక్తబంధ
 ధములులేక । జన్మవృద్ధియు క్షీణంబు శ జరయు మరణ । మాదివికృతి
 లేకయ పర శ మాత్మఁడుండు ౧౯౨॥ క॥ పరమాత్మఁడు సుఖదుఃఖము
 లెఱుఁగడు వుణ్యంబుచాప శ మెఱుకమఱపులు ౧౯౩॥ ఎఱుఁగరం డేకర్మం
 బుల నిరతము నొకరీతినుండునిర్గుణుండగుచు ౧౯౪॥ ఆ-వె॥ నిర్గు
 ణత్వమునను శ నెద్దియుగాకయు । సగుణరూపమునను శ సకలమగుచు
 సర్వసాక్షియగుచు శ సగుణాదిజగములు । గాకయుండునిర్వి శ కారుండ
 గుచు ౧౯౫॥ క॥ మదికినిఁదోచుచు నుండును । వెదకినఁ గనుపడక
 యుండు శ విశ్వంబెల్ల ౧౯౬॥ బొదలుచునుండునుద్దానై । సదయాంతర్యా
 మియగుచు శ సకలమునందు ౧౯౭॥ ఆ-వె॥ నామరూపగుణము శ
 లేమిబ్రహ్మమునకు । లేనికతనమాయ శ లోనఁజిక్కి । యతనిగానలేక
 యడవియగుంబులు । తపముసల్పుటయును దాపములును ౧౯౮॥ ఆ-వె॥

స్వగతవిగతముల్ స్వరజాతివిజాతిభేదములులేక నాత్మతత్వమగుచుఁ |
 గన్నవారికెందుఁ నెన్నశక్యముగాక | యున్నవానిఁ గనుముఁ సన్నతాంగి ||
 ౧౫౫ || క || అన్నింటను బర | మాత్మయే | యున్నను దద్రూపులెవ్వర
 నొందఁడతండు | నెన్నడునేగతిఁ జెందక | యున్నట్లే యుండు నెపుడు
 నొక్కవిధముగాఁ | ఆ-వె | అనిన రక్తమాంసమైన దేహంబులయందు
 నాత్మయెట్లు ర్ పొందకుండు | నదియుఁ దెల్పుమనిన ర్ నాయందుముఖ
 తోడ | నగుచు నిట్లునియె ర్ నగధదుండు || ౧౫౬ || క || జలజాత్తుడు
 కల్మషజల | ములఁ దోచియు నందుఁ బంక ర్ మునుబొందక ని | ర్మలఁ
 డగుక్రియఁ బరమాత్ముడు | గలయడు నానాశరీర ర్ గతుఁడయ్యుడగ్ ||
 ౧౫౭ || క || అనిలము మేధ్యామేధ్యము | లను బాటియుఁడద్వికారరమంట
 నియట్లే | మునుసర్వభూతజాలము | లను సంతియునంటకుండు ర్ నాత్మకు
 నెదియుఁ || ౧౫౮ || తే-గీ | అవని మనుజుడు గృహముల ర్ యందుమె
 లగి | కాపురంబులుసేసిన ర్ కరణి సర్వలోకముల యందుఁజూడఁదార
 నేకమగుచుఁ | దనువులే తనకిండ్లుగారై వమొప్ప || ౧౬౦ || క || తనువే
 తాననియెంచుట | మనుజులకందటికి సహజమగునది మఱియుఁ | దనుఁ
 దానెలుఁగకమాటికే | దినువేతాననుటగొప్ప ర్ తప్పగుఁగాదే || ౧౬౧ ||
 ఆ-వె || ఇంటనుండువాని ర్ కింటికిసంగంబు | లేక యుండునట్లు ర్ జోక
 తోడ | దేహమునకు నందు ర్ దేహికిసంబంధ | మేమిలేకయెపుడు మెలఁ
 గుచుండు || ౧౬౨ || క || ఇంటికివెలిగామానవుఁడంటక విహరించుచుండు
 నటువలె దేహం | బంటక దేహిచరించును | సంతినగతినుండు దేని నంట
 గయుండు || ౧౬౩ || ఆ-వె | భవనమందు నరుడు ర్ నివసించియున్నను |
 నిల్లునేనటంచు ర్ నెంచనట్లు | మేనునందుఁదాను మెలఁగుచునున్నను |
 దనువుతానసంగఁడగదుచూ వె || ౧౬౪ || చ || వెలయఁగ గేహమందునను
 వింతపదార్థములెల్లఁ గన్పడఁ | వెలుఁగనొనర్చి వానికినిర వేటగుచుండు
 దీపమట్లుగ్ | వెలయఁగ మానసాది సక ర్ లేంద్రియ సంగతమైనమే
 నులగ్ | దెలివివెలుంగఁ జేయుచును దేహియువేటగుచుండు నింతకుఁ ||
 ౧౬౫ || క || అనవిని తారకమంత్రంబును నానతియిమ్మటన్నరే బురుషో
 త్తముడుఁ | గని భీష్మరాజవరినుత | కను జెప్పఁదొడంగె నిట్లరకుతు
 కమెలర్చఁ || ఆ-వె | మగువ వినుము మంత్రమంత్రములములు మం
 తార్థ మంత్రసార ర్ మాదియైన | మర్మములను సీకురమానక యెఱిఁ
 గింతు | నివుడు సూక్ష్మబుద్ధి ర్ నెలుఁగవలయు || ౧౬౬ || పరహంసుని

హంసలక్షణము.

సంచారము । నరులెవ్వరు నెఱుంగరింకఁ నంతరమునకుఁ నరుదెంచుటె
 పూరకముగఁ । బరికింపఁగ లేచకంబు శ బాహ్యముకేగఁ॥ తే-గీ॥ లోప
 లికి నేగి యాయంచ శ లోప నడఁగునదియె యంతరకుంభకం బనఁగబ
 రఁగు । వెలికి సంచారమేతెంచి శ వెలిపడఁగు । నదియెపో బాహ్యకుం
 భకం బనఁగనొప్పు ॥ ౧౬౯॥ క॥ పూరకమున సో వర్ణంబారయ లేచ
 కమునందు శ హమ్మనువర్ణం । బూరకగూర్చి జపించినఁ । దారకమం
 త్రంబ యగును దరుణేందుముఖి ॥ ౧౭౦॥ క॥ ఇదియే పరమరహస్యం ।
 బిదియే మంత్రార్థమనఁగ శ నిలను బ్రసిద్ధం । బిదియే జపసూత్రంబన ।
 నిదియే పరికింప నజపనిజవేత్తలకుఁ ॥ ౧౭౧॥ తే-గీ॥ అరయవక్త్రంబు
 కర్మేంద్రి శ యంబుఁగానఁ । బాయకను నోట జపమును శ జేయరాదు ।
 కర్మవాక్కున భ్యానింపఁ శ గర్మమునకె । మూలమగుఁగాని ముక్తికి శ
 మూలమగునె ॥ ౧౭౨॥ క॥ పెదవులను గడల నీయక । విదితంబుగఁ బర
 మహంస శ వెంటనటింపఁ । మదిబొందించి భజించిన సదయాత్ముడు
 సులభముగను శ సద్గతిఁగాంచుఁ॥ ఉ॥ తారకమంచు నెంచబడు శ తత్వ
 మెఱుంగఁగలేక కొండఱిం । పారధర్మత్రినాప్రణవశ్చమంత్రము మాత్రము
 నేర్చి వాక్కునఁ । సారెకు నుచ్చరింపుదురు శ సార్థకమేమగుదానభా
 వముఁ । దారకమంత్రమందునను శ దప్పకగూర్చి జపింపలేనిచోఁ॥
 ౧౭౩॥ క॥ మానిని యేమంత్రంబులు । సానుగ జిహ్వేంద్రియమున జపి
 యింపవలెఁ । గాని యింక వాక్కుచేతను । బాని స్మరింపగరాదు శ
 భవి నెవ్వరికిఁ ॥ ౧౭౪॥ క॥ అజపామంత్రంబెవ్వరు భజియింపక తనకు
 దానె శ బవలులే । న్నజపనటించును గావున । నజపననామంబు
 గల్గె శ నాహంసనకుఁ ॥ ౧౭౫॥ తే-గీ॥ చతురపంచషడాక్షరి శ సంతతు
 లును । నష్టమేకత్రయాక్షరు శ లాదిగాఁగ । సప్తకోటి మహామంత్ర
 చయములెల్ల । మఱియు సరిగావు తారత శ మంత్రమునకు ॥ ౧౭౬॥ క॥
 మంత్రములకెల్లఁ దారక । మంత్రంబే మూలమంత్రమగుఁ గావుననీ ।
 మంత్రము సామాన్యంబగు । మంత్రంబని యెపుడునీదుమది నెన్నకుమీ ॥
 ౧౭౭॥ తే-గీ॥ ధరణిని నజపసూత్రంబు శ దాల్చినట్టి । నరుడెవండైన
 పాఱుడ శ నంగఁబరఁగుఁ । దభ్యముగ బాహ్యసూత్రంబు శ దాల్చియ
 జప । పరతలేకున్న నెల్లగు శ బ్రాహ్మణుండు ॥ ౧౭౮॥ క॥ బ్రహ్మవిచార
 ము నొందియు । బ్రహ్మముఁగనుఁగొన్న వాడె బ్రాహ్మణుఁడగుబో ।
 బ్రహ్మమని నోటఁబల్కుచు । బ్రహ్మముఁ గనలేనివాడు శ బ్రాహ్మణుఁ

డగునే॥ ౧౮౦॥ ఆ-వె॥ అనిన వెలుంగటంచు శ్రీ నందుడు కొందఱు॥ నేమి
 వస్తువదియు శ్రీ నెట్టులుండు॥ దెల్పుమంచు వేడ శ్రీ దేవకీనందను॥ డాదర
 మున నిట్లు శ్రీ లనియె సతికి॥ ౧౮౧॥ క॥ వెలుంగవఁగా బరమాత్ముడే ।
 వెలుంగన ననలార్కచంద్ర శ్రీ వెలుంగులుగాడా । వెలుంగులకెల్లను
 మొదలిటి । వెలుంగే యీవిశ్వమెల్ల శ్రీ వెలింగించుడగ్గ॥ ౧౮౨॥ సీ॥
 అబ్జభవాదుల శ్రీ కాధారమగువెల్లు ప్రణవరూపంబునై శ్రీ పరంగువెల్లు ।
 దివిజేంద్రసురలకు శ్రీ దేజమిచ్చిన వెల్లు - పంచభూతములందు శ్రీ బ్రహ
 మువెల్లు । అప్తదిక్పాలుర శ్రీ యందుంగల్గినవెల్లు - తారచంద్రాదులయ
 దనరువెల్లు ॥ పదునాల్గులోకముల్ శ్రీ ప్రబలిసిండినవెల్లు - సిద్ధచారణు
 లందు శ్రీ జెలంగువెల్లు । నిఖిలజీవులయందును శ్రీ నెగడువెల్లు । అఖిలము
 నకును బరమునై శ్రీ యలరువెల్లు । చెలంగి యీవెల్లు నిట్టనిశ్చెప్పటకును॥
 గమలజనకైన శక్త్యంబు శ్రీ గానివెల్లు ॥ ౧౮౩॥ క॥ వెలుంగుచు మలుగక
 యెప్పుడు । వెలుంగై భువనంబులెల్ల శ్రీ వెలింగించుటచే । వెలుంగనునా
 మము గల్గెను । వెలిలోపల గలిగి వెలుంగు శ్రీ వెలింగించుటచే॥ ౧౮౪॥
 తే-గీ॥ వెలుంగనంగను దీపంబు శ్రీ విధమునుండు । నంచు గొందఱుండురు
 మావె శ్రీ యజ్ఞులగుచు । నిఖిలమునకును గళలను శ్రీ నిచ్చి తానునిష్క
 శారూపమైయుండు శ్రీ నేమిగాక॥ ౧౮౫॥ క॥ ఎన్నెన్నియాఖ్యలొప్పుచు॥
 నున్నను బరవస్తువునకె శ్రీ యూహింపడగ్గ॥ గన్నెవిపరీతభావము ।
 తెన్నెడుఁజేయంగడగడు శ్రీ యెవ్వరికైన॥ ౧౮౬॥ ఆ-వె॥ మానిత
 ముగ శ్రవణ శ్రీ మనననిధిధ్యాస । లను గురూపదేశ శ్రీ మునను బేర్చి ।
 శాస్త్రదృష్టమునను శ్రీ సరవితో నాత్మని । శ్చయమువలన ముక్తి శ్రీ సంభ
 వించు॥ ౧౮౭॥ చ॥ అరయఁ బరాత్మగానకను శ్రీ యాత్రలు తీర్థములెన్ని
 గల్పిన॥ గుఱుతుగ నశ్వమేధములు శ్రీ కోటులొనర్చి యశంబుకొం
 దిన॥ శ్రీ ధరగుడిగోపురంబులును శ్రీ దప్పక నూతులు నేర్పరించిన॥ నిర
 తము నెల్లదానములు శ్రీ నిచ్చిన మోక్షము గాంచరాదిల॥ ౧౮౮॥ క॥
 మనసీయులఁ బోకలకును । జనకుండంగ జేసి నెమ్మి శ్రీ సద్గురుకరుణ॥ దను
 దనయందునఁగాంచిన । ఘనమతిమంతునకుసాటి శ్రీ గలరేజగతి॥ ౧౮౯॥
 క॥ తమ కుసుమంబులు మూర్ఖునఁ । దమఫలముల ననుభవింపరదరు
 లెఱుంగనియా॥ క్రమమున నాపరమాత్ముడు । తమలోననె గల్గియుండి
 తామెఱుంగరొగి॥ ౧౯౦॥ ఆ-వె॥ సఖియ తనదునిట శ్రీ సకలపదా
 ర్థంబు । లుండ విచ్చ మెత్తు శ్రీ లోభికరణి । వెదుక నేల తమకురవెలుపల
 లోపల । గలిగియున్న యాత్మగౌనలేక॥ ౧౯౧॥ క॥ ధరణీపతులకునై

నను । వరయోగులకై న భాగ్య శ్ర వంతులకై నన్ । బరమార్థ మెఱుంగు
కంటెను । బరికింపఁగ నెక్కువై న శ్ర పదవియుగలదె॥ ౧౯౩॥ చ॥ చెడును
ధనంబురాజ్యమును శ్ర చిత్రరథంబులు ఘోట కావళుల్ । చెడును గజం
బులొంటెలును శ్ర సేనలుకోటలు పట్టణంబులున్ । జెడుదురు తల్లిదం
ద్రులును శ్ర స్నేహితదార సుతాదిబంధువుల్ । చెడనిపదార్థమిశ్వరుని
చింతనయొక్కటి సర్వకాలముల్॥ ౧౯౪॥ ఆ-వె॥ అఖిలమస్థిరంబశ్వర
యఁగ జన్మాది । గతుల దుఃఖములకుఁ శ్ర గారణంబుదైవభక్తి శాశ్వత
తంబునై జన్మాది । బంధసంకటములఁ శ్ర బాపుఁగాన॥ ౧౯౫॥ ఉ॥ కూటికి
లేక కష్టములు శ్ర కోటికివచ్చినఁ బత్నిపుత్రులున్ । గాటికి నేగినన్ గృహ
ముఁగాలిన సర్వము కొల్లబోయినన్ । నేటుగ నెందునన్ దనకుఁ నెవ్వరు
లేకయు నొంటియైనఁదా । మాటికి దేహజాడ్యముల॥ మ్రగ్గిన భక్తిని
నిల్వఁగాఁదగున్॥ ౧౯౬॥ ఆ-వె॥ నిరతమాత్మచింత నెఱవుచు సర్వంబు
మిథ్యయంచుఁగాంచు శ్ర మేటివేత్త । పాయఁగలఁడుమాయ శ్ర పాశంబు
లెల్లను । బాముమేఁగుబుసముఁ శ్ర బాయుధంగి॥ క॥ ఫణి కేయెఱుగఁ
గాకయు । ఫణిపాదము లెఱుంగరాదు శ్ర బ్రహ్మకునట్లే । తనుఁదా నెఱు
గఁగలేడి । తనువందునఁ దత్వవేత్త శ్ర దక్కఁగఁనొరుడున్॥ ౧౯౭॥
ఆ-వె॥ ఆత్మ నెఱుంగువారె శ్ర యనుభవజ్ఞులుకాని । యెఱుంగకున్న
గార శ్ర దెవ్వరైనఁ । బ్రసవమైనసతికె శ్ర ప్రసవాది విషయంబు । లనుభ
వములు వంధ్య శ్ర కనుభవంబై॥ ౧౯౮॥ చ॥ తెఱవజలంబు గ్రోలినను శ్ర
దీటునుగాక పిపాసమాటునే । తఱచుగసర్పిద్రావినను శ్ర దాహము
హెచ్చునుగాక యట్టులే । స్థిరపరతత్వచింతనము శ్ర చేతను దీటునుగాక
యన్యసంస్కరణలవెంతిమిన్నగలవైనను బాయు నెమోక్షతృప్తయ్యున్॥
౨౦౦॥ ఆ-వె॥ తన్నుఁదా నెఱుంగఁ శ్ర దనవుతాఁగ కుండుఁ । దనవుగా
నియవుడె శ్ర దలఁపులుడుగుఁ । దలఁపులుడిగినవుడె శ్ర తన్మయత్వము
నొందుఁ । దన్మయతనుదానె శ్ర దైవమగును॥ ౨౦౧॥ ఆ-వె॥ ఆత్మతత్వ
మార్గ శ్ర మరయ కెవ్వారికిఁ । జక్కువిడువదంత శ్ర చిత్తశుద్ధి । గాదుజగ
తిఁగోటి శ్ర కల్పంబులకునైనఁ । గడువరాదు జన్మకర్మములను॥ ౨౦౨॥
ఉ॥ నావుడుగల్గ వాత్మకును శ్ర నారయజాగర నిద్రస్వప్నముల్ । జీవుడు
నీయవస్థలను శ్ర జెందుచునుండు నహర్నిశంబులు । స్నేహిధమాత్మయందు
నను శ్ర నిల్వఁగ నేర్చును జంచలుండునౌ । జీవుడు బ్రహ్మమెట్లగును శ్ర
జెప్పి కృతార్థతఁజేయు మచ్యుతా॥ క॥ అశరీర విగతకల్పన । విశేదాచల
తత్వవేత శ్ర విద్యాతీతా । శిశుతాదిమస్థితేఃపర । పశుపతిసంస్తుత్యనామశ్ర

పరమలలామా॥ ౨౦౮॥

మాలి॥ జననమరణహీనా శ సాధు హృత్పద్మలీనా । మనస
విబుధశీలా శ మాయసంహరలోలా । ఘనసదనయనూనా శ కాల
కల్పాంతమానా । మునిజనహితపాత్రా శ మోక్ష లక్ష్మీకళత్రా॥

గద్య॥ ఇది పోలకం - లక్ష్మీనృసింహార్యపుత్ర, సాధుజనమిత్ర
నారసింహ నామధేయ ప్రణీతంబైన శ్రీకృష్ణ దక్కిణీ

సంవాదంబను - సుజ్ఞానశాస్త్రంబునందుఁ

తృతీయాశాస్వము - సమాప్తము.

శ్రీసద్గురువేదముః,

శ్రీకృష్ణ రుక్మిణీ సంవాదం బను

సుజ్ఞానశాస్త్రము,

చతుర్థాశ్వాసము.

క॥ నిర్గుణతత్వనిరీహ త్రి । వగ్దాది సమస్తదోష శ వర్జితభూషా ।
స్వర్గ సుఖనరకదుఃఖ వి । సద్గానృతవీతమాన శ సత్యవిధానా! ౧॥ వ॥
అవధరింపు మక్కేశవుం డక్కిరవాణి క్రిల్లనియె॥ ౨॥ ఉ॥ పాపనమైన సీ
విమల శ ప్రశ్నలకుఁ దగును త్తరంబులు॥ భావజ్ఞైరి దేవమునిపద్మ
భవాదులు సెప్ప నేర్తురే శ నీవును దొంటిజన్మమున శ నట్టితేపంబులు సేసీ
యుంటివో । గావున నిట్టిప్రశ్నములు శ గల్గెను సీమది కంబుజాననా॥ ౩॥
ఆ-వె॥ పదఁతి జీవుఁడెట్లు శ బ్రహ్మాంబయగునని శ యడిగితివివుడువిన శ
మదియుఁదెలియ । నెఱిగినట్టివారి శ కిది మహాసులభంబ । యెఱుంగ
కున్నఁగట్ట శ మెవరికైన ॥ ౪॥ క॥ జీవుం డెట్టియవస్థల । నేవిధముననైన
బ్రహ్మ శ మేమరక తగ్గఁజీవభ్రాంతులనుడిగినఁజీవన్ముక్తుండునగును శ
జీవుండు తరుణీ॥ ౫॥ ఆ-వె॥ నీరుపాలునందు శ నిజముగాఁజేర్చిన । క్షీర
మగునుగాని శ నీరుగాదు । అట్టులాత్మయందు శ నాజీవిఁజేర్చిన । నాత్ము
డగును జీవుఁ శ డరసిచూడ॥ ౬॥ క॥ క్షీరములఁ గలయు సీరే । క్షీరము
లగు నీటఁగలవఁక్షీరములగునే । తారకమొందిన జీవుఁడె । తారకమగు
మాయఁగలియఁ శ దారకమానే॥ ౭॥ ఆ-వె॥ బ్రహ్మమందుజీవ శ భావం

బుంగూర్చిన | బ్రహ్మమగును జీవ శ పదములేక | యగ్నియందుఁగాప్త
 మమరంగఁగూర్చిన | దాదలేక వెల్లు శ దహనుమాడ్కి || ౧౮ || క || ప్రవిమల
 తారకమందున | సవినయముగ మాన సంబు శ సంధించినచో | బ్రవి
 నాశమొందు నామది | లవణము జలమందుఁజేరి శ లయమొందుగతి ||
 ౧౯ || తే-గీ || వివిధ పుష్పంబులంటి జీ శ వించు నళియు | జంపక ప్రసవ
 ముఁదాఁకి శ చచ్చినట్లు | లలల వృత్తులఁజరియించు శ నట్టిమనము | నాశ
 మొందును బ్రహ్మంబు శ నంటినపుడే || ౧౦ || క | వరసూన్యతాత్మఁడై
 నను | మఱిశాంతుండైన సీతి మార్గుండైన శ | బరతత్వసంగిగాకయే |
 సరగున విడచింద్రియముల శ చలనంబెపుడు || ౧౧ || ఆ-వె || హరిని
 గన్నయపుడే శ యఖిలమృగంబులు | పొదలనడఁగి కదిలి శ మెదలనట్లు |
 తారకంబునెపుడు శ దర్శించునప్పుడే | యడఁగియుండు నింద్రియములు
 మనము || ౧౨ || క || సరసీ జాపుఁడు గ్రుంకెడు | తఱి మారకయుండు
 విహగతతిగతిమనము శ బరమాత్మయందు గ్రుంకినఁ | గరమరుదుగ
 నింద్రియములు శ గదలకయుండు || ౧౩ || ఆ-వె || వరుసఁడనకురాజు శ
 వశుండై ననుర్విశే | జనులు తన్ను నొంప శ జాలనట్లు | నాత్మ తనకు
 వశము శ నైయున్న నింద్రియ | చలనమేమిసేయఁ శ జాలుఁడన్న || ౧౪ ||
 క | నిరతంబు జీవుఁ డిరవుఁగ | బరమాత్మచు గలసిమెలసి శ పామరతను
 పు | మఱచినఁదానే తానగు | మఱియదె జీవేశ్వరై క్య శ మనఁగఁజె
 లంగు || ౧౫ || తే-గీ || అట్టి జీవేశ్వరై కంబె శ యరసిచూడ | మానితం
 బగు మాన స శ మాధియనియు మంత్రగోప్యంబునదె తిరు శ మంత్ర
 మనియు | నెంచుచుండురు బుధజను శ అంచితముగ || ౧౬ || చ || పరిపరి
 వేదశాస్త్రములు శ భ్రాంతికి మూలమటంచు రోసియు || దురితపుఁ గర్మ
 మార్గములు శ దుఃఖ కరంబులటంచు నెంచియు || బరువడి హంసమం
 త్రమున శ భావముగూర్చిన పావనుండగు || బరుసముసోఁకి లోహము
 ను శ బట్టుగఁగాంచనమైన యట్లుగ || సీ || గుళ్లుగోపురమాది శ కూపత
 టాకములే శ బహుసత్రవనములే శ ర్పణుచువారు | నఖిలదానంబులు
 నాచరించెడువారు | చెలఁగి సుఖంబుల శ జేయువారు | సత్యవ్రతంబుచే
 జగతి భాసిలువారు - తీర్థయాత్రలకెల్ల శ దిరుగువారు శ నమ్మంగ
 యోగంబు శ లభ్యసించెడువారు పంచముద్రలలోన శ గాంచువారు |
 నకలవేదాదిశాస్త్రములే శ చదువువారు | స్నానసంధ్యాధి తపములు శ
 సల్పువారు | నజపసూత్రంబుఁజెందిన శ యట్టిఘనుల | పాదరజమును
 బోలరు శ పద్మగంధి || ౧౮ || క | రేచక పూరక కుంభక | నూచనలేన

ట్టివాడు శ చూతురుమాయే । నూచనగల్గినవారలు । చూచెడునాచూ
పులోనె శ చూచెదరాత్మ ॥ ౧౯ ॥ ఆ-వె॥ చూపులెల్లజూచి శ చూపు
లోభ్రమంజెందు ॥ జూపులెల్లభ్రమను శ జూరగజేయు ॥ జూపునేకమైన
సూక్ష్మంబు గనుపించు ॥ సూక్ష్మమందు జేరజూపునిల్పు ॥ ౨౦ ॥ క॥ చూపును
రూపునుగుణముల ॥ వ్యాపారముచేత గల్గెవర్ణింపగ ॥ జూపునురూపున
కవ్వల ॥ నాపోజ్యోతియన వెలుగు శ నదితారకమా ॥ ౨౧ ॥ తే-గీ॥ సతి
యకారం బనగ రజ శ స్పదియె బ్రహ్మ ॥ యగు మకారంబనగ సత్వ
మదియె విష్ణు ॥ వగు మకారంబనగ దమం శ బదిశివుండు దలంపనిం
దెద్దియునుగాదు శ తారకంబు ॥ ౨౨ ॥ క॥ బిసడుహలోచన వినుమిక్కె
బసమీఱగె దత్పదంబె శ పరమాత్మ యగు ॥ బాసగును జీవుడు
త్వంపద ॥ మసిపదమన వీనిరెంటిరై క్యంబరయ ॥ ౨౩ ॥ క॥ క్షరమన
జీవుండగు న ॥ క్షరమన బరమాత్మ యగును ॥ సత్యుట్టిక్షరాక్షర
ములుగూడిన నదియే ॥ పరమార్థమనంగ బరగు శ బంకజనయనా ॥
౨౪ ॥ ఆ-వె॥ నాదమంచుబల్కు శ నదియె యోంకారింబు ॥ బిందువనగ
జీవు శ డిందువదన ॥ నాదుబిందు రెండు శ నమరంగగూడిన ॥ గళయ
నంగనొప్పు శ గమలగంధి ॥ ౨౫ ॥ క॥ సత్తనగా బరమాత్ముడు ॥ చిత్త
నగా దెలియవలయు శ జీవుండనుచు ॥ సత్తును జిత్తును రెండును ॥
హత్తుగ నేకీభవింప శ నానందమగు ॥ ౨౬ ॥ ఆ-వె॥ వ్యక్తమనగ
నాత్మ శ వరున నవ్యక్తము జీవుడనగ నెగడు శ సిద్ధము గను ॥ నాత్మ
యనిన విద్య శ యగు నవిద్యను జీవు ॥ డంచు గాంచవలయు శ సంచి
తముగ ॥ ౨౭ ॥ క॥ గిరినిగోత్రము నగమను ॥ కరణిని భాండమునుగలశ
ఘటమనునట్లే ॥ పరమాత్మ జీవులకు న ॥ తైఱగున బడినామములను
దెలియు మొకటిగ ॥ ౨౮ ॥ క॥ అనవుడు నన్యములేకయుండనుదానై
నిండియుండ శ దగ బరమాత్మ ॥ డనియును జీవుండనియును ॥ నను
టేమికతంబాయనిన శ హరి యిట్లనియె ॥ ౨౯ ॥ ఆ-వె॥ ఆత్మయందు
జీవు శ దారోపితంబగు ॥ నెన్ననిజము జీవు శ డెందుగలుగు ॥ నరయ
రజ్జువందు శ నారోపి తంబగు శ పాముభ్రాంతి నిల్వ శ బడునెచూడ ॥
౩౦ ॥ క॥ తను దాను గాంచినప్పుడె ॥ మునుజీవ వికారభావ శ ములు
సర్వంబు ॥ దనలోలేక నశించును ॥ గనుగొన జీవుండుమగుడ శ
గల్గునె తలచు ॥ ౩౧ ॥ క॥ తనమోము ముకురమందున ॥ గనుగొన
వేటొక్కరూపు శ గాందోచుగతి ॥ దనువను నద్దములోపల ॥ గను
పడు పరమాత్మైరెండు శ గతులగునట్టు ॥ ౩౨ ॥ ఆ-వె॥ దర్పణంబు

దీయఁ శ దనప్రతిబింబంబు । పోయి వదనమందె శ పొందినట్లు । తనువు
 దొలంగిచూడఁ శ వత్ప్రతిబింబంబు । లేకయుండు నాత్మ శ నేకమగుచు॥
 331 శీ॥ దర్పణమందునఁ శ దనమోముబింబంబ-మోము తాననిజాచి శ
 ముదముఁజెందు । నానంబువిధము శ నద్దంబులోఁ దోచు - మోము
 నిక్కిందైన శ మోముఁ గనునె । కనులద్దమునుజూచుఁ శ గాని యాయ
 ద్దంబు - కనులనుజూచుట శ గలదెయ్యెందు । నిలదర్పణములేక శ నేత్ర
 యుగమె నిల - సుకుచరాననమును శ జూడఁగలదె । యక్షియుగముచే
 దనమోము శ నరయుటకును । వద్ద మొకసాధనంబునై శ యమరుచుండు
 గతినిఁ బరమాత్మతన్నుదాఁ శ గాంచుటకును । జీవుడొకసాధనంబునై
 చేలఁగుచుండు॥ 332 శీ॥ మనమే పరమాత్మనుగను । ననినను మనమె
 ట్లుగాంచు శ నదిజడమరయన్ । దనుఁదానె మనమనెడు సా ! ధనమునఁ
 బరమాత్మయై తనుఁ శ దాఁగాంచునొగిన్॥ 333 శీ॥ తరుణీ ఘటమీదే
 హము । తిరముగనందుండుజలమే శ తెల్వితలంపన్ । బరమాత్మకుఁ బ్రతి
 బింబమె । పరికింపఁగ జీవుడగును శ బాలేందుముఖి॥ 334 శీ॥ క్షితిజల
 ఘటమున రవికిని । బ్రతిబింబంబున్న యట్లు శ భాసిలుచుండున్ । సతియా
 ఘటము దొలంగినఁ । ప్రతిబింబం బేదియింక శ భానుఁడెగాకన్॥ 335 శీ॥
 తే-గీ॥ జ్ఞప్తికాయంబులనుజల శ కలశములను । బ్రతిఫలించెను బర
 మాత్మ శ భానుపగిదిఁ । దెలివి దేహంబులనుమాయఁ । దీసిచూడఁ ।
 దనకుఁ బ్రతిబింబ మున్నదే శ తానుగాక॥ 336 శీ॥ గురు తెలుఁగలేక
 రజ్జును । బారిబారిఫణి యంచుభీతి శ బొందినయట్లే॥ పరమాత్మయంచుఁ
 దెలియక । మఱిజీవభ్రాంతిఁబొందె మానవుడకటా॥ 337 శీ॥ ఇదివట్టి
 త్రాడటంచును । బదపడిఁ గనుఁగొన్నవాడు శ సామనియనునే । యిది
 పరమాత్మయటంచును । మదిదెలిసిన జీవుడన్నమాటవెడలునే॥ 338 శీ॥
 ఆ-వె॥ ఆత్మయందు జీవుఁ శ డను భ్రాంతిఁ బొందియుఁ । దిరిగిదాని నిజ
 ముఁదెలసెనేని । యాత్మయంచు నిశ్చ శ యంబగునాతండు । జీవుడంచు
 భ్రాంతిఁ జెందఁడెపుడు॥ 339 శీ॥ చ॥ ఇనుఁడు నభంబునుండునని శ యేడె
 నిక్కిమెటింగి భ్రాంతిచేఁ । గనఁడికేదోయకుంభమునఁ శ గన్నడుబింబ
 మెసత్యకుట్లుగా । ఘన పరమాత్మ తత్వమును శ గాంచినపిమ్మటప్రహ్లా
 వే త్రులు॥ దనువున జీవబింబమును శ దధ్యమటంచుఁ దలంచరెప్పుడు శ
 340 శీ॥ పరమాత్ముడె నిజబింబము । పరమాత్ముని యందుఁదోచు శ
 ప్రతిబింబంబున్నరయఁగ జీవుడె దబ్బర॥ పరమాత్మునుగనిన జీవ శ భావ
 మువాయున్॥ 341 శీ॥ ఆ-వె॥ మున్నురజ్జుగాంచిపన్నగంబనుభీతిఁ । జెంది

పిదప దానికే జేరిజూచి త్రాడటంచు జేత శ ధరియించు వానికిఁ | బాము
గఱచునందు శ భయముగలదె॥ ౪౪॥ ఉ॥ నాకుఁ బరంబుగా నెగడునట్టి
విధంబు వచించు తత్వముఁ | నాకును వేఱుగాదనుచు శ నారయ నేనెద
లంచిచూడఁగా | నీకనుపించు దేహమిది శ యిల్లనిజంబగు నాత్మయేన
యే లోకసమ స్తజీవతతి శ లోనఁబరాత్ముడనై వెలుంగుదుఁ॥ ౪౫॥ క॥
ననునెఱుంగక యజ్ఞానులు | తనుగుణమలు నన్నుఁగాఁగ శ దలఁతురు
ధరలో | నను నిశ్చయముగ నెఱిగినఁ | దనుగుణమును నేనుగాను శ
దశ్యంబబలా॥ ౪౬॥ చ॥ సరగున నొక్క సద్గ్రహిణి శ చాలక యేలెను
నష్టభార్యలఁ | దిరముగ నష్టభార్యలతో శ తృప్తినిఁబొందక కామవారి
ధిఁ | జొరఁబడి గోపికాసతుల శ పొడశ వేలను గూడెనంచునఁ | బరిప
రితెలిట్లుగను శ బల్కుదురల్పలు సంబుజాననా॥ ౪౭॥ క॥ గురుకరుణ
వదసినప్పుడె | గుఱుతుగ దేహదిజీవ శ గుణముల నెల్లఁ | దొఱఁగితి
సర్వముగానని | పరమాత్ముడనైతి నాకు శ భ్రాంతియుఁగలదే॥ ౪౮॥ సీ॥
స్త్రీలోలుడని నన్ను శ జెనఁటులనుటెగాని-యెవ్వరు నాజాడ శ నెఱుఁ
గలేరు | దేహమేలేని వి శ దేహినై యుండంగ - నింద్రియంబులు నాకుశ
నెట్లుగల్గు | గామాదికంబులు శ గణుతింపఁగానేవి | కలనిద్రజాగరం శ
బులును నేవి | సుఖదుఃఖములునేవి శ క్షుత్విపాసలునేవి | స్త్రీపుంసరూ
పాది శ స్థితులునేవి | త్రిగుణ రహితుండనగుచును శ దినమురాత్రినితర
సంకల్పములులేక శ యేకరీతి | సోహమను పల్కుఁ బల్కుచు శ సుస్థిర
ముగఁనుందు నేనెట్లు సతులను శ బొందినాడ॥ ౪౯॥ క॥ అంగంబు గలు
గువానికె | సంగమ క్రియలాది ధరణి శ సంభవమాఁగా | కంగంబె లేని
వానికి | సంగనలను గవయుటెట్లు శ లమరును నాకుఁ॥ ౫౦॥ క॥ తరు
ణులఁగూడితి నందురు | పురుషులు మొదలైన సకల శ భూతగణంబుల్ |
మఱిఁగూడి మెలఁగుచుండిన | పరుండగునన్నెఱుంగ లేని శ పామరులెల్ల॥
ఆ-వె॥ కులములేనివాడ శ గుణములే దొకచోట | నునికిలేదయెందు శ
నొంటివాడఁ | జుట్ట మొకరులేరు శ శూన్యండఁదుదమొదల్ | లేనివాడఁ
గాంత శ లెవరు నాకు॥ ౫౧॥ క॥ సతిఁతులుగూడునది యొకమితమేసక
లంబునేర శ మించుచునుండఁ | రతియనఁగ నొక్క శాస్త్రమే సతియేన
స్థలిత బ్రహ్మ శ చారిని నగుదుఁ॥ ౫౨॥ క॥ తలఁపగమూత్రపురీషం |
బులువిడిచినకరణి సతుల శ భోగక్రియలందలరగ శుక్లమువదలినఁగలు
గునె యద్దానబంధ శ కము వేత్తలకుఁ॥ ౫౩॥ ఆ-వె॥ ఒక్కచోటెనాకుశ
నొక్కదేశంబెనా | కొక్కకాలమగునె శ యుండుటకును | నిలను నాకు

నునెల || విదియనవచ్చునే | నిండియుండునెందు శ నేనుగాదె|| ౧౫౫|| క||
 నేనే భూతములైదును | నేనే మూర్తిత్రయంబు శ నిఖిలజగంబుల్ | నేనె
 నరసిద్ధదైత్యులు | నేనే దిక్పాలసురలు | నినశశితారల్ శ ౧౫౬|| క|| గరు
 డోరగ కిన్నర కిం | పురుషాసుర సాధ్యుడు శ భోగులువిద్యాధరగం
 ధర్మలునాదిగ | నిరవుగ నేనాదు నీవు శ నేనేతలఁపఁ|| ౧౫౭|| తే-గీ||
 నిర్జరేంద్రుడు మునులును శ సీరధులును | బర్వతారణ్య మృగపశు శ
 పక్షితరులు | నండపిండండబ్రహ్మాండమాదియగుచు | నిఖిలమైయేను
 నెలుంగుదు శ సీరజాతీ|| ౧౫౮|| క|| నేనేస్త్రీపురుషులునై | గానఁబడఁగ
 నన్ను నేనుగవయుటయెట్లో | నేనయొనర్పకదోచిన | యానిఖిలము
 బొంకు స్వప్నమేమం దనుభవమె|| ౧౫౯|| తే-గీ|| పడఁతివిను పుష్పముల
 సారభంబుభాతి | సర్వరూపులనేనుండ శ సర్వమగుచుఁ | గునుమము
 నుగాక పరిమళం శ బెనఁగునట్లు | సర్వమునుగాక యింతకే శ సాక్షి
 గుదు|| ౧౬౦|| సీ|| నావుడు వసుదేవు శ నకు దేవకిఁ నీవు జనియించివు
 ట్టలే శ దనుటయెట్లు | దారానుతాదులు శ తల్లిదండ్రులుగల్గి - నాకు
 నెవ్వరులేర శ నంగనెట్లు | ద్వారకాపురి కధి శ కారివై యొకచోట శ
 నునికి నాకునులేదు శ యనుటయెట్లు శ సతులతోఁ గవియుచు సకలకా
 ర్యంబులఁ - జేసిచేయనటంచుఁ శ జెప్పఁజెట్లు|| తే-గీ|| లయ్యయోమేను
 ప్రత్యక్షమగుచునుండ | నాకు దేహంబెలేదని శ నాఁగనెట్లు|| చెలియ
 నిది నాకుగొప్ప సందేహమెదను | బెనయుచున్నది దీర్పవే-వనజనాభ||
 ౧౬౧|| సీ|| అని దుక్కిణిజూచి శ యచ్యుతుఁ డిట్లను - చెలియ నీకది
 మున్నె - చెప్పినాడఁ | గనుపించుచున్న యీ శ కాయంబుసేఁగాను -
 దేహనాటకుడ వి శ దేహినంచు | వసుదేవుడును మాయశవనిత దేవ
 కిమాయ - వారికేబుట్టిన శ వార్తమాయ | బలరామసాత్యకుల్ శ పరి
 కింపఁగామాయ - యష్టభార్యలు గోపి శ కాళిమాయ|| తే-గీ|| యేది
 పుట్టుచున్నదో శ యేదిగిట్టు | నదియెవో మాయనేనెప్పుడదియుఁగాను|
 బుట్టుకయులేదు నాకును శ గిట్టులేదు | సావనంబగు తారక బ్రహ్మ
 మేను|| ౧౬౨|| క|| తనువులుగల్గని నాకును | జననీజనకులును సతులు
 సతులెక్కడనో | గనుఁగొనఁ బరిపూర్ణుడను నా | కునునెలవును నెందు
 గలుగుఁ శ గోమలిచూడఁ|| ౧౬౩|| ఆ-పె|| ఏనుబుట్టుటయునుశనింపొంద
 ద్వారకా | పురమునుంట సతులఁ శ బొందుటయును | సకలకార్యము
 లును శ సల్పుటకలగాని | నిజముగాదొకటియు శ నేనెఱుంగ|| ౧౬౪|| ఉ||
 ఏనుడశావతారముల శ నైత్తితినంచుఁ దలంచుమానవుల్ | గానరు నన్ను

నెంతయును శ్రీ గల్పితమైన మదియమాయనే । గాని వధింపదుష్టులను శ్రీ
 గావగ శిష్టులమాయబుట్టునే । గాని దలంప నాకెపుడు శ్రీ గల్లదు
 జన్మము కర్మనాశము॥ ౬౫॥ ఆ-వె॥ నిఖలభూతగుమితి శ్రీ నేరమించుట
 జేసి । నాకు రామ యైనదు శ్రీ నామమలరెం । గాక దశరథునకు శ్రీ గల్లు
 వాడనెనిరా । కారుడగుదు నేను శ్రీ గలుగుదెపుడు॥ ౬౬॥ క॥ పన్నుగ
 నాదశరథునకు । మున్నును నేలేక యతిని శ్రీ పుత్రుండెకరై । యన్న
 దశరథుని విశ్వముఁ గ్రన్ననఁ గల్పించునట్టికర్తయెవండో॥ ౬౭॥ ఆ-వె॥
 పాలితి దశరథునకు శ్రీ బుట్టిన రాముండే । కారణంబులన్న శ్రీ గల్లు
 దప్ప । గాననేను సంతకంతు మున్నేయుండి । గలుగఁజేసినాడతగాదె
 జగము॥ ౬౮॥ క॥ పరమాత్ముడ నాయందున సరయంగానేదు దోష శ్రీ
 మఖిలంబు మనః । పరికల్పితమగునదియే । పరికింపగ లేనిమాయ శ్రీ
 భామామణిరో॥ ౬౯॥ క॥ సకలంబుచేనెయగుచును । సకలంబునుగాక
 సర్వ శ్రీ సాక్షిగగుదు నాకొకచోటనుండగల్గునె । వికలంబది సర్వమ
 యుండ శ్రీ వీక్షింపంగ॥ ౭౦॥ సీ॥ అతలమానరికాళ్ళ శ్రీ వితలంబుమీఁ
 గాళ్ళు - సుతలంబుమడిమలో శ్రీ సుందరాంగి । దలఁపచిక్కలతలా శ్రీ
 తలముజానులురసా-తల మూడువులుమహాశతలము నరయ । జోక పాతాళ
 భూలోకముల్ గుదమునె-క్కినభువనలోకంబుశ్రీగుహ్యపదము । పొసఁగును
 పల్లోకశ్రీమునునాభియగుమహా-స్లోకంబుహృదయంబులోలనేత్ర॥ తే-గీ॥
 సరిజనల్లోకముగళంబుశ్రీసత్యముగను । మఱి తపోలోకమెన్నఘోషమధ్య
 మందు । సత్యలోకంబుపాలంబు శ్రీ సద్విరాట్పురుషుండనై నట్టివాకునో శ్రీ
 రుక్మగాత్రి॥ ౭౧॥ సీ॥ నాసాగ్రమున నింద్ర శ్రీ నగరంబు దక్షిణ శ్రీ నేత్ర
 మందున నగ్ని శ్రీ హోత్రపురము । కుడికర్ణమున సంత శ్రీ కునిపల్లణం
 బును - నెసఁగునాప్రక్కనై శ్రీ రృతిపురంబు । దెలియ వెన్నవరుణ శ్రీ
 దేవునినగరంబు - వరుసదానికిఁబ్రక్కవాయుపురమును త్తరకర్ణంబు శ్రీ
 నొప్పుకుబేరుని శ్రీ పురి వామనేత్రంబు శ్రీ భోగిపురము॥ తే-గీ॥ శిరమున
 డుమను వైకుంఠ శ్రీ పురమునుండు । సరయంగా మేరుగిరినాకు శ్రీ నగు
 సుషుమ్న । మందరాద్రియుఁ బింగళ శ్రీ మదిదలంప । నిడయుఁగైలాసన
 గమగు శ్రీ నిందునదన॥ ౭౨॥ సీ॥ మస్తకాంతర్గతంబగును జంబూద్వీప -
 మరయుఁబ్లక్షద్వీప శ్రీ మస్థులందు । మొనయుశాఖద్వీప శ్రీ మును శిరా
 గ్రంబున శ్రీ శాల్మలీద్వీపంబు శ్రీ చర్మమునను । బుష్కరద్వీపంబుపోల్చి
 నంఖబుల శ్రీ మఱి కుశిద్వీపంబు శ్రీ మాంసమందుం । బాసఁగఁ గ్రాంచ
 ద్వీప శ్రీ మును కేశములయందు - లవణాంబుధియు మూత్ర శ్రీ మవును

నిత్యు । నీరధియు ఘర్మసురవార్ధి శ నింద్రియంబు । దలఁపఘృతవార్ధిరు
ధిరంబు శ దధిసముద్ర । మరయశ్లేష్మంబయగును తీ శ రాబ్ధిసాభ్యు ।
నిర్మలోదకోదధియుఁగఁగన్నీరువాకు॥ క॥ ధరణియుఁబాదములగుచును ।
మఱియంబరతలమునెన్న శ మస్తకమగుచుకా । గిరులునుశల్యములు
నదులు । పరికింపఁగ నాడులగుచు శ భాసిలునాకుకా॥ ౭౪॥ తే-గీ॥ ఇన
శశాంకులు నాకు న శ యనయుగంబు । పవనమును శ్వాసనిశ్వాస శ
లపుచు వెలుఁగు । నాదుగర్భంబులోపల శ నఖలజీవ । పుంజములుపుట్టు
లయమొందుఁ శ బాలఁతియనిన॥ ౭౫॥ క॥ నీలోనజగములెప్పుడు శ నీలా
శేయుండఁగలవొ శ లెఱిగింపుమింకే । కాలమునకై నఁజెడునోయేలాగ
దియన్నశౌరి శ యిట్లనుసతికికా॥ ౭౬॥ ఆ-పె॥ సుందరాంగిసిదుర సూక్ష్మ
బుద్ధికినాదు । మానసంబుహర్ష శ మయ్యెనిపుడు । లాలితముగ వినుముశ
కాలప్రమాణంబుఁ । దెలియపఱతునీకుఁ శ దేఁటపడఁక॥ ౭౭॥ క॥చనఁగ

కాలప్రమాణ లక్షణము.

నహోరాత్రంబులు దినమగు । మద్యులకునదియె శ దివసలయంబా ।
దినములు ముప్పుదిమాసం । బనఁబడునదె శుక్ల కృష్ణ శ పక్షద్వయముకా॥
౭౮॥ నీ॥ మానవాళికినొక్క శ మాసమైనను బితృదేవతాళికి నొక్కశ
దినమునగును ॥ వసుధమనుజులకొక్క । వత్సరంబైనను శ దివిజలకది
యొక్క శ దివసమగును । తత్క్రమంబునదేవ శ తాహాయనంబులు -
వెలయుఁగఁ దదిరెండు శ వేలునైనఁ । దనరఁగృతత్రేత శ ద్వాపరికలి
చతు । ద్యుగములువిను మహా శ యుగమనంగ॥ తే-గీ॥ నొప్పనవియును
డెబ్బది శ యొక్కపైన । రమణియది యొక్కమన్వంత శ ంబునగును ।
నట్టిమన్వంత్రములు పదునాలుగైన । బ్రహ్మకది యొక్కపగలునై శ పరఁ
గుచుండు॥ ౭౯॥ నీ॥ తగవొప్పనది చతు శ ద్యుగసహస్రము మేర-నగు
దివసా వశా శ సంబునందు । బ్రహ్మయు నిద్రించుతగటికాలంబెంత-
యంతకాలము రాత్రి శ యడుగునపుడు । సకలజీవాదులు శ సమయునం
తలఁ బంచ శ భూతముల్పాత్రము శ పొలియకుండు । నారాత్రగడిచినశ
నలువ తామేల్కొని జీవకోటులమగుడి శ సృష్టిసేయు॥ తే-గీ॥ ధాతకది
యొక్కదినమగుఁ శ దలఁచిచూడ । నట్టిదినమాసక్రమమున శ నరయ
నూఱు । వత్సరంబులు గడిచిన శ వనజగద్భండంత నాకంబుఁజెఁదునోశ
యంబుజాతీ॥ ౮౦॥ నీ॥ చెలువుగా వినుబ్రహ్మ శ జీవితకాలంబు - మఱి
విష్ణువునకొక్క శ మాసమగును । నవి పదిరెండైన శ నగువత్సరంబును-
నవియు శతంబైన శ హరియడంగుఁ । బరికింపనావిష్ణు శ ప్రళయంబులో

పల శ నజలనేకులుపుట్టి శ యడంగిపోదు । రా విష్ణుజీవిత శ మగుకాలమును రుద్రు-నకు నొక్క దినమగు శ నట్టిదినస॥ ఆ-వె॥ మాస సరణితోడ శ మతీశ తాబ్దంబులు । నిండెనేనిశివుడు శ నీల్లనతని । ప్రళయమునకులోన శ బహుమందివిష్ణులు । పుట్టిగిట్టదురుగ శ పుణ్యచరిత॥ ౮౦॥ సీ॥ అరయంగ రుద్రుని శ యాయుష్యమంతయు - నొగమహేశ్వరునకుశ నొక్కయామ । మట్టిజాములెనిమి శ దైన దినంబొక్కటగునది మాస క్రమాదికముల । వత్సరంబులు నూలు శ వరుసగాఁ గడచిన-నమ్మహేశ్వరుడును శ నాశమొందు । నవనిప్రళయములోన శ సహజహారుద్రులు - వొడవినశింతురు శ పుడమియందు॥ తే-గీ॥ నమ్మహేశ్వరుడు మనిన శ యంతకాల । గతి సదాశివునకు రెండు శ గడియలగునునదియె యొక్కముహూర్తం బ శ నంగబరంగు । ననియు ముప్పదియెనను శ నగుదినంబు ౮౨॥ సీ॥ కలయనా దినమాస । క్రిమమున నూతేండ్లు శ చెల్లిన నాసదాశివుడుగిట్టు । నతని ప్రళయములో శ నరయ ననేకమ - హేశ్వరుల్ పుట్టి శ లయింతురెలమి । నాసదాశివుడుండు శ నట్టికాలంబెల్ల శ నొగి విరాట్పురుషున శ కొక్కక్షణము । నగునట్టిక్షణములు శ సరయంగ మున్నూట - యటువదైనను నొక్క శ హాయనమగును॥ తే-గీ॥ నట్టి దిన మాస క్రమమున శ సాయనములు । నూలు గడచిన నవ్వీరా శ ట్పూరుషుండు । చనును నాతనిజీవితశ్రమునకులోనత బుట్టి బహుసదాశివులును శ గిట్టంగలరు॥ ౮౩॥ చ॥ మెలతసమస్త జీవులను శ మృత్యువుపట్టి వధించునప్పడే । జలజహితాది చంద్రులునుశ సంక్షయమాదురు మాయశక్తిచే । బాలువుగ గోత్రబీజములు శ భూజలతాది సమస్తరూపముల్ । ప్రళయదవాగ్నిబుట్టి యటు శ భస్మమండలేయునొకింత మాత్రలోక॥ ౮౪॥ తే-గీ॥ సప్తవాయువులొక పెట్టె శ జవిరివిసరు । నభ్రనవకంబు నోలి ది శ వ్యాభ్రశేతము । ఘోరవర్షంబు జడిపట్టి శ కురియునవల । వారిధులునేడు నేకార్ణ శ వంబయగును॥ ౮౫॥ వ॥ అట్టియెడ॥ సీ॥ అమృహావారాశి శ యడంగు బృథ్వీయదిక - జలములస్వల్పలో శ ప్తంబు పగిది । నమ్మహాదకమును శ నగ్నిహాసము సేయు - దప్తలోహము నిరు శ ద్రావుధంగి । నమ్మహావహ్నిని శ ననిలంబు దెగటార్చు శ గాలిదీపంబార్చుశకరణిగాను । నమ్మహావాయువుశ నాకాశమునమ్రగ్గు - నానుషుప్తిని జీవు శ లడంగునట్టు॥ తే-గీ॥ లమ్మహానిగినమ్మాయ శ యుండుడిందు । నమ్మహామాయ నాయందు శ నడంగునవుడు । బట్టబయలగు నా స్వరూ శ పంబునిలిచి । యుండు నెయ్యెడ

బరికింప ర నొండులేక॥ ౮౬॥ ఆ-వె॥ అఖిలమూర్తివర్తముడగిన నేనుండు
నిర్మలుండు నగుచు ర నేనువిట్టి । ప్రళయ కల్పములును ర బహుళం
బులైనను । నేనుజెడనుభామి ర సీలలామ॥౮౭॥ క॥ మాయే జగములు
ముగములు । మాయేకల్పమును ప్రళయ ర మాటలు నెల్లక । మాయా
తీతుడ నేనే । మాయల నెఱుంగకయ యుండు ర మడగజగమనా॥౮౮॥
క॥ పాయక మృత్తికకుంభము । గానొనరుచు మంటియందు ర గలియని
యట్లే । నాయందు మాయపుట్టియు । నాయందునగలియకుండు ర సంబు
జవదనా॥ ౮౯॥ ఆ-వె॥ మఱివిశ్వసృష్టి ర మఱి యెటులగునన్న । నిద్ర
నుండిమేల్క ర నేగుడెంచు । కొలదిసేనెఱుంగ ర కుండంగ నాయందె
గల్గిమాయజగము ర గలుగఁజేయు॥౯౦॥ ఉ॥ స్థావర జంగమ ప్రకర ర
సంభవనాశములందు నొందునే । గావున మూఢులెవ్వరును ర గానగఁ
జాలరు మత్స్యరూపముక । భావనమూర్తులుక విమల ర భావవిచారులు
జన్మభారముల్ । మ్రోవగలేకనన్గి ము ర ముక్తుపదంబునుగందురెంత
యుక॥ క॥ నేనీ దేహేంద్రియములు । గానని సుజ్ఞానమునను ర గాంచెడ
రార్యుల్ । మానిని దేహేంద్రియములె । నేననిజ్ఞానంబు లేమి ర నెంత
రుమూఢుల్॥౯౧॥ సీ॥ నీరుచలించిన ర నీటిలోఁ బ్రతిబింబ - మైననింగి
యుఁ గడలు ర మాడ్కిదోచుఁ । బరంగ నదిని నోడ ర పరుగిడనది
పొంతఁ - జెట్లు గడలుచున్న ర యట్లుదోచుఁ । బరువడిమేఘంబుపరు
వెత్తనభమునఁ - జంద్రుండుపరువెత్తు ర చాడ్చుదోచు । నల్లుపుట్టుట
పెద్ద ర టిలిల కార్యంబులు - నాచరించుట మఱి - నాశమాట॥ తే-గీ॥
లాదికల్పనలెల్ల దే ర హంబునొంద । నాత్మయే సర్వమునుబొందునట్లు
దోచుఁ । గాని పరికించిచూడగఁ ర గానఁబడదు । రమణియాత్మకు
నేవికా ర రంబునెపుడు॥ ౯౩॥ ఆ-వె॥ చూపుచెడరినపుడు ర చూడవస్తు
వాకటె । రెండుగాఁదోచు ర చుండునట్లు । మానసంబు చలన ర
మైనవానికిలేని కల్పనమ్మునిజము । గానుదోచు॥ ౯౪॥ సీ॥ అల్లిబిల్లిగఁ
దిద్ద ర నట్టివానికినిండ్లు - దిశలు భూమియుఁ జెట్లు ర దిరిగినట్లు । గనుపిం
చునటు దిరు ర గనివారికెద్దియుఁ - దిరుగకున్నట్లుగాఁ ర దెలియుభంగి ।
నజ్ఞాని చంచలం ర బగు మానసముగల - వాడు గావున భ్రాంతి ర వల
నడనకు । సంభవ వృద్ధినా ర శంకులు సకలంబు - సత్వమైతోచుట
సహజగుణము॥ తే-గీ॥ జ్ఞాని సుస్థిరచిత్తుండు ర గాన సతఁడు । నెపుడుపర
మాత్మ తత్వమే ర నిశ్చయముగ । నెంచి భ్రమ రూపమైగాను ర పించు
మాయ । కల్లగానెంచి తన్నుదాఁ ర గాంచుచుండు॥౯౫॥ కరిరూపంబు

నదారువు । గురుతరముగఁదోచుచున్నచేగుంజరమగునే । పరమాత్మఁ
 డిలగఁ దోచిన । బరమాత్మఁడెగాక నీత్రు పంచంబగునే॥౯౬॥ తే-గీ॥
 గజమనుచుఁజూడ దాడవు శ గానఁబడడు । దాడువని చూడఁదోచదు
 దంతియట్లు । జగమనుచుఁజూడఁ దోచదు శ సర్వసాక్షి । సాక్షియని
 చూడఁ గల్పితశబ్దములేదు॥ క॥ పరసతివేషముఁదాల్చిన । పురుషుడు
 పురుషుఁడెగానిశరీరాలతుకయగునే । మఱి జీవరూపుఁదాల్చిన పరమా
 త్మఁడు జీవుఁడుగు నెపరికింపంగ॥ ౯౭॥ తే-గీ॥ మాయాయీదేహమని
 యెంచి శ మాయగాని । యాత్మయేతాను పరమాత్మఁ శ డంచుగాంచు ।
 నతఁడుముగ్గురు మూర్తుల శ కాదియైన । దేవుఁడని లోకమునఁ బ్రస్తు శ
 తింపఁబడును॥ ౯౯॥ క॥ కల్లనిజమంచు నిజమును । గల్లందునఁ గలిగి
 యుండు శ గావున నిజము॥ గల్లందువెడకియాత్మను । నల్లంబునఁ
 గూర్చికల్ల శ యుడుపఁగవలయు॥ ౧౦౦॥ ఆ-వె॥ కాననీకు నేను శ గజ
 పినయట్లుగాఁ । గాంచవలయునట్లు గాకయున్న । ఘనతమిఱినిన్ను శ
 గడతేర్చుటకునింక । నెవరితరముగాదు శ నిక్కమబలఁ ౧౦౧॥ క॥ నీవే
 యాపరమాత్మవు । జీవుఁడ నేనంచు భ్రాంతి శ జెందకుమిఁకనా । జీవ
 గుణంబులుమాయయే । నీవెన్నఁడు మాయగావు శ నిక్కంబదియు॥
 ౧౦౨॥ ఆ-వె॥ మాయనీవుగావు శ మానసేంద్రియములు । గావునీవునె
 ఱుక శ గావుమెరుపు । నెరుకమెరుపులేక శ యేవేళవెలుఁగొందు । సర్వ
 సాక్షివీవు శ సారసాక్షి॥ ౧౦౩॥ తే-గీ॥ కాయజీవంబులేనంచు శ గలను
 నైనఁ । దలంచుబోకుము పరమాత్మ తత్వమిచ్చు । స్త్రీనపుంసక పురు
 షాది శ స్థితులుగావు । రూపనామంబులునులేవు శ చూఢిసీకు॥ ౧౦౪॥ క॥
 ఇంద్రియములె నేనన నా । యింద్రియములంచు నీవు శ నెన్నుటకు ।
 నీకున్నింద్రియములేవగుటను । నింద్రియములు నీకుఁగావు శ హేమలతాంగీ॥
 ౧౦౫॥ క॥ మనమే నే ననినను నా । మనమని నీవనుట వలనశమానిని
 మనమా । యనిలపు భాగంబగుటను । మన మరయఁగ నీవు గావు శ
 మంజులవాణీ॥ ౧౦౬॥ ఆ-వె॥ బుద్ధి నేననంగ శ బాలుపొంద నీవునా ।
 బుద్ధియనుట గతన శ బుద్ధి యగ్ని । భాగ మగుట వలన శ భావించి
 చూడంగ । బుద్ధి నీవుగావు శ పువ్వుఁ బోణి॥ ౧౦౭॥ ఆ-వె॥ చిత్తమే
 నటంచు శ జెప్పిన నీవు నాచిత్త మనుట వలనఁ । జిత్తముదక । భాగ
 మగుటఁజేసి శ పరికింపఁ జిత్తంబు । నీవుగావు భామి శ నీలరామ॥ ౧౦౮॥
 క॥ అహమే నేనన్నను నా । యహమని నీ వనుట వలనశనవనితగంబై ।
 యహమలరు చుండుఁగావున । నహమెన్నఁడు గావు నీవుశహంసవిహారీ॥

౧౦౯॥ ఆ-వె॥ నిఖిలమెఱుంగు తెలివి శ్రీ నే ననినను నీవు । నాదు తెల్వి
యంచు శ్రీ ననుట వలనఁ । దెలివి నీవుగావు శ్రీ దెలియంగ సర్వంబుఁ ।
దెలియు తెల్విఁగాంచు శ్రీ తెలివివీవు॥ ౧౧౦॥ క॥ దేహేంద్రియములు
నేనని । మోహముఁ జెందంగఁజోకు శ్రీ మున్నుగ నీలో । దేహినిఁ గనుఁ
గొను మెప్పుడు । సోహంబని పల్కునజపశూత్రమెనీవు॥ ౧౧౧॥ ఉ॥
నా రమణీయ కేహమది శ్రీ నా ధనమంచు వచించు వానికి శ్రీ వేటగు
చుండు నట్టిగృహశ్రవీ త్తము లట్లుగ నాశరీరము । న్నారయనాదు నింద్రి
యము శ్రీ లంచు వచించెడు నీవునింతకు శ్రీ వేటగుచుండుగాక మఱి శ్రీ
వీనిలొ నెద్దియు గావు చూడఁగ॥ నీ॥ కొందఱు పామరుల శ్రీ గురుము
ఖంబున నిట్టి - పరమహంసు మహిమ శ్రీ సరయలేక । యది ప్రాణవా
యువ శ్రీ యందురు పరమాత్ర ... వర్ణింపఁగాఁ బ్రాణ శ్రీ వాయు వగునె
వరగ గుడమున న శ్రీ పాన సమీరంబు । నాభియందున సమా శ్రీ నాని
లంబు । దలపఁ గంతమున ను శ్రీ దానవాయువుసర్వ మేనున వ్యాసన శ్రీ
మీరమెన్న । వరుస హృదయంబునను బ్రాణశ్రీ వాయువుండుఁ । బవలు
రాత్రియు యంత్రంబు శ్రీ పగిదిసిరు । గుండెలోఁ డక్కుటక్కునఁగొట్టు
కొనుచు । నదియె బ్రహ్మంబు నానెట్టులనఁగవచ్చు॥ ౧౧౩॥ నీ॥ సరవి
నన్నమయకో శ్రీ శంబె యాత్మయటంచు నందురు కొందఱీయవనిలోన
సరగఁ బ్రాణమయకో శ్రీ శంబెయాత్మయటంచు నందురు కొందఱీ శ్రీ
యవనిలోన । మానితంబుగ మనో శ్రీ మయకోశ మాత్మయం-చందురు
కొందఱీ శ్రీ యవనిలోన । మగువరో విజ్ఞాన శ్రీ మయకోశ మాత్మయం-
చందురు కొందఱీ యవనిలోన । ఓ టియు నానంద మయకోశశ్రీమాత్మ
యంచుఁ । కొందఱనియెడరిపంచ శ్రీ కోశములకుఁ । దలపఁ ద్రిగుణంబు
లగు నవశస్త్రయంబునకువిలక్షణుడగు నాత్మశ్రీ సరయలేక॥ ౧౧౪॥ చ॥
కలయఁగ నెల్ల వాదతమకై వడిమోక్షముఁజెందునట్లుగాఁ । దలపున నెంచి
యాద్యుల శ్రీ దైవరహస్యము సాటిచెప్పిన॥ దెలియఁగలేరు మాయ
లను శ్రీ దేలిమునుంగుచునుండు రెప్పుడు శ్రీ జలరుహ సేత్రలోకమున
సత్యముఁ జెప్పిన నమ్మ రెవ్వరు॥ ౧౧౫॥ ఆ-వె॥ మాయ మార్గము
లను శ్రీ మనసుంతురందఱు । నిజమునందు మనసు శ్రీ నిల్పలేరు । చర్మ
ఖండ మెసపు శ్రీ సారమేయంబును । నిక్షుకోలరుచిని శ్రీ నెఱుంగనట్లు॥
౧౧౬॥ క॥ ఆలసాదుగులను బిడుదులు । పాలనుగ్రోలకయ రక్తపాన
మొనర్చు॥ ఆలీల జనులమోక్షము । కీలెఱుంగక సేతురెల్ల శ్రీ క్రియ
లనుమాయ॥ ౧౧౭॥ తే-గీ॥ అమల వాక్యంబులను లక్ష్య శ్రీ మమరి

యుండు । చిద్రవాక్యంబులను గుఱియై చెదరుగాన । జనులు సద్బోధలను
 విసర జనునుగాని । చెనఁటిబోధు నెప్పుడు శివినఁగ రాదు॥ ౧౧౮॥
 చ॥ అరయసమ స్తభూతమయ్యై పరాత్పరమందుఁ దృప్తుడౌ । పరమ
 పవిత్రుండనృమగు శివామరమార్గములందుఁ జొచ్చునే । పారిఁబారి కల్ప
 భూజనిజ శివుష్ణమరందము నానిగ్రోలుచున్ । బరువడి తృప్తిసొందు
 మధురపంబులు వోవునెవేపచ్చెల్లకున్ ॥ ౧౧౯॥ క॥ వనధి దరిఁజేరఁజను
 నెడఁ । బెనుగాలియు విసరి నావర పెడ కీడ్చుగతిన్ । మునుముక్తిపుణ్య
 హీనులు । గనఁబోయినను దొలఁగ నీడ్చు శివగర్భ చయంబున్ ॥ ౧౨౦॥
 ఆ-వె॥ పరముగనుచుఁ జిత్త శివరిపక్వమును గాక । నరుఁ డెవండయైన
 నంతలోనె । చచ్చెనేని మగుడి శివస్థంబునందైన । బుధులం జేరిముక్తి
 బొందఁగలడు ॥ ౧౨౧॥ క॥ పరతత్వ చింతలేకయ । చరియించెడు మూఢుఁ
 డెన్ని శివస్థలకైనన్ । దరిఁజేర లేడు గావునఁ । బరమార్థమె మాన్యు
 మందు శివభవరోగంబుల్ ॥ ౧౨౨॥ నీ॥ నిన్ను నీవెఱుగక శివంతకు నిల
 మాయ - నెన్నెన్నో జన్మంబు శివెత్తుచుంటి । విపుడు నాకృపచేత శివ
 నెఱిగితి నినుసేపు - నీనిజనూపమై నెగడుకతన । నేనుఖిదుఃఖంబులెఱుఁ
 గవు పుణ్యంబు-నెఱుఁగవుపాపంబులెఱుఁగవీవు । నెపుడు జాగ్రత్స్వప్న
 నిద్రలెఱుఁగవు-రేయిపవనునొక్క శరీతియుగచుబంధ మోక్షంబులును
 లేకపరఁగనీకు । బంధనమున్నట్లు దోచియుఁభ్రాంతిజేత । ముక్తిగోరియు
 నినుసేపు శివమాలమెఱుఁగ । బంధ మోక్షంబులెల్లన శివబద్ధమయ్యె॥
 ౧౨౩॥ ఆ-వె॥ పుడమిలోన నేను శివబుట్టితిఁ బెరికితిఁ జత్తనంచు మదిని
 శంకపడుచు । నేను నాది సీవు శివధి నీవారు నా । వారలంచు భ్రమయ
 వాడెపుట్టు ॥ ౧౨౪॥ క॥ సుమతి మనోజ వికారము । లమరంగా నీకుఁ
 గల్గ శివాత్మవగుటచేఁగమలారిక్షిణ వృద్ధులు । కమలాపున కెన్నఁడేని
 గల్గునెలలఁపన్ ॥ ౧౨౫॥ క॥ తరుణికి దివిరం పెన్నెడుఁ । బొరయని
 గతిమాయ లేమి శివపొందవు నిన్నున్ । బరమాత్మ వగుటచేతను । బరికిం
 పకలేవు నీకు శివబంధవిముక్తుల్ ॥ ౧౨౬॥ క॥ దరికొని మండెడు సగ
 మునఁ । బరువడి నిలువంగఁగలవె శివశీమ్యగతితుల్ । పరమాత్మవైన
 నిన్నును । బొరయంగా లేవు పాపపుణ్యములెపుడున్ ॥ క॥ అల మాన
 సేంద్రియంబులు । చలియించుచు నుండుగాన శివసారెకునేనే । చలియిం
 చితివని దలఁచకు । చలనంబును లేదు సర్వ శివశీవిసీవున్ ॥ ౧౨౭॥
 దే-గీ॥ ఇంద్రియములెల్ల చలమైయోసంగువేళ । నచలమైతిని నేనంచు
 సరయబోకు । చలన మచల మాదీంద్రియ శివసర్వలెల్ల । దగులనేరవు

నిర్గుణ శ్రీ తత్త్వమీవు ౧౨౯॥ క॥ నిలుకడగల్గిన నీకును । జలనపు నెమ్మ
నమునకును శ్రీ సంగము లేద । ట్టులఁ గానశంక నుడుగును । యలరఁగ
నిస్సంగివీవ శ్రీ యఖలమునందు॥ ఆ-వె॥ అనిన దేవివలన శ్రీ నఖల ప్రపం
చంబు । దోచు నేదిలేక శ్రీ దోచకుండు । నిశ్చయముగదీని శ్రీ నెఱిగిం
పుమన్న నా । మగువ కిట్టులనియె శ్రీ మాధవుఁడు॥ ౧౩౧॥ సీ॥ వనిత
మిథ్యా జగల్లక్షణము.

జాగర మెంత శ్రీ వఱకుండు సంతకుఁ-గలయనమ స్తంబు శ్రీ గల్గిదోచు ।
లమ్మనంబున విద్య శ్రీ యందడంగిన జేళఁ - బరఁగ నెద్దియుఁ దోచర బడక
యుండు । తూర్పున భానుండుతోచినతోడ నే-కిరణంబులును తోచున
నరసిచూడ । నతఁడ స్తమించిన శ్రీ నాతని కిరణంబు-లతనితోడ నె పోవున
నట్లుగాన । నిను నీవేయంచుఁ గిరణంబు శ్రీ లెంచినట్లు । మనము గల్గిన
గలుగును శ్రీ మాయలెల్ల మన । ములేకున్న నిఁక నేమి శ్రీ మాయలేదు ।
గాన సర్వంబు మానశ్రీకంటె జగము॥ ౧౨౨॥ క॥ నెఱిమాననీక విశ్వము ।
స్థిరమని పఱవలను బాటుచెనఁటినరుండు॥ వరుసమరీచుక జలమని ।
పరువిడి యిలఁగూలు మృగమునపగిది నశించు॥ ౧౩౩॥ ఆ-వె॥ అనిన
మనముగల్గియనునస్కమోగాక । మనములేక యగునోమర్కమిదియు ।
నానతిమ్మఁటన్న శ్రీ నప్పత్మనాభుఁడా । యిందు వదనఁజూచి శ్రీ యిట్టుల
నియె॥ ౧౩౪॥ క॥ ఓ వనితామణి మధురము । నీవచనము లెల్లఁబాగున
నేర్చునకరయ॥ నీ వెట్లు నేర్చియుంటివో । నీ విధమున నడుగ నెవరు
నేర్తురు సఖియా॥ ౧౩౫॥ సీ॥ పొందుగాను సమాధియందున చుదిజేర్చు-
టమనస్కమని కొంచురందు రిలను । సతి తత్త్వమాధినియే జాలించఁగానె
యూమానసేంద్రియములు-మరలఁగల్గుఁగాననదియమనశ్రీ స్కముగాదు
భావింప - నాసుఖప్తివిధంబు శ్రీ నలరుచుండు । నిద్రఁ జెందినవేళ శ్రీ నిఖి
లంబు లేకుండు - నిద్రమేల్కన్ననుననిఖిలముండు । నట్లుగావున నిద్రయున
నాసమాధి । మూర్ఛ లీమూడు నొక్కటై శ్రీ మూఁటినుండి । దెలసియా
మది సర్వంబునదెలియుఁగాన । నాసమాధిని నమనస్క శ్రీ మనగరాదు
౧౩౬॥ క॥ కొండలుజీవముతోడ నె బొందితో భువిచాటునకునున బోదురది
యెఱుఁగ । పొందున జీవ సమాధిగ । నందురదియుఁ గాడ్చెన శ్రీ నమన
స్కంబు॥ ౧౩౭॥ సీ॥ పడఁతియో యమనస్కపద్ధతిఁ దెలియంగ-నెఱిగింతు
వినుమింకర నేర్చుతోడ । స్థాన తస్కరుఁడంచునదాభ్రమసి పిదపఁ-దెలిసి
కొయ్యని శంక శ్రీ దీక్షినట్లు । పరమాత్మ యందున శ్రీ భ్రాంతిచే జీవుని -
నారోపితముఁజేసి శ్రీ నరుడు గురుని । కరుణచే దారువున పురుషుండు

గానట్లు । పరమాత్మ జీవఁడ౯ శ్రీ భ్రాంతిదోషఁగి । యలరు మానస
 దేహేంద్రి యంబులెల్ల । లేనివెప్పుడు నాయందు శ్రీ లేదు మాయ ।
 నిర్వికాశుండఁ బరమాత్మ శ్రీ సేనటంచు । భ్రాంతివీడిన నమనస్కుఁ భా
 వమయ్యె॥ ౧౩౮॥ క॥ మనమే నీవును సేనును । మనమే కార్యంబులెల్ల శ్రీ
 మనమే జగముల్ । మనమే మాయలు సర్వము । మనమును లేకున్న
 లేదు శ్రీ మఱియొక్కటియు॥ ౧౩౯॥ ఆ-వె॥ బంధమోక్షములకు శ్రీ
 భ్రాంతులకెల్లను । గృహణంబు మనము శ్రీ గాననదియె । బంధమునను
 జుట్టు శ్రీ పడియుండఁగా జాలు । సులభముగను ముక్తి శ్రీ దెలియఁజాలు॥
 ౧౪౦॥ క॥ మన మింద్రజాలుఁ డనఁదగు । మనమే గల్పించు మాయ శ్రీ
 మనమేగాంచు॥ మనమే భ్రమయ్యుచునుండును । మనమే గనుపించ
 కెందు శ్రీ మటుమాయమగు॥ ౧౪౧॥ ఆ-వె॥ మనము నెపుడు లేని శ్రీ
 మాయ యటంచును । దానుదానె యగుచు శ్రీ దలఁపుతోడ । నఖిల
 మెఱుఁగుచున్న శ్రీ నతఁ డమనస్కుఁడు । గాని మనములేక గాదుచూపె॥
 ౧౪౨॥ క॥ సర్వముఁ జూచుచు విడువక । సర్వంబగు కార్యములను శ్రీ
 సల్పుచునున్న॥ సర్వముఁగనిచేయనిగతిఁ । బర్విన నమనస్కమనఁగ శ్రీ
 బడునది కాంతా॥ ౧౪౩॥ ఆ-వె॥ వెలది వినుచు యొక్క శ్రీ వృత్తాంత
 మును నిప్పు । డందువలన సంశయములు వాయు । దీనిచేత నాత్మ శ్రీ
 తృప్తియౌనమనస్కు । భావమెల్లఁదెలియఁ శ్రీ బడును నీకు॥ ౧౪౪॥ భారత
 యుద్ధాదిని రథ । సారథి నేనైతి సవ్య శ్రీ సాచికి నపుడు॥ ఘోరమగు
 శంకగల్గియుఁ । బోరికి శౌప్పకయ యతని బుద్ధిచలింపఁ॥ ౧౪౫॥ ఆ-వె॥
 అపుడు సేనుదెలిసి శ్రీ యర్జునా యిదియేమి॥ యీవు నిజము నింతర్యమెఱుఁ
 గలేక । భ్రాంతిఁజెంది యిట్లు శ్రీ శామదుకై వడిఁ । దగ విషాదమొందఁ
 దగునీకుఁ॥ ౧౪౬॥ ఉ॥ సేనే సమస్తజీవులును సీవును నీయిరువైపు సైన్య
 ముల్ । సేగుచుండ భండనము శ్రీ సేనుశౌనర్పగనంటి విప్పుడు॥ సేన
 లయింపఁ జేయకయె శ్రీ నీకును వీరలఁజంపశక్యమే॥ సేనహరింతుసైన్య
 ములు శ్రీ నీవును నింతకుఁ గారణంబిల॥ ౧౪౭॥ తే-గీ॥ జీవలోకంబు
 లెల్లను శ్రీ సృష్టిసేయఁ । బోషణముసేయ సర్వంబు శ్రీ బాలియఁజేయ ।
 సేనయైయుండి కారణం శ్రీ చిత్తరముగను । గలుగఁజేతు నాదుమహిమఁ
 దెలియ వశమె॥ ౧౪౮॥ క॥ పరమాత్ముఁడనగు నన్నిక । నెఱిగిన సర్వం
 బునందు శ్రీ సేనేగాక॥ । బరికింపని తరమున్నదె । పరువడిననుఁగాంచి
 నీదు శ్రీ భ్రాంతివిడుమిడక॥ ౧౪౯॥ తే-గీ॥ నన్ను సేవించి ముక్తుతా శ్రీ
 నాద్యులెల్ల । భ్రమసి నీవలె నీరీతి శ్రీ భ్రాంతిపడరు । నిఖిల రూపులు

నేనంచు శ నెంచికర్త । కర్మక్రియ లనుజిక్కరే శ కాలమునను॥ ౧౫౦॥
 క॥ నేనేచేసెద ననుచును । మానసమున నెంచుటెల్ల శ మఱియదియ
 హమే । గాని యింక నేమి నేయుదు । నేనును నీలోన లేక శ యింద్ర
 తనూజా॥ ౧౫౧॥ ఆ-వె॥ ఆరయలేక నన్ను శ సజ్జనులెల్లను । నహము
 తోడఁ గర్మ శ రాచరించి । గాదె నరకస్వర్గ శ కష్టసుఖంబులు । ననుభ
 వించుటెల్ల శ నవనిబుట్టి॥ ౧౫౨॥ క॥ ఉన్నది నేనేయెందున । నన్నెఱి
 గిన నింకనేది శ నాకన్యముగ । న్నన్నియు నేనేగావున । నన్నెఱిగిన వారి
 కెందు శ నహముక గలదే॥ ౧౫౩॥ ఆ-వె॥ తలఁపఁ బదు నెనమిరదటౌ
 హిణీలగు । సంఖ్యనొప్పురెండు శ సైన్యములను । నేనులేకయున్నరెవ్వఁ
 డాడించును । నాటకుండ నేను శ సఖలమునకు॥ ౧౫౪॥ క॥ నేనును లేని
 శరీరము । మానకనీసేనలందు శ మఱియున్నయెడక । గానంగఁజేయుమి
 ప్పడ । యేనును లేకున్నదేదో శ యీయిలయందుక॥ ఆ-వె॥ దేహికత్తు
 లకును శ దెగఁడు చాశంబులఁ । గట్టువడఁడువహ్నిశ్ర గాలిసోడు । రాళ్లఁ
 బగులఁడెందు శ నీళ్ల చేతఁ దడియఁ । డట్టివానిఁజంప శ నలవెనీకు॥ ౧౫౫॥
 క॥ ఇలశిథిలంబగుచేలం । బులు వదలియు । గ్రొత్తవస్త్రములు దాల్చిన
 యట్టుల దేహిచెడిన దేహం । బులు విడి నూతన శరీర శ ములను
 వహించుక॥ ౧౫౬॥ ఆ-వె॥ మఱియుఁగాల సమయమైన జీవులకు నేఁ ।
 గారణమున సమయఁ శ గలుగునట్టి కారణంబుచేతఁ శ గతమగు నంత
 యే । గాక నీవునేయు శ కార్యమెద్ది॥ ౧౫౭॥ క॥ దేహియఁజచ్చునటం
 చును । మోహంబునుజెందువాడె శ మూఢుం డవనిక॥ దేహంబులెల్లఁ
 దెగినను । దేహినినగు నేనుజెనను శ జేననునై నక॥ ౧౫౮॥ ఆ-వె॥ సర్వ
 రూపములును శ నమసిన నేనుందు ! నాకుఁ గల్గదెవుడు శ నాశమరయఁ
 ఘట జలంబులందు శ గగనంబు గనుపించి । ఘటముబగుల నిల్చు శ గగ
 నమట్లు॥ ౧౫౯॥ ఉ॥ పుట్టుట వృద్ధినాశములూహించుట డిందుట మేనికై
 నచోఁ । బుట్టును గిట్టు దేహికని శ పోల్తురు లోకమునందు మానవ్రలో ।
 పుట్టినవేళ మోదమును శ హిందుచుఁ జచ్చినవేళనేడురా॥ పుట్టును గిట్టు
 నేకమని శ బుద్ధిఁదలంచని కారణంబునక॥ ౧౬౦॥ ఆ-వె॥ పుట్టి పెరిగి
 ముఱుల శ బోవున దెల్లను । మాయ యంచునీదు శ మది నెఱింగినిక్క
 మైన నన్ను - నెఱుంగనీవును లేవు । రూఢి నేనే యొక్కరగుండైనతి॥ ఉ॥
 చచ్చుట నిత్యమంచు మఱి శ జన్మ మనిత్య మటంచుఁ గానకే । చచ్చిన
 వారిఁ జూచి యింకఁ శ జావఁగఁ బోయెడివార లందఱుక॥ జచ్చుట లేని
 పోలికలు శ జావున కేడురు చావకుందురే । యచ్చుగ వీరలందరును శ

సంచుఁబాకాపక నవ్వఁగాలుఁడు॥ ౧౬౩॥ తే-గీ॥ గరిమ సంయోగతద్వి
యో శ గములఁగూర్చి । పండితులుమోడ భేదముల్ శ పడయరెవుడు ।
వానికై యవెవచ్చును శ వానికవియె । పోవు సర్వంబు దీనికి శ పొగడ
నేల॥ ౧౬౪॥ క॥ ఆయువు మూడినవారలె । నీయెదురన్ నిలిచిపోరి శ
నీలుదురరయ । న్నాయువుగల్గినవారల । నీయధికారమునఁ జంత్ర శేర్తు
వె విజయా॥ ౧౬౫॥ ఆ-వె॥ కర్మవశముచేతఁ శ గల్గును దనువులు॥ కర్మ
వశముచేతఁ శ గల్గువృద్ధి । కర్మవశతగిట్టు శ గాక జీవులఁజంప । నగునె
నొరులు కార । యంబులేక॥ ౧౬౬॥ క॥ వినుపార్థయిదియధర్మమె॥ యని
సేయుటరాజధర్మ శ మగునట్లుగా । కనసీవుముక్కుపట్టుక । వనమున
గూర్చుండుమునీవె శ వలదనఁబోడు॥ ౧౬౭॥ ఆ-వె॥ యిద్దమివుడునీవుశ
నొనరింపకున్నను । మొనసెయివుడుకాల శ మున సశించు । జనములెల్ల
నివుడు । చావక మానరు । గనుముపేరునీదిశగాఁగఁబరఁగు॥ ౧౬౮॥ క॥
తనుఁదాఁ గనియేఁ జేసేద । ననునహమున్ విడిచిదిగము శ సంతయు
సంతం । బొనరించినఁ దద్దోషము । నను జిక్కుండాత్మ వేత్తర యహము
గలుగమి॥ ౧౬౯॥ ఆ-వె॥ అహమువిడకయట్టుశబ్రజ్ఞానిచేసిన । సతఁడు
సఘమునొందు శ నదియు నెట్లు । లనినదివ్వేలేనిశయతఁడు సంధంబునఁ ।
బడును గ్గి వాడు శ వాయు దమము॥ ౧౭౦॥ క॥ అజ్ఞానముఁ బోనడఁ
చియు । సుజ్ఞానము చేతనీవు । సుస్థిరతరని॥ బ్రజ్ఞానితముగఁజేయుము
సుజ్ఞానులు మెచ్చలెమ్ము శ శూరతనివుడు॥ ౧౭౧॥ ఆ-వె॥ అనుచు
నరునకేను శ నమనస్క భావంబు । నిచ్చి బహుమునకఁ । జొచ్చునట్లు
చేసినాడ నాత్మ శ సేవితనకుఁ బాప । పుణ్యవితతులెల్లులపొందనేర్చు॥
౧౭౨॥ క॥ అమనస్క యోగమనఁ గను । సమయించుటగాదు మనముశ
సంగత వృత్తుల్ । క్రమమొప్ప లేని వనుచుచు । సమరంగాఁగాంచున
దియె శ యమనస్కమగు॥ ౧౭౩॥ ఆ-వె॥ ఎట్టివేళనైన శ నేదేశమున
నైన । నేమి సేయుచున్న శ నెట్టులున్న । నేను జేయువాడల్గా నను
నమనస్క । భావమూన వలయు శ బ్రహ్మజేత్త॥ ౧౭౪॥ ఉ॥ నావుడు
బంకజాతీ యమ శ నస్క ప్రభావము నింతియొప్పునే॥ నావినుతించితాను
నమ శ నస్కయునై యిటుఁబల్కె దేవనా । భావమునందు సందియముల్
బావుము తత్వ విదుండు మాయ యే । త్రోవను నంట కెప్పుడును శ
లోకుల యట్లె నటించు నాతడు॥ ౧౭౫॥ ఆ-వె॥ అనిన వానిదేవుఁ శ
డా యంతిఁ గాగిల్లి । జేర్చి ప్రేమపొదలఁ శ జెక్కునొక్కి । ముద్దుపెట్టి
తనదు శ ముద్దియతోడను । ననియె నిట్టలనుచుశ హర్ష మొప్పు॥ ౧౭౬॥

క॥ సీపుణ్య ఫలమదెట్టిదో । సీపుణ్య సుభాషణములులేని సుగుణములు
 నేనీపుణ్యలయెడఁగానము । శ్రీపుణ్యచరిత్రవినుము శ్రీశ్రేష్ఠవిధంబున్॥
 ౧౭౭॥ ఆ-వె॥ ఊరనుండనేల శ్రీ యుత్తమ వేత్తకుఁ । గుడుచుటేల ధన
 ముఁ శ్రీ గూర్చుటేల । సతులు సుతులునేల శ్రీ సంసారమదియేల॥ యనుచుఁ
 గొండఁ బండు శ్రీ రజ్జులగుచు॥ ౧౭౮॥ ఉ॥ కోటి ధనంబు గూర్చినను శ్రీ
 గూటిలే । దరిద్రుఁడైనచో । మేటి సుఖంబులొందినను శ్రీ మేనికి రుగ్మ
 తలెన్నివచ్చినన్ । బోటియు బిడ్డలుండినను శ్రీ భోగముగోరక యొంటినుం
 డిన । వీటనుగానంబునను శ్రీ వేత్తకునున్న సమంబె మోక్షమున్॥ ౧౭౯॥
 ఉ॥ అన్నము చూరనించినను నంబర భూషలరాది దాల్చినన్ । గన్నియ
 తోడఁ గూడినను శ్రీ గన్నతనూజల ముద్దునేసినన్ । జెన్నుగ బంధులాపు
 లను శ్రీ జేరి నటించిన బ్రహ్మవేత్తలు । న్నెన్నడు మాయఁజెందరికఁ నేమి
 యు నూనములేదు ముక్తికన్॥ ౧౮౦॥ ఆ-వె॥ నీటియందెయుండి శ్రీ నీరజ
 పత్రంబు శ్రీ నంటియుండ జలము శ్రీ నంటనట్టు । లాత్మవేత్తలకును । నఖిల
 సంసారంబు । దగిలి యుండి మాయదగులదెవుడు॥ ౧౮౧॥ ఉ॥ గారడి
 వాఁడు సర్వమును శ్రీ గల్లగ నెంచుచుఁజేయువిద్యలన్॥ గారడివిద్యమాయ
 యవి శ్రీ గండుదు లోకులుదచ్చిధంబునన్ శ్రీ దారక తత్త్వమాత్మగను శ్రీ
 ధన్యుఁడురి త్తని సర్వకార్యముల్ నేడువుతోడఁజేసినను శ్రీ నెల్లను జూచిన
 మాయఁజెందునే॥ ౧౮౨॥ తే-గీ॥ సర్వపనులింట సల్పుచుఁబార కాంత ప్రి
 యునిపొందునక మమతలే బెనయునట్టు । నన్ని వ్యవహారములుఁ జేసి శ్రీ
 యాత్మమీఁద । దలఁపు మఱువక ప్రచరించు శ్రీ దత్త్వవేత్త॥ ౧౮౩॥ క॥
 బురదనునంటక కుమ్మర । పురువును జరియించుచుండు పోలికనరయన్॥
 ధరవిజ్ఞాన మయుండగు । పురుషుండిల మాయఁబొంది శ్రీ పొందం దెవు
 డున్॥ ౧౮౪॥ ఆ-వె॥ గాన నటనతాళ శ్రీ గతులతో దొమ్మరి । నెత్తి
 ఘటము దొండి శ్రీ నిల్చినట్లు । నకల కార్యములును శ్రీ సల్పుచుఁ బర
 మాత్మ॥ గుర్తువీడఁ జాత్మ శ్రీ కోవిదుండు॥ ౧౮౫॥ చ॥ పరువడి నాలమ
 ధ్యమునఁ శ్రీ బాల ఘటంబును బెట్టి నానినే । మఱతను గోవులంబిదుకుర
 మానవు కై వడి నాత్మవేత్తయన్॥ సరగునఁ దన్నుదాఁగనుచు శ్రీ సర్వ
 ము దబ్బరగాఁగఁ జూచుచున్ । గెరలుచుఁ జేయుచుండు గృహశ్రీకృత్య
 ములెల్లను నింపు మీఱగన్॥ ౧౮౬॥ ఆ-వె॥ ధనము నొక్కచోట శ్రీ
 దాచి తానెందున్నఁ । దానిమీద జ్ఞప్తి శ్రీ దగులుపగిది । నేమిసేయు
 చున్న శ్రీ నెందున్నఁ బరమాత్మ । మఱువకుండు వేత్త శ్రీ మానసమున॥
 ౧౮౭॥ క॥ వరునిచ్చకముగఁ జూచుచుఁ । బరపురుషుని పొందుఁజేయు

భామినివోలే | మతీతనువు నిచ్చకముగాఁ | బరికింపుచుబ్రహ్మ వేత్త
 పరమును గాంచుకొ॥ ౧౮౮॥ తే-గీ॥ రవియుఁ బీలిచి కల్మష శరణము
 తెల్ల | నట్టి కల్మష మేమితా శ నంటనట్లు | లఖలమా కష్టసుఖములు
 ననుభవించి | దగులఁజూ దోషమెద్దియుఁ దత్వవేత్త॥ క॥ ఇలమాయలు
 సర్వంబును | సలలితముగఁజూచు నింద్ర శ బాలము భంగి॥ కలిమిని
 లేమిని బొందియుఁ | గల విధమున నాత్మ వేత్త శ గాంచుచునుండుకొ॥
 ౧౯౦॥ ఆ-వె॥ తనువు దాను గాకరతాను దానై యున్న | స్థిర మాయ
 లేమి శ సేయలేవు | చలన రహితమైన శ శైలంబుఁ గదలింపఁ | గలదె
 చలనమైన శ గాడ్పరయఁగ॥ ౧౯౧॥ ఉ॥ క్షీరముఁ బేరియా పెరుగుఁజల్క
 గఁ దేలిన నిగ్గుచల్లలో | గారవమొప్పు గల్పినను శ గట్టిగ వేటుగ నిల్పు
 నట్లుగకొ॥ ధీరత నాత్మతత్వమును - దేహమునందునఁ దేల్చినట్టియా |
 ధీరుడు విశ్వనాయకును శ దేలిమునిగిన మాయఁ జెందునే॥ ౧౯౨॥
 ఆ-వె॥ ముత్తైమైన నీరు శ ముత్తైంబుగా నుండుఁ | గాని జలమునందు
 గలియనట్లు | లాత్మయైన యాతఁ శ డాత్మగానుండును | గానితిరిగిమాయ
 గలియఁడెప్పుడు॥ ౧౯౩॥ క॥ క్షీరములఁ గలియు నుదకము | క్షీరములే
 గాని జలము శ చిక్కునె మఱలకొ | దారక తత్వమునందునఁ | జేరినయా
 ఘనుండు మగుడి శ జెందు నెమాయకొ॥ ౧౯౪॥ ఆ-వె॥ పావకుండు సర్వ
 భక్షకుండయ్యను | గలుపిగాని భంగి శ గలుపమైనఁ | జేసి కలుషపద
 ము శ జెందరు బ్రహ్మజ్ఞు లగుటవలన నాద్య | లంబుజాక్షి॥ ౧౯౫॥ క॥
 తనువుండి జ్ఞాని యెట్లుగు | నను యనినను దగ్ధపటము శ న్యాయము
 గాగకొ॥ గనుపడు చూచెడువారికిఁ | దనువే లేకుండు వేత్తదనుఁదా
 నగుచుకొ॥ ౧౯౬॥ తే-గీ॥ తొడరిగారుడ మంత్ర సిద్ధుండు ఘోర | నంటి
 గఱపించుకొనవిష శ మంటనట్లు | మొనసి గురుమంత్ర సిద్ధుండు శ మోహ
 పాశ | ములను బొందియుఁ బొందఁడు శ మోహనాంగి॥ ౧౯౭॥ చ॥ అరయ
 సమస్తభూషణము శ లంగన బంగరటంచుఁ జక్కఁగా | నెఱిగిన నామ
 రూపములు శ నెప్పటియట్లుగ వచ్చు వచ్చినకొ | మతీతన పూర్వ
 దృష్టికిని శ మాటుపు సెందని యట్లు వేత్తకుకొ॥ బరిపరి రీతులకొ మెలఁగి
 భంగమురాదిక నాత్మదృష్టికికొ॥ ౧౯౮॥ క॥ అవని దారాసుతులతో |
 నను వొందుచు నిట్టి మార్గ శ మందియుఁకడతే | తీనవారి జెప్పమనఁ
 గాంతను గనుఁగొని యిట్లులనియె శ దామోదరుఁడుకొ॥ ౧౯౯॥ నీ॥ పతి
 జనకుండు రాజ్య శ భారకుండయ్యను - జ్ఞానులలోనఁ బ్ర శ ఖ్యాతి
 గాంచె | ధరవసిష్ఠుండు పుత్ర శ దారాది యుతుండయ్య-నాత్మజ్ఞులందు

గర్భాతను గాంచె । వరతులా భాసుండు శ్రీ వాణిజ్య వృత్తిచే - నుండి
 వేత్తలలోన శ్రీ మండలయ్యె । గట్టిక వృత్తిని సల్పి శ్రీ యటుల ధర్మ
 వ్యాధుఁ - డంతటి జ్ఞానిలే డనఁగఁ బరఁగె॥ తే-గీ॥ గాన వేత్తలు
 ప్రారబ్ధ శ్రీ కర్మపతకం । గడఁగి యెటువంటి వ్యవహారి శ్రీ కములునెట్లు
 సల్పినను నేమి కొదువ మో శ్రీ యుంబునకును । మఱియు మానగబునఁబ
 మాత్ర శ్రీ మైనలేదు॥ క॥ అనవుడు జన్మకుఁ బూర్వము । చనిపోయిన
 వెనుక లేదుశిష్య మెవరికి । స్మరి కొండఱుండు రదియెట్లన మాధవుఁ
 జనియెనిట్లు శ్రీ లబ్ధాననకు॥ ౨౦౧॥ సీ॥ సరసిజేక్షణ విను శ్రీ జన్మకుఁ
 బూర్వంబు - చచ్చిన పిచ్చుట శ్రీ జనులకెల్ల ; జన్మమే లేకున్న శ్రీ జని
 యించు వారెల్ల-నొక్క చందంబున శ్రీ నుండవలదే । మహి నేలు రాజు
 నై శ్రీ మంత్రియై భృత్యులై - ప్రజలునై యుండఁగఁ శ్రీ బడుట యెట్లు
 ధనవంతుఁ డొక్కఁడై శ్రీ దారిద్ర్యత నొకండు గోగియొక్కండునై శ్రీభోగి
 యొక్క॥ ఆ-వె॥ డగుచునొకడు సుఖము శ్రీ వనుభవించుట యెట్లు ।
 లొకఁడు దుఃఖి యగుచు శ్రీ నుండుటెట్లు । గాన సర్వజీవ శ్రీ గణములు
 కర్మచే । గలిగి కర్మ ఫలము శ్రీ గాంచుచుండ॥ ౨౦౨॥ క॥ మునుజేయు
 కర్మఫలమని । తన యాపత్కాలమందుఁదలఁచును వరుడెట్లనెనెంత
 రెల్లవారలు । మును వెన్నను గర్మజన్మ శ్రీ ములు గల్గుటచే॥ ౨౦౩॥
 ఆ-వె॥ మున్ను జన్మలేక శ్రీ యున్నను నీజన్మ । గలుగుటకును లేదు శ్రీ
 కారణంబుపూర్వ కర్మఫలముఁ బొంద సీ జన్మయ్యెనిపుడు గర్మపిదప
 నిచ్చుజన్మ॥ ౨౦౪॥ సీ॥ ముందు వెన్నను జన్మ శ్రీ ములులేక యున్నచో-
 ననుభవం బింకలేక శ్రీ యల్లెగాన । జీవ హింసయునేమి శ్రీ సేయరాదన
 నేల - దబ్బరలాడరా దనఁగ నేల । జారచోరత్వముల శ్రీసల్పరాదన నేల
 మద్యపానము దోష శ్రీ మనఁగ నేల । మాయవాదుల పొందు శ్రీ మానఁగా
 మననేల - నాద్యులసేవించు శ్రీ మనఁగ నేల॥ ఆ-వె॥ శాంతి దొందనేల
 జనులు సత్కార్యముల । సేయనేలదైవ శ్రీ చింతయేలధర్మవృత్తియేల
 దలఁపంగ నివియెల్ల । జన్మమంటఁ జేసి శ్రీ సలుపవలసె॥ ౨౦౫॥ ఆ-వె॥
 మగుడి జన్మలేని శ్రీ మాటసత్యంబన । సుజన దుర్జనులునుశూడనొకటె
 మంచిచెడ్డ లొకటె శ్రీ మఱి సనాతన ధర్మ । మెత్తి పోవునుగద శ్రీ యిట్ల
 నంగ॥ ౨౦౬॥ క॥ ఇలజన్మభయము చేగద । సలలితముగ నూరిజనులు
 చాలాకష్టంబులునొంది పరముఁగన్గొని । తొలగుదు రాకర్మజన్మశ్రీదుఃఖ
 వివత్తుల॥ ౨౦౭॥ క॥ భవము మును వెనుక లేదనునవి వేకులు నిపుడు
 పుట్టుటది యేల పురా । భవ ఫలములేక యున్నను భవి నేలక యంద

అన్ని శ పోలికలేలా॥ ౨౦౭॥ ఆ-వె॥ కర్మజన్మగతులు శ క్రమముగాఁ
బెద్దల॥ వలనఁ దెలియుటకును శ దెలివి లేకనోట వచ్చినట్లుమాట
లాడెడువార॥ నేక ముంద గలదులోకమందు॥ ౨౦౮॥ క॥ జ్ఞానికేఁబాయు
నుదను వ॥ జ్ఞానగతిఁ బేదమేమి శ సమ మిద్దఱనఁ॥ జ్ఞానియు ముక్తుం
డగు న॥ జ్ఞానియుఁ గర్మాంకురమున శ జన్మము లొందుఁ॥ ౨౦౯॥ ఆ-వె॥
అదియు నెట్టులనిన శ సమర వేల్చిన విత్తు॥ నిలను నెందునైనఁ మొలవ
నట్లు॥ విమలజ్ఞానవహ్ని వేల్చిన కర్మయుగవిత్తు చచ్చుజన్మ శ వేత్త
కేది॥ ౨౧౦॥ క॥ ఏవిధ బాధల నైనను॥ నేవేళను నైన నెలను శ నెచ్చట
నైనఁ॥ జీవన్ముక్తుడు కాయముఁ॥ బోవిడిచిన ముక్తుడగును॥ బూర్ణేం
దుముఖి॥ ౨౧౧॥ ఆ-వె॥ దేహమెప్పుడు నరుడు శ దెలియంగవలె నది॥
గోరి తెలియకున్న శ గొఱతగల్గ॥ దైవనీకు నిపుడు శ నామరణాంక
ముల్॥ కొన్ని దెలియ పఱతుఁ శ గొమ్మవినుము॥ ౨౧౨॥ క॥ ఏవస్తువు

మరణచిహ్నములు.

తాజూచిన॥ నావస్తువు ఛిద్రముగను శ నగుపడుచున్న॥ స్థివిస్వము
నొకవింతై॥ భావంబునఁ దోపగల్గఁ శ బంచత్వంబుఁ॥ ౨౧౩॥ నీతన
దృష్టికిని నరుంధతి గనుపడకున్న-దోయంబుల శిరము శ దోచకున్న॥
వీనుల నాదంబు శ వినఁబడ కుండిన-నడుగుల జాడ చూపడక యున్నఁ॥
దరణి బింబము మధ్య శ తెరపిగాఁదోచినఁ - జక్కలునల్లగాఁజాడఁ
బడిన॥ గరము నిటలముంచ శ గా మణి బంధంబు-కనులకు మందమై
గానఁబడిన॥ ఆ-వె॥ నర్కుడైనఁ జంద్రుఁ శ దైవను విడువక॥ ననిశమొ
క్కరీతి శ నడిచిరేనిఁ॥ బసఁగ మృత్యుభయము శ ప్రాపించు నరులకు॥
వాని వాని కొలఁది శ వనరుహఃకీ॥ ౨౧౪॥ క॥ ఈకరణిని సుజ్ఞానముఁ॥
జేకొని నటియించు పరమ శ సిద్ధునకును నే॥ లోకమున సములు నధికులు॥
ప్రాకటముగ లేరు వెడకిర పట్టన నెందుఁ॥ ౨౧౫॥ ఆ-వె॥ తరుణిదెలియఁ
గల్గు శ ధర్మమర్కంబులు॥ దెలిపి తిప్పడెల్ల శ దేటుపడఁగఁ॥ గొఱత
యేల యింక శ గొప్ప రహస్యంబు॥ మఱియుఁ గలుగు నచల శ మార్గ
మొకటి॥ ౨౧౬॥ క॥ మిన్నయగు సర్వమునకును॥ బన్నుగనా కేవలాత్మ
భావమరయకే॥ యెన్నెన్ని నీవు దెలిసిన॥ నన్నియు వ్యర్థంబులగును శ
నబ్బదళాకీ॥ ౨౧౭॥ ఆ-వె॥ అరయసాంఖ్యతార శ కామనస్కములకుఁ॥
జేరుగడయు నగుటఁ శ జేసిబుధులు॥ నచల భావమీయ శ రతివ దానికే
గ్రింది॥ భావములను దెలియ శ పఱతురెందు॥ ౨౧౮॥ చ॥ ధరఁ బరిపూర్ణ
భావమును శ దప్పకపొందుట యుత్తమోత్తమం॥ బరుదుగ సాంఖ్య

తారకము శ్రీ లాయమనస్కముఁ బొందమధ్యమం బడుదుగ ముద్రయో
గములు శ్రీ పట్టుటయు న్నధమంబ యెంతయున్ । సరఁగునఁ బుణ్యపాప
ములు శ్రీ సల్పుటయు న్నధ మాధనుంబగున్॥ ౨౨౦॥ ఆ-వె॥ సుదతి
మున్ను నెఱ్ఱఁజూపి చేఁ పనుబట్టు । పగిదిముందు నెఱుక శ్రీ భావమెల్లఁ
గఱపినాఁ డనునట్టి శ్రీ యెఱుకచేఁ బరిపూర్ణః । భావమరసి యెఱుకఁ శ్రీ
బాయవలయు॥ ౨౨౧॥ చ॥ అనవుడు న త్తలోదరియు శ్రీ నా దనుజాంతకు
నా దయాఁబుదిన్ । గనుఁగొనిపల్కెఁ దారకము శ్రీ గాంచితిమిక్పపచేత
నిప్పడున్ । వినఁడగు ధర్మమర్మములు శ్రీ వింటిని సంశయమెల్లఁదీతెనా
మనవి వహించి యాయచల శ్రీ మూర్తము దెల్పుమి జీవితేశ్వరా॥ ౨౨౨॥
క॥ కర్తాంధకార భాగ్గుర ॥ యర్థ మర్థావిభేద శ్రీ మానితబోధా ।
ధర్మా ధర్మ విహీనా । నిర్మల సగుణ ప్రదేప శ్రీ నిర్గుణరూపా॥ ౨౨౩॥
మాలిని॥ చలనరహితగాత్రా శ్రీ సర్వభూతాత్మ సూత్రా । విలయనిలయ
నాశా శ్రీ విశ్వ దీపప్రకాశా కలుష విగత సంగా శ్రీ కర్మరంతాప భంగా
సలిత గుణహర్తా శ్రీ సర్వలోకేశ భర్తా॥ ౨౨౪॥

గద్య॥ ఇది పోలకం - లక్ష్మీనృసింహార్యపుత్ర, సాధుజనమిత్ర

నారసింహ నామధేయ ప్రణేతంబైన శ్రీకృష్ణ రుక్మిణీ

సంవాదంబను - సుజ్ఞాన శాస్త్రంబునందుఁ

జఘర్థాశ్వాసము - సమాప్తము.

శ్రీసద్గురు పేనమః.

శ్రీ కృష్ణ రుక్మిణీ సంవాదం బను

సుజ్ఞాన శాస్త్రము

బం చ మా శ్వాసము.

క॥ పరిపూర్ణ కేవలాత్మా । పరహంస సమేత భూత శ్రీ పంచా
తీతా పరమపద నిత్యమంగళ । పరతత్వా ధీసముక్త శ్రీ బంధనినాశా॥౧॥
వ॥ అవధరింపు మక్కువారి యా హంసయాన కిట్లనియె॥ ౨॥ చ॥ అలికుల
వేణి లోకముల శ్రీ నన్ని చరింపఁగవచ్చుఁ గొండలు॥న్నలువుగ నెత్తవచ్చు

నటులం బుధు లెల్లను దాటవచ్చు భూ । తలమున దూరవచ్చు దివిఁ
దాల్చినిఁ బ్రాకఁగవచ్చుఁ గాని యీ । యిలఁ బరిపూర్ణ భావమును శ్ర
అచల భావము.

నేరికి బట్టుట దు స్తరంబగున్ ॥ 3॥ ఆ-వె॥ మొనసి వివిధయోగశ్రముద్రలు
గనవచ్చు । దేహ తత్వమెల్లఁ శ్ర దెలియవచ్చు । నందవచ్చు తారతా
మనస్కంబుల । నందరాదు కేవలత్మబోధ॥ ౪॥ క॥ భక్తికివశ్యముగా
దది । ముక్తికి జూపడదుబంధమునఁ దగులదుపో । యుక్తికి జిక్కదు
మఱియే । శక్తికి సాధ్యంబుగాదు శ్ర సతి యచలంబున్ ॥గీ॥ ఆ-వె॥ భావ
మునకుఁ దగులు శ్ర వడదు సూయచలంబు । చూపరాదు కనులభాద
రాదు । నోట నిట్టిదనుచు శ్ర నుతింపఁగారాదు । రమణిమదికిఁగోచ శ్ర
రంబుగాదు ॥ ౬॥ క॥ భామిని యేమని చెప్పదు నామమురూపంబు లేక
సంతయు బయ్యలై । కామాది గుణ వికారము । లేమియులేకున్న దదియు
నేమనరాకన్ ॥ ౭॥ ఆ-వె॥ రూపముండెనేని శ్ర రూపింపఁగావచ్చు । నామ
ముండెనేని - సరయవచ్చు । గుణములుండెనేని శ్ర గురైఱుఁగఁగ వచ్చు ।
నేమిలేనిదాని శ్ర నెఱుఁగుటెట్లు ॥ ౮॥ సీ॥ గాలిచేఁగూలదు శ్ర రాలచేఁబ
గులదు-క క్తికిఁదెగదగ్గిఁ శ్ర గాలిపోదు । అబ్ధిలో మునుఁగ దీర్యవనిలో
నణఁగదుశ్రనిఁగిఁ బ్రాకదు లోక శ్ర సంగిగాదు । ఎండకెండదువాన శ్ర కెంత
యుండదువదు శ్ర చలికివణఁక దెందు శ్ర జంకుపడదు । బాదల కందదు శ్ర
పాళాళి చేఁగట్టు-పడదు మృత్యువుచేత శ్ర భంగ పడదు । చేతి కందదు
సూన్యత శ్ర సిద్ధమగుచుఁ । బుట్టినది గాక నదియెపు గిట్టులేక । బట్టబయ
లయ్యు నొకభంగిఁ శ్ర జట్టువలెను । నలరు పరిపూర్ణ బ్రహ్మంబు శ్ర నరసి
చూడ ॥ ౯॥ క॥ పొందుగరచ్చురుమాచన । నొందిన నితరంబులేక శ్ర
యుండును బయ్యలై యెందునఁ జూచినఁ గనుపడు । సందింతయు లేక
సర్వ శ్ర సంపూర్ణంబై ॥ ౧౦॥ క॥ ఇది యిదియిదియిదిగానిది । నదియిది
యిదియనుచు నెఱుఁగు । నదిగానిదియై నదనాతీతం బగుచును । గదలక
గచుపించు నదియై శ్ర గను మచలంబా । ఆ-వె॥ పంచభూతగోత్రభాను
సుధా కిర । కాబ్బలమర మూర్తు శ్ర లఖలజీవభువన జాలమెల్లఁబుట్టక
పూర్వమే । గలదు కేవలాత్మకమల గంధి ॥ ౧౧॥ క॥ పుట్టినవెనుకను
జగములుపుట్టక యున్నప్పడొక్క శ్ర పోలిక నెందున్ । బట్టబయలగుచు
నుండినయట్టిదె యచలంబుగాని శ్ర యాత్మయునగునే ॥ ౧౩॥ మ॥ పర
మాత్మండన మాయ బట్టబయలేత్రబ్రహ్మంబు భావింపఁగాఁ బరిపూర్ణం
బగుదాని నిట్టిదనుచున్ శ్ర బల్కుంగరాదేనికి । స్వరయంగానది నిర్మికార

మతులం శ బాధార శూన్యంబుపొనిరుపాధిక్యము నిర్గుణంబు నజముక
 సీరంధ్రమై భాసిలుక॥ ౧౮॥ ఆత్మదైవంబంచు శ నారయవలదింక-నాత్మ
 దేవుండైన శ నచలఁ ట్లు । నిలచి యుండవలదెనిమిపంబులోఁ బోవు-
 నాత్మ దేవుండెట్లు శ లగుదలంపఁ । దనువు వచ్చినపుడె - తానును
 వచ్చెను - దానుండువఱకునుదనువు నుండుఁ । దాను బోయినపుడె శ
 తనువు దగ్ధంబగుర-దనువుఁ బాసినపుడె శ తానులేక॥ తే గీ॥ మాయమై
 పోవు నాయాత్మ శ మాయగాక । దలఁచి చూడంగ నాయాత్మదైవ
 మగునె శ యాత్మయని నను బరమాత్మ శ యనినబరమ॥ హంసచైతన్య
 మనసాక్షి శ యనినమాయె॥ ౧౯॥ సీ॥ అన్న పానంబులార దృశ్యల వర్త
 నములు-నాత్మకులేవు దేహంబునకన । దేహంబునందునార దేహియున్న
 ప్పడే-యన్న పానంబుల శ నారగించు । స్వప్న సుషుప్తులు శ జాగరంబును
 నొందు-నఖల కార్యంబుల శ నాచరించు । నాత్మయాకాయంబునందులే
 నప్పుడు-కలయునిద్రయు మేల్కొనగొంచుటేది॥ తే-గీ॥ యన్న పానంబులు
 నుజేయుటేదియు నేది । నకలకార్యంబులను నింక శ సల్పుటేది । గాననర్వంబు
 దేహి దేహిగాని దేహ॥ మేమి నేయదు ఇడమదిమీమాననేత్ర॥ ౧౯॥ సీ॥ ఆత్మయే
 గల్పించె శ నరయఁ ద్రిమూర్తుల-నాత్మయే గల్పించె శ సుర సురల । నాత్మ
 యే గల్పించె శ సప్త దిక్పాలుర-నాత్మయే గల్పించె శ సర్కవిధుల । నాత్మ
 యే గల్పించె శ నక్షత్రవితితుల - నాత్మయే గల్పించె శ నగపయోధు ।
 లాత్మయే గల్పించె శ నా పంచభూతంబు - లాత్మయే గల్పించె శ సఖల
 జగము॥ తే-గీ॥ లాత్మగల్పించె పశుపక్షు శ లాదివివిధ । సస్య వర్గంబు
 నడలాది శ సకలజీవ । జాల మొరింప హరియింప శ మూలమాయ॥
 నాత్మయే గాన వేటొక్క శ టరయలేదు॥ ౨౦॥ క॥ పుట్టినదిగా దచల
 మును । బుట్టింపదు దేని నదియుఁ శ బాలియదెవుడఁ దా॥ నెట్టివికారము
 లొందదు । పట్టు మఱి యెట్టిజోలి శ బయలునకెపుడుక॥ ౨౦॥ ఆ-వె॥
 తెలివిజగముతెల్ల శ దెగినను శేషించి । నిలిచియుండు బయలు శ నిక్క
 ముగను । నట్టి బయలు దేవుఁ శ డగుఁగాని నాశమై । పోవు మాయ
 యాత్మ శ దేవుడగునె॥ ౨౧॥ క॥ అనపుడు నాత్మయే నిజమని । మునుజె
 ప్పితి రిశ్వుడదియు శ ముఖ్యమ గదలఁచని చెప్పు నేమి కారణ మని యడి
 గినఁ గాంతకనియె శ మార గురుండుక॥ ౨౧॥ ఉ॥ మాయ దలంప
 నాత్మయును శ మాయని మున్నుగ నెఱుఁజెప్పినక॥ మాయ విచార మేల
 యని శ మానుదు పద్మదళాక్షి యందుకై । మాయగు నాత్మ నిక్కమనిర
 మాటికిఁ జెప్పితి బీటచిక్కుగా । మాయ విడంగఁ బోదనియు శ మాయ

విచారము జేయకుండినట్లు ౨౧॥ చ॥ తనువును జూడజూడమునుతత్వముగాఁగను దోచుచు దోచినట్లు ౨౨॥ దనుఁ గనుఁగొన్న నాతనువు శతానునుగానని తోచునంతలో ౨౩॥ నెనయఁగ గేవలాత్మమది శ నెంచియుఁ గాంచి నతోడ తోడనే ౨౪॥ తనువును దాను విశ్వమును శ దబ్బరగాఁగను దోచుగావునట్లు ౨౫॥ ఆ-వె॥ ముదితయోనమాలు శ మొదటి మెట్టగు గుణి ౨౬॥ తంబు రెండవదియు శ దలప లివుల ౨౭॥ సరసి కూర్చి పల్కునది మూడవది గ్రంథ ౨౮॥ మమరఁ జదువునదియు శ నవలిమెట్టు ౨౯॥ తే-గీ॥ అట్లు సాంఖ్యంబు మొదటి మె శ ట్టగును దార ౩౦॥ కంబు రెండవ మెట్టగు శ గాంచగ నను ౩౧॥ సస్కమును మూడవదియగు శ నచభావ ౩౨॥ మరయ నాలవమెట్టగు శ నల్లుగాన ౩౩॥ చ॥ తిరముగ నాత్మతత్వమును దెల్పక మాయగ రోసిమున్నుగా ౩౪॥ బరమపదంబు జెప్పినను శ బట్టుట దుర్లభ మొంతవారికి ౩౫॥ స్మిరవుగ నోనమాలుమఱి నేర్పక మున్నుగఁబెద్ద పుస్తకం ౩౬॥ బరుదుగఁ జేతికిచ్చినను శ నాతఁడునుం జదువంగ నేర్చునే ౩౭॥ ఆ-వె॥ చెట్టు మొదలుఁబట్టి శ చివరనుబోయి కూ ౩౮॥ య్పండు వాని భంగిర సూరిజనుడు ౩౯॥ నాత్మ తత్వమ నెడు శ నావృత్తమును మొదల్ ౪౦॥ పట్టిపోవు పరిమ శ పదమునకును ౪౧॥ ఉ॥ చుక్కలలోన నేదొయొక శ చుక్కను జూపెడు వాడు వానిలో ౪౨॥ జుక్కను నొక్కటి న్దాలుతఁ జూపియుదానికి నావలీవల ౪౩॥ జుక్కల గుఱుజేసి యల శ చుక్కనుజూపిన యట్లువేత్త యు ౪౪॥ బెక్కులు గుఱుల ౪౫॥ గనిన శ పిమ్మటఁ జూపును గేవలాత్మను ౪౬॥ ఆ-వె॥ మొదలు పట్టకుండ శ మొనసి శాఖాగ్రాన ౪౭॥ కెగసి పోవఁగలరె శ యెవ్వరైన ౪౮॥ నల్లు మొదలు నాత్మ శ నరయక పరిపూర్ణ భావమొందరాదు శ బ్రహ్మకైన ౪౯॥ ఉ॥ ఏటిని దాటునంతకును శ నేదొక సాధన యుండఁగావలె ౫౦॥ ఏటిని దాటి గట్టనకు శ నెక్కిన పిమ్మట నేలసాధనల్ ౫౧॥ ధాటిగ విశ్వమాయలను శ దాటియునొ బయలుందువానికి ౫౨॥ స్నేటికి సాంఖ్యతారకము శ లేటికి నా యమసస్కము ద్రలు ౫౩॥ చ॥ కరమునఁదాల్చి దీపమును శ గామితవస్తువుఁగాంచి యంత సు ౫౪॥ స్థిరముగనుండు వానికిని శ దీపము నక్కఱలేని చందమా ౫౫॥ యెఱుకను వెల్లుచేత బయ శ లెంతయుఁగాంచిన వానికావల ౫౬॥ న్నెఱుకను దివ్యతోడనిడి శ నెంతయుఁ గార్యము లేదు చూడఁగ ౫౭॥ ఆ-వె॥ బొట్టు బాయఁదంచి శ పొసఁగఁదండులములు ౫౮॥ సంగ్రహించునట్టిర చందమునను ౫౯॥ మాయఁబాయ మాయ శ మది విచారించి య ౬౦॥ మ్మాయఁ దొఱంగి యచల శ మందవలయు ౬౧॥ క॥ సత్యము నచలమునొట న

సత్యము నిలయాటఁ జేసి శాస్త్రంబులకుఁ । గృత్యముగు లోకమున
కును బ్రత్యక్ష విరోధముచల శ భావంబింటి॥ 3౨॥ ఆ-వె॥ ఇలకు శాస్త్ర
ములకు శ నెంత విరుద్ధంబు । నై న నిజముకేమి శ హానియేను । శాస్త్రలో
కములకు జడియక బాహట । ముగను దెలుపు వాడఁ శ పూర్ణబోధ॥
33॥క॥ పరిపూర్ణము సేవించుటెత్తిరముగ జాగ్రతయటంచుదెలియుము
విశ్వం । బరయుట స్వప్నము గావునఁ । బరిపూర్ణము గాంచి కలను
బాయుమునీవు॥ 3౪॥ ఆ-వె॥ బయల నంత మనినఁ శ బరిపూర్ణమనినను ।
నచలమనినఁ శేవ శ లాత్యయనినఁ । బరమ గోప్య మనినఁ శ బరమ
పదంబన । బట్టఁబయలు కాఖ్యరపరఁగుజూవె॥ 35॥ చ॥ గరిమఁజరాచరం
బులును శ గానిది సర్వము నొక్కటైనదై । మఱుంగును మాయమర్మ
ములు - మాటలు మోసము లేమిలేనిదై । హరిహర పద్మగద్భులకు శ
నందగ రానిదియెందునున్నదై । యరయఁ బరా పరంబులకు శ నావల
యైనది కేవలాత్మయు॥ 3౬॥ నీ॥ ఆన్న పానంబుల శ నాచ రింపదు
జగా - లేలదెదురుడను శ నెఱుంగ దెవుడుపుట్టదు గిట్టదు శ భోగింప
నేరదు శ కదలదు మెదలదు శ కర్తగాదు । జాగ్రతనొందదు శ స్వప్నంబుఁ
జెందదు-నిద్రను బొందదు శ నిమిషమేది । సేయదు చూడదు శ చెప్పదు
వినజేమి శ గూడదు వీడదు శ గుర్తుపడదు । బాధలొందదు సుఖముల
పాలుపడదు । మహిమఁ జూపదుమాయల శ మాటు పడదు । అహముఁ
జెందదు సూకేవ శ లాత్యబయలు । నాది మధ్యాంతములు లేక శ యలరు
చుండు॥ఉ॥ పూనదుమాన దెందునను బొందదు చెందదులోకమాయల॥
గానదున్యూనమానములఁగఁగిడు డిందదు కర్మభంగుల । న్నానదుహాని
వృద్ధులను శ నందదు చెందదు సర్వకాలముల । రానిది పోనిదే బయలు
రాకడ పోకడమాయె సర్వము॥ 3౭॥ నీ॥ అంజాండములు మాయ ।
పింజాండములు మాయ - బ్రహ్మాండములు మాయ శ బ్రహ్మమాయ ।
హరిహరాదులు మాయ - యమరేంద్రుడును మాయ-పంచభూతాది
దిశేక్షతులు మాయ । సూర్య చంద్రులు మాయ శ సురలు దైత్యులు
మాయ - తారకాంబుధిగిరి శ తరులు మాయజగము లెల్లను మాయశ
జగదీశులును మాయ-సకల జీవులు మాయ శ సాక్షి మాయ ॥యరయ
నవతారములు మాయశనరులుమాయ । నరక స్వర్గంబులును మాయశనట
నమాయ । మాయయె యెంచ సర్వంబు శ మాయగాని । దచల పరిపూర్ణ
మొక్కటే శ యరసిచూడ॥ నీ॥ అచలమాహరిగాదు శ అజరుద్రులును
గాదు శబ్దాది భూత పం శ చకముగాదు । దిగ్గజంబులుగాదు శ దిత్వా

లకులుగాదు-నరసుర దైత్యవార నరులు గాదు । తరణిందులునుగాదు
 తారకంబును గాదు-తరులతాదలు పర్వతములు గాదు । గరుడ యత్ను
 లుగాదు శ గంధర్వులును గాదుశిద్ధ విద్యాధర శ క్షేణిగాదు । ఉరగకి
 న్నర పూరుష శ యుతముగాదు । శారదా లక్ష్మిగిరిజాది శ సతులుగాదు ।
 ప్రమథులును గాదు నావిఘ్న శ పతియుఁ గాదు । పూజలునుగాదు
 వందనం - బులునుగాదు॥ ౮౦॥ నీ॥ కల్పవృక్షముగాదు శ కామధేనువు
 కాదు - హంసపక్షి గరుడఁ శ జాదిగాదు । ఆది శేషుండుగా శ దప్తవసు
 లుగాదు - నవరత్న లోహపం శ చక్రముగాదు । సప్తదీవులుగాదు శ సప్తాం
 బుధులుగాదు శ సప్తర్షులునుగాదు శ శాంతిగాదు । వరసర్వలోకాది శ
 వైకుంఠములుగాదు - కైలాస దేవలో శ కములుగాదు । వెలయుఁగానెల్ల
 యవతార శ ములునుగాదు । జగచ్ఛత్రుర్దశశక్తి పంశచక్రముగాదు । దేశి
 కులుగాదు శిష్యాది శ తెగలుగాదు । అంతరముగాదు బాహ్యంబుశనర
 యుఁగాదు॥ నీ॥ సకలవేదపురాణ శ శాస్త్రంబులునుగాదు ఘన భాష్య
 సూత్రాది శ కములుగాదు । స్మృతియును నితిహాస శ శ్రుతి సూక్తము
 లుగాదు - దలఁపఁజొప్పష్టి విరద్యలును గాదు । తెలియనేఁబదియాఱుశ
 దేశ భాషలుగాదు - నామరూపాఘ పు శ ణ్యములు గాదు । సహసాంఖ్య
 తారక శ లమనస్కమునుగాదు-ముద్రయోగవిశేష శ ములును గాదు ।
 స్నాన సంధ్యాదులును గాదు శ జపముగాదు । సప్తకోటి మహామంత్ర
 చయము గాదు । తపము నుపవాసవిధినిషే శ ధములు గాదు । జ్ఞానకర్మం
 బులునుగాదు శ సారసాక్షి॥ ౮౧॥ నీ॥ చెలియ వెల్లునుగాదు శ చీకటి
 యునుగాదు - అరయ నూళ్లునుగాదు శ అడవిగాదు । అంతరంగము
 గాదు । ఆశ్రమంబులుగాదు-అనువొందు కృష్ణాజ శ నాదిగాదు । మహా
 నీయ దండక శ మండలంబులు గాదు-కాసాయవస్త్ర సంతగతులుగాదు ।
 ఆసనంబులు గాదు శ అభ్యాసములు గాదు-రుద్రాక్షతులసి శేరులును
 గాదు । ఒనరఁడలలను జోడిసేయుటయుఁగాదు । సారిదిగడ్డంబు జడలుఁ
 బెంచు శ టయుఁగాదు । నామమును భూతియుఁదాల్చు శ నటనగాదు ।
 కట్టుటయుఁగాదు నగ్నయుఁ శ గాదు బయలు॥ నీ॥ పరఁగజల్మనగాదుశ
 భారంబు గాదు శీ-తోష్ణ కఠినమృదు శ లొనరఁగాదు । షడ్రంబులు
 గాదు శ సద్గంధములు గాదు - షడ్వర్ణ కలిత సంత చయముగాదు । పురు
 షుడు స్త్రీయు స శ పుంసకంబును గాదు - జడముగాదదియు స శ జడ
 ముగాదు । వర బాల్యయాశావన శ వార్ధకంబులుగాదు - పరికింపదీర్ఘకుశ
 బములుగాదు । ప్రాణమునుగాదు అచలంబు శ బ్రతుకుగాదు । భంగము

నుగాదు నిశిగాదు శ పవలుగాదు । వార తిథి పక్ష మాస ఋతుశ్రవణన
వత్స । రములు యుగ కల్పకల్పాంత శ రమలుగాదు॥ 51॥ మెలత ధర్మా
ధర్మ శ ములును వేద్యావేద్యములును జోద్యాచోద్య శ ములునుగాదు ।
తలప సత్యాసత్య శ ములును నిత్యానిత్య - ములును ఖండాఖండశ్రములు
నుగాదు । కలయ సాధ్యాసాధ్య శ ములు చలాచల నిరా - కారసాకా
రాది శ గతులుగాదు । ఎలమి లోకాలోకశ్రములును గాలాకాల-ములును
భావాభావ శ ములునుగాదు॥ తే-గీ॥ గోపురములు గాదారయ గుళ్లు
గాదు । పరంగ విగ్రహములు గాదు శ భక్తిగాదు । దానములుగాదుతీర్థ
యా శ త్రును గాదు । యాగములు నాదిగాదు సూ శ యచలమెన్న॥
౪౫॥ తే-గీ॥ అఖిలమునుగాదు సర్వ శూ శ న్యంబుగాదు । దలంపంగన్న
లకెదుటఁ బ్ర శ త్యక్షముగను । జూడఁ గనుపించు నదియెట్లు శ శూన్య
మగును । లేని దరయగ మాయయే శ లేదుగాక॥ ౪౬॥ శా॥ ఫాలాక్ష
మర విష్ణుపద్మజలకు శ బ్రత్యక్ష దైవంబునై । కాలాకాలము లేవిలేక
బయ్యై శ గన్పించు నా బ్రహ్మము శ భావింప బవనాంబుజర్ణ ఫల
ముల్ శ భక్షించుచు యోగులై । చాలాకాలము కానలందుఁ దప
ముల్ । సాధించ రేగానక॥ ౪౭॥ తే-గీ॥ ఎందొగలదు సూర్యులంచు
నెంచజోకు । పంచభూతాదిసర్వ ప్రపంచయుతము । నీవునేనునుగా
కను శ నిచ్చినదియె । బయలు ప్రత్యక్షమగు బట్ట శ బయలుచూపె॥ ౪౮॥
ఆ-వె॥ సీనుముందు వెనుక శ నిరుపార్వములయందుఁ జాలుమూలలాదిశ
సర్వదిశల । దాపుదప్పులందుశోపల వెలుపలఁ గ్రిందమీఁదఁ గలదు
కేవలాత్మ॥ ౪౯॥ క॥ ఒరగదు పెరుగదు విటుగదు । తటగదు మర్కంబు
గాదు శ దాఁగదదెందు శ జరుగదెటుగదు మొటుగదు॥ పరిపూర్ణం
బదిగొచూడు శ ప్రత్యక్షముగ॥ ౫౦॥ తే॥ పుట్టిగిట్టెడు మాయల
బట్టువడదు । అదియంద దిందు నం శ దనఁగరాదు । సర్వపరిపూర్ణమై
యెందు శ సందులేక । నిండి యున్నది పరికింప శ నేమిగాదు॥ ౫౧॥ క॥
ఖండాఖండములగుచును । నుండిన దేమాయమాయై శ హుళిక్కియగు
ఖండాఖండములొందక । యుండినదే బయలటంచు శ నూహింపంగ॥
౫౨॥ ఆ-వె॥ తలపబేరులేని శ దానికి బయలని । పేరుమాయపుట్టి శ
పెట్టె నట్టిబట్టబయలు గన్న శ భ్రమరూప మైనట్టిమాయ వాసిపోవు
మధురవాణి॥ ౫౩॥ క॥ చూచితి మందురు కొందఱు । చూచినదేమియ
నులేదు శ శూన్యంబునఁ దాఁజూచిన తోచినజ్ఞప్తి । గోచరమైపోవు
తానె శ కొనకునులేక॥ ౫౪॥ తే-గీ॥ తాను బ్రహ్మంబుగనఁజోవఁ శ

దానలేదు | బ్రహ్మమే గంటినంచు | బల్కు తెట్లు | సూర్యబింబముం
బొడంగన్న శ్రీ శూన్యమైన | చీకటేదింక రవిజాడల్ జెప్పటకును॥గీ॥
క॥ ఉన్నదియున్నది బయలని | యన్నధిపలుమాటులెలుకె శ్రీ యాయుచ
లంబుక॥ గన్నది లేకయెపోయె | నున్నయచలమెటుంగ నేమియున్నది
యింక॥ గీ॥ ఆ-వె॥ ఏమిలేని దాని శ్రీ నేనెట్లులెజిగింతు | నీవు నెఱుఁ
గుటెట్లు శ్రీ నిక్కముగను | నున్నదేమిగాకశ్రీయున్నదేయున్నది | లేనిమా
యలేనె శ్రీ లేదెప్పుడును॥ గీ॥ క॥ తోచినదిగాదు సర్వముఁ || జూచిన
దియుఁ గాదుసర్వశ్రీశూన్యముగాఁదాఁ | దోచినదెల్ల నుమాయే | చూచి
నదియుమాయే బయలుదేరజాడంగవశమే | తే-గీ॥ బట్టబయలందుఁదోచు
ప్రపంచమెల్ల | లేకగనుపించుఁబరికింపలేకపోవు | నెండమావులందోఁ
చెడు శ్రీ నీశ్వరణి | వెదకిచూచిన లేకుండు శ్రీ విధముగాను॥ గీ॥ క॥
బ్రమచేతదోచు సర్వము|భ్రమచేతనె లేకపోవుత భ్రమయేగాంచుక॥
భ్రమలేని వారి కెప్పుడు | భ్రమదోచద దెందు బట్ట శ్రీ బయలున
కంటె॥ ౬౦॥ ఆ-వె॥ భ్రమయనంగ భ్రాంతి శ్రీభ్రాంతి యన్ననుమాయ|
మాయ యనంగ స్వప్న మగుదలంప | స్వప్నమందెంద్ర శ్రీ జాగ్రత కల
లాదిఁ | బొందు చెందులేక శ్రీ పోవుభ్రాంతి॥ ౬౧॥ క॥మాయయె లోకము
లెల్లను|మాయెపుట్టించుఁబెంచుమాయేద్రుంచుక॥మాయే భ్రమయుచు
నుండును | మాయే కొనకేమిలేక శ్రీ మటుమాయ మగుక॥ ౬౨॥ ఆ-వె॥
సర్వసాక్షీద్రుప్తశ్రీతనృమనంబర | మాతృయెఱుకవరః శ్రీహఃసయన్నశ్రీ
నాత్మజ్యోతిమాయశాంకార మన్నను | నొక్కటంచుఁ గనుమరయుత్ప
లాక్షి॥ ౬౩॥ క॥అంతర బాహ్యము కిల్పితమంతయుఁ బరిపూర్ణ మనుచు|
నచలంబనుచుక॥ సంతకము నెఱుంగఁబడుధీ| మంతలకును లేదు లేనిశ్రీ
మాయదలంపక॥ ౬౪॥ ఆ-వె॥ అత్మకంటె మాయ శ్రీ యవనిలో నేదింక|
వేఱుగలుగ దాతృశ్రీ విశ్వమునకు | విశ్వమెల్లమాయ శ్రీ వెదకి చూడంగ
లేని | దాతృ గానమాయ శ్రీ యనంగవలసె॥ ౬౫॥ చ॥ జననమునామ
రూపములు శ్రీ జాతియు నీతియుఁ బాపపుణ్యముల్ | ఘనమునుసేచముక॥
లయము శ్రీ కష్టసుఖంబులు బంధమోక్షముల్ | మనమును నింద్రియంబు
లును శ్రీ మానము మ్యానము మంచి చెడ్డలుక॥ గనుఁగొన గేవలాత్మ
కును శ్రీ గల్గవు సర్వము మాయకేదగుక॥ ౬౬॥ సీ॥ ఈయత్త బట్టబై శ్రీ
వెప్పడు నొక భంగి-నున్నది గానివే శ్రీ తొక్కవిధము | గాదింతకును
ముందుశ్రీగానేర దిప్పుడు-గాఁ బోవదికమీదఁదఁ శ్రీ గా దెప్పుడును| సర్వ
కాలములందు శ్రీ సర్వదేశములందు-పర్వవస్తువులందు శ్రీ సందులేక| సర్వ

సంపూర్ణమై చలన మించుక లేక - పరిపూర్ణమైకమై పరంగునెందు॥
 తే-గీ॥ జలచరా నీకములవెన్ని ర జలధియందుఁ | బుట్టిగిట్టిన నెఱుంగనిర
 పోల్కిగాను | నెండమావుల రీతిని ర నుండు నగము | లెల్లనుండినఁ
 బోయిన ర నెఱుంగకుండు॥౬౭॥ క॥ పుట్టినమాయేమాయను| బుట్టించును
 గాని మాయశ్రవులును గిట్టుల్ | ఎట్టివో యెఱుంగని యాబయ | లెట్టులఁ
 బుట్టించు భ్రాంతి ర నెఱుక జగంబుల్॥౬౮॥ నీ॥ సత్యంబునందున ర
 సత్యమే పుట్టు న-సత్యమే గతిఁబుట్టు ర సత్యమందు | నరులకు నరులునే
 కరులకుఁ గరులునే - ఘోటకాదులకును ర ఘోటకములె | సారమేయ
 ములకు ర సార మేయంబులే - కీట కాదులకును ర గీటకములె | యేజాతి
 పక్షుల ర కాజాతిపక్షులే - యొకజాతి యందు వేర టొక్కజాతి॥తే-గీ॥
 పుట్టకేజాతికాజాతె ర పుట్టుచుండ | సత్యమగు బట్టబయట నశసత్యమైన
 జగములేరీతిఁ బుట్టును ర సర్వజగము | కలయె మేల్కనిచూడ నొక్కటి
 యులేదు॥౬౯॥ ఆ-వె॥ తోలునొట జనులు ర తాలుమాటలుఁదోచి |
 పలుకు టింతెగాక ర భ్రాంతిలగుచు | బ్రహ్మమెఱుంగలేక ర బహురీతు
 లెంతురు | గజము నంధకులునురగన్నయట్లు॥ ౭౦॥ వ॥ అది యెట్లంటేని
 వినుము॥ నీ॥ నలుపు రంధకులొక్క ర స్థలమునఁ గూర్చుండి-కరిఁజూడ
 గోరినఁ గరుణ నొకఁడు | గజముఁ దెచ్చియునిల్వఁ ర గాలు తొండము
 తోఁక - చెవులొక్కొక టొకఁడు ర చేతఁదడవి | వారణంబును తోటి
 వలెనున్న దనెనొకం-డొకఁడు గోకలిభాతి ర నున్నదనియు | నొకఁడు
 చీపురు భంగిరనున్నదని వచించె-నొకఁడు చేటను బోలియున్నదనియె॥
 ఆ-వె॥ మించియొకరి నొకరు ర మెచ్చక నల్పురు | నైరి నాల్గు దెడవు
 లట్టి విధము | నిక్కమైన బ్రహ్మమొక్కరు నెఱుంగక | పరిగణింతు
 వేఱు ర పద్ధతులను॥ ౭౧॥ క॥ కమతాకృతి నిలఁగొండఱు | తమ కప
 టముఁ దెలియనీక ర తగనచలంబుఁ | దమరెఱిగిన క్రియపాధులక్రమ
 మున లోకులకుఁ జూడఁగనిపింతునోగి॥ ౭౨॥ ఆ-వె॥ ఎఱుక పుట్టక
 యును ర నెట్లన్నవినునారి | కేళమందుఁ జేరు ర నీళులట్లు|లెఱుక నాశ
 మరయ ర నేనుఁగుమింగిన | వెలఁగపండు గుఱ్ఱు ర విధము దెలియ॥౭౩॥
 క॥ బయలన్నది బయలగునా | బయలను భావంబునెపుడు ర బ్రహ్మంబ
 గునా | బయలనియెడి పల్కగునా | బయలను గుర్రెపుడుగాదు ర పరమ
 పదంబు॥ ౭౪॥ తే-గీ॥ ఏమియును లేని మాయయేయెఱుక జగము |
 లెఱుకకె యెఱుక గనుపించు ర నిహపరంబు | లెఱుకయే సర్వమును
 గుర్తు ర నెఱుగు మఱచు | నెఱుకయే లేకపోవుచు ర నెన్నడుదకు॥

౨౫॥ క॥ పరిపూర్ణంబును నెఱుకను । నెఱుకేగుఁ దెఱుఁగు నెఱుకై నెఱుఁ
గదు బయలు । నెఱుకే పరిపూర్ణముగని యెఱుకే మృషయంచు నెఱుక
కెఱుకేమాయు॥ ౨౬॥ తే—గీ॥ ఎన్నిత్రిప్పల నొందిన శ్రీ నెఱుకెగానియ
చలమేత్రిప్పల నెఱుఁగ శ్రీ దరసిచూడ । భ్రాంతిమూలమై యెఱుకయే శ్రీ
పరఁగునట్టి । యెఱుకయే భ్రాంతిశూన్యమై శ్రీయేగుఁ దదని॥ ౨౭॥ చ॥
గరిమను బూర్ణతత్వమునుగొంచినయట్టి మహాత్ము లెంతయు । నెఱు
కను లేనిదంచు వది శ్రీ యించిరిగావునఁ గేవలాత్మను॥ బడవడిఁగొంచి
నీవెఱుక శ్రీ బాయములేనిదియంచు నెప్పుడు॥ మరలను భ్రాంతివుట్ట
దను శ్రీ మానములేదిక మానినీమణి ॥ ౨౮॥ క॥ ఉన్నదియిదియన్నది
యిది । యున్నది యిదియనుచు నెఱిఁగి శ్రీ యుత్తదియెఱుకే । యన్నది
తాఁగన్నది మది । నెన్నఁగనది లేదులేని శ్రీ దెఱుకయెనుమ్మా॥ ౨౯॥ క॥
మాయ బయలందుఁ గలదని । తోయజడశ్రేత్రసిక్కులదోచుచు నున్న॥
బాయకనీవిప్పుడునా । మాయను చూపింపవలదె శ్రీ మఱిబయలందు॥
౩౦॥ ఆ-వె॥ ఎండమావులందు శ్రీ నుండునే యుదకంబు । లేకతోచు
నట్లు శ్రీ లోకములును । మాయకే స్వభావ శ్రీ మైగానుపించును । గాక
నిక్కముగనుగలదెమాయ॥౩౧॥ క॥ ఉన్నదిమాయయని గనిన । నున్న
దికలగన్న వాని శ్రీ యెప్పునఁగలమే । లొన్నగతి బయలుగాంచిన ॥
యన్నరునకు మాయగల్గ శ్రీ దంబుజ వదనా॥ ౩౨ ఆ-వె॥ అనుభవంబుఁ
గంటి । మందు రీభువిఁగొండ । అనుభవంబుగలదె । యచలమందు ।
ననుభవంబు శూన్యమైపోవునిద్రను । నలిచియుండవలదె శ్రీ నిక్కమైవ॥
౩౩॥ ఉ॥ తానుశరీరము నొక్కఁజైతధ్యయి నమ్మిన పచ్చు దేహము॥
గాన నవశ్యమీ యలుగొంచియుజాగ్రతనొందిస్వప్నము॥ మానియుఁ
దాను దేహములు శ్రీ మాయయటంచు దలంచునట్టియా । మానవుఁడెన్ని
కల్పములు । మాఱినఁబుట్టునె యేజగంబునక॥౩౪॥ ఆ-వె॥ మాయదో
చుచుండు మానవునకు భ్రాంతి । స్వప్నమగును గాని శ్రీ జాగ్రతగునె ।
బయలుగాంచిమాయ శ్రీ బాయంగఁద్రోచిన । ఘనుఁడె జాగ్రతయును ।
గన్న వాడు॥ ౩౫॥ క॥ తెలివిని నమ్మియు నచలముఁ । దెలియకపామ
రులుమాయ శ్రీ దేలిమునుఁగుచుక॥ దెలియరుసర్వము నెరిఁగెడు । తెలివే
మాయయనుచీవు శ్రీ దేయమ యట్లే॥ ౩౬ ఆ-వె॥ రమణిచినుము
తెలివి శ్రీ రాకపోకలచేత । దినము రాత్రికరణి శ్రీ దిరుగుచుండు । నట్టితె
లివిచేత । నచలంబునర్పించి । యట్టి తెలివివీడ శ్రీ నచలుఁడగును॥౩౭॥
క॥ సరసీజావుఁడు చీకటి । నెఱుఁగక భాసిల్లు నట్లు శ్రీ నిక్కంబుగనో ।

తదణిమణియెన్నఁటికినిఁ బరిపూర్ణంబెఱుంగదీప్రపంచముచూడఁ॥౮౮॥
 ఆ-వె॥ స్వప్నమందుఁ గన్న శ స్యాను భవంబెల్ల । మేల్కొంచిచూడఁ
 జాలనట్లుఁడగము పుట్టి పెరిగి శ సమయుటలెల్లను । నేమి లేదువట్టి శ దెల్ల
 భ్రాంతి॥ ౮౯॥ క॥ జీవుడె భ్రాంతికి బనుచును । భావించినలేని మాయ
 బ్రహ్మంబగునే । జీవుడె భ్రాంతికి మూలము । భావింపఁగ బ్రహ్మము
 నకు శ భ్రాంతియుఁగలదే॥ ౯౦॥ ఆ-వె॥ బయలుగానలేక శ బహుజన్మ
 ముల నెత్తిగట్టికుడుచు చుండుశకర్మఫలము । తనదు జన్మకర్మ శ తాను
 బాయఁగ లేని । జీవుడెల్లు తమకు శ దేవుడయ్యె॥ ౯౧॥ క॥ శివుడె తను
 వుకు మూలము । శివుఁ డేగినఁ దనువుకల్లె శ జీవుండిట్లే । శివుడెల్లు
 బ్రహ్మమనఁడగు । భవనాశము లేని బయలె శ బ్రహ్మముగాక॥ ౯౨॥
 ఆ-వె॥ బయలు గగనమంచు శ బామరుల్ కొండలు । పల్కుచుండు
 రట్లు శ భ్రాంతిపడకు । చదలుబయలుగాదుశబ్దమేగుణము ని । శ్శబ్దమ
 గును సార శ సాక్షి । బయలు॥ ౯౩॥ క॥ బయలందెవుట్లు సర్వము । బయ
 లందే యడఁగునంచు శ బల్కుదురజ్ఞుల్ । బయలందుఁబుట్టిగిట్టిన బయలే
 పెను మాయ యనఁగఁ శ బడునటుగాన॥ ౯౪॥ ఆ-వె॥ పుట్టుగిట్టులేని శ
 బట్టబై లందునఁ । బుట్టుపెట్టుమాయ శ గిట్టుపెట్టు । మాయ వచ్చినట్లు శ
 మగుడిఁ బోయినయట్లు । దోచుపెల్ల భ్రాంతి తోయజాక్షి॥ ౯౫॥ క॥
 అనవుడు జగములు నిజముగఁగనుపడుచుండంగ నెట్లుశకల్లని యెఱుఁ
 వనజాక్షనాదుసందియ । మును దీర్చు మటన్న సతికిశము క్తదుఁడనియె॥
 ౯౬॥ ఆ-వె॥ కలయ స్వప్నమందుశగజములు గుఱ్ఱాలు । రథములొంపె
 లధిక శ రధికవరులు । సేనలెన్న రాని శ సేనాధి పతులును । నెట్లుదో
 చెమేల్కొ - నెట్లువోయె॥ ౯౭॥ చ॥ సరసిజనేత్ర యా శశి వి శ మౌణము
 చొప్పున రజ్జు సర్పమా । కరణినిఁ గొయ్య తస్కరుని శ కై వడివంధ్యత
 మాజు చాడ్చున॥ దిరముగ శుక్తికౌప్యమగు శ తీరున నామృగత్వష్ట
 నీరుగాఁ । బారిఁబారియేమి లేనిపరిపూర్ణమునందునఁ దోచువిశ్వము॥
 ౯౮॥ ఆ-వె॥ నెలఁత వినుము సభము శ నీలమైగాన్పించు । పోల్కినరయ
 గగన శ పుష్పమట్లు । స్వప్న సానుభవము శ చందంబు మఱియు నా ।
 యింద్ర జాలముగను శ నిలయుదోచు॥ ౯౯॥ క॥ కనుపడుసర్వము
 భ్రమయే । గనుఁగొన్నది భ్రమయెగాని శ గాడచలంబు । గనుపడు
 నది గనుఁగొన్నది । గనుఁగొనగాలేనిదంచు । గాంచుముసివు॥ ౧౦౦॥
 ఆ-వె॥ లేనిమాయఁజూచి శ లేదనఁడగుగాని । యచలమెపుడులే ద్రనం
 గఁడగదు । బయలుచూడ నెందు శ బ్రత్యక్షమైయుండుఁ । గానిమాయ

చూడఁ శ గానఁపడునె॥ ౧౦౧॥ క॥ ఇక్కడనక్కడఁదోచియు॥ నెక్కడఁ
గనరాదు మాయ శ నిక్కంటై నన్ । నిక్కడ నక్కడ నెక్కడ । నొక్క
టియై యచలమట్టు శ లుండఁగవలదే॥ ౧౦౨॥ ఆ-వె॥ వట్టి రజ్జు జూచి
బిట్టుల్కుటెగాని । పరఁగఁ ద్రాటియందు శ బాముగలదె । భ్రమసిలేని
పోని శ భ్రాంతి నొందుటెగాని । తలఁచ నచలమందు శ నిలయుఁగలదె॥
౧౦౩॥ క॥ దారునదాటునఁజూచియుఁ । జోరుండని భ్రమసితిరిగిరచూచిన
నదియున్ । దారువగునట్టు లచలము । నారయఁగా లేనినూయరయగు
పడ దెందున్॥ ౧౦౪॥ ఆ-వె॥ మరుమరీచికలను శ మంచి జలంబనిరపోయి
చూడలేక శ పోవునట్లు । భ్రాంతిచేతఁదోచఁబడువిశ్వమెల్లను । నరయ
లేకపోవు శ నచలమందు॥ ౧౦౫॥ క॥ కమలాక్షి శుక్తిరజిత । భ్రమఁ
జెందినశుక్తియందు శ రావ్యంబేదా । క్రమమున లేకయ దోచిన॥ భ్రమ
జగములులేవుబట్ట శ బయలున నెపుడున్॥ ౧౦౬॥ ఆ-వె॥ నెమ్మిశశకము
నకు శ గొమ్ములున్నవే । గొడ్డురాలునకును శ బిడఁగలదె । నాకసమునఁ
బువ్వు శ మమరంగ నుండునే । వట్టిదేమిలేని శ బట్టబయలు॥ ౧౦౭॥ చ॥
ఘనముగ స్వప్నమందునను శ గాంచినవెల్లను నిక్కమట్లుగాఁ । గనుపడు
చుండుజాగ్రతను శ గాంచినయెంతనె స్వప్నమందునన్ । దనుఁగనుఁగొన్న
సర్వమును శ దబ్బరయై జనునట్టులాబయల్ । గనుగొని మేల్కొనొంది
నను శ గన్నదుటెట్లొకస్వప్నలోకముల్॥ ౧౦౮॥ ఆ-వె॥ జగములెల్ల
నిజమె శ జాగ్రతయందున । స్వప్నమందుఁ గొంత శ సత్యమయ్యె॥ నిద్ర
యందు మునిఁగె శ కలయునుదానును । నికనేమిగలదు శ నీరజాక్షి॥
౧౦౯॥ క॥ మెలకువె జాగ్రత యనినను । గలయందున జాగ్రతయును
గలదెల్లనినన్ । గలయందు నెఱుక లేకయె । కలవిధమును జెప్పగలదె
గాఢనుషుప్తి॥ ౧౧౦॥ ఆ-వె॥ జగమె సత్యమంచు శ జాగ్రత దెల్పెను ।
నిలయుస్వప్నమంచుశగలయుదెల్పె । మెలకువయును గలయు శ మిధ్య
యంచును నిద్రఁ । దెల్పెనిక మాయ శ దెలియనేది॥ ౧౧౧॥ క॥ మెల
కువ నిక్కంటై నను । గలయును నిక్కంటైగానిశకల్లనఁదగునే । మెలకు
వఁగని కలమిధ్యన । మెలకువయును సుప్తియందు శ మిధ్యయగాదే॥
౧౧౨॥ ఆ-వె॥ ఎన్నజాగరమున శ నున్నంతవఱకును । సత్యముగను
దోచు శ జాగరంబె । కలనుగాంచుతఱిని శ గలనిక్కమై తోచుఁ ।
గానజాగ్రతయును శ గలయనొకటె॥ ౧౧౩॥ క॥ మెలకువనుండునుజ్ఞ
ప్తియఁ । గలయందున జ్ఞప్తిగలదు శ గావునమేల్కొన్ । గలయొక్కటి
గాకున్నను । గలయును జాగ్రతయునునేది శ గాఢనుషుప్తి॥ ౧౧౪॥

ఆ-వె॥ నీవునన్నుఁగనుట శ నీనిన్ను గాంచుట । నేనుజెప్పటయునునీవు
వినుట । నీవు నేను జగము శ నిఖలంబు కలయుని । దెలియు బట్టబయలు
కలయుఁగాదు॥ ౧౧౫॥ నీ॥ ఇలలోనఁ దిరిపంబు శ నెత్తి జీవించెడు-నెటి
పేదయొకచోట శ నిమ్మలించియుంగడ కోటి రథమాది భూమాంబర-తతు
లెల్లఁ దనమేనఁ శ దాల్చినట్లు । గొమ్మరైన నొకకొల్లు శ కూటంబులో
రత్న-సింహాసనమున వసించినట్లు । హితులు మంత్రులు పురోహితులు
నేనాధిప-పంచమాగధభట శ వర్గమన్య । రాజు లెను నేవింపరాజ్య
మెల్ల । నేలినట్లుగఁ గలఁగాంచిరమేలుకొనినఁగల్గయ్యెను రాజ్యంబు
కొల్లవోయి । యే లేదాయె నెప్పటి శ బిడ్డగాఁడె॥ ౧౧౬॥ క॥ కలలో
దోచినసర్వము । మెలకువ యందు ననుచూడ శ మిథ్యయగునటాల్ ।
మెలకువను బయలుఁ గాంచినఁ । గలజగములు లేకపోవులేగనుఁగొను
చుండె॥ ౧౧౭॥ ఆ-వె॥ పోదు బట్టబయలు శ పోఁగొట్ట వలెనన్న । రాద
దిందునందుశరాఁ దలంప । బహుళయత్నమునను । బ్రహ్మాదులునుబట్టి ।
నిల్వవలెఁబున్న శ నిలదుమాయ॥ ౧౧౮॥ క॥ సర్వము గు రైఱుఁగుదునని ।
గర్వంబునఁ గేవలాత్మ శ గాన కలయునా సర్వజ్ఞకంఠమేలగు సర్వము
గు రైఱుఁగనట్టి శ్వాసంబరయ॥ ౧౧౯॥ తే-గీ॥ ఉన్నదీ బట్టబయలు
ను-మృన్నటికిని । నున్న దనరాదు మాయయు శ నున్నగాన । జగము
లెల్లను దోచుట శ స్వప్నభాతి । నెన్నివిధములఁ జూచిన శ నేమిలేదు॥
౧౨౦॥ చ॥ తడయక దారు గు రైఱుఁగఁ శ దస్కర భ్రాంతియు లేనిచొ
ప్పన॥ విడువక శుక్తిఁ గన్గొనిన-వెంటనె రాప్యము లేని పోలిక॥ ।
దొడరిన రజ్జునారసినఁ శ దోడనె సర్పములేని చాడ్పున॥ । గడువడిఁ
బూర్ణ తత్వమును శ గాంచినయంతనె లేదు విశ్వము॥ ౧౨౧॥ తే॥ బట్ట
బయలందు జగమును శ పుట్టు గిట్టు ననుటకంటెను లేదంట శ ఘనము
వంధ్య । సతికి సుతుఁడును నుదయించి శ చచ్చిపోయె । ననుటకంటెను
బుట్టలే శ దనుట మేలు॥ ౧౨౨॥ క॥ జలజాక్షిలేని మాయను । గలదని
పిమ్మటనులేదు శ కల్లనుపెల్ల॥ । బలుపుగ మేననమేధ్యము । నలదియు
నది గడిగొన్న శ యట్టివిధగుణ॥ ౧౨౩॥ ఆ-వె॥ శానలేనిమామూ
కలయని దలపోయఁ । గలయఁబున్నమాయ శ దొలగిపోయె । మాయ
శూన్యమైన శ మఱియేమి లేదాయె । యేమిలేని బయలెయేకమాయె॥
౧౨౪॥ క॥ మెలకువనొందిన వెంటనే । కలనిలువక పోయినట్లు శ గను
పడు మాయల్ । నిలుచునె యచలముఁ గాంచిన । మెలకువయును
నిద్రభంగి శ మిథ్యయైచను॥ ౧౨౫॥ ఆ-వె॥ ఎన్న లేనిమాయామెలు

కలబాసిన మీదనున్న బట్టబయలు శ నెన్నుటకును । నెఱుకలేకపోయె
 నేమున్నదామీదఁ । దోచుచుండుటకును శ జూజుటకును ॥ ౧౦౬ ॥ ఉ॥
 ఆరయ విశ్వమీ బయలు శ నందునఁ దోచుచు నుండలేని దే యూరక
 లేనిభ్రాంతియును శ నుండినకై వడి నుండుటే మనః । దాడువునందుఁ
 స్కరుడుఁత్రాటిసింబన్నగ న్నెండమావులఁ । వారివిధంబు గన్నడుట శ
 వానికి నెన్నస్వభావ జన్యమహా ॥ ౧౦౭ ॥ క॥ పరిపూర్ణంబే శాశ్వత । మర
 యంగా లేనిమాయె శ యఖిలబంగంబుల్ । పరిపూర్ణ మందుఁ దోచినఁ
 బరికింపఁగవలయు లేనిశ్రమయది యనుచుఁ ॥ ౧౦౮ ॥ నీ॥ పంచముద్రలు
 పట్టి బాధలుపడనేల యష్టాంగయోగంబు శ లవియునేల । సాంఖ్యతార
 కములశసాధింపఁగా నేలశయమనస్కభావంబు శ నందనేల । పరఁగ నెమ్మన
 మునుశబట్టి నిల్పఁగ నేల - యింద్రియాదుల గుది శ యింపనేల । శాంత
 సూన్యతములఁ శ జరియింపఁగానేల-చదువు తెల్లను మించి శ చదువనేల॥
 తే॥గీ॥ చీఁకుఁబడి కానఁ దపములఁ శ జేయనేల ॥ సంతతంబును జపములు శ
 సల్పనేల ॥ కనులు మూసినఁ దెఱచినఁ శ గానఁబడుచు । నచలమే సాధనము
 లేక శ యలడుచుండ ॥ ౧౦౯ ॥ నీ॥ బూటక వేషములశపొట్టకూటికెగాని-
 పొందుగా ముక్తికె-ప్పడునుగావు । ముద్రలన్నియుదేహ శ మున కవస్థకె
 గాని-మొనయ జన్మవిశాశ శ మునకు గావు శ అఖిలయోగంబులు శ నల
 జడికేగాని - గర్మరాహిత్య సంతగతికెగావు । బహు మహాత్మ్యంబులు ।
 ప్రజల మెప్పుకెగాని - యారయజన్మ శూ శ న్యతకుఁగావు ॥ సాంఖ్యము
 ను దారకామన శ స్కంబులాది । త్రిప్పలకుఁగాని జన్మ సి శ ద్ధికినిఁగావు ।
 మొదలు కర్మలు భవనాశశములకెగాని ॥ కోరితమ్మును దరియించు శ కొఱ
 కుఁగావు ॥ ౧౧౦ ॥ తే॥గీ॥ అవని బూరుగు ఫలముల శ కాశఁజేసి । పఠు
 లునుగాచి నిష్ఫలం శ బందినట్లు । నిజముఁగానక బహుమాయ శ నిష్ఠ
 లందు । బరఁగు చుండుట నిష్ఫలం శ బగునుగాదె ॥ ౧౧౧ ॥ క॥ అనలంబె
 గాని నిఖిలంబును నెద్దిదహింపలేని శ పోలికమాయఁ । జనఁజేయ నచల
 భావంబునుగాకయ యన్యమొకటి శ వుడమింగలదే ॥ ౧౧౨ ॥ క॥ నేనను
 నహమువహించిన । మానవులకు నెల్లనిక్క శ మైతోచు నిలఁ । నేనను
 నహమే మాయగఁ । గానెడు వాఁడెల్లమిథ్య శ గా భావించుఁ ॥ ౧౧౩ ॥
 క॥ నీవును నేనే లోకము । నీవును నేలేకయున్న శ నిర్లోకమగుఁ । గా
 వున లేకయదోచివ । యీవున నేలేదు సుమ్మి శ యీ బయలందుఁ ॥
 ౧౧౪ ॥ ఆ-వె॥ నీవు నేననియెడు శ నీ విశ్వమాయను । లేనిదంచుభ్రాంతి
 మానినపుడె ॥ ప్రతియు లేనిబట్ట శ బయలన్న నేకమై । యుండుదాని నెఱుఁ

గర్హాండులేక॥ ౧౩౫॥ క॥ సర్వము తానని చూచిన । సర్వంబును దన
 నుదాసై ర్ త్యజగు నా । సర్వంబు తాను మిథ్యయై । సర్వంబును
 గానిబయలు ర్ జాడనుగనిన॥ ౧౩౬॥ ఎ॥ ఆ-వె॥ ఎప్పుడైన జూచి ర్
 యెఱుంగకయుండిన । హరినిగలనుగాంచిరహస్తిమిడియు । కరణినెఱుక
 యనెడు ర్ కలలోన నచలంబుఁ । గన్నయపుడె మాయగతముకొందు॥
 ౧౩౭॥ బి క॥ తోయజ మిత్రునిఁ బాడఁగని । యే యెడలలేకతిమిర ర్
 మేగినయటుల ర్ న్నాయచలము సేవించిన । మాయే తా నిల్యకేగు ర్
 మటుమాయముగఁ ౧౩౮॥ తే-గీ॥ అన్నమునుదిన్న నాకలీరయడఁగి
 నట్లు । తృష్ణ యుదకంబుఁ గ్రోలినఁ ర్ దీటుభంగి । బయలుఁ జూపించి
 శిష్యుని ర్ భ్రాంతి మాన్పు । గురుడె దైవంబు పరుఁడు నా ర్ గురుడె
 గురుఁడు॥ ౧౩౯॥ డి॥ పరిపరి మాయలచేతను । బరిపూర్ణంబెఱుంగలేక
 భ్రమగొనితామే । దరియింపలేని గురువులు । పరులను గడతేర్చుగలరె
 భ్రాంతియగాక॥ ౧౪౦॥ ఇ॥ ఆ-వె॥ గురుఁడు శిష్యునకును ర్ గుర్తుగాఁ
 గనుపించి । బయలు బ్రహ్మమంచుఁబరఁగఁజూపి । మాయశూన్యమైన ర్
 మార్గంబుఁదెల్పక । భ్రాంతిపీడగలదె బ్రహ్మకై న॥ ౧౪౧॥ క॥ బట్టబయ
 లనుచు బ్రహ్మము । గుట్టెఱిగిన పాడె గురుఁడు ర్ గురువులకెల్ల । న్నట్టి
 ఘన మర్కమెఱుంగక । పొట్టకునై దిరుగువాఁడు ర్ భువి గురుఁడగునే॥
 ౧౪౨॥ ఆ-వె॥ కేవలాత్మ గుర్తుభావింపవేత్తకు । నిలయఁటన్న గుర్తు
 నేమిలేదు । మాయ జనులకెల్ల ర్ మాయ విశ్వమె గుర్తు । కోరి చూడ
 బయలు ర్ గుర్తులేదు॥ ౧౪౩॥ క॥ గురుఁడని శిష్యుండని యీ । యెఱు
 కను గలదోచి యచల మెఱిగించి తుద । న్నెఱుకను దెరఁదొలగించిన
 గురుఁడేడి శిష్యుడేడిగురైదింక॥ ౧౪౪॥ తే-గీ॥ బట్టబయలందు గురు
 శిష్యభావములును । నేకమైనను గురుశిష్య ర్ లెవరులేరు । కర్పరా
 గ్నుల పేర్వేఱఁగానుపించి । యేకమై రెండులేక లయించినట్లు॥ ౧౪౫॥
 క॥ అసలంబు వాడమి దారునఁ । దనరంగా దానిఁగాల్చి ర్ తాఁ జెడిన
 గతి॥ దనువందు జ్ఞానవహ్నియుఁ । దనువును దగ్ధంబుఁజేసి ర్ తానును
 సమయు॥ ౧౪౬॥ తే-గీ॥ జ్ఞాన మజ్ఞానములు నాది ర్ లేనిబయలు । దెలి
 యకే జ్ఞాని నేనంచు ర్ దిరుగనేల । యచలభావంబు నొందిన ర్ యట్టి
 వాడు । జ్ఞానియునుగాడు నరయ న ర్ జ్ఞానిగాడు॥ ౧౪౭॥ చ॥ పరమ
 పదంబుగానకను ర్ భ్రాంతిని పీడకయున్న మానవుల్ । సరవి సుషుప్తి
 నుండియును ర్ జాగ్రత యేగతివచ్చు నాగతి ర్ బోరిబారిచావు వుట్టు
 వులఁ ర్ బొందుచు నుండుదురట్టి గోప్యము॥ మరణమురాక మున్నెఱుఁ

గురమాన్యైతధన్యలుజన్మశూన్యలున్ || తే-గీ || దేవుడే లేడటంచును |
 దెలివిలేని | పానుదులు కొందఱుండుదుర పాటిదప్పి | పరంగసర్వంబుమిథ్య
 మైబ్రహ్మమెందు | నిండి నిబిడికృతంబునై నెగడుచుండ | ౧౪గీ || ఆ-వె ||
 బ్రహ్మమేడి మాకుఁ శ్రీ బట్టి చూపుఁడియంచుఁ | బరంగఁ గొందఱుఁడ్రు
 పట్టిచూపు శ్రీ నదియు నెల్లమాయ శ్రీ యగుఁ గేవలాత్మను | బట్టిచూప
 వశమై శ్రీ బ్రహ్మకై న || ౧౪౬ || ఉ || కాయముతోడ స్వప్నమునఁ శ్రీ గన్నడు
 దేవుడటండ్రు కొందఱున్ | గాయము రాకపోకలును శ్రీ గల్గినమాయయు
 దేవుడెట్లున్ | మాయ నెఱుంగ కెప్పుడొక | మాడ్కిని నాబయలుండఁ
 గాన కా | మాయను నమ్మువారలకు శ్రీ మాటకి నమ్మతి మాయ మాట
 లున్ || ౧౪౭ || ఆ-వె || తమరుగల దటంచు శ్రీ దైవంబునకు మేను | గల
 దటంచు నెట్లు శ్రీ దలంపవచ్చు | దనువులెల్లగర్భ శ్రీ తంత్రత్రంబుచేనయ్యె |
 దైవమునకుఁ గర్మ శ్రీ తనువుగలదె || ౧౪౮ || చ || కనుగొన బ్రహ్మకై న
 మఱి శ్రీ గానఁగరాకయ యుండ దేవుడున్ | గనుపడుటెట్లు మర్త్యులకుఁ
 గన్నడసేనియు లోకమేటి కం | చని యిటుకొందఱుండు రిల శ్రీ నజ్ఞులెఱుం
 గని కారణంబునన్ | ఘనముగ బూర్వ తత్వమును శ్రీ గాంచినవారికి
 లోకమున్నదే || ౧౪౯ || క || తనువలచినదే రంభగ | ఘనముగఁదాము
 నిగినదియై శ్రీ గంగగలోకం | బున ఘనము నెంచరల్పులు | గనుగొని
 సీచస్వభావ శ్రీ క్రౌంచములట్టుల్ || ౧౫౦ || వ || అదియెట్లునిన || సీ || ఒక్కడ
 నంచల శ్రీ నొక కొన్నిటిఁగని బ-ంబు లిట్లుని వానిఁ శ్రీ గదసిపల్కె |
 నెవరో కాళ్లు మొగంబు శ్రీ తెఱ్ఱనమీనివా శ్రీ సంబెద్దియట విశేషంబు
 లెవ్వ | నఁగను నంచలము మా శ్రీ నన సరోవరమున్మి శ్రీ కమనీయరత్న
 ముల్ శ్రీ గలవని నను | నత్తలోనావుడు శ్రీ నవి యెఱుంగమటన్న-నత్త
 లుశూన్యమై నట్టికొలను || తే-గీ || పర్ణవర్జితమైనట్టి- పాదపంబు | కరణి
 దలపోసి చూడంగరగాదె యహహ | యంచు నవ్వంగ సాగెనుగొంచ
 లెల్ల | నట్లునిజమును దూషించునరులు వారి | వారి మతములెహెచ్చనిశ
 వాడుకొండ్రు || ఆ-వె || అజనకై నహరునకై నహరికై నను | సురలకై నధరణి
 నరులకై న | గురుడులేక దెలియఁగూడునే బ్రహ్మంబు | దెల్ప నెవరికై నఁ
 దెలియఁగాక | ౧౫౧ || క || పరిపూర్ణ మెఱిగి యెఱుకను | సరిపుచ్చిన
 వేత్తైవేత్త శ్రీ జాడ నెఱుంగున్ | గురు తేమి యితర జనులకు | సరయంగా
 నాతఁడుండు శ్రీ నందఱివలెనే || ౧౫౨ || ఉ || పుట్టును గిట్టు కర్మమున-బాం
 దఁడు చెందఁడు నామరూపముల్ | గట్టిగ దేవుఁ డెవ్వరికిఁ శ్రీ గానఁగరా
 డనులోకసామ్యమున్ | వట్టిదిగాదు సర్వమును శ్రీ వర్జితమైనదే కేవలాత్మ

యీ । గుట్టు నెఱుంగరాదు గురుశోభ్యముగావున నెంతవారికిఁ ॥ ౧౫౪ ॥
 క॥ ఎన్నెన్ని చిత్రములకును । నున్నది నేననుచుచూయ శ యుత్తదిబయ
 లే । యున్నదని జాడఁ దెలిసిన । నన్నిటికిని మూలమైన శ యదిశూన్య
 మగుట ॥ ౧౫౫ ॥ చ॥ కరిఁ తిరూపమారయఁగఁగన్నడుచున్నను భ్రాంతి
 జన్యమై । కరియును గల్పితంబుచుఁ గాంచినదాదువు సత్యమైన యా ।
 కరణిని విశ్వరూపమును శ గల్పిత మంచుఁ దలంచి సర్వము ॥ నితరము
 పూర్ణ తత్వమిదిరనిక్కమటంచును గాంచఁ గాదగుట ॥ ౧౫౬ ॥ క॥ ఎఱుక
 జగంబులు విః కృతఁ । బరిపూర్ణం బెఱిగి యెఱుకఁ శ బాసినమీద ।
 న్నెఱుకేది యెఱుకజాలం । బెఱుకతొ సరిపోయె మాయ శ యేమున్న
 దిఁక ॥ ౧౫౭ ॥ ఆ-వె॥ రూపు నామక్రియలు శ రూఢిగాలేనిది కేవలాత్మ
 యంచుఁ శ గీతెఱింగి । నామరూపక్రియలు శ నఖలంబు మాయగ । నెఱిగి
 నపుడె భ్రాంతి శ నిరసనంబు ॥ ౧౫౮ ॥ చ॥ తిరముగ నామరూపములు శ
 దేవునకెన్నడు లేవటంచునే । నెఱింగియు రూపనామములు శ నెల్లనశించు
 నటంచు నెంచుచు । న్నరుదుగ నామరూపముల శ యందున భ్రాంతినిఁ
 జెందు పామరుల్ । ధరఁ బరిపూర్ణమున్నదనితాము నెఱుంగరుమాయ
 దక్కఁగ ॥ ౧౫౯ ॥ తే-గీ॥ తామెఱుంగని దోషాన శ దైవమిలను । నెవ్వ
 రికిఁ గానరాఁడని శ నెంతురెల్ల । గురుఁడు నూచింప బ్రహ్మాంబురముఱుగు
 లేక । గానంబడుచుండు సఖలంబు శ కల్లయగుచు ॥ ౧౬౦ ॥ క॥ విని యొ
 రులు సెప్ప బయలని । గనియును గనలేరు మాయ శ గప్పియుజనముల్ ।
 విని వినియును జెవుడయ్యెను । గనకనియును గ్రుడ్డియయ్యె శ గానకు
 దీని ॥ ౧౬౧ ॥ ఆ-వె॥ సత్యమైన బయలు శ జాడనుగావక । దబ్బరైన
 మాయఁగదగులుకొనియు । మాయతోడఁజచ్చి శ మాయతోఁబుట్టుచు ।
 మాయఁ గానలేరు శ మాయసరులు ॥ ౧౬౨ ॥ క॥ సత్యంబు ముప్పిపండు
 న । సత్యం బడఱికి రుదయుఁ శ జక్కెర భంగి ॥ సత్యంబు జనవిరోధ
 మ । సత్యము జనరంజకంబు శ సత్యంబిదియు ॥ ౧౬౩ ॥ ఆ-వె॥ ఇంతి
 నీవు నిక శ నేమాయలేదని ప్రతియులేవి బట్ట శ బయలుఁగాంచి । భ్రమ
 ను దొఱుకజేయ శ భవనాశముల దిద్దు । నావ మునిగిపోవు శ నచలవార్ధి ॥
 ౧౬౪ ॥ క॥ ఎన్నివిధంబులఁజెప్పిననున్నది యీబట్టబయలు శ నొక్కట
 యెందు ॥ శ సున్నని దెలియుము విశ్వం । బెన్నటికిని భ్రాంతి వుట్ట శ
 నేరదు సీకు ॥ ౧౬౫ ॥ తే-గీ॥ స్వప్నమందునఁ దోచిన శ చందమునను
 లేనిదే జగంబున్నట్లు శ గానంబడును । గాన సఖలంబు భ్రమయని శ
 గాంచి మాయ । భ్రాతివీడిన సర్వంబు శ బట్టబయలు ॥ ౧౬౬ ॥ చ॥ నెల

పుగ నెండమావులను శ్రీ సీతనులేక యెఱుంగఁ బిమ్మటకా । జలముల
 పోల్కిఁ దోచిననుశసత్వముగాఁచి చూచుకై వడికా । వెలయుఁగ బూర్ణ
 తత్వమున శ్రీ విశ్వములేదని నిశ్చయించియుకా । గలవలె లోకజాలములు
 గన్నడుచున్నను నమ్మరాదులుకా ॥ ౧౬౭ ॥ ఆ-పాదము । భ్రమసి లేకతోచు శ్రీ
 భ్రాంతి యున్నదియందు । బల్కరాదు బట్టబయలునందు । నేమి పుట్టు
 చున్న శ్రీ దేమి పెంపగుచున్న । దేమి పోవుచున్న శ్రీ దేమిలేదు ॥ ౧౬౮ ॥
 ఆ-పాదము । లేనిమాయయందు శ్రీ లేదనిచూచిన । నున్నదేమిలేని శ్రీ యుత్త
 బయలె । బయలు నున్నదన్న శ్రీ భ్రాంతియు లేదాయె । భ్రాంతిలేని
 బయలె । బ్రహ్మమాయె ॥ ౧౬౯ ॥ నీ । పరమ రహస్యమే శ్రీ బట్టబయ
 లనియు - సూక్ష్మంబులోననే శ్రీ మోక్షమనియు । వచియించు పెద్దల శ్రీ
 వాక్యమే సత్యంబు - గానియే సాధనలో శ్రీ గాదు తలఁప । సాగరంబులు
 దాటి శ్రీ చనుదెంచుటయుఁగాదు - కొండలు తలకెత్తి శ్రీ కొనుటగాదు ।
 భూమిలోనికిఁజొచ్చి శ్రీ పోవుటయునుగాదు శ్రీ అంబరంబునకెక్కు శ్రీ టది
 యుఁగాదు । ఇంక నేకస్థములునుగా శ్రీ దెవ్వరై నఁ । బరమ గురుమూర్తి
 కరుణను శ్రీ బడసిరేని । పరమ గుహ్యమైనట్టి యాశ్రయబట్టబయలు । సూక్ష్మ
 మున నుండునది మోక్ష శ్రీ సూచనయి ॥ ౧౭౦ ॥ క॥ లయమైన సర్వ
 జగములు । బయలుండు నటంచు దెలిసి శ్రీ బ్రహ్మాదిసురలో । బయలు
 నకు మ్రొక్కుచుందురు । బయలే ప్రత్యక్షమైన శ్రీ బ్రహ్మంబనుచుకా ॥
 ౧౭౧ ॥ తే-నీ । ఎఱుక జేతనుగల్గు నీ శ్రీ రేఖ జగము । లకును కర్తయూ
 నదియు నె శ్రీ యొకయెగాని । అచల మన రాదు కర్తయు శ్రీ నచలమునకు ।
 మొదలె కర్తృత్వ భోక్తృత్వములును లేవు ॥ ౧౭౨ ॥ క॥ లక్షిత లక్ష్య
 లక్ష్య వి । లక్షణగుగు బట్టబయల శ్రీ లఘు గురుకృపచే । లక్షలుగని
 శాస్త్రంబులు । లక్షింతురు కర్మవిదులు శ్రీ లయమగు మాయకా ॥ ౧౭౩ ॥
 క॥ ముందును నెల్లిన చాకిను । ననువుగ మోక్షంబులేదఁ శ్రీ టందురు
 యోగులో మన మెట్లు తామునిల్పిరొ । మనమును నిల్పుంగవశమె శ్రీ మహి
 నెవ్వరికీ ॥ ౧౭౪ ॥ తే-నీ । గగనభాగంబుగాలివలగలసి మనము । నాయె
 దానికి జలనంబుననాగు పెట్టు । బయలునందున నిల్పుచేరబ్బంగి మనము
 నినునిచెంగటం విమరంబుర నిలువఁగలదె ॥ ౧౭౫ ॥ నీ । ఈయుత్తబట్టబయ
 లేమియులేదని- ద్వాదశాక్షరినాత్మక శ్రీ దలఁపవలయుఁ గొప్పు మూలము
 లేనిగురైఁగెడుకాయ-మేమిలేనిపదాలు శ్రీ నెన్నవలయుఁ । గలలోనఁ
 దోచిన శ్రీ కాయమేలాగొ య -లాగె పంచదశాక్ష శ్రీ రసఁగవలయు ।
 మఱువక యీమూడు శ్రీ మంత్రములో నిరతంబు శ్రీ పఠియించివానితా శ్రీ

త్వర్యములను | దెలిసి మూలంబులేని దీ శ దేహమనుచు | భ్రాంతిపీడియు
 సర్వంబు శ బయలటంచు | నెఱిగియెంతయు నెఱిగిన శ యెఱుకవిడుచు |
 నట్టివారలె యశరీరు శ లనఁగవలయు || ౧౭౬ || ఆ-వె || నెలత వినుమ
 యింక శ నీ స్వచ్ఛరూపంబు | బట్లబయలుగాని శ భ్రాంతిచేత | వెలయఁ
 దోచుచుండు శ విశ్వరూపంబైన | మాయ సీవుగావు శ మధురవాణి ||
 ౧౭౭ || క || పరిపూర్ణంబే నేనని | యెఱిగియు నీ దేహమాత్మయే గా
 ననుచు | బరికింపుము నీకన్యము | మఱియేమియు లేదఖలము | మాయ
 తలంప || ఆ-వె || భ్రాంతిలేని బట్ట శ బయలైన నీకును | బ్రాణ మరయ
 లేదు శ బ్రతుకులేదు | బ్రతుకులేని నీకు శ బరఁగ జావునులేదు | చావు
 లేని నీకు శ జన్మలేదు || ౧౭౮ || క || జననంబులేని నీకును | మనమాత్మయు
 గల్గదెఱుక శ మఱువులు దేహం | బునులేదు కష్టసుఖముల | యనుభవ
 మును గల్గదెఱుక శ వఖలమునీవు || ౧౮౦ || ఆ-వె || దేహియుండెనేని శ
 దేహంబునుండును | దేహముండెనేని శ తెల్వియుండు | దెల్వియుండె
 నేని శ తిరిగిచావునుండు | జావుగలిగెనేని శ జన్మముండు || ౧౮౧ ||
 ఏమియుఁగాకయు బయలును | నేమియు ననరాకయుండు శ నీయందెవుడు |
 న్నే మేమిపుట్టుచున్నదో | యే మేమియునాశమానో శ యెఱుగవునీవు ||
 ౧౮౨ || ఆ-వె || ఎఱుక నేనటంచు శ నెన్నకుమెఱుకచే | నెఱిగి కేవల త్మ
 యేయటంచు | నెఱుఁగునెఱుకనాకు శ గురుదక్షిణగనిప్ప | డిమ్ముతడవు
 లేక శ యిందువదన || ౧౮౩ || క || గురునకు నొసఁగినయెఱుకను | మఱల
 నుగై కొనఁగ జోకు శ మదియేదలంప || గురుదోషమంచు దెలియును |
 యెఱుకనుసరిపుచ్చి పిదప | నెఱుకై యున్న || ౧౮౪ || ఆ-వె || కలనువట్టి
 దంచు శ గాంచినమోదట | ననుభవములుదబ్బ శ రై నయట్టు | లెఱుక
 లేనిదంచు శ నెఱిగినపిమ్మట | నెఱుక చేష్టలెల్ల శ నిక్కమగునె || ౧౮౫ ||
 క || ఎఱుకను జాలము మృచయని | యెఱుకక నిక్కంబుగాఁగ శ నెం
 చెదరజ్జుల్ | ఎఱుకనఁగ మాయగావున | నెఱుకెప్పుడు లేనిదంచు శ
 నెంచుమునీవు || ౧౮౬ || తే-గీ || పరఁగఁగొందఱుపరిపూర్ణ శ భావమెఱిగి |
 యెఱుక విడువకయేముందు శ రెప్పటట్టు | లెఱుకవిడువకపరిపూర్ణ శ
 మెఱిగియున్న | నేమి కార్యంబు వారలు శ నెఱుకవారె || ౧౮౭ || క ||
 ఎఱుకనఁగస్వప్నమంచును | నెఱిగిప్రవర్తించునదియె శ యెఱుకవిడుచు
 ట | నెఱుక చనులెల్లనిజమని శ గురు లెఱుఁగుటెయెఱుకవిడువ శ కుండుట
 యరయ || ౧౮౮ || సీ || కలలోనఁదోచిన శ కాయంబులకు నీ తనువు
 లకును నెచ్చు శ తగ్గుగలదె | వాని నెవ్వరుగొంచు శ వచ్చిరి మఱలను -

నెవ్వరుగొనిపోయి శరేణులేదు | తమకుఁదామేవచ్చి శతమకుఁదామే
దోచి - తమకుఁదామేలేదు శదలఁచినూడ | నిజముగారాలేదుశనిజము
గాఁబోలేదు - సర్వంబుభ్రాంతిచే శసంభవించె | గాన నీకునుదేహంబు
గానియెఱుక | గాని యింద్రియములు గాని శగలవఁటంచు | నెన్నడై
ననుభ్రమఁజెంది శయంచవలవ | దట్టులెంచుఁపెస్వప్నంబు శనగుఁడలంప||
౧౮౯|| ఉ|| కొందలమందనేల యింక శగోమలిచించినవెన్నపత్రము |
న్నెందుననున్న బాధ్యునకు శనేమిభయంబును లేనిపోలిక | ముందు
గురూక్తిచే నెఱుక శమూలము ద్రుంచినవాఁడుజన్మము | బొందెద
నంచు సందియములేబొందునె యెందుననై ననెన్నఁడు | ౧౯౦|| ఆ-వె||
తానునుండటయును శదానులేకుండుట | నవనిడనదువ ర్తనంబులాది |
లేనికలయటంచు శగానకకలనుండు | మనుజుఁడొంచు జనన శమరణ
ములను || ౧౯౧|| క|| కలయందెపుట్టిపెరుగును | గలయందేయనుభవించులే
గప్తనుఖంబు | కలయందెనాశమొందును | గలఁబాసిన జన్మమేది శ
కలయేదింక || ౧౯౨|| నీ|| కలలోనఁదాఁబుణ్య శకథలెల్లవిన్నట్లు-వివిధ
తీర్థములుసే శవించినట్లు | యజ్ఞావ్రతముల శనాచరించిన యట్లు -
చెలఁగిదానములెల్ల శజేసినట్లు | సకలసత్పుణ్యముల శసల్పియుస్వర్గాది-
భోగంబులనుదానుశబొందినట్లు | తిరిగిపుట్టియనేకశనయలఁ జంపినయట్లు-
మించియన్యలతోరమించినట్లు || తే-గీ|| కోరికరవిత్తిములుచాలలేగొన్న
మాడ్కి | సఖిలపాపంబు లొనరించి శసరికలోక | మనుభవించిన
యట్లుండి శమగుడిమేల్క | వడసి చూడంగ సర్వంబు శవట్టిదయ్యె ||
౧౯౩|| క|| కలయే సత్కర్మంబును | కలయే దుష్కర్మమగునుగావున
నెఱుకేకలయని మేల్కొనువారికి | గలయనుభవమెట్లుదోచుశగలదా
మీఁడ || ౧౯౪|| ఆ-వె|| ఎఱుక యున్నవఱకు శమఱపును | నుండును
మఱపు గలుగువఱకు శనెఱుకయుండు | నెఱుకయనెడజ్ఞప్తియెప్పుడు
దోచిన | నదియు లేనిదంచు శసరయుమీపు || ౧౯౫|| క|| కలలేనిది
జాగ్రతయును | గలదని భావించువాడె శకలమనుజుండు | గలవంటిదె
జాగ్రతయని | దలపోసినయతఁడె కలను శదాఱినఘనుఁడె || ౧౯౬|| క||
కలదనిచూడకుమెఱుకను గలదనిచేయకుమ యెట్టిశకార్యము లీయె ||
గలదని దలఁచకు సర్వము | కలయని భావింపజన్మ శగలుగదు నీకు ||
౧౯౭|| నీ|| ఎఱుకయెస్వప్నమా శయెఱుకయెజాగ్రత - యెఱుకలే
కున్నను శనేమిలేదు | స్వప్నంబుచిన్నయ శబద్ధంబుసర్వ ప్రపంచంబు
పెద్దయ శబద్ధమయ్యె | జాగరంబునులేదు శస్వప్నమేమియులేదు-నిద్రఁ

బోవుటలేదు శ నిర్ణయములు సేయుటయును లేదు శ చిత్తవృత్తియెగాని-
 యంటవింటయుఁగంట శ తింటలేదు॥ తే-గీ॥ బంధమోక్షములునులేదుశ
 భవములేదు శ నాశములులేదు సంసార శ నటన గల్గె । దరయ నెఱుఁగి
 య౯ గ ౧౭- శ చలనునెడు । జాగ్రతనుగన్న యశరీర శ జన్మలకును॥
 ౧౯౮॥ క॥ వేదాంతమునఁగ నేమని వాదింతురు కొందఱెపుడు శ వసుదనల
 చతు । ధ్వేదాతీతంబగుటను । వేదాంతంబనుచు బుధులు శ వీక్షింతు
 రొగి॥ ౧౯౯॥ క॥ వీక్షించికాంచనందని । నిక్షేపమునైనరోయ శ నేర్తు
 రుమూఢుల్ । ద్రాక్షఫలంబులుదినుటక॥ పీక్షించిన జంబుకందురవిధము
 దలంపక॥ ౨౦౦॥ చ॥ అదియెట్టిదనిస॥నీ॥ నక్క-యొక్కటి మూడు శ నాల్గ
 కాహారంబు - చిక్కకనాకట శ సొక్కిచనుచు । నటగోస్తనీలతలల్లి
 బిల్లిగనల్లి - పండికైవ్రాలిన శ ఫలములరసి । యాఫలంబులుదిందురనని
 హర్షమునవాని - నందుకొఁబో శ నవియందకున్న । నపుడుతానెన్ని
 య శ త్నములు గాంచిన - నవి లభింపమిఁజేసి శ యాత్మవిసిగి॥ తే-గీ॥
 పరఁగనీప-ఘ దిన్నవా శ పండ్లుపులియు । నంచునొక సొడ్డుపైబెట్టి శ
 యరిగెనట్లు । లచల భావంబు లోకులు శ నందలేని । కతనఁజాల్కగఁ
 జూతురు శ గాదెజగతి॥ ౨౦౧॥ చ॥ జనన వివాశశూన్యమును శ సర్వము
 మీఠినపూర్ణభావము॥ ఘనముఖులాత్మమెచ్చెదరు శ గాకను నల్పులు
 మెచ్చనేర్తురే । పనజవిరోధి రాకకునుశవారిధులేచెలరేగుఁగూపముల్ ।
 దొనలుకొలంకు లేఱులును శ దుచ్చవుఁగాల్యలుఁ బొంగనేర్చునే॥ ౨౦౨॥
 చ॥ హరి కరికుంధముల్ చిదుప శ నాటవి రాలిన దంతమాక్తికా ।
 లెఱుకలుగూర్చి పేదలుగ శ నెంతయుఁదాల్తురుశక్తిముత్యము । ల్లెఱుఁ
 గరువాని వీనినిని । నింతకుఁగల్గిన తారతమ్యముల్ । సారిది నిజస్వభా
 వమును శ సూన్యత భావముఁగానలేరొగి॥ ౨౦౩॥ తే-గీ॥ అరయనే
 భ్రాంతిలేదీదీ శ యచలమార్గ । మునకుమించిన దేలోక శ ముననులేదు॥
 నిదురవచ్చెడివఱకును శ నీవుచచ్చువఱకు దీనిని నీమది శ మఱవకుండు॥
 ౨౦౪॥ క॥ ఏవఁక మనముపాటిన । నావంకకునిగ్రియంబు శ లన్నియు
 నేగు॥ గావున సద్గోష్ఠినిమన । సేవిధముననైనఁజొరగఁ శ జేయఁగవల
 యు॥ ౨౦౫॥ క॥ ఇదియే పరమ రహస్యం । బిదినత్యము నమ్మునంతశ
 యింపకుమిఁకనా । హృదయమున నింతకంటెను । గుదురగు మార్గంబు
 లేదు శ గురుసాక్షి సతీ॥ ౨౦౬॥ ఆ-వె॥ ఇదియుబ్రహ్మవలన శ నెఱిగె
 వసిష్ఠుండు అతనివలన జనకు శ దత్తనివలన శకుండు శకునివలనశసారది
 సాందీవులు । గనియెనతనివలనఁగంటినేను॥ ౨౦౭॥ క॥ పరిపూర్ణ మెఱుఁగ

మునులకు । సురలకుదుర్లభము నీకు శ నూటిపటచిత్తి । సర నృగు
 మార్యాసులకును । దిరముగ నుద్ధవునకేను శ దెల్పితినిదియున్ ॥ ౨౦౮॥
 ఆ-వె॥ పరమపదమునందు శ భ్రమయందరికిగల । దంచుజేరవశమే శ
 యందఱికిని । గలయ నచలగురుని శ కరుణకన్యంబగు । వాంఛలేక
 యుండు శ వారుడక్క ॥ ౨౦౯॥ శా॥ ఏమార్గంబులు దొంగత్రోవల
 రయన్ శ హేయంబులొవానిచే । సామాన్యంబగు దప్పిపోవుభవములో
 సంకెళ్లుగా నేర్పడున్ । రామాదీనిని నమ్మిన జన్మమునకున్ శ రారెవ్వ
 రున్ గావున । స్నేహార్గంబులుసాటిగావుధరలోనిరాజమార్గంబుతోన్ ॥
 ౨౧౦॥ ఆ-వె॥ అనుచుదెల్పుకొరి శ యడుగుదమ్ములగును । మొక్కి
 హస్తములను శ మొగిచి నిలిచి । కాంత దక్కిణియును శ ఘనమైన
 భక్తితో దేవదేవునన్నురక్షించెనట్లు ॥ ౨౧౧॥ దండకము॥ క్రీవాను దేవాయ
 చింతస్వభావాపర బ్రహ్మనిష్ఠామ సర్వేంద్రియాతీత సంసార తాపత్ర
 యాభంగనిస్సంగనిర్వోహనిష్కర్మనిత్యాత్మ భక్తాంబుజవ్రాత మార్తాం
 డసర్వప్రభూతాంతరాత్మా చిదాత్మాపరాత్మా పరంజ్యోతి రూపపరే
 శాపరంధామసద్రూపచిద్రూప లతావిలతాక్ష రాండాండ పిండాండ బ్ర
 హ్మాండ భాండోదరా సర్వసంపూర్ణ సర్వజ్ఞ సర్వేశసర్వోత్తమా సత్య
 సంకల్ప సద్వేదవేదాంత సిద్ధాంత శ్రీశైవకాగస్త్య కౌండిన్యమైత్రేయ
 వాసిష్ఠ వాల్మీకకణ్వాత్రి గార్గ్యేయ శ్రీనారద వ్యాస శ్రీవత్స మార్కండ
 మాండవ్య శౌండిల్య నానా మునిస్తోమ హృత్పద్మ సంధానరూపానిరా
 కారనిర్వేద్య నీరంధ్రనిర్భంధ నిర్మలక్షనిష్కార్య మానావమానావిహీ
 నాత్మతద్భూతపంచ ప్రపంచాది శూన్యా భవన్నాశ హీనాపరః కేవ
 లాత్మా భవద్దివ్యరూపంబవాచ్యం బవేద్యం బసాధ్యం బచోద్యంబభేద్యం
 జబాధ్యం బబోధ్యంబవిశ్వం బరూపం బనంతం బచింత్యం బవర్ణంబనాకా
 రమాద్యంత రాహిత్యమైయొప్పు నీరూపుబ్రహ్మాది దేవేంద్రబృందారకుల్
 గూడగీర్తింపలేరయ్య నీమూర్తిగీర్తింప నేనెంతదానస్థ వద్దివ్యమాసత్
 కృపా వీక్ష్యముంజేసి నీ స్వస్వరూపంబు నా స్వస్వరూపంబు గాంగంటి
 మేల్కంటి స్వస్మాభవిశ్వాది భ్రాంతుల్ సమస్తంబున న్బాసిపోనయ్యె
 నేజేశనున్ నొక్కరీతిగన్గ నిర్గుణంబెందు నేకంబుగానుండు నీబట్టబై
 లందు నేభ్రాంతియులేదు నా స్వస్వరూపంబు పూర్ణాచలం బౌటనే
 గంటి నాకల్మషాల్ పాతెనాశంకయున్ దీతెనా భ్రాంతిపోకారెనాయిష్ట
 మొప్పారె నానోము ప్రాప్తించె నాజన్మ మీడేర ధన్యత్వమున్ గంటి
 నుంతె ననాకున్ గొఱం తేమియులేదు శ్రీకృష్ణ దేవా సమస్తేనమస్తేనమ

స్తేనమః॥ ౨౧౨॥ క॥ అని యిట్లు వేడునతిగని । వనజోదరుడప్పడధికర
వాత్సల్యమానః । వనజాక్షిని దీవించెను । మనమలరంగ జన్మరహిత
మగునీ కనుచుఁ ॥ ౨౧౩॥ తే॥గీ॥ దీవనయుఁగాంచి దక్కిణీ ర దేవీచక్రి ।
పాదసేవ యొనర్చుభక్తిపదముఁదెలియ గురుశిష్య ధర్మంబుఁ ర దెల్పు
మనిన । నింతిఁ గనుఁగొని కంసారియిట్లులనియె॥ ౨౧౪॥ చ॥ గురుండరు
దేర మ్రొక్కకయె ర గూరుచునుండఁగరాదు శిష్యుడుఁ ॥ గురుండను
దాను నేకముగఁగూడిపరుండఁగరాదు శిష్యుడై । గురునకు మున్నుతా
నుగను ర గూర్కఁగరాదు భుజింపరాదుపో । గుఱియును దప్పరాదితర
గర్వలజ్జేరఁగరాదు భక్తుడుఁ ॥ ౨౧౫॥ చ॥ పరమునుజూపు నా గు
రుడుబంధుగుడైన హితండునైనదా । నరయఁగ దమ్ముడైన దననం
దనుడైన మితండుడైన బో । నర సఖిసోదరాత్మజులు ర నాకనునీచుడు
నాఁగ నలక్ష్యముంచకఁ ॥ గురుడె పరాత్పరుం డనుచుఁ ర గొల్వక
ముక్తుడుగాడు భక్తుడుఁ ॥ ౨౧౬॥ ఆ॥వె॥ జననియు జనకుండు ర సకల
ఋణంబులు । పరముఁగన్నయపుడె ర పాసిపోవు ర నట్టి పరముఁదెల్పు
నట్టి యాగురు సేవఁ । జేయకున్న ఋణముఁ ర బాయరాదు॥ ౨౧౭॥ క॥
గురుకరుణవడసి నిరతము । మఱిమఱి యాపరమునందె ర మదినిల్ప
నగుఁ ॥ గురుభక్తిలేకయుండిన । నరునకు దూరంబు ముక్తి ర నశినద
ళాక్షి॥ ౨౧౮॥ ఆ॥వె॥ గురుడు దెలిసినంత ర యెఱిగితి గురుడు నా ।
కెక్కు వేమియంచునొక్కరాదు । యడుగుకీటువిడచి ర యామీదగోడను
బెట్టి నిల్వఁగలరె ర దిట్టలెన॥ ౨౧౯॥ క॥ పరమునకంటెను దెల్పినఁ
గురుడే యధికుండుగాన ర గురుభక్తుడుఁ । గురుడే బ్రహ్మయువిష్ణువు ।
గురుడే శివుఁ డింద్రుఁడంచుఁగొల్వంగవలయుఁ ॥ ౨౨౦॥ ఆ॥వె॥ వెల
దిపరులుదూఱ ర వినరాదు గురుని దా । దూఱరాదు ఆజ్ఞ ర మీఱ
రాదు । గురుడు మదినినొప్ప ర కుండునదెద్దియుఁ । జేయరాదు మంచి
శిష్యుడైన॥ ౨౨౧॥ చ॥ గురుడు ననుగ్రహం బొసఁగఁ కోరినకాలముఁ
బుచ్చరాదు సత్వరగతినియకుండిననురద త్తర బెట్టఁగరాదు సాగురుం ।
డిరవుగ బోధఁజేయునెడ ర నెంతటి కార్యములున్నబోవగా । దరయఁగఁ
దెల్పుకుండినను నాతని నొక్కఁగరాదు శిష్యుడుఁ ॥ ౨౨౨॥ ఆ॥వె॥ వెల
యనితరమైన వేడుక లెవ్వియుఁ । గోరిచేయరాదు ర గురునియింట । మంచ
మొక్కరాదు ర మద్యపానంబాది । కృత్యములనుజేయఁ గూడదెవుడు॥
౨౨౩॥ క॥ గురుడుండు నాశ్రమమునకుఁ । గరితురముగ లెక్కిపోవఁ ర
గారాదెవుడుఁ । పరభక్తిపాదచారిగ । నరుగంగావలయు శిష్యుఁడతివిన

యమునకా ॥ ౨౨౪ ॥ ఆ-వె ॥ పరంగధరణికెల్ల శ్రీ ప్రభువుతానైనను దన
ప్రభుత్వ మేమి శ్రీ తనదుగురుని । యెదుటఁ జూపఁగఁడగ శ్రీ దేవతవాఁడై
నను । గురునిభృత్యు పగిది శ్రీ గొల్వవలయు ॥ ౨౨౫ ॥ క ॥ గురుమూర్తికి
గనుపించక । మఱుగఁగారాదుదొంగ శ్రీ మార్గములందుకా । మఱికపట
వినయభక్తులు । గురునకు నొనరింపరాదు శ్రీ గురుభక్తుండుకా ॥ ౨౨౬ ॥
ఆ-వె ॥ ఒనరఁగురుఁడుతనకు శ్రీ నొసఁగు ప్రసాదంబు । నెవ్వరికిని దాను
నీయఁదగదు । తానె గురువవలయు శ్రీ దనకుమహాప్రసా । దంబుగాఁగ
శిష్యు శ్రీ జాదరమున ॥ ౨౨౭ ॥ క ॥ గురుఁడొసఁగిన తృణమైనను బరమధ
నంబది యటంచు శ్రీ భావింపఁదగుకా । గురుఁడీయకున్న నెద్దియు । బర
గంగాముట్టరాదుభక్తుండువుడుకా ॥ ౨౨౮ ॥ ఆ-వె ॥ గురునిఁజూసియొంటి
గూర్చుండఁగారాదు । ఆజ్ఞచేయఁగఁడగ శ్రీ దరయగురుని । మోసపుచ్చ
రాదు శ్రీ గాసిపెట్టఁగరాదు । ప్రజ్ఞదెల్పరాదు శ్రీ భక్తుండబల ॥ ౨౨౯ ॥ క ॥
గురువును నేరములెన్నడు । నరపశువును భక్తుండనగ శ్రీ న్యాయంబగునే ।
గురుఁడే దైవంబనుచును । సిరముగ సేవించువాఁడై శ్రీ శిష్యుఁడుగాకకా ॥
౨౩౦ ॥ ఆ-వె ॥ కల్లలాడరాదు శ్రీ గర్వించి గురునితో । నెదిరిపల్కుట
దగ శ్రీ దెన్నటికిని । బగనుబూసరాదు శ్రీ భక్తుని దండించి । గురుఁడుగీ
ము వెడలలేగొట్టెనేని ॥ ౨౩౧ ॥ క ॥ గురునకు సరిశుగుడైవము । ధరణి
నిడనుఁగన్నతల్లిదండ్రులునునుజుల్ । పరబంధు జనములాపులు పరమా
త్ముండు గాదుకాదు । పరమపదంబుకా ॥ ౨౩౨ ॥ తే-గీ । కులమునభిమాన
మును లజ్జలేగలిగిగురుని । చెంతవ ర్తింపఁగఁడగదు శ్రీ శిష్యునకును గులము
నభిమానమునుగ్గుం శ్రీ గూలఁబెట్టి । నల్పదగు సేవకింకరు శ్రీ చందము
నను ॥ ౨౩౩ ॥ క ॥ ఇల సర్వశీర్షయాత్రలు । పలుమఱుసేవింది నంతేఫలము
వరునకుకా । గలుగును సద్గురుమూర్తిని । దలఁపగా నొక్కమాఱు శ్రీ
దర్శించుటచేకా ॥ ౨౩౪ ॥ తే-గీ ॥ ఘనతరంబుగ భయభక్తి గల్గిగురుని
పాదుకాసన శయ్యల శ్రీ భక్తుండేమి । వందనంబులుఁగావింప శ్రీ వలయు
గాని । పాదముల్ వానికిదగుల్ప శ్రీ రాదెవుడును ॥ ౨౩౫ ॥ క ॥ గురుఁడును
బోవుచునుండఁగ । గురు వెనుక నె పోవవలయు శ్రీ గురుభక్తుండుకా । గురు
సిడఁద్రొక్కిమున్నుట । నరుఁగఁడగదుభక్తుండుతరయధకుండైనకా ॥ ౨౩౬ ॥
ఆ-వె ॥ ఆసనములు శయ్య శ్రీ లంబరభూషణ । వాహనంబు లాదిరవస్తు
వులను । భక్తి నొసఁగవలయు శ్రీ భక్తుండుగురునకు । జిత్రమందుసంత
సించునట్లు ॥ ౨౩౭ ॥ క ॥ మఱి దేహమున్న వఱకును । స్మరియింపుచు
నుండవలయు శ్రీ సద్గురుమూర్తికా । దురితపు వర్తనుడైనను । గురునకు

గోభంబుజేయఁ శ్రీ గూడ దెదియును॥ ౨౩౭॥ ఆ-వె॥ పరమగురుని
 స్వామి శ్రీ ప్రభువు దేవయంచును । జేరిపిల్వవలయు శ్రీ శిష్యుఁడెపుడు । నరుఁ
 డటంచు నెంచి శ్రీ నరులనందఱితలఁ । బేరు పెట్టితాను శ్రీ బిల్వదగ్గడు॥ ౨౩౮॥
 క॥ గురువును గురుమంత్రంబును । మఱచియు గురునిండఁ జేయు శ్రీ మంతు
 జనుండు॥ ౨౪౦॥ ఆ-వె॥ గురునివలనఁ బరము శ్రీ గుర్తుగాఁదెలిసిన ।
 గురుడు శిష్యునందుఁ శ్రీ గూర్చి లేక । గాంచరాదు ముక్తి శ్రీ గావునభ
 క్తుండు । గురుని ప్రేమ రాగఁ శ్రీ గొప్పవలయు॥ ౨౪౧॥ క॥ గురునాజ్ఞఁ
 బొందనిదెతా । గురువై భువి శిష్యజనులఁ శ్రీ గూర్చియు బహుగా । గురు
 బోధఁదెల్పువాడె । గురువంచఁడనఁగ బరఁగుఁ శ్రీ గుంభినిలోన॥
 ౨౪౨॥ తే-గీ॥ చెలఁగిరన్దురు సేవయుఁ జేయుటెట్లు । లనిన స్థానాంగ
 భావాత్మ శ్రీ లనగఁనాల్గు । విధములైన శుశ్రూషల శ్రీ వేగరకను । జేయ
 వలయును భక్తుండుచెలుప్రమీఱ॥ ౨౪౩॥ క॥ హరినిర్జర దిక్పాలక । సరసి
 జగత్పాదులిచ్చు శ్రీ శాపముతైన॥ గురుమూర్తిదీర్చ । బాలును । గురు
 శాపముమాన్పలేరు శ్రీ కుంభిని నెవఱు॥ ౨౪౪॥ ఆ-వె॥ గురుడుతన్ను
 మిగులఁ । గొట్టి తిట్టుటలెల్ల । తన్నురక్షఁజేయఁ శ్రీ దలఁచిగాని । శిష్యుల
 వలన శ్రీ దాను శ్రీ సిద్ధిబొందుటకు నై । గాదతనిని జెఱుపఁ శ్రీ గాదుచూవె॥
 ౨౪౫॥ క॥ శిక్షింపఁ దలఁచువాడె । శిక్షించు భయంబుఁ జెప్పి శ్రీ చేయిం
 చుబనుల్ । రక్షింపఁదలఁపకుండిన । శిక్షింపఁడు పేరఁజేసి శ్రీ చెప్పఁడె
 దియు॥ ౨౪౬॥ ఆ-వె॥ మధువు వలయు నతఁడు శ్రీ మధుమక్షికములకు ।
 జడిసి పాఱుమధువుఁ శ్రీ బడయఁడట్లు । గురుడు శిష్యువరుని శ్రీ గొట్టినది
 ట్టిన నోర్చిబోధఁగొనుట శ్రీ యొప్పుధాత్రి॥ ౨౪౭॥ సీ-అలకాశియాదిగా
 నఖిలతీర్థములకు - గురుపాదతీర్థమే శ్రీ గొప్పగాఁగ । వరస్వర్గకైలాస
 వైకుంఠముల కంటె-గురునియమె మహా శ్రీ గొప్పగాఁగ । హరిహర
 బ్రహ్మాది శ్రీ మురసంఘమునకంటె-గురు మూర్తియేమహా శ్రీ గొప్పగాఁగ ।
 ధర సమస్తప్రసాదంబుల కంటెను-గురు సుప్రసాదమే శ్రీ గొప్పగాఁగ ।
 పరమ గురుమూర్తి సేవించు శ్రీ భక్తునకును । బదవు లేటికి మూర్తుల
 భ్రాంతియేల । నకలతీర్థంబు లేటికి శ్రీ జన్మఁదెచ్చు । జన్మ రహితంబు
 గురుపద శ్రీ సంభవంబు॥ ౨౪౮॥ క॥ గురుపాద తీర్థమునకును । సరివేయవ
 పాలుగాదు శ్రీ జగతి నకలనా । గర పర్యంతము గల్గిన । వరతీర్థము లందుఁ
 గ్రుంకు శ్రీ వలనిఫలంబు॥ ౨౪౯॥ చ॥ విడువగవచ్చు రాజ్యమును విత్త
 ముగేహము బంధువర్గము॥ విడువగవచ్చు సోదరుల శ్రీ వేగమెయూ

ప్రలః దల్లిదండ్రులన్ । విడువఁగవచ్చు సౌఖ్యమును శ వేడ్కజెలంగఁగ
 నాలుబిడ్డలన్ । విడువఁగవచ్చు బ్రాణమును శ వీడఁగరాదిల భక్తిమార్గ
 మున్ ॥ ౨౧౦ ॥ చ॥ సతిగుటి గల్లు దూరమునఁ శ జండన వృక్షములున్న
 వానిపై క్షీతినవె వంటకట్టియలు శ సేతురు చేరువనున్న యటుగన్ । సత
 తము నింట నుండినను శ చౌకదనంబు బుధాళి కెంతయున్ । హితప్రగ
 గొప్పపూజ్యత వ శ హింతురు దూరమునందునుండినన్ ॥ ౨౧౧ ॥ ఆ-వె॥
 అనుడు సద్గురూత్తరమునియందు భక్తియు నొర యెంతయొప్పుననుచు
 నాత్మ । నెన్నికొనుచు మిగుల శ నీగ్రంథఫలమును శ జెప్పమనినఁజక్రి
 చెలియఁజూచి ॥ ౨౧౨ ॥ క॥ ఎఱిగితివియెఱుంగ గలిగిన శ పరమార్థంబైన
 సూక్ష్మ శ భావములెల్లన్ । గొఱతయ్యెనేమివినుమిక । నెఱిగించెద
 గ్రంథ ఫలము శ నిందునిభాస్య ॥ ౨౧౩ ॥ ఆ-వె॥ భక్తిదెల్పుచోటరముక్తి
 మార్గమునుండు । ముక్తి దెల్పుచోట శ భక్తియుండు । భక్తిముక్తిదె
 లియఁ శ బడనిగ్రంథంబులు చదువ నేల పెక్కు శ చదువులెల్ల ॥ ౨౧౪ ॥
 సీ॥ సతిమనయిరువుర శ సంవాదరూపమా - నీమోక్షగ్రంథంబు శ నింపు
 మీఱఁ । జదివి వ్రాసినవిన్న శ జనులకు సుగుణంబు - లాయురారో
 గ్యంబు శ లతిశయిల్లు । నిష్టంబులీడేరు శ నిఖిలాఘ చయములు-పాయు
 సంకటములు శ వాసిపోవు । పుత్ర పౌత్రాద్యప్రభోగముల్ చేకూఱు-
 దారిద్ర్యదుగ్ధతల్ శ దొలఁగుఁదుదకున్ ॥ తే-గీ॥ బుణ్యలోకంబులొందు
 దుర్ శ పోలువుమీఱ । దేశికుని కృత మర్మంబుఁ శ దెలిసిదీని । యను
 భవంబును దెలిసిన శ యట్టివాడు । ముక్తులగుదు రెవ్వారై న శ మోహ
 నాంగి ॥ ౨౧౫ ॥ క॥ ఎందాఁకఁ బంచభూతము । లెందాఁకనగాభితార
 లినశశిజగముల్ । ఎందాఁకనుండు నీకథ । యందాఁకిలఁ జెలగుఁగాతర
 మార్గస్తుతమై ॥ ౨౧౬ ॥ చ॥ అనవుడు భక్తిముక్తులను శ నందఁగఁజేయుట
 మీకటాక్షమా । ననిమది నెంతునీవరయ శ నాకువిభుండవు సద్గురుం
 డవై । ననుగురుబోధ దేచ్చుటకు శ నాదగుభాగ్యము గాదె దేవకితనయ
 విముక్తఁ జేయ నను శ ధారుణి మీరలు పుట్టుటెంతయున్ ॥ ౨౧౭ ॥ క॥
 పరహితము సేయునదులును । బరహిత మొనరించునధ్ర శ పాదపతతు
 లా । కరణిని నీలోకంబుల । బరహిత మే యాచరించు ప్రాజ్ఞులుమీరల్ ॥
 ఎ॥ క॥ అని వినుతించుచు దక్కిని । తననాథునిఁగొల్చి భక్తిఁ శ దప్పక
 పూజల్ । ఒనరించుచు సేవించుచు । ననుపమ మోదాభి వాలరలాడెడి
 వేళన్ ॥ ౨౧౮ ॥ సీ॥ తరుణివిడిదికేగు శ తఱిఁజెప్పవచ్చిన - చొప్పున వే
 కువరణాక్కవొడిచె । బడఁతికి దేహాది శ భ్రమలూడెననుభంగి-గలువ

లంతంతః జో శ్రీ కృష్ణముగముడిచె । ముదిత కంజానాంధ శ్రీ మునువిచ్చిచనె
నను శ్రీ భాతినంతంతకుఁ శ్రీ బాసెడమము । రమణికిగుణవికారములెల్ల
డిందిన - సరణి చుక్కల విలాశ్రీ సంబుమాసె॥ తే-గీ॥ జ్ఞాననేత్రంబు విక
సించె శ్రీ చానకనిన । గతినిదామర లెల్లవిశ్రాంతమొందె । నాతిజన్మంబు
తెలవాతెననిన పోల్కి । దినకరుండును బాడిచెఁబ్రాశ్చిక్కునందు॥ క॥
లంతటఁ బతియాజ్ఞను దన! యంతఃపురమునకు నేగియనయము సతిబల్
వితగ సముచితకృత్యము । లెంతయు సల్పుచునుభక్తి నేమఱకుండె॥
౨౬౦॥ క॥ తేదాంతవేద్యనామా । వాదభేదాంతధీమ శ్రీ వర్జితకామా!
భేదామోదాంతసిమా । నాదద్రూపాంతసీమ శ్రీ నామవిరామా॥ ౨౬౧॥
మాలిని॥ భ్రమచయలయ యుక్తా శ్రీ భావ విశ్వాతిరిక్తా । యమరనికర
మాన్యా శ్రీ యాదిమధ్యాంతశూన్యా । నిమిషవిజితపాపా శ్రీ నిర్గుణానంత
రూపా । సమహితకులదూరా శ్రీ సర్వహీనావికారా॥ ౨౬౨॥ క॥ మంగ
ళము పరమగురునకు । మంగళముచిదాత్మనకును శ్రీ మంగళముభవా
భంగవిగతునకు స్థిరునకు । మంగళమజదుద్రవినుత శ్రీ మగుబయలునకు॥

గద్య॥ ఇది పోలకం - లక్ష్మీనృసింహార్యపుత్ర, సాధుజనమిత్ర

నారసింహ నామధేయ ప్రణీతంబైన శ్రీకృష్ణ రుక్మిణీ

సంవాదంబను - మజ్జాన శాస్త్రంబునందు

సర్వంబును బంచమాశ్వాసము.

స్వ స్తి.

పంచపాది సీసము.

మంగళగిరితూర్పు శ మఱియిప్పటములోని -
 దై నమల్లెంపూడి శ యనెడువీట
 ఘనుడు బొమ్మారెడ్డి శ కన్నయవరగర్భ -
 జనితుడై సత్పుణ్య శ చరితుడగుచు
 నలవెదకోటయ్య శ యనునామమున గ్రామ -
 మునసబు నధికార శ మును వహించి
 జనులెల్లసద్ధర్మక శ డనంగ న్యాయాన్యాయ -
 ములనుగణించి తీ శ ర్పులు నొనర్ప
 సజ్జనోత్తముడంచు శ సర్కారు జనములు -
 ప్రస్తుతింప మెలంగు శ భవ్యమూర్తి

తే-గీ॥ రుక్మిణీ కృష్ణ సంవాద శ రూపమగుచుఁ
 బరంగు నీమోక్ష గ్రంథంబు శ ప్రాథమియ
 ధనసహాయంబు వలనను శ ధర్మరీతి
 నచ్చువేయించె బుధజనుల్ శ మెచ్చ మొదట,

సీ॥ అస్మద్గురుడగుచు శనలరు శ్రీపోకల - శేషాచలార్కుల
 శ్రేష్ఠపుత్రుఁ । డగు వేంకట నృసింహారావునాయుండు-
 భవ్యచరిత్రుడా శ పండితునకు । క్షీతి నేరచించినశ్రీ
 కృష్ణరుక్మిణీ శ సంవాదమనెడు సుజ్ఞానశాస్త్ర । మనెడు
 నీ సద్గ్రంథ శ మును సరిచూడంగ - నవల రిజిష్టరు శ
 నాదిగాఁగ॥

తే-గీ॥ సర్వకర్తృత్వమొసఁగితిశత్యముగను । గందుకూరను
 సీమలోఁగలుగు పమిడి । పాటి పుర వానుడను నేను శ
 భాసురముగఁ । బోలకం నారసింహ నా శ ముండనొగిని॥

శ్రీ భగవద్గీత.

(నోరి గురులింగ శాస్త్రి టీకాతాత్పర్యముతో)

ఇది పదు నెనిమిది అధ్యాయములుగల మహాగ్రంథము. గీత శాస్త్రమున్నచోట శ్రీహరియు సమస్తదేవతలును, మహర్షులు సమస్త పుణ్యతీర్థములును నుండును. ఈ గ్రంథమును శ్రద్ధాభలతో పఠించువానికి సమస్తకష్టములు తొలగిపోవును. అతిరహస్యమగు యీ గీతాశాస్త్రమును శ్రీకృష్ణుడు మహాభారత యుద్ధామిలో అర్జునకు ఉపదేశించెను. ఈ గ్రంథము మహాపవిత్రమైనది. విశేష ఆశ్చర్యకరమైనది. మానవులు అవలంభింపవలసిన ధర్మమార్గముల నన్నిటిని లోకోపకారార్థమై శ్రీకృష్ణపరమాత్ము యీ గ్రంథములో విపులముగ వివరించి యుండెను ఈ గ్రంథము శ్లోకం టీకా తాత్పర్యముతో చేరినది క్యాలికోబైండు. 40

శ్రీకృష్ణార్కప్రసాద సంవాదంబను

సృజానశాస్త్రము.

ఈ గ్రంథమునగల విషయములు:— ద్వారకాపురవర్ణన శ్రీకృష్ణదక్ష్మిణీ సంవాదప్రారంభము. సాధన చతుష్టయములు చతుర్విధ పురుషార్థ లక్షణములు, గురుమూర్తి ప్రభావము, దైవ లక్షణము, భాగవత లక్షణము, జీవాంశ లక్షణము, శ్రమలక్షణము, కుల లక్షణము, పిండోత్పత్తి లక్షణము, ప్రాప్తకర్మ లక్షణము, భక్తి లక్షణము, కర్మ లక్షణము, యమబంధన వివరము, యోగలక్షణము, అష్టాంగ లక్షణము, పంచముద్ర లక్షణము, ప్రపంచోత్పత్తి లక్షణము, సాంఖ్య లక్షణము, తారకలక్షణము, జీవాత్మ పరమాత్మ లక్షణము, తను చతుష్టయ నిర్ణయము పట్టుకొని నిర్ణయము, హంసలక్షణము, భగవంతుని విశ్వరూప లక్షణము, కాలప్రమాణము, మిథ్యాజగత్తక్షణము, మరణచిహ్నములు, అచలభావము మన్నగునవి గలవు. వెల 1 4 0

వలయువాడు:— వెన్నువార్డు అందు కంపెని.

చాకలపేట, మదరాసు—21.

